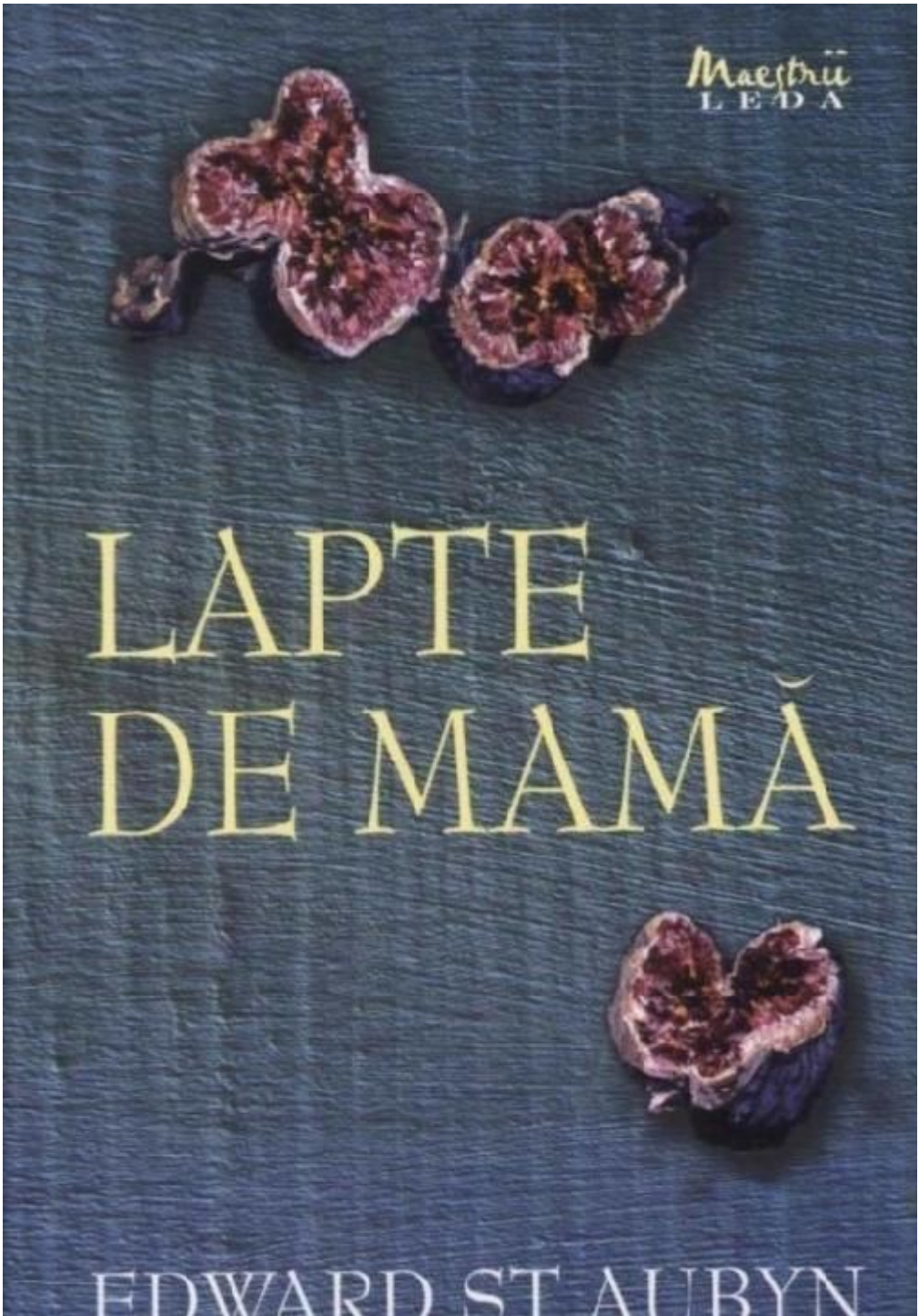
Maeștrii
LEDA
LAPTE
DE MAMĂ
EDWARD ST AUBYN

EDWARD ST AUBYN

LAPTE DE MAMĂ

Titlul original: *Mother's Milk*

Traducere şi note de
Adina şi Gabriel Raţiu

LEDA
GRUPUL EDITORIAL CORINT

Edward St Aubyn s-a născut la Cornwall, în 1960. A studiat la Oxford University şi imediat după terminarea facultăţii a lucrat pentru un editor şi a scris scenete pentru postul britanic Radio 3. Debutează cu romanul *Never Mind* (câştigător al Betty Trask Award, 1992), continuând cu *Bad News, Some Hope, On the Edge* şi *A Clue to Exit.* Romanul *Mother's Milk (Lapte de mamă)* a câştigat South Bank Literature Award (2006), Prix Femina Étranger (2007) şi, de asemenea, a fost nominalizat (lista scurtă) la Booker Prize (2006).

Pentru Lucian

AUGUST 2000

1

De ce se prefăcuseră că vor să îl omoare la naştere? Îl ţinuseră treaz zile în şir, lovindu-l cu capul la nesfârşit de cervixul strâmt; cu cordonul ombilical care îl sufoca, răsucit în jurul gâtului; scotociseră prin burta mamei sale cu nişte foarfece îngheţate; apucându-l de cap şi smucindu-l dintr-o parte în alta, târându-l mai apoi afară din căminul său şi plesnindu-l, lumina orbindu-i ochii în vreme ce ei făceau experimente, pentru ca în cele din urmă să îl ia de lângă mama sa care zăcea, pe jumătate moartă, întinsă pe o masă. Poate că scopul era să-i distrugă nostalgia după lumea veche. Mai întâi a fost detenţia ca să îl facă să tânjească după spaţiu, apoi se prefăcuseră că vor să îl ucidă astfel încât să fie recunoscător pentru spaţiu atunci când avea să i se ofere, chiar şi acest deşert zgomotos, în care nu era învelit decât în braţele mamei sale, neavând să mai simtă vreodată protecţia totală şi caldă care reprezenta totul.

În camera de spital lumina se strecura printre perdele. Se umflau în arşiţa după-amiezii şi se loveau de uşile din sticlă, permiţându-ţi să arunci o privire afară.

Cineva deschise uşa iar perdeaua tresări şi se încreţi pe margini; hârtiile foşniră, camera deveni şi mai albă şi murmurul reparaţiilor

ce aveau loc în stradă se înteţi. Pe urmă uşa se închise cu o bufnitură, perdelele suspinară şi camera se întunecă.

— Ah, nu se poate. Alte flori! spuse mama lui.

Zărea totul prin pereţii transparenţi ai pătuţului său ce semăna cu un acvariu. Şi în acelaşi timp era analizat de ochiul lipicios al unui crin înflorit. Din când în când, o adiere uşoară aducea până la el mirosul puternic al freziilor pe care ar fi vrut să îl alunge cu un strănut. Pe cămaşa de noapte a mamei sale se vedea un amestec de pete de sânge şi dâre de polen portocaliu-închis.

— Ce drăguţ din partea oamenilor...

Ea râdea, simţindu-se slabă şi frustrată.

— Vreau să zic, a mai rămas vreun pic de loc în baie?

— Nu prea. Acolo am pus deja trandafirii şi celelalte lucruri.

— Dumnezeule, nu mai suport. Lumea a tăiat şi a înghesuit prin vazele astea albe sute de flori doar ca să ne facă pe noi fericiţi.

Nu-şi putea stăpâni hohotele de râs. Lacrimile începură să i se prelingă pe obraji.

— Trebuia să le fi lăsat într-o grădină, unde le era locul.

Asistenta verifică fişa.

— E timpul să-ţi iei Voltarolul, spuse ea. Trebuie să-ţi calmezi durerea înainte să devină prea puternică.

Asistenta îşi întoarse privirile către Robert care, în întunericul tot mai adânc, rămase prins în mrejele ochilor ei albaştri.

— E tare vioi. Ia uite cum mă măsoară din priviri.

— E sănătos, nu-i aşa? spuse mama lui, cuprinsă de groază.

Dintr-odată spaima îl cuprinse şi pe Robert. El şi mama nu mai erau legaţi le fel ca înainte, dar erau la fel de neputincioşi. Fuseseră aruncaţi de valuri pe un ţărm sălbatic. Prea osteniţi pentru a se târî spre plajă, nu le rămânea altceva de făcut decât să zacă în vuietul şi lumina orbitoare din jur. Şi totuşi, trebuia să accepte lucrurile aşa

cum sunt: fuseseră despărţiţi. Înţelegea acum că mama lui mai fusese deja în lumea de afară. Pentru ea acest ţărm sălbatic era un rol nou, pentru el era o lume nouă.

I se părea curios să aibă senzaţia că mai fusese deja pe acolo. Ştiuse dintotdeauna că la suprafaţă există o altă lume. Avea impresia că înăuntru este o lume protectoare şi acoperită de ape şi că el se află în centrul evenimentelor. Acum pereţii se prăbuşiseră, arătându-i în ce învălmăşeală trăise. Cum să evite oare să intre într-o nouă învălmăşeală în această lume izbitor de luminoasă? Cum ar mai putea să dea din picioare şi să se foiască în atmosfera asta grea în care şi aerul era usturător?

Cu o zi înainte crezuse că va muri. Poate că avusese dreptate şi asta se şi întâmplase. Totul era îndoielnic, cu excepţia faptului că fusese despărţit de mama lui. Acum, înţelegând că sunt diferiţi, îşi iubea mama cu o înverşunare nouă. Înainte era aproape de ea. Acum tânjea după apropierea ei. Prima senzaţie de dor fusese cel mai trist moment din lume.

— Vai, mititelule, ce doreşti? zise asistenta. Ţi-e foame sau vrei să fi luat în braţe?

Asistenta îl ridică din pătuţul-acvariu, trecându-l peste spaţiul ce îl despărţea de pat, şi îl aşează în braţele rănite ale mamei sale.

— Încercaţi să-i daţi să sugă puţin şi pe urmă odihniţi-vă. Aţi îndurat multe amândoi în ultimele două zile.

El era o ruină a cărei tristeţe era imposibil de alinat. Nu putea trăi frământat de atâtea îndoieli şi de o asemenea intensitate. Vomită colastră peste mama sa, iar apoi, în momentul vag de goliciune ce a urmat, zări perdelele care se umflau lăsând să pătrundă lumina. Pentru o vreme îi atraseră atenţia. Deci aşa se proceda pe aici. Te fermecau cu diverse lucruri ca să uiţi de despărţire.

Şi totuşi, parcă n-ar fi vrut să-şi exagereze nenorocirea, începuse să fie cam înghesuit în lumea veche. Către final îşi dorea cu disperare să iasă, dar îşi închipuise că va putea păstra legătura cu oceanul nesfârşit al tinereţii sale, şi nicidecum că va fi exilat pe acest tărâm neprietenos. Dacă n-ar fi existat vălul acela de violenţă care atârna între el şi trecutul său, poate că ar fi încercat să se reîntoarcă pentru un timp la oceanul din visele sale.

Simţea că pluteşte către graniţa dulceagă a somnului, fără să şi ie dacă acesta îl va purta în lumea apelor sau îl va duce înapoi în măcelăria din salonul de naştere.

— Bietul micuţ, cred că visează urât, spuse mama lui, mângâindu-l.

Scâncetul deveni tot mai uşor până ce încetă de tot.

Îl sărută pe frunte şi el înţelese că, deşi nu mai împărţeau acelaşi trup, aveau încă aceleaşi gânduri şi aceleaşi sentimente. Se cutremură de uşurare şi privi din nou perdelele şi lumina care plutea.

Trebuie să fi dormit destul de mult din moment ce îşi făcuse apariţia şi tatăl lui care purta o discuţie aprinsă despre ceva. Nu se mai oprea din vorbit.

— Am mai căutat nişte apartamente astăzi şi trebuie să mărturisesc că este de-a dreptul deprimant. În Londra imobiliarele au luat-o razna complet. Sunt tentat să recurgem la planul C.

— Mai spune-mi o dată care e planul C că nu-mi mai aduc aminte.

— Să rămânem unde stăm acum şi să încercăm să încropim încă un dormitor din bucătărie. Dacă o împărţim în două, transformăm dulapul pentru mături în dulapul lui pentru jucării, iar patul ar intra în locul frigiderului.

— Şi unde punem măturile?

— Nu ştiu. Pe undeva.

— Şi frigiderul?

— Ar putea intra în debara, lângă maşina de spălat.

— Nu încape.

— De unde ştii?

— Uite că ştiu.

— Oricum ar fi, o să ne descurcăm. Nu vreau decât să fiu practic. Totul se schimbă în momentul în care apare un copil.

Tatăl lui se aplecă şi mai mult şi murmură:

— Şi la urma urmelor, ne rămâne Scoţia ca opţiune.

Ajunsese să fie pragmatic. Ştia că soţia şi fiul său erau într-o stare de confuzie şi iritare iar el avea să-i salveze. Robert simţea ce simţea şi el.

— Doamne ce mânuţe mici are, spuse tatăl său. Bănuiesc că e un lucru firesc.

Ridică mânuţa lui Robert cu degetul său mic şi o sărută.

— Pot să-l ţin şi eu în braţe?

Ea îl ridică spre tatăl lui.

— Ai grijă la gât că e foarte moale. Trebuie să i-l susţii tu.

Erau cu toţii tensionaţi.

— Aşa?

Mâna tatălui se strecură de-a lungul coloanei sale, îl luă din braţele mamei şi îi sprijini capul. Robert încerca să stea liniştit. Nu voia să-şi supere părinţii.

— Cam aşa ceva. Nici eu nu ştiu prea bine.

— Ah... cum se face că ai voie să faci asta fără autorizaţie? Nu poţi să ţii nici măcar un câine sau un televizor dacă nu ai autorizaţie. Am putea să învăţăm de la dădacă. Cum o cheamă?

— Margaret.

— Că tot veni vorba, unde o să doarmă Margaret în noapte dinaintea plecării la mama?

— Spune că n-o deranjează să doarmă pe canapea.

— Sunt curios dacă şi canapeaua e de aceeaşi părere.

— Nu fi răutăcios, e la cură de slăbire.

— Ce interesant. Nu mi-o imaginasem niciodată astfel.

— Are o experienţă vastă.

— Nu toţi avem?

— În îngrijirea bebeluşilor.

— A, cu bebeluşii.

Robert simţi pe obraz atingerea aspră a bărbii tatălui său, iar în ureche auzi sunetul unui pupic.

— Dar noi îl iubim la nebunie, spuse mama cu ochii inundaţi de lacrimi. Nu e îndeajuns?

— Să fie iubit de doi părinţi începători şi cu o casă necorespunzătoare? Slavă Domnului că va avea parte de sprijinul unei bunici care este într-o vacanţă continuă şi al alteia care e prea ocupată să salveze planeta ca să fie complet încântată de naşterea unei fiinţe care să contribuie la secătuirea resurselor sale naturale. Casa mamei este prea înţesată de pârâitoare şamanice, „spirite păzitoare" şi „copii interiori" ca să poată oferi adăpost unui copil.

— O să ne descurcăm, spuse mama lui. Noi nu mai suntem copii, suntem părinţi acum.

— Amândoi suntem, spuse tatăl lui, aici e necazul. Ai idee ce mi-a zis mama zilele trecute? Un copil născut într-o ţară dezvoltată va consuma de două sute patruzeci de ori mai multe resurse decât un copil născut în Bangladesh. Dacă am fi avut destulă stăpânire de sine ca să facem două sute treizeci şi nouă de copii din Bangladesh, ne-ar fi primit cu mai mare căldură, dar e puţin probabil să se arate entuziasmată de acest occidental pantagruelic

care o să necesite acri întregi de gropi de gunoi pentru scutecele lui de unică folosinţă şi care, în curând, va cere un computer suficient de puternic să lanseze o rachetă spre Marte în timp ce el se joacă „X şi 0” cu un amic virtual din Dubrovnik.

Tatăl său făcu o scurtă pauză.

— Te simţi bine? continuă el.

— N-am fost niciodată mai fericită, rosti mama lui, ştergându-şi obrajii lucioşi cu dosul mâinii. Doar că mă simt atât de goală.

Conduse capul copilului spre sfârcul său, iar acesta începu să sugă. Un pârâu subţiatic din vechea lui casă îi inundă gura, şi ei doi erau din nou împreună. Îi simţea bătăile inimii. Un sentiment de linişte îi învălui pe amândoi, ca un pântece nou. Poate că, la urma urmelor, acesta nu era un loc chiar într-atât de rău, ci doar greu de atins.

Acestea erau toate amintirile lui Robert din primele zile ale vieţii sale. Îi revenise totul în minte cu o lună în urmă, la naşterea frăţiorului său. Nu putea spune cu certitudine dacă unele dintre aceste lucruri nu fuseseră cumva povestite cu o lună mai devreme, dar, chiar şi aşa, ele îi aminteau de perioada petrecută în spital; prin urmare, erau cu adevărat amintirile lui.

Robert era obsedat de trecutul său. Acum avea cinci ani. Cinci ani, deci nu mai era un bebeluş ca Thomas îşi simţea pruncia destrămându-se şi, printre strigătele de felicitare ce răsunau la fiecare pas al drumului său către cetăţenia deplină, auzea şoaptele pierderii. Ceva se declanşase în momentul în care începuse să-l preocupe vorbirea. Amintirile sale se sfărâmau, asemeni unor lespezi de pe culmile acelor stânci portocalii ce se ridicau în spatele lui, şi se prăbuşeau în marea nemiloasă care îl orbea cu strălucirea ei când încerca să privească în ea. Anii cei mai fragezi erau înghiţiţi

de copilărie. Îi voia înapoi căci, altfel, doar Thomas se va mai bucura de toate acestea.

Robert îi lăsase undeva în urmă pe părinţii, pe frăţiorul său şi pe Margaret, şi se îndrepta cu paşi şovăitori către pietrele zornăitoare de la malul mării, ţinând în braţele-i întinse o găletuşă zgâriată din plastic, împodobită cu delfini jucăuşi. Nu se mai lăsa păcălit de pietricelele al căror luciu pierea pe măsură ce el alerga înapoi ca să se laude cu ele. Ceea ce căuta el acum erau bucăţele de sticlă tocită, îngropate sub mormanele fine de pietriş negru şi auriu de pe plajă. Chiar şi atunci când se uscau mai păstrau o strălucire răniţă. Tatăl său îi spusese că sticla este făcută din nisip, aşa că toate acele cioburi se aflau la jumătatea drumului de unde plecaseră.

Robert se afla acum pe ţărm. Îşi lăsă găletuşă pe o stâncă înaltă şi porni în căutarea bucăţilor de sticlă udate de valuri. Apa înspumată i se învolbura în jurul gleznelor şi, pe măsură ce ea se retrăgea, el cerceta nisipul frământat. Spre uimirea sa, zări ceva sub primul val; nu erau nişte mărgele verzui sau de un alb neclar, ci o nestemată rară de culoare galbenă. O culese din nisip, o curăţă bine în următorul val şi o ridică spre lumină, o bobiţă de chihlimbar pe care o ţinea între degetul mare şi arătător. Aruncă o privire spre plajă ca să împărtăşească cu ceilalţi emoţia descoperirii, dar părinţii săi erau ghemuiţi în jurul bebeluşului, în vreme ce Margaret scotocea printr-o geantă.

Odată cu întoarcerea ei, amintirile lui despre Margaret deveneau tot mai vii. Ea îl îngrijise când era mic. Totul era diferit pe atunci pentru că era unicul copil al mamei sale. Margaret obişnuia să spună că vorbeşte ca o „moară stricată” indiferent de subiectul conversaţiei, dar, în realitate, nu vorbea decât despre ea însăşi. Tatăl lui spunea că e o adevărată specialistă în „teoria dietelor”. Nu înţelegea el prea bine ce însemna acest lucru, dar, în

orice caz, părea să fi condus la îngrăşarea ei peste măsură. Ca să mai economisească bani, părinţii nu voiau să mai angajeze o dădacă şi de data aceasta, dar se răzgândiseră chiar înainte de a pleca în Franţa. Fuseseră cât pe-aci să se mai răzgândească o dată când li se spusese de la agenţie că Margaret era singura disponibilă chiar în acel moment.

— La urma urmelor, va fi o mână de ajutor în plus, spusese mama lui.

— Bine ar fi dacă n-ar veni şi cu o gură în plus, răspunsese tatăl lui.

Robert o cunoscuse pe Margaret la întoarcerea de la spital, după naştere. Se trezise în bucătăria părinţilor săi, legănat în braţele ei.

— I-am schimbat scutecele Majestăţii Sale, aşa că are funduleţul uscat, spuse ea.

— Vai, spuse mama lui, mulţumesc.

Simţise de îndată că Margaret era altfel decât mama lui. Cuvintele i se scurgeau de pe buze ca apa într-o cadă fără dop. Mamei lui nu-i prea plăcea să vorbească, dar atunci când o făcea, te simţeai fermecat.

— Se simte bine în pătuţ? întrebă Margaret.

— N-aş putea să-ţi spun. Aseară a dormit cu noi în pat.

Dinspre Margaret se auzi un mârâit uşor.

— Hm! spuse ea. Prost obicei.

— Nu voia nicicum să stea liniştit în pătuţul lui.

— Nici n-o va face vreodată dacă îl mai luaţi în pat cu voi.

— „Vreodată" e mult spus. Nu mai departe de miercuri seara era încă în pântecele meu; instinctul îmi spune să-l mai ţin o vreme lângă mine, să fac lucrurile pas cu pas.

— Nu-mi face plăcere să-ţi pun instinctele la îndoială, draga mea, zise Margaret, scuipând cuvântul afară din gură în momentul

în care se formă, dar în cei patruzeci de ani de *experienţă,* mamele nu mai ştiau cum să-mi mulţumească pentru că am reuşit să le potolesc copiii şi să-i fac să doarmă în pătuţurile lor. Chiar deunăzi, când eram în Botley, m-a sunat o mamă, o doamnă arabă destul de drăguţă, şi mi-a spus: „Ce n-aş da să fi ascultat sfatul tău, Margaret, şi să n-o fi luat pe Yasmin în pat cu mine. Nu mă mai înţeleg cu ea acum." Şi-ar fi dorit să mă întorc, dar i-am spus: „îmi pare rău, draga mea, dar săptămâna viitoare încep munca în altă parte şi o să fiu plecată în sudul Franţei, în luna iulie, să stau la bunica bebeluşului."

Margaret dădu din cap şi începu să se plimbe ţanţoşă prin bucătărie, în timp ce o ploaie de firimituri se abăteau peste faţa lui Robert, gâdilându-l. Mama lui rămase tăcută, dar Margaret nu se mai oprea.

— Astea fiind zise, nu cred că este corect nici pentru copil, fiindcă lor le place să aibă propriul lor pătuţ. Desigur, sunt învăţată să mă ocup doar eu de el. În general, *eu* sunt cea care se îngrijeşte de el pe timpul nopţii.

Tatăl intră în bucătărie şi îl sărută pe Robert pe frunte.

— Bună dimineaţa, Margaret, spuse el. Sper că te-ai odihnii puţin, fiindcă noi, ceilalţi, n-am reuşit.

— Da, mulţumesc. Canapeaua e destul de confortabilă; nu că m-aş plânge în momentul în care voi avea propria mea cameră în casa mamei tale.

— Aşa sper şi eu, spuse tatăl lui. V-aţi făcut bagajele? Sunteţi gata? Taxiul trebuie să sosească.

— De fapt, nici n-am prea avut timp să despachetez, nu-i aşa? Mai puţin pălăria de soare. Am scos-o în cazul în care în partea cealaltă arde soarele.

— Întotdeauna arde soarele acolo. Mama nu ar accepta nimic altceva decât o catastrofică încălzire globală.

— Hm, ne-ar prinde bine puţină încălzire globală şi în Botley.

— Eu m-aş abţine de la o astfel de remarcă dacă vrei o cameră bună la Fundaţie.

— Ce-i aia, dragă?

— Mama a înfiinţat o „Fundaţie Transpersonală".

— Asta înseamnă că nu vei moşteni casa?

— Da.

— Ai auzit? spuse Margaret, aplecându-şi spre Robert chipul livid şi împroşcând firimituri de prăjituri asupra lui cu o vitalitate reîmprospătată.

Robert simţea iritarea tatălui său.

— El e prea calm că să se îngrijoreze din pricina asta, spuse mama.

Începură cu toţii să se plimbe de colo-colo în acelaşi timp. Margaret, cu pălăria de soare pe cap, preluă conducerea, urmată de părinţii lui Robert, care se opinteau cu valizele. Îl scoteau afară, acolo de unde venea lumina. Era uluit. Lumea era o sala de naştere care-şi striga dorinţa de viaţă. Ramuri care se ridicau, frunze care pâlpâiau, munţi de nori ce păreau duşi de curent, ale căror piscuri înzăpezite se topeau pe cerul inundat de lumină. Auzea gândurile mamei sale, ale tatălui, ale lui Margaret.

— E înnebunit după nori, spuse mama lui.

— Draga mea, nu poate să vadă norii, spuse Margaret. La vârsta asta nu se poate concentra.

— Ar putea să se uite la ei fără să îi vadă, aşa cum facem şi noi, spuse tatăl.

Margaret mormăi ceva în momentul în care se urcă în taxi.

Stătea cuminte în braţele mamei sale, dar pământul şi cerul alunecau pe la fereastra maşinii. Pătruns de imaginea mişcătoare, avea senzaţia că se mişcă şi el. În goana maşinii luminile scânteiau la ferestrele caselor, vibraţiile îl năpădeau din toate părţile, iar în cele din urmă canionul de clădiri se deschise şi o rază fragilă de soare îi trecu peste faţă, colorându-i pleoapele în roz-portocaliu.

Se îndreptau către casa bunicii lui, aceeaşi casă în care locuiau acum, la o săptămână după naşterea fratelui său.

2

Robert stătea la fereastra dormitorului său, jucându-se cu mărgelele pe care le adunase de pe plajă şi pe care încercase să le aranjeze în toate combinaţiile posibile. Dincolo de plasa pentru ţânţari (cu o ruptură acoperită) se zărea puzderia de frunze îmbătrânite ale platanului înalt de pe terasă. Atunci când vântul adia printre ele, scoteau un sunet ce aducea cu plescăitul buzelor. Dacă ar fi izbucnit un incendiu, i-ar fi fost uşor să se strecoare afară pe fereastră şi să coboare pe ramurile acelea atât de accesibile. Pe de altă parte, un hoţ ar fi putut la fel de uşor să pătrundă în casă, cocoţându-se pe ele. Înainte nu se gândise niciodată la această a doua posibilitate; acum nu şi-o putea scoate din minte. Mama lui îi spusese că atunci când era mic, îi plăcea la nebunie să stea sub platan în pătuţul său. Acum era rândul lui Thomas să stea acolo, cuibărit între părinţii săi.

A doua zi Margaret urma să plece, Slavă Domnului, după cum se exprimase tatăl său. Părinţii lui îi dăduseră o zi liberă în plus, dar ea se întorsese deja din sat cu o veste proastă. Robert începu să

se plimbe prin cameră, împleticindu-se pe picioare, în încercarea de a o imita pe Margaret, iar apoi se întoarse la fereastră. Toată lumea spunea că este un imitator extraordinar; directorul său de la şcoală mersese mai departe şi afirmase că are „un talent complet sinistru, pe care sper să înveţe să îl canalizeze în scopuri constructive". Era adevărat că odată ce o situaţie îi stârnea curiozitatea, după cum se întâmpla acum la întoarcerea lui Margaret, avea capacitatea să asimileze tot ce dorea. Îşi lipi faţa de plasa de ţânţari pentru a vedea mai bine.

— Vai de mine, este îngrozitor de cald, spuse Margaret, făcându-şi vânt cu o revistă despre tricotaje. N-am găsit nicăieri brânză de vacă în Bandol. La supermarket nu vorbeau o boabă de engleză. „Brânză de vacă", le-am zis, „Face mu, mu", dar ei nu înţelegeau o iotă din ce le spuneam.

— S-ar părea că sunt teribil de proşti, spuse tatăl lui, dacă le-ai dat atâtea indicii.

Mă rog, în cele din urmă a trebuit să cumpăr nişte brânză franţuzească, spuse Margaret, aşezându-se pe un zid micuţ cu un suspin. Cum se simte bebeluşul?

— Pare obosit, spuse mama lui.

— Nici nu mă miră, pe o astfel de arşiţă, zise Margaret. Sincer vorbind, cred că am făcut insolaţie pe vapor. M-am ars ca un rac. Dă-i să bea multă apă. E singura metodă prin care poţi să-i răcoreşti. La vârsta lor nu pot să transpire.

— Încă un defect uimitor, spuse tatăl. Nu pot să transpire, nu pot să meargă, nu pot să vorbească, nu pot să citească, nu pot să conducă, nu pot să semneze cecuri. Mânjii reuşesc să se ridice pe propriile picioare la doar câteva ore de la naştere. Dacă s-ar interesa caii de activităţile bancare, ar obţine o linie de credit într-o săptămână.

— Caii n-au nevoie de bănci, spuse Margaret.

— Aşa e, spuse tatăl, istovit.

Urmă o clipă de extaz, în care greierii, cuprinşi de febra cântatului, acoperiră glasul lui Margaret, iar Robert simţea că îşi aminteşte cum era să stea în acel pătuţ, sub platanul ce-l învăluia într-o umbră verde şi răcoroasă, ascultând cum corul de greieri se reduce la un strigăt solitar pentru ca mai apoi să se înalţe din nou cu frenezie proaspătă. Lăsa lucrurile să rămână acolo unde cădeau, sunetele, imaginile. Toate problemele se rezolvau la umbra aceea verde şi răcoroasă, nu pentru că el ar fi ştiut cum funcţionează, ci pentru că îşi cunoştea propriile gânduri şi sentimente fără a fi nevoit să le explice. Iar dacă dorea să se joace cu gândurile sale, nimeni nu l-ar fi putut împiedica. Prin simplul fapt că stătea întins în pătuţul său, nimeni nu-şi putea da seama dacă făcea ceva primejdios. Uneori îşi închipuia că era însuşi lucrul pe care îl privea, alteori că se afla în spaţiul dintre el şi obiectul respectiv, dar cel mai plăcut era atunci când nu făcea altceva decât să privească, fără să fie cineva anume, şi apoi începea să plutească în acea imagine, asemenea brizei care nu avea nevoie de obraji cu care să sufle şi fără o direcţie anume.

Poate chiar în această clipă frăţiorul lui Robert plutea în vechiul său pătuţ. Oamenii mari nu ştiau ce să înţeleagă din această capacitate de a pluti. Aceasta era problema cu oamenii mari: voiau tot timpul să fie în centrul atenţiei, cu dorinţa lor de a-ţi impune să mănânci, cu orele lor fixe de somn şi cu obsesia de a te pune să înveţi ceea ce ştiu ei şi de a uita ceea ce au uitat şi ei. Robert avea oroare de somn. Ar fi putut pierde ceva: o plajă cu mărgele galbene sau aripile scânteietoare ale lăcustelor ce zburau de sub picioarele sale atunci când călca pe iarba uscată.

Îi plăcea tare mult în casa bunicii sale. Familia lui nu venea aici decât o dată pe an, dar veniseră în fiecare an de când se născuse. Casa ei era o Fundaţie Transpersonală. Nu înţelegea prea bine ce înseamnă, dar nimeni altcineva nu părea să ştie, nici chiar Seamus Dourke, care o conducea.

— Bunica ta e o femeie minunată, îi spusese acesta lui Robert, privind-l cu ochii săi întunecaţi şi strălucitori. A ajutat mulţi oameni să intre în contact.

— Cu ce? întrebă Robert.

— Cu cealaltă realitate.

Uneori nu-i întreba pe oamenii mari ce vor să spună de teamă că ar fi putut părea prostuţ; alteori pentru că îşi dădea seama că ei se purtau prosteşte. De data aceasta erau ambele variante. Îi veniră în minte cuvintele lui Seamus şi nu reuşea să înţeleagă cum ar putea exista încă o realitate. Nu puteau exista decât stări de spirit diferite, înglobate în aceeaşi realitate. Îi spusese acest lucru şi mamei sale care exclamase: „Eşti atât de inteligent, dragul meu", deşi nu mai acorda aceeaşi atenţie teoriilor sale ca altădată. Acum era veşnic prea ocupată. Ceea ce nu înţelegeau ei era că el îşi dorea din tot sufletul să afle răspunsul.

Revenind la umbra platanului, frăţiorul său începu să ţipe. Robert ar fi vrut să-l potolească cineva. Simţea pruncia fratelui său explodând în memoria sa ca o bombă de mare adâncime. Zbieretele lui Thomas îi aminteau de propria sa neputinţă: durerea gingiilor ştirbe, convulsiile involuntare ale membrelor, moliciunea fontanelei, prin care, dacă ai fi înfipt degetul, ajungeai la creierul său în creştere. Simţea că îşi aminteşte obiecte fără nume şi nume fără obiecte care îl bombardau cât e ziua de lungă, dar un singur lucru şi-l amintea ca prin ceaţă: o lume care existase înaintea banalei copilării, înainte de a trebui să fie primul care se repede

afară ca să răvăşească zăpada, înainte chiar de a se fi constituit într-un spectator de la fereastra camerei cu privirile aţintite la întinderea albă, atunci când mintea sa se confunda cu câmpurile tăcute din cristal, aşteptând neclintit urma unei bobiţe căzute.

Văzuse în ochii lui Thomas stări de spirit pe care nu le-ar fi putut inventa de unul singur. Acestea se înălţau din deşertul micuţ al experienţei sale ca nişte piramide minuscule. De unde veneau? Uneori era un animăluţ fornăitor pentru ca, la distanţă de câteva secunde, să radieze de un calm bătrânesc, împăcându-se cu toate. Robert înţelegea că nu inventează aceste stări complexe de spirit, după cum nici Thomas nu le inventa. Doar că Thomas nu avea cum să ştie tot ce ştia el până ce nu îşi va povesti sie însuşi ceea ce i se întâmpla. Problema era că el era prea mic pentru a avea răbdarea de a-şi istorisi o poveste. Trebuia să o facă Robert în locul lui. Altfel, la ce era bun fratele mai mare? Robert era deja captiv în nodul narativ, aşa că ar fi putut să-l ia cu el şi pe frăţiorul său. La urma urmelor, în acest fel, Thomas îl ajuta pe Robert să pună cap la cap frânturile proprie-i sale poveşti.

De afară răsună din nou vocea lui Margaret, acoperind greierii şi preluând controlul.

— Din cauza alăptatului trebuie să-ţi refaci puterile, spuse ea destul de rezonabil. Nu ai cumva nişte biscuiţi digestivi? Sau unii Rich Tea? Am putea cere câţiva chiar acum. Şi pe urmă, trebuie să iei o masă serioasă de prânz, care să conţină mulţi carbohidraţi. Nu prea multe legume, că o să-l doară stomacul pe copilul. O friptură bună de vită şi nişte budincă ar prinde bine, cu cartofi copţi, şi apoi o felie-două de pandişpan la ora ceaiului.

— Doamne Dumnezeule, mă îndoiesc că aş putea mânca atât de mult. În cartea mea se vorbeşte de peşte prăjit şi legume prăjite, spuse mama lui, ostenită, suplă şi elegantă.

— *Câteva* legume nu sunt o problemă, mormăi Margaret. Dar nu ceapă, sau usturoi, sau altele prea picante. Într-una din zilele mele libere, o mămică a mâncat curry! Când m-am întors, copilul zbiera din toţi rărunchii: „Salvează-mă, Margaret! Mami mi-a dat foc la micul meu sistem digestiv!" în ceea ce mă priveşte, eu am spus dintotdeauna: „Mănânc carnea şi câteva legume, deşi nu e cazul să vă deranjaţi prea tare cu legumele."

Robert îşi îndesase o perniţă pe sub tricou şi se învârtea prin cameră, prefăcându-se că e Margaret. Odată ce îşi umplea mintea de cuvintele cuiva, trebuia să le alunge. Era atât de pătruns de spectacolul său, încât nici nu băgă de seamă că tatăl lui intrase în cameră.

— Ce faci? întrebă tatăl, ştiind deja răspunsul pe jumătate.

— O imitam pe Margaret.

— Asta-i tot ce ne mai lipsea, încă o Margaret. Vino jos să bei un ceai.

— Sunt umflat deja, spuse Robert, mângâind pernuţa. Taţi, când pleacă Margaret, eu o să fiu în continuare aici să-i dau mamei sfaturi proaste despre cum se îngrijesc copiii. Şi n-am să vă cer niciun ban.

— Lucrurile încep să se îndrepte, spuse tatăl său şi-i întinse mâna pentru a-l ridica în braţe.

Robert mormăi ceva, clătinându-se pe picioare, şi amândoi coborâră, ca doi complici la o glumă secretă.

După ceai, Robert refuză să îi însoţească pe ceilalţi în grădină. Nu făceau altceva decât să discute despre fratele lui şi să-şi dea cu părerea despre starea lui de spirit. Urcând scările, hotărârea lui devenea tot mai neclintită cu fiecare treaptă, astfel încât, odată ajuns la etaj, gândea deja cu două minţi. Într-un final, se prăbuşi pe

podea şi privi printre zăbrelele balustradei, întrebându-se dacă părinţii lui vor observa cât de întristat şi de jignit plecase.

În hol, amurgul se strecura în fâşii firave, lăsând urme oblice pe podea şi întinzându-se de-a lungul pereţilor. O bucată de lumină, reflectată în oglindă, se sfărâmase şi fremăta pe tavan. Thomas încerca să comenteze. Mama lui, care îi înţelegea gândurile, îl duse către oglindă, arătându-i locul în care lumina se reflecta din sticlă.

Apăru şi tatăl său, care îi oferi lui Margaret o băutură de un roşu aprins.

— O, mulţumesc mult, spuse Margaret. N-ar trebui să mă ameţesc tocmai acum când am făcut şi insolaţie. Să vă spun sincer, pentru mine aceasta este mai degrabă o vacanţă decât o slujbă, dacă voi vă implicaţi aşa de mult. Vai, uitaţi-vă, bebeluşul se admiră în oglindă.

Îşi aplecă spre Thomas faţa ei trandafirie şi lucioasă.

— Nu ştii dacă eşti acolo sau aici, aşa e?

— Bănuiesc că îşi dă seama că este în trupul lui şi nu lipit de o bucată de sticlă, spuse tatăl lui Robert. N-a citit încă eseul lui Lacan despre stadiul oglinzii, că atunci apare adevărata confuzie.

— Vai, atunci mai bine rămâi la Iepuraşul Peter, chicoti Margaret, luând o înghiţitură din lichidul roşu.

— Oricât de mult mi-aş dori să vă însoţesc afară, am un milion de scrisori importante la care trebuie să răspund, spuse tatăl.

— Tati se duce să răspundă la scrisorile lui importante, spuse Margaret, suflând mirosul roşu în faţa lui Thomas. Va trebui să te mulţumeşti cu Margaret şi cu mami.

O porni clătinându-se spre uşa din faţă. Rombul de lumină dispăru de pe tavan, dar apoi reapăru pâlpâind uşor. Părinţii lui Robert schimbară priviri în tăcere.

Odată ieşiţi afară, şi-l închipui pe fratele său pipăind spaţiul întins din jurul lui.

Se strecură până la jumătatea scărilor şi se uită prin cadrul uşii. O lumină aurie pusese stăpânire pe vârfurile pinilor şi pe pietrele albicioase din crângul de măslini. Mama lui, încă desculţă, traversă pajiştea şi se aşeză sub arborele favorit de piper, îşi încrucişă picioarele şi ridică uşor genunchii, aşezându-l pe fratele lui în hamacul încropit din fusta sa, în vreme ce îl ţinea cu o mână şi îl mângâia cu cealaltă. Chipul îi părea pestriţ din cauza frunzelor mărunte şi lucioase care se legănau în jurul lor.

Robert păşi afară cu şovăială, neştiind cu certitudine unde îi este locul. Nimeni nu îl strigă, aşa că dădu colţul casei ca şi când nu intenţionase decât să se ducă la cel de-al doilea iaz ca să se uite la caraşii aurii. Aruncând o privire în urmă, văzu băţul cu morişti strălucitoare, pe care Margaret îl cumpărase pentru fratele lui de la caruselul din Lacoste. Capătul băţului fusese înfipt în pământ, lângă arborele de piper. Morişti le se învârteau în bătaia vântului, aurii şi roz, albastre şi verzi. „Le place pentru că e colorată şi se mişcă”, spusese Margaret când îl cumpărase. Iar el îl înşfăcase din colţul căruciorului fratelui său şi începuse să alerge în jurul caruselului ca să se învârtă morişti le. Pe când îl agita prin aer, îi rupse băţul, nu se ştie cum, şi toată lumea se supără în numele frăţiorului său, căci nu apucase măcar să se bucure de jucăria cea nouă. Tatăl său îi pusese o mulţime de întrebări sau, mai bine zis, îi pusese aceleaşi întrebări într-o mulţime de feluri diferite, de parcă s-ar fi putut simţi mai bine dacă recunoştea că o stricase dinadins. Crezi că eşti gelos? Crezi că eşti furios pentru că el primeşte toată atenţia şi toate jucăriile noi? Crezi că? Crezi că? Crezi că? Ei bine, el rămase ferm pe poziţie şi nu spuse decât că totul, fusese un accident. Într-adevăr, fusese un accident, dar era adevărat că îşi ura

fratele, deşi şi-ar fi dorit să n-o facă. Oare părinţii lui nu-şi mai aminteau cum era pe vremea când erau1 doar ei trei? Se iubeau cu toţii atât de mult, încât era dureros când unul dintre ei părăsea camera. De ce nu se mulţumiseră să-l aibă doar pe el? Nu le era el de ajuns? Nu era suficient de bun? Stăteau pe pajişte, acolo unde stătea frăţiorul lui acum, şi aruncau de la unul la altul mingea roşie (o ascunsese bine; Thomas nu avea să pună mâna şi pe aceasta) şi râdeau chiar dacă el o prindea sau o scăpa, şi totul era perfect. Cum şi-au putut dori să strice toate acestea?

Poate că era prea mare. Poate că bebeluşii sunt mai buni. Bebeluşii sunt impresionaţi de aproape orice lucru. Spre exemplu, iazul în care el arunca acum cu pietricele. O văzuse pe mama lui ducându-l pe Thomas la marginea acestuia şi-i arătase caraşii aurii, spunându-i: „Peşte". Nu avea niciun sens să încerce astfel de lucruri cu Robert. Întrebarea pe care şi-o punea era dacă fratele său ar fi trebuit să înţeleagă că ea se referea la iaz, la apă, la buruieni, la norii reflectaţi în apă, sau la peşti, în cazul în care i-ar fi putut vedea. Cum să ştie el dacă „peşte" este un lucru şi nu o culoare sau o acţiune? Că tot veni vorba, dacă spui „a da la peşte", devine o acţiune.

Odată ce ai învăţat cuvintele, îţi închipui că lumea se reduce la ceea ce poate fi descris, dar, în realitate, înseamnă şi ceea ce nu poate fi descris. Într-un fel, totul era mai bine pe vremea când nu puteai descrie nimic. Având un frate mai mic îl făcea pe Robert să se întrebe cum era atunci când nu avea decât propriile sale gânduri care să îl îndrume. În momentul în care te înconjori de limbaj, tot ce-ţi mai rămâne de făcut este să amesteci pachetul unsuros de câteva mii de cuvinte pe care milioane de alţi oameni le-au folosit înaintea ta. Uneori apar şi câteva clipe de prospeţime, nu pentru că existenţa lumii a fost descifrată cu succes, ci pentru că o nouă viaţă

a luat naştere din plămada gândurilor. Dar asta nu însemna că lumina orbitoare a lumii nu explodase pe cerul atenţiei sale cu mult înainte ca gândurile şi cuvintele să se suprapună.

Dintr-odată, auzi strigătele mamei sale.

— Ce i-ai făcut? zbieră ea.

Dădu în goană colţul terasei şi se întâlni cu tatăl său care ţâşnise din casă pe uşa din faţă. Margaret zăcea întinsă pe pajişte, cu Thomas tolănit la pieptul ei.

— Stai liniştită, draga mea. Stai liniştită, spuse Margaret. Uite, s-a oprit din plâns. Vezi tu, am căzut în fund. Sunt pregătită pentru asta. Cred că mi-am rupt un deget, dar n-are rost să-ţi faci griji pentru bătrâna şi prostuţa Margaret atâta timp cât copilul n-a păţit nimic.

— E pentru prima oară când spui ceva înţelept, zise mama lui, care nu era niciodată nepoliticoasă.

Îl ridică pe Thomas din braţele lui Margaret, sărutându-l la nesfârşit pe căpşor. Era cuprinsă de mânie, dar, pe măsură ce îl săruta, blândeţea i se strecura la loc în suflet.

— A păţit ceva? întrebă Robert.

— Nu cred, spuse mama lui.

— Nu vreau să se rănească, continuă Robert, şi intrară cu toţii în casă, lăsând-o pe Margaret să vorbească singură, întinsă pe iarbă.

În dimineaţa următoare, se ascundeau cu toţii de Margaret în dormitorul părinţilor săi. Tatăl lui Robert trebuia să o ducă la aeroport cu maşina în acea după-amiază.

— Cred că ar fi cazul să coborâm, spuse mama în timp ce încheia capsele de la salopeta lui Thomas şi îl ridică în braţe.

— Nu, răcni tatăl, aruncându-se pe pat.

— Nu te mai prosti ca un copil mic.

— Când ai un copil devii şi mai copilăros, n-ai observat?

— Eu n-am timp de copilării, ăsta e un privilegiu rezervat exclusiv taţilor.

— Ai avea timp dacă ai angaja pe cineva competent să te ajute.

— Hai, spuse mama lui Robert şi întinse mâna liberă către tatăl lui.

El o strânse uşor, dar nu se clinti din loc.

— Încă nu ştiu ce e mai rău, zise el. Să vorbesc cu Margaret sau să o ascult?

— Să o asculţi, votă Robert. De aceea o să continui să o imit şi după ce pleacă.

— Mulţumesc mult, spuse mama lui. Uită-te, până şi Thomas zâmbeşte la auzul unei idei aşa de trăsnite.

— Acela nu-i zâmbet, draga mea, mormăi Robert. Sunt doar gazele care-i chinuiesc burtica.

Izbucniră cu toţii în râs, iar mama lui spuse: „Sst, s-ar putea să ne audă", dar era deja prea târziu, căci Robert era hotărât să îi distreze. Balansându-se dintr-o parte în alta ca să înainteze mai uşor, Robert începu să se hâţâne lângă mama lui.

— N-are rost să încerci să mă orbeşti cu explicaţii ştiinţifice, dragă, continuă el, îţi spun eu că nu-i prieşte formula pe care i-o dai, chiar dacă e făcută din lapte organic de capră. Când am fost în Arabia Saudită – era vorba de o prinţesă – le-am zis: „Eu nu pot să lucrez cu formula asta. Eu trebuie să am produsele Cow&Gate", şi ei mi-au spus: „Datorită experienţei tale, Margaret, avem încredere deplină în tine", şi au trimis avionul lor personal să aducă din Anglia tot ce le-am cerut.

— Cum de-ţi mai aminteşti toate astea? întrebă mama lui. E îngrozitor. I-am explicat că noi nu avem un avion personal.

— Pentru ei banii nu erau o problemă, continuă Robert, dând mândru din cap. Într-una din zile am făcut o remarcă *întâmplătoare*

despre cât de frumoşi erau papucii prinţesei, şi m-am trezit cu o pereche în camera mea. La fel s-a întâmplat şi cu aparatul de fotografiat al prinţesei. A fost destul de jenant. De câte ori făceam aşa ceva, îmi spuneam: „Margaret, trebuie să înveţi să-ţi ţii gura."

Robert flutură un deget şi apoi se aşează pe pat alături de tatăl lui, continuând cu un oftat.

— Dar cuvintele îmi ieşeau din gură fără voia mea, ştii cum e: „Vai, ce şal frumos, dragă, şi ce material minunat de moale", şi în aceeaşi seară găseam unul întins pe patul meu. La final a trebuit să-mi mai cumpăr o valiză.

Părinţii lui se căzneau să nu facă prea mult zgomot, dar nu-şi puteau reţine chicotele. Atâta vreme cât el îşi continua reprezentaţia, ei nici nu-i mai dădeau atenţie lui Thomas.

— Acum ne va fi şi mai greu să coborâm, zise mama, aşezându-se alături de ei pe pat.

— E imposibil, spuse tatăl, există un câmp de forţe în jurul uşii.

Robert ţâşni către uşă, prefăcându-se că este azvârlit înapoi.

— Ah, strigă el, este câmpul Margaret. N-avem cum să trecem de el, căpitane.

Pentru un timp se rostogoli pe podea şi pe urmă se urcă înapoi în pat, lângă părinţii lui.

— Zici că suntem oaspeţii de la cină din *îngerul exterminator*, spuse tatăl său. S-ar putea să rămânem aici zile în şir. S-ar putea să trebuiască să fim salvaţi de armată.

— Trebuie să ne controlăm, spuse mama. Trebuie să ne dăm silinţa să încheiem vizita ei într-o notă cordială.

Niciunul nu schiţă vreun gest.

— De ce crezi că ne este aşa de greu să plecăm? întrebă tatăl său. Crezi că o folosim pe Margaret drept ţap ispăşitor? Ne simţim vinovaţi că nu îl putem proteja pe Thomas de suferinţa vieţii, şi

atunci ne prefacem că Margaret ar fi cauza acesteia, sau ceva de genul ăsta.

— Hai să nu complicăm situaţia şi mai mult, dragule, spuse mama. Este cea mai plictisitoare persoană din câte am cunoscut, şi nici nu se pricepe să-l îngrijească pe Thomas. Acesta e motivul pentru care nu vrem să dăm ochii cu ea.

Se lăsă tăcerea. Thomas adormise, aşa încât căzură cu toţii de acord să nu facă zgomot. Se aşezară comod pe pat. Robert se întinse şi îşi sprijini capul pe mâinile sale îndoite, examinând cu atenţie grinzile tavanului. Lemnăria avea un model familiar de pete şi noduri. La început avu posibilitatea să respingă sau să accepte profilul bărbatului cu nas ascuţit şi cască pe cap, dar nu peste mult timp imaginea refuză să se risipească în fibrele lemnului, şi pe deasupra dobândi o pereche de ochi sălbatici şi nişte obraji supţi. Cunoştea prea bine tavanul sub care stătuse de multe ori pe când acesta fusese dormitorul bunicii sale. Părinţii săi se mutaseră în el odată cu plecarea bunicii la azilul de bătrâni. Îşi amintea încă vechea fotografie în ramă de argint care şedea pe biroul ei. Îi trezise curiozitatea pentru că fusese făcută pe vremea când bunica sa nu avea decât câteva zile. Copilaşul era cocoloşit în blănuri, satin şi dantelă, iar capul îi era prins într-un turban împodobit cu mărgele. În ochi i se citea o intensitate fanatică, un soi de panică la gândul de a fi îngropat sub maldărul de cumpărături ale mamei sale, sau cel puţin aşa i se părea lui Robert.

— O păstrez aici, îi explicase bunica lui, ca să îmi reamintească de vremurile când tocmai venisem pe lume şi eram mai aproape de sursă.

— Care sursă? întrebă el.

— Mai aproape de Dumnezeu, spuse ea sfioasă.

— Dar nu pari foarte fericită.

— Cred că arăt ca şi cum n-aş fi uitat încă. Pe de o parte ai dreptate, nu cred că m-am obişnuit vreodată cu viaţa în sfera materială.

— Care sferă materială?

— Pământul, răspunse ea.

— Ţi-ar plăcea mai mult să trăieşti pe lună? întrebase el.

Ea zâmbi şi îl mângâie pe obraz, spunându-i:

— Într-o bună zi vei înţelege.

În locul fotografiei, pe birou, se afla acum un covoraş pentru schimbatul scutecelor, alături de un morman de scutece şi un castron cu apă.

O iubea încă pe bunica lui, în ciuda faptului că ea nu avea să le lase casa drept moştenire. Chipul ei semăna cu o plasă de riduri, câştigate de pe urma atâtor şi atâtor eforturi de a face bine, în urma nenumăratelor griji pentru lucrurile cu adevărat importante, cum ar fi planeta, sau universul, sau milioanele de suferinzi pe care nu-i cunoscuse niciodată, sau voia Domnului despre ce ar trebui să facă în continuare. Ştia prea bine că tatăl său nu o considera o femeie cumsecade şi minimaliza dorinţa ei aprigă de a fi bună. Îi tot spunea lui Robert că trebuie să o iubească „orice ar face ea". Acela a fost momentul în care Robert a înţeles că tatăl său încetase să o mai iubească.

— Îşi va aminti acea căzătură pentru tot restul vieţii lui? întrebă Robert cu ochii aţintiţi la tavan.

— Bineînţeles că nu, îi spuse tatăl său. Nu-ţi poţi aminti ceva ce s-a întâmplat pe când aveai doar câteva săptămâni.

— Ba eu pot, spuse Robert.

— Trebuie să-l liniştim noi, spuse mama lui, încercând să schimbe subiectul, de parcă nu ar fi vrut să-l acuze pe Robert că minte.

Dar el chiar nu mințea.

— Nu are nevoie să-l liniştim noi, zise tatăl. Nu a păţit nimic şi deci nu poate spune că n-ar trebui să ţopăie pe corpul greoi al lui Margaret. Noi am intrat în panică pentru că ştim cât de periculos poate fi.

— Tocmai de asta are nevoie să îl liniştim, spuse mama. Pentru că îşi dă seama şi el că suntem supăraţi.

— La nivelul acesta, ai dreptate, căzu de acord tatăl lui, dar, în general, bebeluşii trăiesc într-o stranie democraţie. Tot timpul li se întâmplă lucruri noi. Surprinzător este că toate aceste lucruri se repetă.

„Bebeluşii sunt grozavi", îşi spuse Robert. „Poţi să inventezi tot ce-ţi trece prin cap pe seama lor, iar ei nu-ţi vor putea da nicio replică."

— S-a făcut ora douăsprezece, oftă tatăl.

Se luptau cu toţii să-şi înfrângă împotrivirea, dar efortul de a scăpă părea să-i tragă cu mai mare putere în nisipurile mişcătoare ale saltelei. Nu voia decât să întârzie plecarea părinţilor săi cu câteva clipe.

— Uneori, începu el visător, imitând vocea lui Margaret, când sunt între slujbe şi trebuie să stau acasă câteva săptămâni, simt mâncărimi în degete. Aşa sunt de înnebunită să ţin în braţe un alt bebeluş.

Îl apucă pe Thomas de picioruşe şi scoase un sunet de parcă ar fi vrut să le mănânce.

— Uşurel, spuse mama lui.

— Să ştii că totuşi are dreptate, zise tatăl. A devenit dependentă de bebeluşi. Are nevoie de ei mai mult decât au ei nevoie de ea. Bebeluşilor le este permis să fie lacomi şi inconştienţi, iar ea îi foloseşte drept camuflaj.

După tot efortul moral pe care au trebuit să-l depună pentru a se convinge să-i mai acorde lui Margaret încă o oră din viaţa lor, se simţiră trădaţi văzând că ea nu îi aştepta la parter. Mama lui se duse în bucătărie, iar el rămase pe canapea, alături de tatăl său şi cu Thomas aşezat între ei. Thomas nu scotea niciun sunet, absorbit fiind de fotografia prinsă chiar deasupra canapelei. Robert îşi înclină capul la nivelul lui Thomas şi, ridicând privirile, îşi dădu seama, din unghiul în care se afla, că Thomas nu putea vedea fotografia în sine, din cauza sticlei ce o acoperea. Îşi aducea aminte că acelaşi lucru îl fascinase şi pe el pe când era bebeluş. Pe măsură ce privea imaginea reflectată în sticlă, aceasta îl trăgea tot mai adânc în spaţiul din spatele lui. În reflexie se distingea cadrul uşii, o miniatură strălucitoare şi perfectă, iar dincolo de uşă, tufişul de leandru, ce părea şi mai mic, dar era de fapt mai mare, cu florile lui ce semănau cu nişte luminiţe trandafirii. Atenţia i-a fost atrasă de bucăţica tot mai mică de cer care se întrezărea printre ramurile leandrului, iar apoi imaginaţia îl conduse până la cerul adevărat de dincolo de tufiş, astfel încât mintea lui se asemăna cu două conuri aşezate vârf în vârf. Era acolo cu Thomas sau, mai bine zis, Thomas era acolo cu el, plutind spre infinit, pe acea rază de lumină. Atunci observă că florile dispăruseră şi o altă imagine le luă locul în cadrul uşii.

— A venit Margaret, spuse el.

Tatăl său se întoarse în vreme ce el privea acel morman trist, rostogolindu-se înspre ei. Margaret se opri la câţiva paşi de locul în care stăteau.

— N-a păţit nimic, zise ea, pe jumătate întrebătoare.

— Pare să nu aibă nimic, zise tatăl lui.

— Nu o să-mi afecteze referinţele, nu-i aşa?

— Care referinţe?

— Aha, înţeleg, spuse ea, pe jumătate ofensată, pe jumătate furioasă, dar extrem de mândră.

— Nu vrei să luăm prânzul? întrebă tatăl.

— N-am nevoie de prânz, mulţumesc mult, zise Margaret.

Se îndreptă spre scări şi îşi începu ascensiunea laborioasă.

Dintr-odată Robert nu se mai putu stăpâni.

— Biata Margaret, spuse el.

— Biata Margaret, repetă tatăl său, ce-o să ne facem fără ea?

3

Robert privea cum o furnică dispare în spatele sticlei transpirate de vin, de pe masa din piatră. Condensul se scurse brusc pe una din părţile sticlei, lăsând în urma sa o suprafaţă netedă şi lucioasă. Furnica îşi făcu din nou apariţia, părând mărită prin sticla verzuie, cu nişte picioruşe ce tricotau frenetic pe măsură ce degusta o bobiţă de zahăr risipită de Julia atunci când îşi îndulcise cafeaua după masa de prânz. Cântecele greierilor răsunau pretutindeni, păstrând mai mult sau mai puţin ritmul cu pânza ce fâlfâia moale pe deasupra capetelor lor. Mama lui îşi făcea siesta împreună cu Thomas, Lucy se uita la televizor, dar el rămăsese în urmă, în ciuda încercărilor Juliei de a-l trimite să stea cu Lucy.

— Majoritatea oamenilor aşteaptă ca părinţii lor să moară, cu un amestec de tristeţe copleşitoare şi planuri pentru o nouă piscină, îi spunea tatăl său Juliei. Dacă tot trebuie să renunţ la piscină, mă gândeam că aş putea să alung şi tristeţea.

— Şi totuşi, n-ai putea să te dai drept şaman şi să păstrezi casa? întrebă Julia.

— Vai de mine! Sunt unul dintre puţinii oameni de pe pământ care nu au nicio putere tămăduitoare. Îmi dau seama că toţi ceilalţi şi-au descoperit şamanul interior, dar eu rămân prizonierul concepţiei mele materialiste despre univers.

— Ştii, există un lucru care se numeşte ipocrizie, spuse Julia. Chiar lângă casa mea, pe colţ, e un magazin numit „Calea curcubeului". Ţi-aş putea face rost de acolo de o tobă şi nişte pene.

— Uite că simt puterea îmi pulsează prin degete, zise tatăl lui, căscând. Am şi eu un dar special pentru trib. Până acum nici nu mi-am dat seama că am puteri paranormale.

— Aşa te vreau, îl încurajă Julia. O să conduci locul acesta cât ai zice peşte.

— Am destule pe cap încercând să am grijă de familia mea, darămite să mai şi salvez lumea.

— Grija faţă de copii poate fi un mod foarte subtil de renunţa, spuse Julia, aruncându-i lui Robert un zâmbet plin de răceală. Ei devin oameni buni şi compleţi, cei pentru care tu îţi neglijezi propria fericire, devin oameni care nu beau prea mult, nu renunţă, nu divorţează şi nu au boli psihice. Acea parte din tine care luptă împotriva decăderii şi a depresiei sfârşeşte prin a-i apăra pe ei de decădere şi depresie. Dar, între timp, tu decazi şi devii depresiv.

— Te contrazic, spuse tatăl lui. Atunci când lupţi doar pentru propria persoană mi se pare defensiv şi crud.

— Sunt nişte calităţi extrem de utile, îl întrerupse Julia. De aceea e important să nu te porţi cu copiii prea blând – mai târziu nu vor fi în stare să lupte în lumea reală. De exemplu, dacă vrei ca ei să devină producători de televiziune sau directori executivi, n-are niciun rost să le umpli căpşoarele cu noţiuni ca încredere, adevăr şi sinceritate. Vor sfârşi prin a ajunge secretara cuiva.

Robert îşi puse în minte să o întrebe pe mama sa dacă toate aceste vorbe erau adevărate, sau dacă Julia nu făcea decât să se poarte aşa cum o făcea întotdeauna. Venea în vizită în fiecare an împreună cu Lucy, fiica ei cam îngâmfată, care era cu un an mai mare decât Robert. Ştia că mama lui nu prea se dădea în vânt după Julia, pentru că ea era o iubită din tinereţe a tatălui său. Era un pic geloasă pe ea, dar, în acelaşi timp, şi un pic plictisită. Julia nu ştia ce să mai facă pentru ca oamenii să o considere deşteaptă. „Oamenii cu adevărat deştepţi gândesc cu glas tare", îi spusese mama lui. „Julia nu face decât să se gândească la cum sună vocea ei."

Julia se străduia în permanenţă să îi determine pe Lucy şi pe Robert să stea împreună. Cu o zi înainte, Lucy încercase să îl sărute. Din acest motiv el refuzase să se uite la o casetă împreună cu ea. Se îndoia că dinţii săi din faţă vor mai rezista la o asemenea ciocnire. Teoria conform căreia i-ar fi prins bine să petreacă timp în compania unor copii de vârsta lui, chiar dacă aceştia nu îi plăceau, începuse să-l frământe. Ar invita tatăl lui o femeie la ceai doar pentru că are patruzeci şi doi de ani?

Julia se juca din nou cu zahărul, împingându-l de colo-colo, prin castron, cu o linguriţă.

— De când am divorţat de Richard, spuse ea, am în permanenţă vertijuri. Uneori mă simt ca şi cum n-aş exista.

— Înţeleg! exclamă Robert, fericit că aleseseră, în sfârşit, un subiect despre care ştia câte ceva.

— Mi se pare o lăudăroşenie la vârsta ta, îi spuse ea. Eşti sigur că nu i-ai auzit pe cei mari vorbind despre asta?

— Nu, protestă el, cu o voce uluită de atâta nedreptate, învăţ totul de unul singur.

— Cred că eşti puţin cam nedreaptă cu el, îi spuse tatăl său Juliei. Robert a avut întotdeauna o înclinaţie către lucrurile mai înfricoşătoare, care depăşeau limitele vârstei lui. Dar acest lucru nu l-a împiedicat să fie un copil fericit.

— Ba uneori mă împiedică atunci când se întâmplă, îşi corectă el tatăl.

— Aha, atunci când se întâmplă, fu de acord tatăl, zâmbind.

— Am înţeles, zise Julia, aşezându-şi mâna peste a lui Robert. În acest caz, bine ai venit în clubul nostru.

Dar el nu voia să facă parte din clubul Juliei. Simţea furnicături prin tot corpul pentru că ar fi dorit să-şi tragă mâna, dar fără să pară nepoliticos.

— Întotdeauna mi-am închipuit că cei mici sunt mai simpli decât noi, spuse Julia, retrăgându-şi mâna şi aşezând-o pe antebraţul tatălui lui. Noi semănăm cu nişte spărgătoare de gheaţă, care strivesc totul în drum spre următorul obiect al dorinţei lor.

— Ce poate fi mai simplu decât să striveşti totul în drum spre lucrul dorit? întrebă tatăl.

— Să *nu* striveşti nimic în calea ta.

— Asta se cheamă capitulare, şi nu e chiar atât de simplă pe cât pare.

— Poţi vorbi despre capitulare doar în cazul în care a existat dorinţă, spuse Julia.

— Copiii au o mulţime de dorinţe, spuse tatăl, dar înclin să cred că ai dreptate. Totul se reduce la o singură dorinţă, aceea de a fi aproape de cei pe care îi iubesc.

— Pe lângă asta, cei normali mai vor şi să se uite la *Căutătorii arcei pierdute,* adăugă Julia.

— Noi ne pierdem mai uşor concentrarea, spuse tatăl, ignorând ultima ei remarcă, suntem mai obişnuiţi cu această cultură a

substituirii, şi puţin mai nesiguri în privinţa celor pe care îi iubim cu adevărat.

— Chiar aşa? spuse Julia, zâmbind. Ce drăguţ.

— Este, până la un punct.

Acum nu mai pricepea prea bine despre ce vorbeau, dar Julia părea să se fi înveselit. Substituirea trebuie să fi fost ceva minunat. Dar înainte să apuce să întrebe ce înseamnă, răsună o voce prietenească cu accent irlandez.

— E cineva acasă?

— Doamne, exclamă tatăl, e şeful.

— Patrick! strigă Seamus călduros, în timp ce se îndrepta spre ei îmbrăcat într-o cămaşă cu palmieri şi curcubeie. Robert! îl salută şi pe el, ciufulindu-i părul energic. Îmi pare bine să vă cunosc, i se adresă Juliei, privind-o cu ochii lui albaştri şi sinceri, în vreme ce îi strângea mâna.

Nimeni nu-l putea acuza că nu era prietenos.

— Vai, ce locşor drăguţ aveţi aici, continuă el. E minunat. De multe ori stăm aici după o şedinţă, când toată lumea râde sau plânge, sau pur şi simplu stau singuri cu propriile lor gânduri. Acesta este cu siguranţă un loc încărcat cu o mare energie, un loc de o inimaginabilă eliberare. Aşa e, să ştiţi, oftă el, ca şi când ar fi căzut de acord cu vorbele înţelepte ale unei alte persoane. În locul ăsta am văzut oameni care au renunţat la o mulţime de lucruri.

— Că tot veni vorba de „renunţat la o mulţime de lucruri", îi întoarse tatăl său fraza, ţinându-l pe Seamus într-un colţ de parcă ar fi fost o batistă murdară, când am deschis sertarul de la noptieră, l-am găsit atât de ticsit de broşuri „Toba vindecătoare", încât n-aveam loc să-mi pun nici măcar paşaportul. Pe lângă acestea, în şifonier, am dat peste câteva sute de exemplare din

„Calea şamanului”, din cauza cărora n-am unde să-mi aşez pantofii.

— „Calea pantofilor”, rosti Seamus, slobozind un râs sănătos. Ăsta ar fi un titlu nimerit pentru o carte despre, ştii tu, cum să rămâi cu picioarele pe pământ.

— Crezi că toate aceste semne ale vieţii instituţionale ar putea să dispară înainte ca noi să venim aici în vacanţă? îi replică cu răceală tatăl său. În fond, mama vrea ca în fiecare august casa să redevină o casă de familie.

— Desigur, desigur, spuse Seamus. Îmi cer scuze, Patrick. E din cauza lui Kevin şi a lui Anette. Trec printr-un puternic proces personal înainte de a pleca în vacanţă în Irlanda. Se pare că n-au fost destul de atenţi atunci când au pregătit casa pentru venirea voastră.

— Te întorci şi tu în Irlanda? întrebă tatăl.

— Nu. În august o să stau la căsuţă. Cei de la Editura Pegasus m-au rugat să scriu o cărticică despre opera şamanică.

— Serios? spuse Julia. Ce fascinant. Şi dumneavoastră sunteţi şaman?

— Am aruncat o privire prin cartea care îmi încurca pantofii, zise tatăl, şi mi-au venit în minte câteva întrebări logice. Ai petrecut douăzeci de ani ca ucenic al unui vraci siberian? în scurta vară din acele locuri, ai cules ierburi rare la lumina lunii? Ai fost îngropat de viu şi ai murit pentru restul lumii? Ţi s-au umezit ochii de fumul focurilor câmpeneşti în vreme ce murmurai rugăciuni pentru a invoca spiritele ce ar putea salva viaţa unui muribund? Ai băut urina unor karibu care au păscut pe aflorimentele de *Amanita muscaria* şi ai călătorit în altă lume pentru a rezolva misterul unei cercetări dificile? Sau ai învăţat cumva în Brazilia alături de *ayahuascara*-ii din bazinul Amazonului?

— Ei bine, spuse Seamus, am obţinut calificarea de infirmier la Institutul Naţional Irlandez pentru Sănătate.

— Sunt sigur că a fost un substitut potrivit la a fi îngropat de viu, zise tatăl.

— Am lucrat mulţi ani într-un azil de bătrâni, unde făceam lucrurile obişnuite: spălam pacienţii care erau acoperiţi în propria urină şi fecale, îi hrăneam cu lingura pe cei prea bătrâni pentru a se mai putea hrăni singuri.

— Te rog frumos, spuse Julia. De-abia ne-am ridicat de la masă.

— În acea vreme aceea era realitatea în care trăiam. Uneori stăteam şi mă întrebam de ce nu m-am dus la facultate ca să mă fac doctor, dar acum, când privesc înapoi, sunt recunoscător pentru acei ani petrecuţi la azilul de bătrâni. M-au ajutat să rămân cu picioarele pe pământ. Când am aflat de respiraţia holotropică şi m-am dus în California ca să învăţ de la profesorul Stan Grof, am cunoscut nişte oameni care trăiau în alte dimensiuni. Îmi aduc aminte mai ales de o doamnă, îmbrăcată într-o rochie de culoarea amurgului, care s-a ridicat şi mi-a zis: „Eu sunt Tamara din sistemul Vega şi am venit pe Pământ ca să vindec şi să-i învăţ pe alţii." în acel moment mi-au venit în minte bătrânii de la azil şi le-am mulţumit pentru că mă ţinuseră ancorat în realitate.

— Chestia aia, holo... sau cum i-ai zis, e tot ceva şamanic?

— Nu tocmai. Cu asta m-am ocupat înainte de a mă implica în munca şamanică, dar toate se leagă între ele. Îi ajută pe oameni să intre în contact cu ceva dincolo de ei, cu cealaltă dimensiune. În momentul în care oamenii ating o asemenea stare, se poate declanşa o schimbare radicală în viaţa lor.

— Ceea ce nu înţeleg este de ce o consideraţi muncă de caritate. La urma urmelor, oamenii plătesc pentru a veni aici, nu-i aşa? întrebă Julia.

— Într-adevăr, plătesc, spuse Seamus, dar, vedeţi voi, noi reciclăm profiturile astfel încât să le putem acorda burse unor învăţăcei precum Kevin şi Anette, care vor să înveţe lucrările şamanice. Acum au început să aducă grupuri de tineri din cartierele sărace ale Dublinului. Le permitem să participe la cursuri pe gratis, şi e de-a dreptul minunat să vezi schimbările. Le plac la nebunie muzica trance şi tobele. Vin la mine şi-mi spun: „Seamus, chestia asta e uimitoare. E ca şi cum ai fi drogat, dar fără să foloseşti droguri." Când pleacă, iau cu ei mesajul nostru pe care îl duc în cartierele lor unde îşi înfiinţează propriile lor grupuri şamanice.

— Ai nevoie de o fundaţie de caritate ca să te droghezi? întrebă tatăl. Dintre toate relele de pe lumea asta, faptul că mai există câţiva oameni care nu se droghează mi se pare ca o picătură de apă într-un ocean. În plus, dacă oamenii vor să se drogheze, de ce să nu le dăm o doză puternică de LSD, în loc să ne prostim cu nişte tobe?

— Se vede că e avocat, spuse Seamus împăciuitor.

— Sunt absolut de acord ca oamenii să aibă hobby-uri, spuse tatăl. Pur şi simplu sunt de părere că ar trebui să le experimenteze în confortul propriului lor cămin.

— Din nefericire, Patrick, unele cămine nu sunt chiar atât de confortabile.

— Înţeleg ce vrei să spui, zise tatăl. Apropo de asta, crezi că am putea scăpa de unele dintre cărţi, anunţuri, broşuri şi alte nimicuri?

— Bineînţeles, spuse Seamus, bineînţeles.

Tatăl său şi Seamus se ridicară şi Robert îşi dădu seama că urma să rămână singur cu Julia.

— Vă ajut şi eu, se oferi el, ocolind terasa în urma lor.

Tatăl său intră primul în hol şi se opri aproape imediat.

— Toate aceste broşuri, spuse el, care fac reclamă unor alte centre, instituţii, cercuri vindecătoare, cursuri avansate de cântat la tobă, se irosesc degeaba pe noi. De fapt, tot acest panou, în ciuda suprafeţei drăguţe din scoarţă de copac şi a capselor multicolore, nici n-ar trebui să se afle aici, continuă el, desprinzându-l de pe perete.

— Nu e nicio problemă, spuse Seamus, luând panoul în braţe.

Deşi atitudinea tatălui său rămăsese calmă, Robert îl simţea sufocat de furie şi dispreţ. Sentimentele lui Seamus rămâneau un mister pentru copil, dar în cele din urmă ajunse pe dibuite la îngrozitoarea concluzie că acestuia îi e milă de tatăl său. Conştient de faptul că el era şeful, Seamus îşi putea permite să se lase pradă mâniei unui copil trădat. Mila sa jignitoare îl împiedica să resimtă impactul furiei lui Patrick, dar Robert se trezi prins între ciocan şi nicovală şi, simţindu-se speriat şi inutil, se strecură afară pe uşa din faţă, lăsându-l pe tatăl său să îl conducă pe Seamus spre următoarea insultă.

Afară, umbra casei se întindea până la straturile de flori de la capătul terasei, indicându-i unei părţi mai leneşe a creierului că sosise după-amiaza. Greierii îşi continuau simfonia stridentă. Vedea fără să privească, auzea fără să asculte; era conştient că mintea i se oprise în loc. Atenţia lui, care de obicei sărea de la un lucru la altul, stătea liniştită. Încercă să îi testeze rezistenţa, dar nu prea tare, ştiind că ar putea să o pună din nou în mişcare dacă s-ar fi străduit. Mintea să i se părea sticloasă, ca un iaz somnoros care reflectă la nesfârşit imprimeul cerului.

I se păru ciudat faptul că, odată ce începuse să îşi imagineze iazul, tulburase starea de transă cu care îl compara. Acum voia să se ducă la iazul din vârful treptelor, de la capătul aleii pentru maşini, un semicerc din piatră plin cu apă, acolo unde caraşii de

aur se ascundeau sub scutul reflexiilor. Aşa era cel mai bine; nu avea niciun chef să dea ocol casei împreună cu tatăl său şi cu Seamus, ci să împrăştie firimituri de pâine pe suprafaţa apei ca să vadă dacă îi poate convinge pe peştişorii strălucitori să scoată căpşorul din apă. Alergă în bucătărie de unde luă o bucată de pâine veche, pentru ca o secundă mai târziu să gonească în susul treptelor ce duceau la iaz.

Tatăl său îi povestise că, în timpul iernii, apa ţâşnise prin conductă, prăvălindu-se ca un tunet printre peştii care săltau de colo-colo ca nişte săgeţi mititele; se revărsase în iazurile mai joase şi, în cele din urmă, în pârâul care curgea prin vale. Îşi dorea ca într-o bună zi să aibă ocazia să asiste şi el la un asemenea spectacol. În luna august iazul era plin doar pe jumătate. Din conducta învelită în alge picura o apă verzuie. Viespi, bărzăuni şi libelule se înghesuiau pe suprafaţa sa călduţă şi prăfoasă, poposind pe frunzele de nufăr pentru a sorbi liniştite câţiva stropi. Caraşii aurii se ţineau departe de ochii lumii dacă nu erau îmbiaţi cu mâncare. Cea mai bună metodă era să freci două bucăţi de pâine uscată până ce acestea se transformau într-o puzderie de firimituri. Cocoloaşele mai mari se scufundau, dar firimiturile pluteau la suprafaţa precum praful. Cel mai frumos peşte, cel pe care îşi dorea într-adevăr să-l vadă, avea nişte pete albe şi roşii. Ceilalţi erau coloraţi în diverse nuanţe de portocaliu, cu excepţia câtorva mai micuţi cu spatele negru, care fie aveau să devină portocalii mai târziu, fie aveau să moară, căci nu exista niciun peşte matur de culoare neagră.

Rupse pâine şi răzui cele două jumătăţi, cu ochii aţintiţi la ploaia fină de firimituri care se aşternea pe suprafaţa apei şi se împrăştia. Dar nu se întâmplă nimic.

Adevărul era că nu văzuse decât o dată vârtejul de peşti, iar de atunci fie nu se mai întâmpla nimic, fie câte un peşte singuratic se înfrupta leneş din firimiturile ce fremătau prin apă.

— Peştilor! Peştilor! Peştilor! Hai veniţi, peştişorilor!

— Îţi invoci spiritul păzitor? îl întrebă o voce care venea din spatele lui.

Se opri brusc şi se întoarse. Era Seamus, care îi zâmbea binevoitor în cămaşa lui tropicală, care strălucea sub razele soarelui.

— Peştilor! Peştilor! strigă Seamus.

— Le dădeam de mâncare, mormăi Robert.

— Simţi că există o legătură specială între tine şi peşti? îl întrebă Seamus, aplecându-se pentru a vedea mai bine. Asta înseamnă spirit păzitor. Te călăuzeşte de-a lungul trecerii tale prin viaţă.

— Pur şi simplu îmi plac pentru că sunt peşti, spuse Robert. Nu e nevoie să facă ceva pentru mine.

— Uite, peştii, de exemplu, sunt purtătorii mesajelor din adâncuri, de dincolo de suprafaţă.

Seamus îşi flutură mâna prin aer.

— Aici este un tărâm magic, continuă el, împingându-şi coatele în spate şi rotindu-şi gâtul dintr-o parte în alta cu ochii închişi. Locul meu de forţă se află acolo, în pădurice, lângă fântâna păsărilor. Cunoşti acel loc? Bunica ta mi l-a arătat pentru prima oară, deoarece şi pentru ea era un loc deosebit. Prima dată când am venit aici, în locul acela am reuşit să intru în contact cu realitatea superioară.

Dintr-odată Robert îşi dădu seama că îl urăşte pe Seamus şi, totodată, că este un sentiment inevitabil.

Seamus îşi făcu mâinile căuş şi începu să strige:

— Peştilor! Peştilor!

Robert şi-ar fi dorit să îl omoare. Dacă ar fi avut maşină, l-ar fi călcat. Dacă ar fi avut un topor, l-ar fi spintecat.

Dinspre casă se auzi o uşă care se deschide, urmată de scârţâitul plasei de ţânţari, şi mama lui îşi făcu apariţia cu Thomas în braţe.

— Ah, tu erai. Bună ziua, Seamus, rosti ea politicos. Eram cât pe-aci să adormim şi nu înţelegeam de ce strigă un negustor de peşte la fereastră.

— Noi eram. Chemam peştii, spuse Seamus.

Robert porni în goană spre mama lui. Se aşează împreună cu ea pe zidul jos de la marginea iazului, departe de locul în care se afla Seamus, iar mama îl ridică pe Thomas astfel încât să poată zări şi el apa. Robert spera din tot sufletul ca peştii să nu iasă la suprafaţă tocmai acum, altfel Seamus şi-ar fi închipuit că el a făcut asta cu puterile lui superioare. Bietul Thomas, e posibil ca el să nu vadă niciodată vârtejul portocaliu şi nici peştele cel mare cu pete albe şi roşii. Seamus îi răpea iazul, şi pădurice, şi fântâna pentru păsări, şi întreg peisajul. De fapt, dacă te gândeai mai bine, Thomas fusese atacat de propria lui bunică din ziua în care venise pe lume. Ea nu era o bunică adevărată; aducea mai degrabă cu o mamă vitregă din poveşti, care îl blestemă chiar din leagăn. Cum putuse ea să îi arate lui Seamus fântâna păsărilor din pădure? Mângâie protector căpşorul lui Thomas. Acesta începu să râdă cu acel susur surprinzător de adânc, iar Robert înţelese că fratele lui nu ştia nimic despre toate aceste lucruri care îl împingeau pe el în pragul nebuniei şi că nu trebuia să afle aceste lucruri decât dacă Robert se hotăra să i le spună.

4

Josh Packer era un băiat din clasa lui Robert. Hotărâse (de unul singur) că sunt cei mai buni prieteni. Nimeni nu reuşea să înţeleagă de ce sunt nedespărţiţi, cu atât mai puţin Robert. Dacă s-ar fi putut îndepărta de Josh pentru suficient timp, cu siguranţă şi-ar fi făcut un alt prieten, dar Josh îl urmărea pretutindeni în curtea şcolii, copia după el la testele de ortografie, şi îl ţâra cu forţa la el acasă ca să bea ceai. În afara şcolii, singura ocupaţie a lui Josh era să se uite la televizor. Avea şaizeci şi cinci de canale, în vreme ce Robert nu avea decât pachetul gratuit. Părinţii lui Josh erau putred de bogaţii, astfel încât, de multe ori se întâmpla ca el să aibă cele mai noi jucării înainte ca ceilalţi să fi auzit măcar de ele. La ultima sa aniversare, primise un jeep electric, cu DVD şi minitelevizor. Se plimba cu el prin grădină, zdrobind straturile cu flori şi încercând să-l calce pe câinele său, Arnie. Într-un final, se izbise de un tufiş, şi el şi Robert rămăseseră în ploaie uitându-se la minitelevizor. Când venise în vizită la apartamentul lui Robert, începuse să se plângă de cât de jalnice erau jucăriile lui şi că se plictiseşte. Robert încercase să inventeze câteva jocuri noi împreună cu el, dar nu se pricepea la inventat. Pentru trei secunde se prefăcuse că este un personaj de film, iar apoi se prăbuşise pe jos strigând: „Am murit."

Jilly, mama lui Josh, telefonase cu o zi în urmă ca să le spună că ea şi Jim închiriaseră o casă uimitoare în Saint-Tropez pentru toată luna august şi îl invita pe Robert cu familia să petreacă câteva zile cu jocuri şi distracţie împreună cu ei. Părinţii lui căzură de acord că i-ar prinde bine să petreacă câteva zile în compania cuiva de vârsta lui. Spuneau că va fi o aventură pentru ei toţi pentru că nu-i întâlniseră pe părinţii lui Josh decât o dată, la şcoală, cu ocazia

concursurilor sportive. Dar chiar şi atunci, Jim şi Jilly erau prea ocupaţi să-l filmeze întrecerile la care participa Josh pentru a mai avea timp de discuţii. Jilly le arătase cum camera ei video făcea ca totul să poată fi urmărit cu încetinitorul, ceea ce era absolut inutil, căci Josh sosea oricum ultimul.

Acum, când se aflau pe punctul de a pleca, tatăl lui Robert se răstea la roata de la maşină. Părea mult mai morocănos de când plecase Julia. Nu-i venea să creadă că pierdeau o zi din vacanţă într-un ambuteiaj, toropiţi de căldură, zbătându-se să se strecoare în această „caricatură de oraş faimos".

Robert şedea alături de Thomas, care stătea în vechiul său scaun de bebeluş, întors în direcţia opusă, neavând altă sursă de amuzament decât stofa pătată a husei din spate. Robert începu să imite lătratul unui câine în timp ce se juca cu un căţel de jucărie pe piciorul lui Thomas. Dar acesta nu se arăta câtuşi de puţin interesat. Şi de ce ar fi? îşi spuse Robert. Până acum, nici măcar nu a văzut un câine adevărat. Ai grijă, dacă nu manifestă curiozitate decât faţă de lucrurile deja cunoscute, înseamnă că este încă prizonierul vârtejului de lumini din sala de naştere.

Când, în cele din urmă, reuşiră să găsească strada corectă, Robert fu cel care descoperi inscripţia cu litere înclinate *„Les Mimosas",* mâzgălită pe o placă rustică. Traversară zăngănind porţiunea striată de ciment care ducea spre parcarea deja înţesată de maşinile lui Jim înşirate ca la o expoziţie privată: un Range Rover negru, un Ferrari roşu şi o decapotabilă veche, de culoare crem, cu scaune din piele care crăpase pe alocuri şi cu apărători bombate, cromate. Tatăl lui găsi un spaţiu liber pentru Peugeotul lor, alături de un cactus uriaş, ale cărui limbi zimţate se întindeau în toate direcţiile.

— O vilă în stil neoroman, decorată de un discipol al lui Gauguin aflat la finalul unei vieţi măcinate de sifilis, spuse tatăl său. Ce pretenţii să mai ai?

Apoi trecu de la vocea sa obişnuită la aceea energică, publicitară:

— Situată în cel mai prestigios cartier rezidenţial din Saint-Tropez, la doar şase ore de mers cu maşina de legendarul cimitir pentru animale deţinut de Brigitte Bardot...

— Dragule, îl întrerupse mama.

Se auzi o bătaie în geam.

— Jim, spuse tatăl său prietenos şi coborî geamul.

— Tocmai ne pregăteam să dăm o fugă până la magazin să cumpărăm câteva produse gonflabile pentru piscină, spuse Jim, lăsând jos camera video cu care filmase sosirea lor. Vrea să vină şi Robert cu noi?

Robert îi aruncă o privire lui Josh, care lenevea pe bancheta din spate a Land Roverului. Îşi dădea seama că acesta se juca pe Game Boy.

— Nu, mulţumesc, răspunse el. O să stau să ajut la descărcatul bagajelor.

— L-ai educat bine, nu? spuse Jim. Jilly se bronzează la piscină. Mergeţi pe aleea din grădină.

O luară printre coloanele văruite în alb, mâzgălite cu desene murale, continuând pe o pajişte moale, ascunsă sub o armată întreagă de girafe gonflabile, camioane de jucărie, mingi, maşinuţe de curse, hamburgeri, păpuşi care-i înfăţişau pe Mickey, Minnie şi Goofy. Tatăl său era înclinat sub povara scaunului în care Thomas încă dormea, iar mama aducea cu un catâr, cu ambele braţe ocupate de bagaje. Jilly zăcea nemişcată pe un şezlong galben cu alb, flancată de doi necunoscuţi, toţi trei înfăşuraţi în firele de la

walkman şi de la telefoanele mobile. Jilly se trezi în momentul în care umbra tatălui său căzu pe faţa ei arsă de soare.

— Bună! spuse ea, scoţându-şi căştile din urechi. Îmi cer scuze, eram în altă lume.

Se ridică pentru a-şi întâmpina oaspeţii, dar o clipă mai târziu, la vederea lui Thomas, făcu un pas înapoi şi duse mâna la inimă.

— Dumnezeule, spuse ea cu răsuflarea tăiată, bebeluşul e superb. Scuze, Robert, continuă ea şi îşi înfipse unghiile lungi şi lucioase în umerii lui ca să-l liniştească. N-aş vrea să stârnesc vreo rivalitate între fraţi, dar frăţiorul tău e ceva cu totul ieşit din comun. Nu-i aşa că eşti deosebit? spuse ea şi se năpusti asupra lui Thomas. O să te facă îngrozitor de geloasă, o avertiză pe mama lui, când toate fetele vor roi în jurul lui. Ia uite ce gene are! Aveţi de gând să mai faceţi şi alţii? Dacă eu aş avea copii atât de frumoşi, aş face cel puţin şase. Probabil vi se pare că sunt lacomă. Pur şi simplu e atât de dulce, că nu mă pot abţine. Vai, din cauza lui am uitat să vă fac cunoştinţă cu Christine şi cu Roger. De parcă le-ar păsa. Uitaţi-vă la ei, şi ei sunt într-o lume a lor. Hai, trezeşte-te! spuse ea, prefăcându-se că îl loveşte pe Roger cu piciorul. Roger e partenerul lui Jim de afaceri, îi lămuri, iar Christine e australiancă. E gravidă în luna a patra.

O zgâlţâi uşor pentru a o trezi.

— Ah, bună, spuse Christine. Au sosit?

Jilly făcu prezentările.

— Tocmai le spuneam că eşti însărcinată, îi explică lui Christine.

— Îhî. De fapt, cred că suntem într-o stare de negare, spuse Christine. Mă simt ceva mai grea, de parcă aş fi băut patru litri de Evian, sau ceva de genul ăsta. Vreau să zic că nu am niciodată greţuri dimineaţa. Chiar deunăzi m-a întrebat Roger: „Vrei să mergem la schi în ianuarie? Oricum trebuie să plec cu afaceri în

Elveţia.” Şi eu i-am zis: „Bineînţeles. De ce nu?” Uitasem amândoi că în săptămâna aceea ar trebui să nasc.

Jilly izbucni într-un hohot sănătos de râs, dându-şi ochii peste cap.

— Ei, spuneţi şi voi dacă nu suntem aiuriţi, zise Christine. Ţineţi minte ce vă spun, o sarcină îţi zăpăceşte creierii.

— Uită-te la ei, spuse Jilly, arătând spre mama şi tatăl lui Robert. Sunt de-a dreptul şocaţi. Ei sunt nişte părinţi iubitori.

— Şi noi suntem, protestă Christine. Ştii prea bine ce frumos ne purtăm cu Megan. Megan e fetiţa noastră de doi ani, le explică ea oaspeţilor. Am lăsat-o în grija mamei lui Roger. Tocmai a descoperit furia – ştiţi voi cum descoperă ei emoţiile şi pe urmă le exploatează la maximum până trec la următoarea fază.

— Ce interesant, spuse tatăl lui Robert. Prin urmare, nu crezi că emoţiile au vreo legătură cu ceea ce simte un copil, ci sunt doar un fel de straturi dintr-un sit arheologic. Şi când descoperă bucuria?

— În ziua în care îi duci la Legoland, spuse Christine.

Roger deschise ochii ameţit, strângând în mână căştile de la telefon.

— Ah, bună. Mă scuzaţi, dar mă sună cineva.

Se ridică şi începu să se plimbe de colo-colo pe pajişte.

— A venit şi dădaca cu voi? întrebă Jilly.

— Nu mai avem dădacă, răspunse mama lui Robert.

— Ce curaj din partea voastră, zise Jilly. Nici nu ştiu ce m-aş face fără Jo. E cu noi doar de o săptămână şi deja face parte din familie. Poţi să-ţi laşi viaţa în mâinile ei, aşa e de minunată.

— Nouă ne face plăcere să-i îngrijim singuri, spuse mama lui Robert.

— Jo! Hei, Jo! strigă Jilly.

— Zi-le că e un portofoliu turistic mixt, spuse Roger. Nu le da încă şi alte detalii.

— Jo! strigă Jilly din nou. Leneşa naibii! Toată ziua nu face altceva decât să caşte ochii prin revista *Hello!* şi să mănânce îngheţată Ben&Jerry. Hm, aţi putea spune că face ceea ce face şi patroana ei, doar că pe mine mă costă o avere în vreme ce *ea* mai e şi plătită.

— Puţin îmi pasă ce i-au spus lui Nigel, spuse Roger. Nu e treaba lor. Să facă bine să nu-şi mai bage nasul unde nu le fierbe oala.

Jim traversă pajiştea, strălucind de bucuria cumpărăturilor făcute. Grăsuţul Josh îl urma îndeaproape, abia târându-şi picioarele. Jim scoase o pompă de picior şi desfăcu încă o jucărie gonflabilă pe dalele de lângă piscină.

— Ce i-ai cumpărat? întrebă Jilly, aruncând priviri furioase către casă.

— Ştii că voia neapărat jucăria în formă de cornet de îngheţată, spuse Jim în vreme ce umfla unul. Şi i-am mai luat şi Regele Leu.

— Şi mitraliera, adăugă Josh pedant.

— Fiscul îi suflă în ceafa, îi spuse Jim tatălui lui Robert, arătând spre Roger. S-ar putea să-ţi ceară câteva sfaturi juridice la masa de prânz.

— Nu vreau să muncesc când sunt în concediu, spuse tatăl.

— Nu munceşti tu prea mult nici când nu eşti în concediu, zise mama lui Robert.

— Vai, să fie acesta oare începutul unui conflict casnic? spuse Jim în timp ce filma procesul de umflare a cornetului.

— Jo! zbieră Jilly.

— Vin acum, strigă o fată voinică şi pistruiată care tocmai ieşea din casă, îmbrăcată în pantaloni scurţi kaki. Cuvintele „Gata de

orice" dansau pe partea din faţă a tricoului în timp ce ea traversa pajiştea în fugă.

Thomas se trezi şi se puse pe urlat. Cine l-ar fi putut învinovăţi? Ultimul lucru pe care şi-l amintea era că se afla în maşină alături de familia lui minunată, iar acum se trezise înconjurat de nişte necunoscuţi gălăgioşi, în ochii cărora nu se citea nimic; o turmă agitată de monştri care gesticulau prin aerul încărcat de clor, şi altul care tocmai se umfla la picioarele sale. Şi Robert era la capătul răbdării.

— Cine e un băieţel flămând? spuse Jo, aplecându-se peste Thomas. E aşa de frumuşel, i se adresă mamei lui Robert. Se vede pe chipul lui că e un suflet înţelept.

— Ia-i pe ei doi şi lasă-i se uite la video, ca să avem şi noi o clipă de linişte, spuse Jilly. Şi trimite-l pe Gaston cu o sticlă de *rosé.* O să-ţi placă mult de Gaston, îi spuse Jilly mamei lui Robert. E un geniu. Un veritabil bucătar francez de modă veche. Am pus pe mine o tonă de când am venit aici, şi n-a trecut decât o săptămână. Dar nu contează. Azi după-amiază trebuie să sosească Heinrich şi mă salvează el. E antrenorul personal, un vlăjgan neamţ care o să mă muncească pe brânci. Ar trebui să vii şi tu cu mine, o să te ajute să-ţi recapeţi silueta după naştere. Nu vreau să zic că nu arăţi minunat.

— Vrei să te uiţi la video? îl întrebă mama pe Robert.

— Normal, zise el, disperat să scape de acolo.

— Nu-mi dau seama cum va mai reuşi să înoate cu toată mâncarea asta gonflabilă din piscină.

— Haideţi, strigă Jo, întinzând ambele mâini.

Poate că avea impresia că Robert şi Josh o vor apuca fiecare de câte o mână şi o vor urma.

— Nu vrea nimeni să mă ţină de mână? spuse Jo, prefăcându-se că plânge.

Josh îşi lăsă palma grăsuţă în mâna ei, dar Robert reuşi să rămână liber, urmându-i la mică distanţă, fascinat de posteriorul kaki şi bombat al lui Jo.

— Acum vom pătrunde în peştera video, zise Jo, scoţând nişte sunete înfricoşătoare. Gata, la ce vreţi să vă uitaţi? N-am chef să vă certaţi.

— *Aventurile lui Sinbad,* zbieră Josh.

— Sfinte Sisoe! Din nou? spuse Jo, şi Robert îi dădu dreptate.

Îi plăcea să revadă o casetă bună de cinci-şase ori, dar în momentul în care învăţa fiecare replică pe de rost şi fiecare scenă semăna cu un sertar plin de şosete identice, refuza să se mai uite. Josh era altfel. La el totul începea cu un soi de lăcomie morocănoasă pentru un film nou şi devenea entuziast abia pe la a douăzecea vizionare. Iubirea, o emoţie pe care nu o împrăştia în jurul lui prea uşor, era păstrată pentru *Aventurile lui Sinbad,* pe care îl văzuse deja cam de o sută de ori, mare parte chiar în compania lui Robert. Filmele erau visele lui Josh, visul lui Robert era singurătatea. Oare cum putea scăpa din peştera video? Când eşti copil, nimeni nu vrea să te lase singur. Dacă ar încerca să fugă acum, ar trimite după el o echipă de căutători, l-ar înconjura şi l-ar distra până l-ar omorî. Poate că ar fi mai bine să zacă acolo cu gândurile lui, în vreme ce imaginaţia de împrumut a lui Josh pâlpâie pe perete. Scâncetul casetei care se derulează încetini, iar Josh se prăbuşi în adâncitura rămasă în canapea în urma vizionării de la micul-dejun şi se apucă să ronţăie pufuleţii portocalii împrăştiaţi pe masa de lângă el. Jo porni caseta, stinse lumina şi dispăru pe nesimţite. Josh nu era deloc adeptul derulării rapide înainte: avertismentul cu privire la piratarea casetelor, recenziile de

la filme pe care le văzuse deja, promoţiile la jucării pe care deja le aruncase şi mesajele de la *Video Standards Authority,* toate acestea nu puteau fi ignorate asemeni suburbiilor urâte înainte ca trenul să pătrundă în melancolia bovină a peisajului de ţară. Erau apreciate la adevărata lor valoare, fără a fi se ştirbi din demnitate, ceea ce pe Robert nu-l deranja câtuşi de puţin din moment ce toate prostiile care se revărsau de pe ecran îi erau mult prea bine cunoscute pentru a-i distrage atenţia.

Închise ochii şi lăsă acel infern de lângă piscină să se risipească. După câteva ore petrecute alături de alţi oameni trebuia să facă într-un fel sau altul pentru a-şi scoate din minte mormanul de impresii; fie încercând să îi imite, fie străduindu-se să înţeleagă mersul lucrurilor, fie golindu-şi pur şi simplu mintea. În caz contrar, impresiile ajungeau la o densitate critică şi simţea că explodează.

Uneori, când stătea în pat, era de ajuns un simplu cuvânt ca „teamă" sau „infinit" pentru a smulge acoperişul casei, aspirându-l în noapte, dincolo de constelaţii modelate în urşi şi care, şi purtându-l în întunericul deplin în care totul era anihilat, cu excepţia sentimentului de anihilare. Pe măsură ce micuţa capsulă a inteligenţei sale se dezintegra, persista senzaţia marginilor ei fierbinţi, fuzelajul său care se destrăma, iar atunci când capsula se frângea în bucăţi, el însuşi era acele bucăţi, iar când bucăţile se transformau în atomi, el era zborul, care creştea din ce în ce mai mult în loc să dispară, asemeni unei energii diabolice care sfidează moartea şi care se hrăneşte cu deşeuri, iar în curând întreg universul devenea un vârtej alimentat cu deşeuri în care mintea omului nu-şi afla locul. Dar iată că el încă mai simte.

Şi atunci simţea că se sufocă şi se ţâra de-a lungul coridorului până în dormitorul părinţilor săi. Ar fi făcut orice ca aceste senzaţii

să înceteze, ar fi semnat orice contract, ar fi făcut un legământ, dar ştia că este inutil, că văzuse ceva real, pe care nu-l putea schimba, ci îl putea doar ignora pentru un timp, putea să plângă în braţele mamei sale, să o lase să pună acoperişul la loc şi să-l înveţe alte cuvinte, mai blânde.

Nu putea spune că era nefericit. Doar că văzuse ceva, un lucru care uneori se dovedea mai real decât orice altceva. Prima dată l-a văzut atunci când bunica lui a suferit un atac cerebral. Nu dorise să o abandoneze, dar ea abia mai putea articula cuvintele şi atunci el petrecuse mult timp imaginându-şi ce ar putea ea simţi. Toată lumea spune că trebuia să fii loial, aşa că el rămăsese neclintit. O ţinuse de mână timp îndelungat, iar ea i-o strânsese pe a lui. Nu se simţea în largul lui, dar nu renunţase. Îşi dădea seama că bunicii sale îi este frică. Avea ochii înceţoşaţi. O parte din ea se simţea uşurată: nu se pricepuse niciodată prea bine la comunicare, iar acum nimeni nu se aştepta ca ea să-şi dea silinţa. O parte din ea plecase deja, probabil înapoi la sursă, sau cel puţin departe de planul material în privinţa căruia manifesta mereu o neîncredere cronică. Se putea, totuşi, apropia de acea parte care rămăsese în urmă, întrebându-se dacă voia într-adevăr toate acele secrete, acum când nu le mai putea divulga. Boala o spulberase ca pe puful unei păpădii. Robert se întreba dacă va sfârşi la fel ca ea, câteva seminţe care mai atârnă încă de o tulpină frântă.

— Asta e partea mea preferată, spuse Josh extaziat.

Piraţii dădeau năvală pe corabia lui Sinbad. Papagalul de pe corabie se avântă spre chipul celui mai fioros pirat. Acesta începu să clatine dezorientat, şi marinarii lui Sinbad îl aruncară peste bord fără niciun efort. Urma o imagine în care papagalul cârâia încântat.

— Hm, spuse Robert. Vezi că mă întorc imediat.

Josh ignoră în totalitate plecarea lui. Robert aruncă o privire în hol, căutând-o pe Jo, dar ea nu se zărea nicăieri. O luă înapoi pe unde veniseră, iar când ajunse în dreptul porţii dinspre grădină, observă că cei mari nu mai stăteau pe marginea piscinei. Se strecură afară şi se furişă prin spatele casei. Peluza tunsă era înăbuşită sub un covor din ace de pin şi vreo două lăzi mari de gunoi. Se aşeză, sprijinindu-se de scoarţa zbârcită a pinului, departe de privirile celorlalţi.

Se întreba care dintre ei pierde mai mult timp petrecând o zi cu familia Packer, nepunând la socoteală familia Packer însăşi, care pierdea mereu mai mult timp decât oricine altcineva, şi avea veşnic o casetă filmată care să demonstreze acest lucru. Thomas nu avea decât şaizeci de zile, aşadar pentru el era cea mai mare pierdere de timp, căci o zi reprezenta a şaizecea parte a vieţii sale, în vreme ce tatăl său, care avea patruzeci şi doi de ani, pierdea în cea mai mică proporţie. Robert se străduia să calculeze ce procent reprezenta o zi în viaţa fiecăruia dintre ei. Era greu să calculeze în minte, aşa că îşi imagină mai multe rotiţe de ceas de mărimi diferite. Apoi se întrebă cum să includă aspectele antagonice: că Thomas avea toată viaţa în faţa lui, în timp ce părinţii săi aveau o bună parte din viaţă în spatele lor şi, în concluzie, o zi pierdută din viaţa lui Thomas era mai puţin importantă, deoarece el avea mai multe zile de trăit. Acest gând dădu naştere un nou set de rotiţe – roşii în loc de argintii – tatăl său care avea o mişcare circulară şi Thomas care se învârtea acompaniat de un păcănit impresionant şi neregulat. Trebuia să mai includă şi diversele manifestări ale suferinţei şi diferitele beneficii pentru fiecare dintre ei, ceea ce făcu ca maşinăria lui să devină incredibil de complicată şi astfel, printr-o concluzie salutară, decise că toţi sufereau în egală măsură şi că nimeni nu avea ceva de câştigat, astfel încât valoarea acelei zile era

un mare zero. Uşurat, se reîntoarse la activitatea de a vizualiza tijele care făceau legătura dintre cele două seturi de rotiţe. Totul îi aducea aminte de motorul cu aburi expus la Muzeul de Ştiinţă, doar că hârtia ieşea pe la un capăt cu cifra reprezentând unităţile de timp risipit. În momentul în care studie cifrele, se dovedi că el pierdea mai mult timp decât oricine altcineva. Rezultatul îl îngrozi, dar, în acelaşi timp, îi dădu un sentiment de mulţumire. În acea clipă auzi vocea teribilă a lui Jo, care îl striga.

Pe moment nu ştiu ce să facă. Problema era că dispariţia lui nu făcuse decât să o întărâte şi să o enerveze şi mai mult pe căutătoarea sa. Se hotărî să se poarte normal şi să meargă calm în faţa casei, tocmai când Jo îl striga pentru a doua oară.

— Bună, spuse el.

— Pe unde ai umblat? Te-am căutat peste tot.

— Dacă ai fi făcut-o, m-ai fi găsit, răspunse el.

— N-o face pe deşteptul cu mine, tinere, spuse Jo. Te-ai certat cu Josh?

— Nu. Cum te-ai putea certa cu Josh? El e un nătărău.

— Nu e un nătărău. E prietenul tău cel mai bun, spuse Jo.

— Ba nu este.

— Deci v-aţi certat.

— Ba nu, spuse Robert apăsat.

— Mă rog. Oricum, nu poţi să dispari aşa.

— De ce?

— Pentru că ne îngrijorăm cu toţii.

— Şi eu îmi fac griji pentru părinţii mei atunci când pleacă undeva, dar asta nu-i împiedică să plece oricum, zise el. Şi nici n-ar trebui să-i împiedice.

Devenea clar că din această discuţie el ieşea învingător. În caz de urgenţă, tatăl lui ar fi putut să-l trimită pe el să pledeze la tribunal.

Se închipui purtând perucă, reuşind să convingă juriul cu argumentele sale, dar atunci Jo se lăsă pe vine în faţa lui, privindu-l fix în ochi.

— Li se întâmplă des părinţilor tăi să plece? întrebă ea.

— Nu prea, spuse el, dar înainte să apuce să adauge că nu lipsiseră niciodată amândoi de acasă mai mult de trei ore, se trezi încolăcit în braţele ei şi strivit de cuvintele „Gata de orice", pe care nu le înţelegea pe deplin.

A trebuit să-şi bage cămaşa la loc în pantaloni după ce ea i-o deranjase mângâindu-l pe spate.

— Ce vrea să spună „Gata de orice"? întrebă el după ce îşi recăpătă suflul.

— Nu contează, spuse Jo, copilăreşte. Hai! E ora prânzului!

Îl trase după ea în casă. Nu mai putea refuza să o ţină de mână, acum când erau practic iubiţi.

Un bărbat cu şorţ stătea în picioare, lângă masa din sufragerie.

— Gaston, ne răsfeţi îngrozitor, îi reproşă Jilly. Simt cum mă îngraş doar uitându-mă la tartele astea. Ai merita propria ta emisiune la televizor. *Vous sur le* televizor, Gaston, ţi-ar aduce *beaucoup de monnaie. Fantastique!*

Pe masă erau îngrămădite o mulţime de sticle cu vin roz, dintre care două erau goale, diverse tarte cu cremă, o tartă cu cremă presărată cu bucăţele de şuncă, alta cu ceapă, alta cu roşii tăiate în spirală şi alta cu dovlecei spiralaţi.

Singurul care se afla în siguranţă era Thomas, care sugea de la sân.

— Deci l-ai prins pe fugar, spuse Jilly. Şfichiui cu mâna în aer şi începu să fredoneze: Arestează-i! Du-i la secţie! Biciuieşte-i!

Robert simţea cum îi pulsează tot corpul de atâta ruşine. Trebuie că e groaznic să fii Jilly.

— E obişnuit să stea mult timp singur, nu-i aşa? spuse Jo, încercând să o provoace pe mama lui.

— Da, atunci când vrea, spuse mama lui, fără să-şi dea seama că Jo era de părere că el ar fi putut la fel de bine să trăiască la orfelinat.

— Tocmai le spuneam părinţilor tăi că ar trebui să te ducă să-l vezi pe adevăratul Moş Crăciun, spuse Jilly în timp ce împărţea mâncarea. Dimineaţa luaţi avionul de la Gatwick până în Laponia, unde vă aşteaptă nişte *snowmobiles* şi, vâj, în douăzeci de minute aţi ajuns la peştera lui Moş Crăciun. Le dă copiilor un cadou, pe urmă vă urcaţi la loc în avion şi sunteţi acasă până la ora cinei. Vedeţi voi, Cercul Arctic creează o atmosferă mai reală decât dacă pierdeţi vremea pe la Harrods.

— Pare extrem de educativ, spuse tatăl lui, dar cred că taxele şcolare sunt prioritare.

— Josh ne-ar strânge de gât dacă nu l-am duce acolo, spuse Jim.

— Nu mă surprinde, spuse tatăl lui Robert.

Josh scoase un sunet ce imita o explozie uriaşă şi dădu cu pumnul prin aer.

— I-aş zdrobi cu viteza sunetului, ţipă Josh.

— Ce fel de tartă vrei? îl întrebă Jilly pe Robert.

Toate arătau la fel de dezgustător.

Se uită spre mama sa al cărei păr arămiu cobora cârlionţat până la Thomas care sugea, şi îi simţi pe amândoi îmbinându-se unul cu celălalt precum lutul ud.

— Vreau ce mănâncă şi Thomas, spuse el.

Nu intenţionase să o rostească cu glas tare, pur şi simplu îi scăpase printre buze.

Jim, Jilly, Roger, Christine, Jo şi Josh începură să zbiere ca o turmă de măgari. Când râdea, Roger părea şi mai furios.

— Eu am lapte de sân, spuse Jilly, ridicând paharul de parcă ar fi fost beată.

Părinţii săi îi zâmbiră plin de înţelegere.

— Mă tem, bătrâne, că ai trecut pe mâncare solidă acum, spuse tatăl său. Mi se mai întâmplă şi mie să-mi doresc să fiu mai tânăr, dar nu mă aşteptam ca tu să începi aşa de curând. La vârsta ta oamenii îşi doresc încă să fie mai în vârstă.

Mama sa îl lăsă să stea pe marginea scaunului ei şi îl sărută pe frunte.

— Este un lucru absolut normal, îi linişti Jo pe părinţii lui, despre care era sigură că nu prea se pricep la copii. Doar că de obicei nu sunt chiar atât de direcţi.

Îşi permise apoi un ultim hohot de râs.

Robert încercă să se izoleze de toată trăncăneala din jurul lui şi îşi pironi privirile asupra fratelui său. Guriţa lui Thomas era cuminte şi ocupată, străduindu-se să stoarcă laptele din sânul mamei lor. Robert şi-ar fi dorit să fie în locul lui, cuibărit în matca simţurilor sale, la fel ca altădată, când nu cunoştea nimic despre lucruri pe care nu le văzuse – lungimea Nilului, dimensiunea Lunii, uniformele celor care participaseră la Partida de ceai de la Boston – din vremea când nu fusese încă bombardat de propaganda adulţilor şi nu îşi comparase propria-i experienţă cu aceasta. Voia să fie acolo, dar, în acelaşi timp, să poată lua cu el conştiinţa de sine, martorul viclean al lucrului ce nu avea martori. Thomas nu era martorul lucrurilor pe care le făcea, ci le făcea pur şi simplu. Era imposibil să i se mai alăture, aşa cum era Robert acum, ca şi când ai fi încercat să ţopăi şi să stai nemişcat în acelaşi timp. Meditase adeseori la această idee şi, în ciuda faptului că nu reuşise să se convingă că o poate realiza, simţea cum neputinţa îi dispare pe măsură ce muşchii imaginaţiei se încordau tot mai tare,

asemeni unui scufundător care stă pe marginea trambulinei înainte de a se avânta în apă. Aceasta era tot ce putea face: să se afunde în atmosfera ce îl înconjura pe Thomas, lăsându-şi dorinţa de observaţie să se stingă în timp ce se apropia tot mai mult de lumea în care trăia Thomas şi în care el însuşi trăise cândva. Şi totuşi, era greu să-şi realizeze planul în acel moment, căci Jilly îşi îndreptase din nou atenţia către el.

— Ce-ar fi să rămâi aici cu noi, Robert? sugeră ea. Jo te va duce mâine acasă cu maşina. Ar fi mai distractiv dacă ai rămâne să te joci cu Josh decât să te duci acasă şi să îl invidiezi de moarte pe frăţiorul tău.

Disperat, Robert o strânse cu putere pe mama sa de picior.

Într-un final, se întoarse Gaston, abătându-i gândul lui Jilly de la el către desert, o moviliţă vâscoasă de cremă înecată în caramel.

— Gaston, ne omori, se plânse Jilly, plesnindu-l uşor peste încheietura mâinii sale atât de pricepută la bătut ouă.

Robert se ghemui şi mai mult în mama lui.

— Te implor, hai să plecăm, îi şopti el la ureche.

— Imediat ce terminăm masa, îi răspunse ea tot în şoaptă.

— Ce face, te roagă? întrebă Jilly, strâmbând din nas.

— Exact, spuse mama lui.

— Haide, lasă-l să doarmă aici peste noapte, insistă Jilly.

— O să avem mare grijă de el, adăugă Jo, ca şi când ar fi spus cine ştie ce noutate.

— Mă tem că nu este posibil. Trebuie să mergem în vizită la bunica lui, la casa de bătrâni, spuse mama lui, uitând să precizeze că urmau să meargă acolo abia peste trei zile.

— E ciudat, spuse Christine. Megan nu pare să fie invidioasă încă.

— Mai las-o puţin, spuse tatăl lui Robert. Ea tocmai a descoperit furia.

— Aşa e, râse Christine. Poate e din cauză că nu mă simt câtuşi de puţin gravidă.

— Se poate să fie şi ăsta un motiv, oftă tatăl lui.

Robert îşi dădea seama că tatăl său murea de plictiseală. Imediat după masa de prânz, plecară de la familia Packer cu viteza unui detaşament de pompieri în caz de incendiu.

— Mor de foame, spuse tatăl său în momentul în care maşina se îndepărta.

Izbucniră cu toţii în râs.

— Nu vreau să-ţi critic gusturile în materie de prieteni, îi spuse tatăl său, dar n-ar fi mai bine dacă ne-ar da o casetă video în loc să-i vedem personal?

— Nu l-am ales eu, protestă Robert. Pur şi simplu s-a lipit de mine.

Pe marginea drumului zăriră un restaurant în care serviră un prânz întârziat alcătuit dintr-o pizza minunată, salată şi suc de portocale. Bietul Thomas trebuia din nou să sugă. Asta era tot ce primea el, lapte, lapte şi iar lapte.

— Cel mai mult mi-a plăcut discursul despre casa din Londra,. Spuse tatăl lui Robert.

Adoptă o voce stupidă, ce nu aducea prea mult cu a lui Jilly, ci reda mai degrabă atitudinea ei:

— Când am cumpărat-o, mi s-a părut enormă, dar după ce am făcut camera de oaspeţi, sala de gimnastică şi sauna, biroul şi sala de vizionare, nu a mai rămas prea mult spaţiu.

— Spaţiu pentru ce? întrebă tatăl lui. Spaţiu pentru cameră. Aceasta este camera pentru spaţiu, camera în care să ai spaţiu. Data viitoare când ne mai cocoţăm pe cuierul nostru de haine ca să

dormim ca o familie de lilieci, trebuie să fim recunoscători că nu ne aflăm la câteva dormitoare distanţă de lumea civilizată, ci la o camera pentru spaţiu distanţă.

— I-am zis lui Jim, continuă tatăl său să o parodieze pe Jilly, că sper să ne-o putem permite, pentru că mie îmi place stilul acesta de viaţă, cu restaurante, vacanţe şi cumpărături, şi n-am de gând să renunţ la el. Jim mi-a spus că ni le putem permite pe toate.

— Şi asta a fost partea mortală, spuse tatăl lui: „El ştie foarte bine că, dacă nu ni le putem permite, eu divorţez de el." E dată dracului tipa. Şi nici măcar nu este atrăgătoare.

— E, într-adevăr, surprinzătoare, spuse mama lui Robert. Dar în felul lor tăcut, am simţit că şi Roger şi Christine îţi pot rezerva o mulţime de surprize. Când am zis că aveam obiceiul să vorbesc cu copiii mei atunci când erau încă în burtă, ea mi-a spus (mama lui îşi luă un accent strident australian): „Stai aşa! Un bebeluş nu există decât după naştere. Eu n-am de gând să stau de vorbă cu burta mea. Roger m-ar interna la spitalul de nebuni."

Robert şi-o închipuia pe mama lui vorbindu-i pe vremea când el era închis în pântecele ei. Desigur, el nu ştia ce înseamnă toate acele silabe nedesluşite, dar era convins că simţise un fel de curent strecurându-se printre ele, contracţia unei spaimei, impulsul unei intenţii. Thomas nu se îndepărtase încă prea mult de acele transfuzii de emoţie; în schimb, Robert primea explicaţii. Thomas nu uitase încă acea limbă tăcută pe care Robert aproape o pierduse pe măsură ce marginile virgine ale minţii sale erau cotropite de imperiul verbalizării. Se afla pe o creastă, pregătit să se avânte în josul muntelui, devenind mai rapid, mai înalt, descoperind mai multe cuvinte, explicaţii tot mai vaste, şi bucurându-se de fiecare clipă a călătoriei sale. Acum Thomas îl făcuse să privească în urmă şi să-şi coboare sabia pentru o clipă în timp ce analiza toate

lucrurile pe care le pierduse. Era atât de preocupat să formeze propoziţii, încât aproape că uitase de zilele barbare când gândirea era o pată de culoare ce ateriza pe o foaie de hârtie. Dacă privea înapoi, încă o mai putea zări: viaţa între pauze (după cum i s-ar fi părut acum): atunci când tragi cortina pentru întâia oară şi zăreşti întregul peisaj acoperit de zăpadă şi inspiri şi faci o pauză înainte de a expira din nou. Era imposibil să recupereze totul, dar poate ar fi mai bine să nu se avânte chiar atât de repede pe panta abruptă, poate ar trebui să se aşeze şi să admire peisajul.

— Hai să plecăm odată din oraşul ăsta jalnic, spuse tatăl său, dând pe gât ultimul strop de cafea din ceaşca minusculă.

— Mai întâi trebuie să-i schimb scutecele, spuse mama lui, luând de jos o sacoşă umflată, desenată cu iepuri albăstrui.

Robert îşi coborî privirile asupra lui Thomas, care zăcea în scaunul său uitându-se la poza unei corăbii, fără să ştie ce este o fotografie sau o corabie, şi resimţi drama de a fi un uriaş captiv într-un trup mic şi neputincios.

5

Traversând coridoarele lungi şi curate ale casei de bătrâni în care stătea bunica sa, scârţâitul tălpilor de cauciuc ale pantofilor infirmierei făcea ca tăcerea familiei sale să pară mai isterică decât în realitate. Trecură prin faţa uşii deschise de la salonul de zi, în care sonorul infernal al televizorului masca un altfel de tăcere. Pacienţii, încovoiaţi şi albi ca hârtia, stăteau aşezaţi pe mai multe rânduri. Ce anume o făcea pe Moarte să întârzie într-atât? Unii păreau mai degrabă înspăimântaţi decât plictisiţi, alţii mai mult

plictisiţi decât înspăimântaţi. De la prima sa vizită, Robert îşi amintea încă modelele geometrice, sclipitoare, care decorau pereţii. Îşi aduse aminte cum îşi imagina vârful unui triunghi galben şi lung care îi străpungea pieptul, şi marginea ascuţită a acelui semicerc roşu tăindu-i gâtul.

Anul acesta îl duceau pe Thomas să o vadă pe bunica lui pentru prima dată. Aceasta nu putea să rostească prea multe cuvinte, dar, pe de altă parte, nici Thomas nu putea. S-ar putea să se înţeleagă chiar foarte bine.

În momentul în care intrară în cameră, bunica şedea într-un fotoliu la fereastră. Afară, mult prea aproape de fereastră, se găsea trunchiul gros al unul plop care începea să se îngălbenească, iar dincolo de el, gardul de chiparoşi ce ascundea vederii parcarea pentru maşini. Zărindu-i pe vizitatorii ei, bunica îşi impuse să zâmbească, dar ochii săi rămaseră detaşaţi de toată această operaţiune, înmărmuriţi de uluire şi durere. Când întredeschise gura, privirile lui Robert căzură asupra dinţilor ei înnegriţi şi măcinaţi. Păreau incapabili să se lupte cu hrana solidă. Probabil acesta era motivul pentru care trupul ei părea mai firav decât la ultima lui vizită.

O sărutară cu toţii pe faţa sa moale, uşor păroasă. După aceea, mama lui i-l arătă pe Thomas, spunând:

— El este Thomas.

Expresia bunicii păru să şovăie, neştiind cum să abordeze caracterul ciudat şi intim al prezenţei lui acolo. Ochii ei îi dădură lui Robert senzaţia că ea pluteşte pe un cer înnorat, cu scurte momente senine, pentru ca imediat după aceea să gonească prin vălurile groase până la adăpostul lăptos al unui nor. Nu îl cunoştea pe Thomas, iar Thomas nu o cunoştea pe ea, dar părea să simtă o oarecare legătură cu el. Şi totuşi, această senzaţie se încăpăţâna să

dispară, iar bunica trebuia să se zbată din răsputeri pentru a o aduce înapoi. În momentul în care se pregătea să spună ceva, efortul de a concepe cuvintele potrivite unei asemenea ocazii speciale se dovedi epuizant. Nu-şi mai amintea care era relaţia ei cu toţi acei oameni din camera sa. Tenacitatea nu mai dădea niciun rezultat; cu cât se agăţa mai mult de o idee, cu atât o pierdea mai repede.

În cele din urmă, şovăitoare, bunica îşi încleştă degetele, ridică ochii spre tatăl lui şi rosti:

— Îi... place... de mine?

— Da, răspunse mama lui instantaneu, ca şi când aceasta era cea mai firească întrebare posibilă.

— Da, spuse bunica, cu chipul inundat de disperarea care pentru o clipă i se adunase în priviri.

Nu asta intenţionase să întrebe, ci mai degrabă întrebarea îi alunecase de pe buze. Se prăbuşi la loc în fotoliul său.

După tot ce auzise în acea dimineaţă, Robert fu izbit de întrebarea ei şi de faptul că părea să-i fi fost adresată tatălui său. Pe de altă parte, nu era mirat că mama lui răspunsese în locul său.

În acea dimineaţă el se juca în bucătărie în timp ce mama pregătea o sacoşă cu lucruri pentru Thomas. Nici nu băgase de seamă că interfonul pentru supravegherea lui Thomas era pornit până ce nu-l auzi pe acesta scâncind la trezire şi pe mama lui care intrase în dormitor şi încerca să îl aline, vorbindu-i. Înainte să-şi poată da seama dacă mama lui era chiar mai drăguţă cu Thomas atunci când el nu era de faţă, se auzi vocea tatălui, tunând în receptor:

— Nu-mi vine să cred nenorocita asta de scrisoare.

— Ce scrisoare? întrebă mama lui.

— Ticălosul ăla de Seamus Dourke încearcă să o convingă pe Eleanor să-i doneze întreaga proprietate înainte de moartea ei. Aranjasem cu un avocat să fie considerată ca o linie de creditare flexibilă. La moartea ei datoria urma să fie ştearsă, iar casa transferată irevocabil către Fundaţie, dar cât timp ea era în viaţă, Fundaţiei îi era împrumutată valoarea proprietăţii, şi dacă Eleanor cerea plătirea datoriei, casa îi era returnată. A fost de acord cu acest aranjament pe motiv că s-ar putea îmbolnăvi şi va avea nevoie de bani ca să se îngrijească. N-are sens să repet că am sperat din totdeauna că îi vor veni minţile la cap şi va înţelege că toată această glumă cu binefacerea ne lezează pe toţi, mai puţin pe Seamus. Că tot se vorbeşte despre norocul proverbial al irlandezului. Era şi el un infirmier care schimba ploştile la spitalul comitatului Meath până când l-a găsit mama şi l-a luat de pe Insula de Smarald şi l-a numit unic beneficiar al unui imens venit neimpozabil, câştigat de pe urma unui hotel New Age mascat în Fundaţie de binefacere. Pur şi simplu simt că mi se face greaţă.

Vocea tatălui său se transformase în zbieret.

— Dragule, spuse mama, degeaba ţipi. Uite, l-ai supărat pe Thomas.

— Trebuie să ţip, răspunse tatăl, tocmai am citit scrisoarea. N-a fost niciodată o mamă grozavă, dar credeam că spre sfârşitul vieţii o să se mai îndrepte, o să simtă că a făcut destule trădându-şi şi neglijându-şi familia, şi că o să ia o pauză, o să se joace cu nepoţii ei şi o să ne lase să stăm în casa aia, oricum, ceva de genul ăsta. Ceea ce mă îngrozeşte cu adevărat este că înţeleg cât de mult o urăsc. Când am citit scrisoarea, a trebuit să mă deschei la gulerul de la cămaşă că altfel simţeam că mă sufoc, dar pe urmă am observat că era destul de descheiat, dar eu simţeam un laţ care se strânge în jurul gâtului, un laţ de ură.

— E doar o bătrână confuză, spuse mama lui Robert.

— Ştiu.

— Şi mergem să o vedem astăzi.

— Ştiu, spuse tatăl mult mai încet, aproape imperceptibil. Urăsc această otravă care se transmite din generaţie în generaţie. Mama s-a simţit dezmoştenită pentru că tatăl ei vitreg a luat toţi banii mamei ei, iar acum, după treizeci de ani de cursuri pentru trezirea conştiinţei şi de programe de dezvoltare personală, l-a descoperit pe Seamus Dourke care să ia locul tatălui ei vitreg. El nu e decât un instrument în slujba inconştienţei ei. Ceea ce mă exasperează este lipsa oricărei variaţii. Aş prefera să-mi tai gâtul decât să-i supun pe copiii mei unui astfel de tratament.

— Nu va fi nevoie, spuse mama.

— Dacă-ţi poţi imagina ceva mai...

Robert îşi lipi urechea şi mai mult de interfon, încercând să distingă şoaptele tatălui său, dar sfârşi prin a o auzi tot mai puternică în spatele său pe măsură ce părinţii lui coborau scările.

— ...rezultatul ar fi mama mea, spunea tatăl lui.

— Regele Lear şi doamna Jellyby, râse mama.

— Afară pe câmp, completă tatăl său, o împerechere rapidă dintre tiranul slab şi filantroapa fanatică.

Robert fugise din bucătărie pentru ca părinţii săi să nu îşi dea seama că le ascultase discuţia la interfon. Toată dimineaţa rumegă acele cuvinte, dar în clipa în care bunica îl privise pe tatăl lui, de parcă ar fi vorbit despre el, şi îl întrebase: „îi place de mine?" Robert nu se putu abţine să nu se întrebe dacă nu cumva şi ea auzise acea conversaţie.

Deşi nu înţelegea tot ce spusese tatăl lui în acea dimineaţă, înţelegea suficient de multe pentru a simţi cum pământul începe să se clatine sub picioarele lui. Iar acum, în tăcerea ce urmă întrebării

viclene, dar involuntare, a bunicii sale, Robert îi simţea durerea, simţea şi dorinţa de armonie a mamei lui, şi încordarea cu care tatăl său încerca să se controleze. Ar fi dorit să poată face ceva pentru a rezolva problema.

Dură aproape o jumătate de oră până ce bunica se interesă dacă Thomas fusese botezat.

— Nu, răspunse mama lui, nu vrem să facem un botez formal. Problema e că noi nu credem că cei mici sunt predispuşi să comită păcate, iar mare parte din ceremonie se bazează pe ideea că ei au căzut deja din Paradis şi trebuie salvaţi.

— Da, spuse bunica. Aşa e.

Thomas începu să agite zornăitoarea pe care o găsise printre cutele scaunului său. Aceasta scotea un clinchet bizar şi ascuţit de câte ori o agita frenetic pe deasupra capului. Nu dură mult şi se izbi cu ea în frunte. După o clipă de gândire, în care păru preocupat să desluşească ce i se întâmplase, Thomas izbucni în plâns.

— Nu înţelege dacă s-a lovit singur sau dacă zornăitoarea l-a lovit, spuse tatăl lui Robert.

Mama lui se alie cu el împotriva zornăitorii.

— Jucărie rea, spuse ea şi îl sărută pe frunte.

Robert se prefăcu că se loveşte la tâmplă şi se prăbuşi teatral de pe patul bunicii sale. Thomas nu se arăta la fel de amuzat pe cât se aşteptase.

Bunica întinse braţele, implorând milă, ca şi cum Thomas ar fi exprimat acelaşi lucru pe care îl resimţea şi ea, dar de care nu dorea să i se amintească. Mama lui Robert îl ridică uşor pe Thomas şi îl aşeză pe genunchii bunicii sale. Fascinat de noua sa poziţie, Thomas se opri din plâns şi se apucă să studieze chipul bunicii. Prezenţa lui părea să o liniştească. Şedea pe genunchii ei, oferindu-

i lucrul de care avea nevoie, şi amândoi se cufundară într-o solidaritate mută. Tăcerea se aşternu şi peste ceilalţi membri ai familiei, pentru a nu-i scoate în evidenţă pe nevorbitori. Robert îl simţea pe tatăl său plutind pe deasupra bunicii, străduindu-se să reziste tentaţiei de a-i spune tot ce avea pe suflet. În final, bunica fu cea care rupse tăcerea; cuvintele ci erau oarecum lipsite de fluenţă, dar mult mai bine alese decât înainte, ca şi când graiul său abandonase iremediabil drumul închis al nostalgiei şi se strecurase afară la adăpostul întunericului şi al tăcerii.

— Vreau să ştiţi, începu ea, că sunt extrem de... nefericită... că nu reuşesc să comunic.

Mama lui întinse mâna şi o mângâie pe genunchi.

— Trebuie să fie îngrozitor pentru tine, spuse tatăl său.

— Chiar aşa, spuse bunica, cu ochii aţintiţi asupra podelei îndepărtate.

Robert nu ştia ce ar fi trebuit să facă. Tatăl său îşi ura propria mamă. El nu putea nutri aceleaşi sentimente, dar nici nu îl putea condamna. Bunica îşi nedreptăţise familia, dar acum suferea îngrozitor. Tot ce-i rămânea de făcut lui Robert era să mediteze la atmosfera care existase înainte ca tatăl lui să o tulbure cu dezamăgirile sale. Acele zile senine când trebuia să o iubească pe bunica lui; nu era sigur că ele existaseră vreodată cu adevărat, dar cu siguranţă nu mai existau în acel moment. I se părea nedrept să se alieze împotriva bunicii sale măcinată de teamă, chiar dacă ea avea să îi lase casa lui Seamus.

Sări din pat şi luă loc pe unul din braţele fotoliului în care şedea bunica, strângându-i mâna între degetele sale, aşa cum făcea în primele zile ale bolii ei. Astfel, ea îi putea spune unele lucruri fără să fie nevoită să vorbească, gândurile ei inundându-i propria-i fiinţă sub forma unor imagini.

Punţile erau arse sau prăbuşite, şi toate cuvintele bunicii sale se înghesuiau pe coasta unei prăpăstii, amorfe şi neclintite. Ea resimţea o tensiune continuă, o furnicătură în spatele globilor oculari, asemeni unui câine care te imploră să-i dai drumul în casă, o plenitudine care nu se putea revărsa decât prin lacrimi, suspine şi mişcări frânte.

În spatele sentimentelor rănite se regăsea instinctul brutal al supravieţuirii, ca un şarpe călcat de o maşină târându-se convulsiv pe un drum ars de soare, sau ca nişte rădăcini oarbe care pompează sevă într-o tulpină însângerată.

De o torturau? O băgaseră într-un sac şi o aruncaseră într-o barcă, cu picioarele încătuşate. Trebuie să fi săvârşit un lucru grav dacă era atât de batjocorită de luntraşii ce o conduceau spre golf. Un lucru de o gravitate extremă pe care ea nu şi-l mai amintea.

Robert încercă să se desprindă. Era mai mult decât putea suporta. Nu îi îndepărtă mâna, ci încercă doar să închidă canalele de comunicare, dar se dovedi imposibil să rupă cu desăvârşire conexiunea.

Observă că bunica sa plânge şi o simţi strângându-i mâna.

— Sunt... nu.

Nu reuşi să rostească propoziţia până la capăt. Un gând ţesut cu grijă se destrămă şi se împrăştie pe podea. Nu-l mai putea recupera. Nu reuşea să se lepede de acea opacitate care o urmărea pretutindeni. Capul ei părea să fi fost închis ermetic într-o pungă murdară din plastic pe care ar fi vrut să o sfâşie, dar avea mâinile legate.

— Sunt... încercă ea din nou. Curajoasă. Da, aşa sunt.

Lumina amurgului se lăsa pe cealaltă aripă a clădirii, iar camera devenea din ce în ce mai obscură. Cu toţii păreau să îşi fi pierdut cuvintele, cu excepţia lui Thomas, care nu avea ce cuvinte să

piardă. El stătea întins în braţele bunicii sale pe care o privea cu ochii lui distanţi şi obiectivi. Exemplul său echilibră atmosfera. Stăteau în lumina palidă din camera aproape calmă, resimţind milă şi o oarecare plictiseală. Bunica lui Robert se cufundă într o angoasă şi mai tăcută, ca cineva afundat între arcurile stricate ale unui scaun, privind o furtună de praf care învăluie lumea într-o peliculă cenuşie.

După ce ciocăni la uşă şi intră fără să aştepte un răspuns, o infirmieră îşi făcu apariţia împingând un cărucior scârţâitor cu mâncare şi aşeză o tavă metalică pe măsuţa mobilă de lângă pat. Mama lui Robert îl luă pe Thomas în braţe în timp ce tatăl împinse măsuţa într-o poziţie potrivită şi ridică capacul care acoperea primul fel de mâncare. Peştele cenuşiu şi vâscos şi tocăniţa apoasă l-ar fi pus pe gânduri chiar şi pe un mare mâncăcios, dar pentru bunica sa, care ar fi preferat oricum să moară de foame, orice mâncare era la fel de neplăcută, şi atunci îi mai strânse mâna lui Robert încă o dată şi întrerupse circuitul prin care îi năpădise imaginaţia cu atâtea şi atâtea imagini violente, şi luă furculiţa cu docilitatea bizară şi placidă născută din disperare. Prinse în furculiţă o bucată de peşte şi începu să o ridice spre gură. Apoi se opri, puse jos furculiţa şi îl privi pe tatăl lui.

— Nu-mi... găsesc gura, spuse ea cu precizia pe care ţi-o dă o situaţie urgentă.

Tatăl lui părea frustrat, ca şi când mama sa descoperise un truc prin care să îl determine să nu mai fie furios pe ea, dar mama lui Robert apucă de-îndată furculiţa, zâmbi şi spuse pe tonul cel mai natural cu putinţă:

— Vrei să te ajut eu, Eleanor?

Bunica se gârbovi şi mai mult, gândindu-se la situaţia în care ajunsese. Încuviinţă din cap, iar mama lui începu să o hrănească

fără să-i dea drumul lui Thomas, pe care îl ţinea cu braţul rămas liber. După o clipă de uluială, tatăl său îl ridică pe Thomas din braţele ei.

Nu luase decât câteva înghiţituri, când bunica clătină din cap şi spuse „Gata", prăbuşindu-se extenuată pe spătarul fotoliului. În tăcerea care a urmat, tatăl i-l dădu pe Thomas înapoi mamei sale şi se aşeză lângă bunica.

— Am evitat să aduc vorba despre asta, spuse tatăl, scoţând o scrisoare din buzunar.

— Cred că ar fi bine să eviţi în continuare, spuse repede mama lui Robert.

— Nu pot să mai evit, spuse tatăl lui şi se întoarse către bunică. Brown şi Stone mi-au scris despre intenţia ta de a ceda Saint-Nazaire Fundaţiei. Tot ce vreau să-ţi spun e că un astfel de gest te lasă complet descoperită. De-abia îţi permiţi să stai aici şi, în cazul în care ai avea nevoie de mai multă asistenţă medicală, o să rămâi lefteră cât ai zice peşte.

Robert nu-şi putuse imagina că bunica sa ar putea fi şi mai nefericită, dar pe chipul său reuşi să se întipărească o expresie nouă, de groază.

— Eu... chiar... eu... chiar... nu.

Îşi afundă faţa în mâini şi ţipă.

— Eu chiar obiectez, se tângui ea.

Mama lui o îmbrăţişă pe bunică fără să-i arunce vreo privire tatălui. Acesta puse scrisoarea la loc în buzunar şi se apucă să-şi admire dispreţuitor pantofii.

— Linişteşte-te, spuse mama. Patrick nu vrea decât să te ajute, e îngrijorat că renunţi la toate mult prea devreme, dar nimeni nu spune că nu poţi face tot ce doreşti cu Fundaţia. Avocaţii i-au spus pentru că tu i-ai rugat cândva să te ajute.

— Acum... trebuie să... mă odihnesc, spuse bunica.

— Atunci, noi o să plecăm, spuse mama.

— Da.

— Îmi pare rău că te-am supărat, murmură tatăl. Pur şi simplu nu înţeleg de ce atâta grabă: prin testamentul tău, Saint-Nazaire revine oricum Fundaţiei.

— Cred că ar trebui să punem punct discuţiei, spuse mama lui Robert.

— Nicio problemă, acceptă tatăl.

Bunica se lăsă sărutată de fiecare. Robert îşi luă rămas-bun ultimul.

— Nu mă părăsi, spuse ea.

— Acum? întrebă el, nelămurit.

— Nu... să nu... se strădui ea, dar renunţă.

— N-am s-o fac, zise el.

Orice discuţie despre vizita la casa de bătrâni părea prea riscantă, aşa că la plecare, în maşină, domni tăcerea. Nu dură mult, totuşi, şi dorinţa tatălui său de a discuta se dovedi mai puternică. Încercă să se limiteze la probleme generale, evitând subiectul mamei lui.

— Spitalele sunt nişte locuri şocante, spuse el. Pline de bieţi nebuni păcăliţi, care nu caută să obţină o celebritate neîntemeiată sau averi nemăsurate, ci trăiesc cu impresia că scopul lor în viaţă este să îi ajute pe alţii. De unde le vin astfel de idei? Ar trebui să îi trimitem într-un weekend la un seminar de capacitare la familia Packer.

Mama lui Robert zâmbi.

— Sunt sigur că Seamus s-ar descurca să îl organizeze şi să-i confere o latură şamanică, spuse tatăl, nerezistând tentaţiei de a devia de la subiect. Ţine minte ce-ţi spun. Deşi spitalele or fi pline

de sfinţi, mai degrabă mi-aş trage un glonţ în cap decât să trec prin această decădere a propriei fiinţe la care am asistat în această după-amiază.

— Mie mi s-a părut că Eleanor se ţine destul de bine, spuse mama. M-a emoţionat foarte mult când a zis că este curajoasă.

— Ceea ce înnebuneşte un om este faptul de a fi forţat să aibă emoţia care îi este în acelaşi timp interzisă, spuse tatăl său. Trădarea mamei mele m-a obligat să fiu mânios, în schimb, boala ei m-a obligat să-mi fie milă de ea. Acum, nepăsarea ei mă înfurie din nou, dar curajul său este menit să stingă această furie şi să o înlocuiască cu admiraţia. Ei bine, eu sunt un om simplu, şi cert este că sunt al dracului de nervos, zbieră el, lovind cu putere volanul.

— Cine este Regele Lear? întrebă Robert de pe bancheta din spate.

— Ai auzit discuţia noastră de azi-dimineaţă? îl întrebă mama lui.

— Da.

— A tras cu urechea, spuse tatăl său.

— Ba nu, protestă Robert. Voi aţi lăsat interfonul pornit.

— Aşa e, încuviinţă mama. Oricum, nu mai are nicio importanţă acum, nu-i aşa, dragă? îl întrebă drăgăstos pe tatăl lui. Din moment ce urli din toţi rărunchii că eşti al dracului de nervos.

— Regele Lear, spuse tatăl, este un tiran supărăcios dintr-o piesă de Shakespeare, care îşi înstrăinează toată averea şi pe urmă este uimit când Goneril şi Regan – sau Seamus Dourke, aşa cum prefer să-mi imaginez eu – refuză să-i acorde ajutor atunci când are nevoie şi îl izgonesc din casele lor.

— Dar cine e doamna Jellybean?

— Jellyby. E o obsedată de opere de binefacere, care scrie scrisori de indignare despre orfanii din Africa, în timp ce proprii săi copii cad în şemineul din celălalt capăt al salonului.

— Şi ce înseamnă împerechere?

— Păi, ideea este că, dacă combini aceste două personaje, obţii o persoană care seamănă cu Eleanor.

— Aha, spuse Robert, e destul de complicat.

— Într-adevăr, spuse tatăl său. Problema e că Eleanor încearcă să-şi cumpere un loc de cinste în rai, dând toţi banii pentru acţiuni „caritabile", dar, după cum vezi şi tu, în realitate şi-a cumpărat un bilet pentru iad.

— Nu cred că e înţelept să încerci să-l întorci pe Robert împotriva bunicii lui, spuse mama.

— Nici eu nu cred că a fost prea înţelept din partea ei când nu mi-a dat de ales.

— Tu eşti cel care se simte trădat; ea e mama ta.

— Ne-a minţit pe noi, pe toţi, sublinie tatăl lui. Tot timpul m-a asigurat că un lucru sau altul îi era destinat lui Robert, dar încetul cu încetul aceste mici concesii făcute sentimentelor de familie au fost smulse de pe piedestalul pe care se aflau şi absorbite în gaura neagră a Fundaţiei.

Mama lui Robert lăsă să se scurgă câteva momente de tăcere, iar apoi spuse:

— Cel puţin anul acesta nu a mai venit şi mama mea să stea cu noi.

— Da, ai dreptate, spuse tatăl. Trebuie să fim recunoscători.

După acest scurt moment de armonie, atmosfera deveni mai calmă. Urcară pe străduţa ce ducea la casa lor. În acea seară era un amurg simplu, lipsit de nori pe care să-i modelezi în munţi, camere sau scări, doar o lumină trandafirie ce învăluia culmile dealurilor,

şi un colţ de lună ce atârna pe cerul întunecat. Pe măsură ce înaintau pe aleea zgrunţuroasă, Robert se simţi dintr-odată ca acasă, o emoţie pe care ştia că trebuie să înveţe să o dea de-o parte. De ce pricinuia bunica lui atâtea probleme? Ascensiunea către rândul principal din rai i se părea extrem de costisitoare. Îl privi pe Thomas care şedea în scaunul său de bebeluş, întrebându-se dacă era cumva mai aproape de „sursă" decât ei, ceilalţi, şi dacă acesta era un lucru benefic. Nerăbdarea cu care bunica sa aştepta să fie absorbită din nou într-o anonimitate strălucitoare îl copleşi dintr-odată de o nerăbdare adversă: aceea de a duce o viaţă cât mai aparte cu putinţă, înainte ca timpul să îi lege limba şi să îl imobilizeze la pat.

AUGUST 2001

6

Ziua, când Patrick auzea lătratul câinelui nefericit răsunând pe coasta cealaltă a văii, şi-l închipuia pe ciobănescul alsacian blănos al vecinului său alergând de colo-colo, de-a lungul gardului din trestie ce delimita curtea în care el era ţinut prizonier, dar acum, în toiul nopţii, gândul îi fugea la tot acel spaţiu în care rotocoalele de chelălăieli şi urlete se ridicau şi se împrăştiau. Casa aglomerată îi înăbuşea singurătatea. Nu exista nicio persoană la care s-ar fi putut duce, în afară probabil, sau mai degrabă improbabil (sau, poate, posibil), de Julia, care venise din nou în vizită la un an distanţă.

Ca de obicei, se simţea prea ostenit ca să citească şi prea neliniştit ca să adoarmă. Maldărul de cărţi de pe noptieră părea să îi ofere o opţiune pentru orice stare de spirit în care s-ar fi aflat, cu excepţia stării de nelinişte disperată care îl măcina în mod invariabil. *Universul eleganţii* dădea un sentiment de iritare. Nu avea chef să citească despre curbura spaţiului din moment ce tavanul se transforma şi se încovoia chiar sub privirile sale obosite. Nu voia nici să mediteze la fluxul de neutroni ce îi traversa trupul care îi părea şi aşa destul de fragil. Începuse, dar în cele din urmă renunţase la *Confesiunile* lui Rousseau. Abia se descurca cu propria-i manie a persecuţiei pentru a mai avea nevoie să citească şi despre a altcuiva. Un roman ce se voia jurnalul unuia dintre ofiţerii căpitanului Cook din prima călătorie spre Hawaii era mult prea ştiinţific pentru a părea real. Copleşit de toate detaliile cu privire la biscuiţii cu care Consiliul de Alimentaţie aproviziona navele britanice, Patrick devenise depresiv, dar, când o a doua naraţiune, scrisă de un urmaş al primul narator, care îi era contemporan, trăia în Plymouth şi îşi petrecea vacanţa în Honolulu, stabilise un contrast ludic faţă de prima, simţi că îşi pierde minţile. Două lucrări istorice, una despre istoria sării şi cealaltă de istorie universală începând cu anul 1.500 î.H., concurau pentru un loc la fundul grămezii de cărţi.

Tot ca de obicei, Mary se dusese la culcare împreună cu Thomas, lăsându-l pe Patrick împărţit între un sentiment de admiraţie şi altul de abandonare. Mary era o mama atât de devotată pentru că ştia cum e să creşti fără mamă. La rândul lui, Patrick cunoştea acest sentiment şi, ca fost beneficiar al instinctului matern al lui Mary, trebuia uneori să îşi aducă aminte că nu mai era un copil, să se convingă că erau alţi copii în casa lor, care nu erau încă pregătiţi pentru toate aceste grozăvii; iar alteori trebuia să se admonesteze

singur destul de sever. Cu toate acestea, aştepta în van efectele maturizării sale ca părinte. Trăind în preajma copiilor, nu făcea decât să-i scoată la iveală propria-i latură copilăroasă. Se simţea ca un om ce se teme să părăsească portul, conştient că sub puntea iahtului său impresionant nu se află decât un motoraş murdar în doi timpi: dorinţă şi teamă, dorinţă şi teamă.

Kettle, mama lui Mary, sosise în acea după-amiază şi, conform tradiţiei, găsise imediat un motiv de ceartă cu fiica sa.

— Cum a fost zborul? o întrebase Mary politicos.

— Înfiorător, spuse Kettle. Pe locul vecin a stat o femeie îngrozitoare, care se mândrea cu sânii ei şi şi-i tot băga în faţa copilului său.

— Mami, asta se numeşte alăptat, spuse Mary.

— Mulţumesc, dragă, zise Kettle. Ştiu că e foarte la modă acum, dar când aveam eu copii mici, toată lumea discuta despre cum să-ţi recapeţi silueta. O femeie deşteaptă era aceea care se ducea la o petrecere şi arăta ca şi cum n-ar fi fost niciodată însărcinată, nu una cu sânii atârnaţi la vedere, sau cel puţin nu pentru a alăpta.

Ca de obicei, sticluţa de Tamazepan îşi făcea loc pe noptiera lui. În mod evident avea o problemă cu Tamazepanul, şi anume că nu era suficient de puternic. Efectele secundare, pierderile de memorie, deshidratarea, starea de mahmureală, ameninţarea momentelor alarmante de sevraj, toate funcţionau cum nu se putea mai bine. Singurul lucru care lipsea era somnul. Continua să înghită pastile ca să nu fie nevoit să înfrunte sevrajul. Îşi aducea aminte că citise cândva într-un prospect că nu este indicat să se ia Tamazepan mai mult de treizeci de zile. Timp de trei ani el luase pastile în doze din ce în ce mai mari. Ar fi „perfect fericit”, după cum spuneau oamenii când voiau să indice exact opusul, dacă ar putea suferi cumplit, dar niciodată nu avusese suficient timp

pentru asta. Fie era ziua de naştere a vreunuia dintre copii, fie trebuia să pledeze la tribunal, deja mahmur, fie o altă îndatorire măreaţă care impunea lipsa halucinaţiilor şi a anxietăţii. A doua zi, de exemplu, mama lui venea să ia prânzul cu ei. Ambele mame în acelaşi timp: nu era o ocazie la care să adaugi încă o psihoză.

Şi totuşi, îşi amintea cu nostalgie de vremurile în care psihoza indusă era distracţia lui favorită. Anul doi la Oxford îl petrecuse privind florile cum pulsează şi se rotesc. În acea vară a experimentelor alarmante o cunoscuse pe Julia. Ea era sora mai mică a unui coleg anost, care locuia pe acelaşi palier la Trinity. Patrick, deja iniţiat în primele taine ale halucinogenelor, se grăbise să decline invitaţia acestuia la ceai, când zări prin uşa întredeschisă o fată fermecătoare, care stătea cu genunchii la gură pe canapeaua de la fereastră. Dintr-odată, răspunsul său luă o cu totul altă turnură, şi astfel îşi petrecu următoarele două ore zgâindu-se prosteşte la Julia cea nedrept de frumoasă, cu obraji trandafirii şi ochi de un albastru-închis. Purta un tricou vişiniu prin care i se întrezăreau sfârcurile şi blugi prespălaţi, tociţi până la uzură la câţiva centimetri sub buzunarul de la spate şi deasupra genunchiului drept. Îşi jură să o seducă atunci când ea va fi destul de mare, dar fata anticipă hotărârea lui timidă şi îl seduse chiar în acea seară. Făcuseră dragoste lent, cu încetinitorul, şi în mod ilegal (ea abia împlinea şaisprezece ani săptămâna următoare). Se prăbuşiseră în sus, se ascunseseră în vizuini de iepure, priviseră cum timpul se scurge în sens invers şi fugiseră de poliţişti care nu îi urmăreau. Când plecaseră în Grecia el o ajutase să pitească LSD-ul în ascunzătoare lui preferată: între coapsele ei. Îşi închipuia că dragostea lor va fi un şir de aventuri, dar acum extazul şoaptelor din momentele de intimitate părea un miracol al libertăţii din timpuri de mult apuse. De atunci nu mai cunoscuse o asemenea

intimitate spontană, mai ales nu acum (îşi tot repeta el), când stătea de vorbă cu noua Julia, mai dură şi mai rece, care se afla în vizită. Şi cu toate acestea, ea era acolo, în camera de la capătul holului, mai ofilită dar încă atrăgătoare. Să se ducă la ea? Să-şi asume acest risc? Ar fi oare cazul să retrăiască împreună clipele apuse? Îşi va regăsi pasiunea odată ce trupurile lor se vor contopi? Era o idee nebunească. Acest lucru ar implica să treacă prin dreptul camerei lui Robert, acel insomniac care e atent la tot ce mişcă, prin dreptul camerei fioroasei Kettle, a lui Mary, care dormea iepureşte ca să nu-i scape nici cel mai mic sunet al bebeluşului, şi apoi ar ajunge în camera Juliei (unde un colţ al uşii zgâria podeaua), care probabil fusese, oricum, luată cu asalt de fiica ei, Lucy. Ca de obicei, era paralizat de forţe egale şi opuse.

Totul era ca de obicei. Aşa se manifesta depresia: să te simţi imobilizat şi să te agăţi de o versiune învechită a propriei fiinţe. Pe timpul zilei, când se juca cu copiii, aproape devenea ceea ce părea să fie: un tată care se joacă cu copiii săi, dar noapte fie îl tortura nostalgia, fie se zvârcolea pradă respingerii de sine. Tinereţea lui o luase la goană în adidaşi Airmax Nike (doar tânărul lui Kettle mai purta sandale înaripate), lăsând în urmă un vârtej de praf şi o colecţie de falsuri antice. Se străduia să îşi amintească cum fusese cu adevărat tinereţea lui, dar tot ce-i venea în minte erau nenumăratele partide de sex şi sentimentul unei potenţiale măreţii, înlocuite acum, când privirile sale se focalizau asupra prezentului, cu o lipsă de sex şi cu sentimentul potenţialului irosit. Teamă şi dorinţă, teamă şi dorinţă. Poate ar fi cazul să mai ia douăzeci de miligrame de Tamazepan. Patruzeci de miligrame, însoţite de mult vin roşu la cină, îi ofereau uneori vreo două ore de somn; nu era vorba de acea uitare superbă la care tânjea, ci un somn tulbure şi transpirat, ţesut cu coşmaruri. În realitate, somnul era ultimul

lucru pe care şi-l dorea dacă avea să plonjeze în acele vise: înlănţuit de un scaun într-un colţ al camerei, privind cum copiii săi sunt torturaţi în vreme ce el proferează blesteme la adresa torţionarului sau îl imploră să se oprească. Mai exista şi versiunea dietetică, Visul Urât cu puţine calorii, în care se arunca protector în faţa copiilor săi, lăsându-şi trupul să fie sfâşiat de rafalele unei mitraliere sau de traficul sălbatic. Când aceste imagini şocante nu reuşeau să îl trezească, se cufunda într-o toropeală lipsită de vise din care se trezea câteva minute mai târziu cu răsuflarea tăiată. Preţul plătit pentru excesul de sedative se traducea printr-o blocare a respiraţiei până ce o unitate de urgenţă situată în hipotalamus trimitea o ambulanţă cu sirena pornită până la lobii frontali, făcându-l să îşi vină în fire.

Visele lui, şi aşa destul de înspăimântătoare, aveau aproape întotdeauna o continuare analitică defensivă. Johnny, prietenul său care era psiholog pediatru, îi spusese că acestea se numesc „vise lucide", în care cel ce visează este conştient că visează. De ce anume îi proteja pe copiii săi? De propriul său sentiment al torturii, desigur. La seminarele pe tema viselor în vis se ajungea mereu la asemenea concluzii.

Într-adevăr, era obsedat să oprească fluxul de otravă ce se transmitea de la o generaţie la alta, dar simţea deja că a dat greş. Hotărât să nu îi expună pe copiii săi cauzelor propriei suferinţe, Patrick nu îi putea proteja de consecinţele acesteia. Tatăl său murise cu douăzeci de ani în urmă şi nu se gândea aproape niciodată la el. Chiar şi în momentele de extremă blândeţe, David era grosolan, distant şi se plictisea foarte repede; ridica instinctiv un obstacol chiar în ultima clipă pentru a se asigura că Patrick îşi va rupe picioarele. Părea evident că Patrick avea să fie un părinte catastrofal, care va divorţa sau îşi va dezmoşteni copiii; în schimb,

ei trebuiau să se împace cu consecinţa mânioasă şi insomniacă ale acelor întâmplări. Era conştient că Robert moştenise anxietatea sa din miez de noapte, dar refuza să creadă că există o genă a acestei anxietăţi care ar fi putut explica totul. Îşi amintea discuţiile interminabile despre insomniile sale într-o perioadă în care Robert încerca să-l copieze întru totul. Mai observa, de asemenea, cu un amestec de vinovăţie şi satisfacţie şi vinovăţie cauzată de satisfacţie, că Robert trecea gradual de la empatie şi loialitate la ură şi dispreţ faţă de Eleanor şi cruzimea ei filantropică.

Resimţea o mare uşurare la gândul că anul acela nu aveau să mai întâlnească familia Packer. Josh fusese învoit de la şcoală timp de trei săptămâni şi îşi pierduse obiceiul de a pretinde că el şi Robert sunt buni prieteni. În cea perioadă de libertate euforică, Patrick şi Robert o întâlniseră pe Jilly la Holland Park şi aflaseră că divorţează de Jim.

— Diamantul şi-a pierdut strălucirea, recunoscu ea. Dar cel puţin, eu păstrez diamantul, adăugă ea cu o exclamaţie de triumf. E îngrozitor că Roger a fost închis. N-ai aflat? E o închisoare de minimă securitate, una foarte elegantă. Şi totuşi, nu-i prea grozav, nu? L-au arestat pentru fraudă şi evaziune fiscală. Practic, pentru ceea ce face toată lumea, dar fără a fi prinsă. Christine e devastată, cu doi copii pe cap şi toate celelalte. Nici măcar nu-şi mai poate permite o dădacă. I-am spus: „Divorţează. O să te remonteze negreşit." Uitasem că nu va obţine un aranjament prea avantajos. Nu ştiu cât de mult te poate remonta dacă nu câştigi o avere. Sunt îngrozitoare, nu-i aşa? Dar trebuie să fim realişti. Doctorul m-a trecut pe nişte pastile care mă fac să vorbesc ca o moară stricată. Aţi face bine s-o luaţi din loc, altfel o să staţi aici toată ziua, ascultându-mă cum bat câmpii. E un sentiment ciudat, totuşi, când mă gândesc cum stăteam noi toţi, anul trecut, lângă piscină, în St.

Trop, şi ne distram de minune, iar acum a luat-o fiecare pe drumul lui. La urma urmelor, ne-au rămas copiii, n-am dreptate? Asta e cel mai important. Să nu uiţi că Josh e încă prietenul tău, strigă ea după Robert pe măsură ce ei se îndepărtau.

În ultimul an Thomas începuse să vorbească. Primul său cuvânt fusese „lumină", urmat la puţin timp de „nu". Toate celelalte trăiri se evaporară, înlocuite fiind într-un mod atât de convingător, încât era greu să îţi mai aminteşti momentele de început, pe când vorbea nu atât pentru a spune o poveste, cât pentru a vedea cum este să părăseşti lumea tăcerii pentru cea a cuvintelor. Dorinţa luă în curând locul uimirii. Nu mai era uimit să vadă, ci, de exemplu, de ideea de a vedea ceea ce îşi doreşte. Observa o mătură aflată la câteva sute de metri depărtare în josul străzii cu mult înainte ca ceilalţi să remarce măcar haina fluorescentă a măturătorului. În zadar se ascundeau aspiratoarele în dosul uşilor; dorinţa îl înzestrase cu o vedere cu raze X. Nimeni nu reuşea să îşi păstreze cureaua prea mult timp dacă Thomas era prin împrejur, căci aceasta era imediat confiscată spre a fi folosită într-un joc neînţeles, în care el, cu o înfăţişare solemnă, învârtea catarama în jurul său şi zbârnâia ca o maşină. În rarele dăţi când plecau din Londra, părinţii lui îşi petreceau timpul mirosind florile şi admirând priveliştea, Robert îşi căuta nişte copaci în care să se poată căţăra, în vreme ce Thomas, care era încă mult prea aproape de natură pentru a o transforma într-un cult, se strecura pe urmele vreunui furtun încolăcit şi moale ce zăcea aproape nevăzut în iarba înaltă.

Cu ocazia zilei sale de naştere, o săptămână mai devreme, Thomas fusese atacat pentru întâia oară de un băiat numit Eliot. Agitaţia ce se stârnise îi atrase atenţia lui Patrick către capătul celălalt al salonului. Thomas, care se împleticea pe picioare trăgând după el un iepure din lemn, tocmai fusese îmbrâncit de un copil

mai voinic care îi smulsese sfoara din mână. Mai întâi slobozi un ţipăt indignat pentru ca mai apoi să izbucnească în lacrimi. Bătăuşul se îndepărtă victorios, trăgând de iepurele ce zăngănea pe roţile sale inegale.

Mary se năpusti şi îl ridică pe Thomas. Pornit în căutarea iepurelui, Robert se duse mai întâi să vadă dacă păţise ceva.

Thomas şedea pe genunchii lui Mary şi nu dură mult până ce se opri din plâns. Părea gânditor, ca şi când ar fi încercat să introducă experienţa atacului în sistemul său de referinţă. Apoi începu să se frământe pe genunchii lui Mary şi se dădu jos.

— Cine este copilul acela îngrozitor? întrebă Patrick. Nu cred să mai fi văzut o figură atât de sinistră. Parcă ar fi preşedintele Mao îndopat cu steroizi.

Înainte ca Mary să apuce să răspundă, îşi făcu apariţia mama bătăuşului.

— Îmi cer scuze pentru cele petrecute, spuse ea. Eliot este teribil de bătăios, exact ca tatăl lui. Nu suport să-i înfrânez toată această vigoare şi energie.

— Pentru asta te bazezi pe sistemul penal, spuse Patrick.

— Pe mine ar trebui să încerci să mă răstorni, zise Robert, exersându-şi mişcările de arte marţiale.

— Hai să nu ne agităm prea tare pentru povestea asta cu iepurele, spuse Patrick.

— Eliot, rosti mama bătăuşului cu o voce falsă, păstrată special pentru asemenea momente, dă-i iepurele înapoi lui Thomas.

— Nu, mârâi Eliot.

— Of, Doamne, spuse mama lui, încântată de încăpăţânarea acestuia.

Atenţia lui Thomas se mutase asupra cleştilor de la cămin, pe care îi trăgea zgomotos din căldarea în care stăteau. Convins că nu

furase obiectul cel mai nimerit, Eliot uită de iepure şi se îndreptă către cleşti. Mary ridică iepurele de sfoară şi i-l oferi lui Thomas, lăsându-l pe Eliot să se învârtă în jurul căldării, nehotărât pentru ce anume ar trebui să se lupte. Thomas îi oferi lui Eliot sfoara iepurelui, dar acesta o refuză şi porni clătinându-se către mama lui, suspinând trist.

— Nu vrei cleştii? încercă ea să-l păcălească.

Patrick spera să se comporte cu Thomas mai înţelept decât o făcuse cu Robert, şi să nu îi transmită propriile sale frământări şi nelinişti. Gardurile erau mereu ridicate în ultimul moment. Acum se simţea ostenit. Gardurile erau mereu ridicate... desigur... o să creadă că... Acum alerga după propria-i coadă... câinele lătra de partea cealaltă a văii... lumile interioare şi exterioare se intersectau... mai avea puţin şi adormea... poate că va visa... la dracu' cu asta. Se ridică în capul oaselor şi îşi duse gândul până la capăt. Într-adevăr, chiar şi neliniştea cea mai neînsemnată părea întunecată. Chiar şi Johnny (dar el era psiholog pediatru) îşi reproşa că îi lăsase pe copiii săi să creadă că îi înţelege cu adevărat, că ştie ce simt înainte ca ei înşişi să o ştie, că le poate citi impulsurile inconştiente. Trăiau în închisoarea panoramică a înţelegerii şi priceperii sale. Le furase vieţile interioare. Poate că cel mai frumos lucru pe care l-ar fi putut face Patrick era să se despartă de familia lui, să le ofere copiilor săi o catastrofă pură şi sigură. Într-o bună zi toţi copiii trebuie lăsaţi liberi. De ce să nu le ofere un zid tare de care să se izbească, sau o trambulină de pe care să se arunce de la mare înălţime? Dumnezeule mare, avea nevoie disperată de odihnă.

După miezul-nopţii, gândurile sale fugeau mereu către minunatul doctor Zemblarov. Era un bulgar care practica medicina în sat şi vorbea o engleză repezită, cu accent puternic: „În cultura

noastră, asta e tot ce avem", spunea el în vreme ce semna o reţetă complicată, *„la pharmacologie.* Dacă am trăi pe undeva prin oceanul *Pacifique,* poate că am dansa, dar pentru noi nu există decât manipularea prin medicamente. De exemplu, când merg în Bulgaria, iau *de l'amphetamine.* Conduc, şi conduc la nesfârşit, îmi văd familia, pe urmă conduc iar la nesfârşit şi mă întorc în Lacoste." Ultima dată când Patrick îi ceruse şovăielnic mai mult Tamazepan, dr. Zemblarov îi reproşase toată acea lipsă de îndrăzneală. *„Mais il faut toujours demander.* Chiar şi eu îl folosesc atunci când merg în călătorie. *L'administration* vrea să ne limiteze la treizeci de zile, aşa că o să trec «una dimineaţa şi una seara», ceea ce, bineînţeles, este neadevărat, dar nu va mai trebui să vii aici atât de des. O să-ţi dau şi Stillnox, care face parte din altă familie, aceea a hipnoticelor! Mai avem şi familia barbituricelor", adăugă el cu un zâmbet mulţumit, în timp ce stiloul său aluneca pe deasupra foii.

Nu era de mirare că Patrick era veşnic obosit şi nu se putea ocupa de copii decât arareori. În ziua aceea Thomas avusese dureri. Câţiva dinţi îşi croiau drum cu forţa prin gingiile lui dureroase, obrajii îi erau congestionaţi şi umflaţi şi alerga de colo-colo în căutarea unor lucruri care să îi distragă atenţia, în cele din urmă, seara, Patrick contribuise, oferindu-i un tur rapid al casei. Prima oprire fu în dreptul prizei de sub oglindă. Thomas o privi pătimaş dar apoi anticipă vorbele tatălui său, spunând: „Nu, nu, nu, nu, nu." Clătină din cap plin de sinceritate, adunând cât mai mulţi „nu" care să îl despartă de priză, dar în curând dorinţa sfărâmă digul firav al conştiinţei sale, iar el se avântă înspre priză, improvizând un ştecăr din degeţelele lui ude. Patrick îl ridică imediat şi îl trase mai departe pe coridor. Thomas începu să zbiere furios şi aplică nişte lovituri serioase în testiculele tatălui său.

— Hai să mergem să vedem scara, bolborosi Patrick, gândindu-se că ar fi nedrept să îi ofere o distracţie mult mai puţin periculoasă decât electrocutarea.

Thomas înţelese cuvântul şi se linişti, conştient fiind că scara firavă, din aluminiu vopsit, din camera boilerului, avea la rândul ei potenţialul de a răni sau omorî. Patrick îl susţinu uşor de mijloc, pe măsură ce el se bălăngănea încercând să urce scările, gata-gata să dărâme scara peste ei. În momentul în care se văzu coborât pe pământ, Thomas o ţâşni la fugă ca un om beat, clătinându-se în direcţia boilerului. Patrick îl prinse, împiedicându-l să se izbească de rezervorul de apă. Era deja la capătul puterilor. Îi ajungea. Nu se putea spune că nu contribuie la îngrijirea copiilor. Acum avea nevoie de o vacanţă. Se duse în salon, clătinându-se pe picioare şi ducându-l în braţe pe fiul său, care se zvârcolea ca un şarpe.

— Cum te simţi? îl întrebă Mary.

— Epuizat, spuse Patrick.

— Nici nu mă surprinde, ai stat cu el cam un minut şi jumătate.

Thomas se îndreptă cu paşi şovăielnici către mama sa, fiind cât pe-aci să cadă. Mary îl prinse înainte să se izbească cu capul de podea şi îl puse la loc în picioare.

— Nu ştiu cum reuşeşti să te descurci fără o dădacă, spuse Julia.

— Nu ştiu cum m-aş descurca dacă aş avea una. Dintotdeauna mi-am dorit să am singură grijă de copiii mei.

— Unii oameni reacţionează în acest fel când au un copil, spuse Julia. Trebuie să recunosc că în cazul meu nu s-a întâmplat la fel, dar, poate, eram prea tânără când am avut-o pe Lucy.

Ca să demonstreze că şi pe ea o înnebunea viaţa în sudul ars de soare, Kettle coborâse la cină îmbrăcată într-o jachetă din mătase turcoaz şi pantaloni din in de culoarea lămâii. Ceilalţi, îmbrăcaţi încă în tricourile pătate de transpiraţie şi pantaloni kaki, o lăsară

acolo unde îşi dorea să stea, o martiră singuratică cu propriile sale standarde înalte.

Thomas îşi acoperi faţa cu mâinile în momentul în care intră ea.

— Vai, ce dulce e, spuse Kettle. Ce face?

— Se ascunde, spuse Mary.

Thomas îşi luă mâinile de la faţă şi se uită la ceilalţi cu gura larg deschisă. Patrick făcu un pas înapoi, izbit de înfăţişarea lui. Era noul joc al lui Thomas. Pentru Patrick părea cel mai vechi joc din lume.

— E atât de relaxant să-l vezi că se ascunde în văzul tuturor, spuse Patrick. Mă gândesc cu groază la momentul în care va simţi nevoia să iasă din cameră.

— Îşi închipuie că noi nu-l vedem pentru că el nu ne poate vedea, spuse Mary.

— Trebuie să recunosc că sunt de acord, zise Kettle. Aş prefera ca oamenii să vadă lucrurile exact cum le văd eu.

— Dar ştii că nu e aşa, spuse Mary.

— Nu întotdeauna, draga mea, spuse Kettle.

— Nu sunt sigur dacă e povestea copilului egocentric şi a adultului bine adaptat, zise Patrick, făcând greşeala de a teoretiza. Thomas ştie că noi nu vedem lucrurile la fel ca el, altfel n-ar mai râde. O glumă înseamnă o schimbare de perspectivă.

El se aşteaptă ca noi să pătrundem în punctul lui de vedere în momentul în care îşi acoperă faţa, şi să ne întoarcem la al nostru atunci când o descoperă. Noi suntem cei lipsiţi de imaginaţie.

— Serios, Patrick, tu ai mereu tendinţa să faci din orice un lucru intelectual, se plânse Kettle. E doar un băieţel care se joacă. Că tot vorbeam de ascuns, spuse ea brusc aşa cum cineva îi smulge volanul unui şofer beat, îmi amintesc când am mers la Veneţia cu tatăl tău, înainte de a ne căsători. Ne străduiam să fim discreţi căci

aşa se cuvenea pe timpul acela. Bineînţeles, primul lucru care ni s-a întâmplat a fost să dăm peste Cynthia şi Ludo la aeroport. Am căzut de acord să ne purtăm la fel ca Thomas şi să ne prefacem că dacă nu ne uităm la ei, nici ei nu ne pot vedea.

— Şi aţi reuşit? întrebă Patrick.

— Absolut deloc. Au început să strige după noi din toţi rărunchii prin tot aeroportul. Ne gândeam că era absolut evident că nu doream să fim văzuţi, dar Ludo nu s-a putut lăuda niciodată cu prea mult tact. În orice caz, i-am întâmpinat cu toate interjecţiile de rigoare, ca şi cum am fi fost încântaţi.

— Dar Thomas chiar vrea să fie zărit. Acela e momentul cel mai important pentru el, spuse Mary.

— N-am spus că este o situaţie identică, răspunse Kettle cu o voce în care se citea o uşoară iritare.

— Ce înseamnă „interjecţiile de rigoare"? îl întrebase Robert pe Patrick în momentul în care se duceau să servească cina.

— Orice sunet pe care îl scoate Kettle, îi răspunse acesta, aproape sperând ca ea să îl poată auzi.

Nu era de niciun ajutor faptul că Julia se purta atât de neprietenos cu Mary, deşi nu se poate spune că ar fi fost de vreun ajutor dacă s-ar fi purtat prietenos. Loialitatea lui faţă de Mary nu putea fi pusă la îndoială (sau putea?); întrebarea era dacă el mai putea rezista fără sex, chiar şi o secundă. Spre deosebire de apetitul zgomotos al adolescenţilor, dorinţele lui din acel moment aveau ceva tragic, erau dorinţele unor pofte, metadorinţe, dorinţe de a dori. Acum se punea mai degrabă problema dacă va reuşi să aibă o erecţie, şi nicidecum dacă va reuşi vreodată să se debaraseze de acea blestemată senzaţie. În acelaşi timp, dorinţele trebuiau să cultive simplitate, trebuiau să se lase pradă unui obiect al dorinţei, pentru a le ascunde latura tragică. Nu tânjea după lucruri pe care

le putea obţine, ci după anumite abilităţi pe care nu le va mai recăpătă nicicând. Oare ce-ar fi făcut dacă ar fi avut-o într-adevăr pe Julia? Şi-ar fi cerut scuze, punând totul pe seama epuizării. S-ar fi scuzat pentru că este ocupat. Trecea (ia-ţi povara asta de pe suflet, dragule, te vei simţi mai bine) printr-o criză a vârstei de mijloc, şi totuşi nu era chiar aşa, căci această criză a vârstei de mijloc era un clişeu, un fel de Tamazepan verbal menit să adoarmă orice experienţă, în vreme ce experienţa prin care trecea el era încă trează – la ora trei şi jumătate în acea blestemată de dimineaţă.

Nu era dispus să accepte nimic: orizonturile limitate, abilităţile tot mai slabe. Refuza să cumpere acei ochelari cu lentile artificiale, atât de necesari pentru miopia lui. Ura bacteriile care păreau să-i fi invadat sistemul circulator, înceţoşând totul. Impresia de agerime pe care o mai lăsa din când în când nu era decât o prefăcătorie. Discursul lui aducea cu un puzzle pe care îl mai făcuse de nenumărate ori înainte, nu făcea decât să îşi reamintească ceea ce făcuse cu un timp în urmă. Nu mai reuşea să facă legături noi. Toate acele lucruri dispăruseră.

Îl auzi pe Thomas plângând, undeva în capătul coridorului. Sunetul îi tocea nervii. Ar fi vrut să îl aline pe Thomas. Şi-ar fi dorit să fie şi el alinat de Julia. Ar fi vrut ca Mary să fie alinată, alinându-l pe Thomas. Voia ca toată lumea să se simtă bine. Nu mai putea suporta. Dădu cearşaful la o parte şi începu să se plimbe prin cameră.

Nu dură mult şi Thomas se linişti, dar plânsetul său declanşase o reacţie pe care Patrick nu o mai putea controla. Avea să se ducă în camera Juliei. Avea de gând să transforme bucata îngustă de pământ a vieţii sale într-un câmp cu maci strălucitori. Deschise uşor uşa, ridicând-o din balamale, în aşa fel încât să nu scârţâie. O trase apoi după el apăsând pe clanţă pentru a nu scoate vreun

pocnet. Lampa de veghe împrăştia lumină pe întreg coridorul. Era la fel de strălucitor precum curtea unei închisori. Se strecură de-a lungul lui, cu paşi de pisică, până la uşa întredeschisă de la camera lui Lucy. Mai întâi voia să verifice dacă era în camera ei. Da, era. Perfect. Se întoarse atunci către camera Juliei. Inima îi fremăta nebuneşte. Se simţea înfricoşător de viu. Se aplecă înspre uşă şi ascultă.

Ce va face acum? Cum ar reacţiona Julia dacă ar intra în camera ei? Va chema poliţia? îl va trage în pat, şoptindu-i: „De ce ţi-a luat atât de mult?" Probabil era uşor lipsit de tact să o trezească la patru dimineaţa. Poate ar fi mai bine să facă o programare pentru seara următoare. Picioarele îi îngheţaseră pe dalelor hexagonale.

— Taţi.

Se întoarse şi îl zări pe Robert care stătea palid şi încruntat în uşa dormitorului său.

— Bună, şopti Patrick.

— Ce faci?

— Bună întrebare, spuse Patrick. Păi... l-am auzit pe Thomas plângând... (Măcar atâta lucru era adevărat). Şi mă gândeam dacă se simte bine.

— Atunci de ce stai la uşa Juliei?

— N-am vrut să-l mai deranjez pe Thomas dacă s-a culcat la loc, explică Patrick.

Robert era mult prea inteligent ca să creadă o asemenea prostie, dar poate era puţin prea tânăr ca să i se spună adevărul. Peste câţiva ani Patrick îi va putea oferi un trabuc şi-i va spune: „Trec prin chestia asta ciudată de la *mezzo del camin* şi am nevoie de o aventură scurtă care să-mi mai dea curaj." Robert îl va bate pe umăr şi-i va spune: „Te înţeleg perfect, bătrâne. Mult noroc şi

vânătoare plăcută." Între timp, el nu avea decât şase ani, iar adevărul trebuia să i se ascundă.

Ca pentru a-l salva pe Patrick din această situaţie penibilă, Thomas slobozi un nou scâncet.

— Cred că ar fi bine să mă duc la el, spuse Patrick. Biata mami a stat trează toată noaptea.

Îi aruncă lui Robert un zâmbet stoic.

— Ai face bine să te culci şi tu, îi spuse şi îl sărută pe frunte.

Robert se întoarse în camera lui, câtuşi de puţin convins.

Luminiţa de veghe din odaia dezordonată a lui Thomas învăluia podeaua într-o strălucire portocalie. Patrick îşi croi drum cu atenţie spre patul în care Mary îl aşeza pe Thomas în fiecare seară după ce îl lua din pătuţul lui detestat, şi se aşează pe saltea, azvârlind pe jos o mulţime de jucării. Thomas începu să se zvârcolească şi să se învârtă în încercarea de a-şi găsi o poziţie comodă. Patrick se întinse alături de el, ţinându-şi echilibrul pe marginea patului. Nu încăpea îndoială că nu avea să închidă un ochi în această cutie de sardine, dar dacă ar reuşi măcar să-şi lase gândurile să alunece, poate că s-ar odihni puţin; dacă ar putea să câştige o inconştienţă a viselor sale tiranice, tot ar fi însemnat ceva. Avea să uite întru totul de incidentul care o includea pe Julia. Care incident?

Poate că Thomas nu va ajunge o epavă atunci când va creşte. Ce altceva şi-ar mai fi putut dori?

Începea să alunece printre jumătăţi de gânduri... sferturi de gânduri, numărând în ordine descrescătoare...

Patrick simţi o lovitură violentă în faţă. Şuvoiul metalic şi cald de sânge îi inundă nasul şi cerul gurii.

— Dumnezeule, spuse el. Cred că îmi curge sânge din nas.

— Bietul de tine, mormăi Mary.

— Ar fi mai bine să mă întorc în camera mea, şopti el, rostogolindu-se cu spatele pe podea.

Îi puse la loc pe paznicii pufoşi ai lui Thomas şi se ridică, îl dureau genunchii. Probabil avea artrită. Ar fi putut să se mute deja la azilul de bătrâni în care stătea mama lui. N-ar fi comod?

Se târî de-a lungul coridorului, ţinându-şi nara apăsată cu articulaţia degetului arătător. Se zăreau pete de sânge şi pe pijama: s-a zis cu câmpul de maci. Era cinci dimineaţa, prea târziu pentru o jumătate de viaţă, şi prea devreme pentru cealaltă. Nu se întrezărea nicio şansă să adoarmă. Ar putea să coboare, să bea vreo doi litri de cafea organică, sănătoasă şi să plătească nişte facturi.

7

Kettle se aşezase deja la masa din piatră, purtând ochelari fumurii şi o pălărie imensă din paie. Folosindu-se de biletul expirat de călătorie drept semn de carte, închise biografia reginei Maria, scrisă de James Pope-Hennessy, şi o aşeză alături de farfurie.

— E ca un vis să fiu cu voi amândouă în acelaşi timp, spuse Patrick în vreme ce fixa scaunul cu rotile al mamei sale.

— Ca... un... vis, repetă Eleanor.

— Cum te mai simţi, draga mea? întrebă Kettle plină de nepăsare.

— Foarte...

Efortul pe care Eleanor îl depuse pentru a rosti, în cele din urmă, un „bine” ascuţit creă o impresie total opusă, ca şi când ea însăşi s-ar fi văzut îndreptându-se spre „furioasă” sau „nefericită” pe care reuşise să le evite în ultima clipă. Zâmbetul său larg scoase la

iveală un adevărat câmp devastat de bombardamente, pe care Patrick o implorase în nenumărate rânduri să îl repare. Nu avea niciun rost: nici prin gând nu-i trecea să irosească banii pe propria-i persoană atâta timp cât puteau fi de folos altora. Puţinii bani care îi mai rămăseseră erau economisiţi pentru camerele speciale de relaxare ale lui Seamus. În acest timp, ea însăşi era pe cale să se priveze de senzaţia hranei. Limba i se răsucea şi i se contorsiona printre colţii ştirbiţi, căutând deznădăjduită un dinte întreg. Existau câteva zone interzise accesului, mult prea sensibile pentru a lăsa hrana să pătrundă.

— Mă duc să ajut cu prânzul, spuse Patrick îndatoritor şi plin de regrete, avântându-se peste peluză asemeni unui înotător care se grăbeşte să iasă la suprafaţă după un salt mult prea adânc.

Ştia prea bine că nu de mama sa avea nevoie pentru a scăpa de combinaţia otrăvită de plictiseală şi furie pe care o resimţea ori de câte ori se gândea la ea. Acesta era, totuşi, un proiect pe termen lung. „S-ar putea să dureze mai mult de o viaţă de om", se avertiza singur pe un ton de o tandreţe prefăcută. Doar la gândul celor câteva minute rămase îşi dădea seama că trebuie să pună o distanţă mentală cât mai mare între el şi mama sa. În acea dimineaţă, la azil, o găsise stând în pragul uşii cu genţile pe genunchi, arătând de parcă ar fi fost gata de câteva ceasuri bune. Îi dădu un bileţel pe care se distingeau cu greu cuvintele scrise cu creionul. Îl anunţa că doreşte să transfere Saint-Nazaire către Fundaţie cât se poate de repede, şi nu cum era prevăzut, după moartea ei. Cu un an în urmă, Patrick reuşise să amâne lucrurile, dar va mai reuşi el să le amâne şi acum? În bileţel scria că trebuie „să se simtă împlinită" şi că are nevoie de ajutorul şi „binecuvântarea" lui. Cuvintele lui Seamus îşi lăsaseră amprenta pe întreg conţinutul biletului. Nu încăpea îndoială că el pusese deja

la punct un ritual de încheiere, un dans hipnotic amerindian care şi-ar desăvârşi propria-i încheiere printr-o combinaţie de microcosmos şi macrocosmos, de Tatăl Cer şi Mama Pământ, de ceva simbolic dar modern, şi care însemna izgonirea imediată şi definitivă a lui Patrick şi a familiei sale de la Saint-Nazaire. Măcinat de emoţii contradictorii, Patrick întrezărea uneori dorinţa de a se descotorosi de locul acela nenorocit. La un moment dat va trebui să renunţe la tot, să se întoarcă la Saint-Nazaire pentru un weekend cu tobe vindecătoare, şi să-l roage pe Seamus să-l ajute să renunţe la casa copilăriei, să pună acel „trans" în ceva ce părea îngrozitor de personal.

În drumul dinspre terasă către crângul de măslini, Patrick se închipuia preaslăvind în faţa unor neoşamani sau neoşamane momentul prielnic şi provocarea, şi „n-aş fi crezut vreodată posibil, dar trebuie să spun «frumuseţea», de a mă reîntoarce în acest loc pentru a pune punct procesului de renunţare (suspine de apreciere). A fost o vreme când îmi displăcea şi, trebuie să recunosc, îl detestam pe Seamus, şi detestam Fundaţia, şi pe propria-mi mamă, dar ura mea s-a transformat în mod miraculos în recunoştinţă şi, pot afirma cu sinceritate (un nod în gât), că Seamus s-a dovedit nu numai un profesor şi o călăuză minunată, dar şi cel mai loial prieten (ropote de aplauze şi zornăieli)."

Patrick izgoni micuţa fantezie cu un icnet sarcastic şi se aşeză pe pământ cu spatele la casă, sprijinit de trunchiul cenuşiu şi cioturos al unui bătrân măslin rămuros care-i servise dintotdeauna drept ascunziş şi loc de meditaţie. Trebuia să îşi repete în minte că Seamus nu este un escroc făţiş care înşelase o bătrânică, lăsând-o fără bani. Eleanor şi Seamus se degradaseră reciproc sub extravaganţa bunelor lor intenţii. Probabil Seamus ar fi continuat faptele bune, schimbând ploştile în Navan —unicul oraş din

Irlanda care se pronunţă la fel dacă-l citeşti de la coadă la cap – iar Eleanor ar fi putut trăi hrănindu-se cu pâine de secară în timp ce şi-ar fi donat banii celor cu deficienţe de vedere, sau în scopul cercetărilor medicale, sau victimelor torturii, dar, în loc de toate acestea, amândoi îşi uniseră forţele pentru a ridica un monument al minciunii şi al trădării. Aveau de gând să salveze lumea. Aveau de gând să înalţe conştiinţa prostindu-şi clientela şi aşa periculos de neroadă. Dacă exista o părticică bună în Seamus, acesta era distrusă de generozitatea patologică a lui Eleanor, iar orice urmă de bunătate ar fi sălăşluit în Eleanor, ea era distrusă de viziunea stearpă a lui Seamus.

Ce anume o transformase pe Eleanor într-o femeie de o moralitate atât de exagerată? Patrick simţea că la baza altruismului exagerat de ambiţios al lui Eleanor se găsea ura pe care aceasta i-o purta propriei sale mame. Eleanor îi povestise cum fusese dusă de mama ei la prima sa petrecere importantă. Avea loc la Roma, imediat după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial. Pe atunci Eleanor avea cincisprezece ani şi venise în vacanţă de la internatul din Elveţia. Mama sa, o americancă bogată şi o snoabă convinsă, divorţase de tatăl desfrânat, fermecător şi fără titlu nobiliar al lui Eleanor, şi se căsătorise cu Jean de Valencay, un duce francez, pitic şi ursuz, obsedat de titluri nobiliare şi genealogie. Într-o perioadă agitată a unei republici aproape comuniste, şi în care trăia în întregime la adăpostul averii recent acumulată de soţia sa prin investiţii industriale, el era cel mai zelos apărător al liniei sale de sânge de o vechime impresionantă. În noaptea petrecerii, Eleanor stătea în maşina enormă Hispano-Suiza a mamei sale, parcată lângă o clădire bombardată, iar imediat după colţ se aflau ferestrele luminate de la reşedinţa prinţesei Colonna. Tatăl ei vitreg se îmbolnăvise şi lâncezea într-un pat renascentist exagerat

împodobit, care aparţinea familiei lui de o lună, atunci când i-l cumpărase soţia sa, şi o pusese pe aceasta să jure că nu va intra în casa prinţesei decât după sosirea ducesei di Dino, căreia îi era superioară. Se dovedi că superioritatea însemna ca mama ei să sosească târziu. Aşteptaseră în maşină. Pe locul din faţă, alături de şofer se afla un valet care era trimis din când în când să verifice dacă sosise ducesa inferioară. Eleanor era o tânără timidă şi idealistă, simţindu-se mai fericită atunci când vorbea cu bucătarul decât cu oaspeţii pentru care acesta pregătea masa, şi totuşi aştepta cu nerăbdare şi curiozitate petrecerea.

— Nu putem să mergem? Noi nici măcar nu suntem italieni.

— Jean m-ar ucide, îi răspunse mama ei.

— Nu-şi permite acest lux, spuse Eleanor.

Mama sa împietri de furie. Eleanor regretă cele spuse, dar resimţi şi o oarecare mândrie adolescentină căci renunţase la tact în favoarea sincerităţii. Îşi aruncă privirile pe geamul maşinii şi remarcă un vagabond îmbrăcat în nişte zdrenţe cafenii, care se îndrepta clătinându-se în direcţia lor. Pe măsură ce se apropia, Eleanor observă slăbiciunea scheletică a chipului său şi foamea nemăsurată din ochii lui. Se apropie de maşină şi ciocăni la geam, arătând rugător către gură, ridicând braţele în semn de rugăciune, şi arătând din nou către gură.

Eleanor se uită înspre mama sa. Aceasta privea fix înainte, în aşteptarea unor scuze.

— Trebuie să-i dăm nişte bani, spuse Eleanor. E mort de foame.

— Şi eu la fel, răspunse mama ei fără să întoarcă capul. Dacă italianca asta nu îşi face apariţia cât de curând, o să-mi pierd minţile.

Ciocăni în geamul ce le despărţea de locurile din faţă şi îi făcu semn valetului.

În cele din urmă, când intrară în casă, Eleanor îşi petrecu seara cuprinsă de prima sa criză de filantropie. Refuzul de a îmbrăţişa valorile mamei sale contopit cu idealismul ei dădură naştere unei viziuni ameţitoare în care apărea drept o sfântă desculţă: avea să îşi dedice viaţa în scopul ajutorării altor oameni, atâta timp cât aceştia nu erau înrudiţi cu ea. Câţiva ani mai târziu, mama sa o împinse pe drumul către sacrificiu, lăsându-se convinsă cu forţa, în vreme ce se stingea de cancer, să îi lase cea mai mare parte a averii tatălui vitreg al lui Eleanor. Ducele îşi manifestase dezaprobarea faţă de primul testament prin care nu se putea folosi de averea ei decât pe timpul vieţii lui, afirmând că este o insultă adusă onoarei sale, căci insinua că el şi-ar fi putut înşela fiicele vitrege, dezmoştenindu-le. În timp, el îşi încălcase promisiunea făcută soţiei sale pe patul de moarte şi lăsase întreaga avere nepotului său. Încă de pe atunci Eleanor era mult prea preocupată de căutarea ei spirituală pentru a recunoaşte cât de năucită fusese de pierderea banilor. Această duşmănie, păstrată cu cea mai mare atenţie asemeni obiectelor de artă pe care Jean le colecţiona din banii soţiei, îi era transmisă lui Patrick. Mama ei avusese o afinitate pentru duci, în vreme ce lui Eleanor îi plăceau vracii închipuiţi, dar, dincolo de declinul social, formula de bază rămăsese neschimbată: jecmăneşte-ţi copiii de dragul unei nepreţuite imagini de sine, de *grande dame,* sau de nebună sfântă. Eleanor alungase înspre urmaşii săi toate acele fragmente din experienţa sa de care şi-ar fi dorit să scape: divorţul, trădarea, ura de mamă, dezmoştenirea; se agăţase de o imagine a sa ca participând la salvarea lumii, epoca Vărsătorului, întoarcerea la creştinismul primitiv, redeşteptarea şamanismului – termenii au suferit modificări de-a lungul anilor, dar rolul lui Eleanor a rămas neschimbat: eroic, optimist, vizionar, mândru de smerenia sa.

Rezultatul scindării sale psihologice a fost acela de a menţine într-o stare de congelare atât laturile sale respinse, cât şi cele pline de aspiraţii. În noaptea petrecerii de la Roma, împrumutase câţiva bani de la o familie cunoscută şi o zbughise pe uşă afară în căutarea vagabondului a cărui viaţă avea să o salveze. După ce traversă mai multe colţuri, îşi dădu seama că străzile nu îşi reveniseră de pe urma bombardamentelor la fel de rapid ca petrecăreţii pe care îi lăsase în urmă. Nu îşi putu înfrâna sentimentul că nu avea ce căuta printre şobolani şi dărâmături, îmbrăcată în rochia de seară azurie şi cu o bancnotă mare, strânsă în pumnul său pătimaş. Câteva umbre trecură prin faţa unei uşi şi teama o împinse înfrigurată înspre maşina mamei sale.

Cincizeci şi cinci de ani mai târziu, Eleanor nu descoperise încă o metodă de a-şi pune în aplicare dorinţa de a fi bună. Încă se înfrâna de la ospăţ fără a reuşi totuşi să potolească foamea. Atunci când lucrurile mergeau prost, şi mereu se întâmpla aşa, experienţele negative nu puteau fi folosite spre a-l educa pe adolescentul entuziast; ele erau aruncate la coşul de gunoi al experienţelor nefericite. Jumătatea secretă a lui Eleanor deveni din ce în ce mai ursuză şi mai bănuitoare, astfel încât jumătatea vizibilă să poată rămâne credulă şi pătimaşă. Înainte de venirea lui Seamus, se mai perindase un întreg alai de aliaţi. Eleanor le acordase încredere deplină, dar în orele ultimelor lor momente de perfecţiune, aceştia erau brusc izgoniţi, iar numele lor nu mai erau nicicând pomenite. Nu se vorbea niciodată nici despre motivul pentru care fuseseră trimişi în exil. Boala crea o confluenţă înspăimântătoare între cele două euri pe care Eleanor se străduise din răsputeri să le ţină izolate. Patrick era curios dacă ciclul de încredere şi izgonire va rămâne intact. La urma urmelor, dacă Seamus ar cădea în dizgraţie, ar fi posibil ca Eleanor să-şi dorească

să dărâme Fundaţia cu aceeaşi pasiune cu care dorise să o ridice. Poate că reuşeşte să amâne lucrurile încă un an. Stătea acolo, purtând încă speranţa de a păstra acel loc.

Patrick îşi reamintea momentele în care colinda prin camerele şi grădinile celor şase case emblematice ale bunicii sale. Văzuse cum o avere uriaşă se transformase în bogăţia modestă de care mama şi mătuşa lui, Nancy, profitau în urma unei moşteniri destul de mici pe care o primiseră înainte ca mama lor să cadă în capcana minciunilor şi a agresiunilor celui de-al doilea soţ. În ochii unor oameni, Eleanor şi Nancy păreau bogate, locuiau în zone bune, una la Londra, iar cealaltă la New York, fiecare dintre ele deţinea o moşie la ţară, şi niciuna nu era nevoită să muncească, să-şi facă singură cumpărăturile, să spele sau să se ocupe de grădină. Dar, luând în considerare istoria familiei, se putea spune că amândouă abia supravieţuiau. Nancy, care locuia încă la New York, răsfoia cataloagele caselor internaţionale de licitaţie în căutarea obiectelor ce ar fi trebuit să-i aparţină. Ultima dată când Patrick îi făcuse o vizită la reşedinţa din 69 Street, Nancy se îndurase cu greu să îi ofere o ceaşcă de ceai înainte de a scoate la iveală un catalog negru, lucios, al casei Christie's din Geneva. Doar ce-l primise şi înăuntru se găsea fotografia a două jardiniere din plumb, împodobite cu albine aurite al căror zumzet părea aproape perceptibil printre ramurile argintii, înmugurite. Fuseseră create special pentru Napoleon.

— Înainte nici măcar nu vorbeam despre ele, spuse Nancy cu amărăciune. Ai idee despre ce vorbesc? Erau atâtea lucruri minunate. Stăteau pe terasă, în ploaie. Un milion şi jumătate de dolari, atât a obţinut nepoţelul de pe urma jardinierelor mamei. Te întreb acum, nu ţi-ar plăcea să ai unele dintre aceste obiecte ca să le laşi copiilor tăi? spuse ea, aducând un nou maldăr de albume cu

poze şi cataloage, pentru a înlocui durerea preţului de vânzare cu semnificaţia sentimentală a tot ce se pierduse.

În următoarele două ore nu făcu altceva decât să îi inoculeze lui Patrick otrava resentimentelor sale.

— Au trecut treizeci de ani de atunci, spunea el din când în când.

— Dar nepoţelul mai vinde câte un lucru de-al mamei în fiecare săptămână, mormăia ea, apărându-şi obsesia.

Acea drama nesfârşită a escrocheriei şi a înşelăciunii de sine îi produse lui Patrick o profundă depresie. Nu se simţi cu adevărat fericit până în momentul în care Thomas îl întâmpină cu o efuzie de dragoste firească, întinzându-şi braţele într-o îmbrăţişare de bun venit. La primele ore ale dimineţii îl plimbase pe Thomas pe terasă în căutarea şopârlelor ce s-ar fi putut ascunde în spatele obloanelor. În trecere, Thomas trăgea de fiecare oblon, până când Patrick îl desfăcea din cârlig şi îl ridica. Uneori câte o şopârlă ţâşnea pe perete, căutând adăpost la unul dintre obloanele superioare. Thomas o arăta cu degetul, ţuguindu-şi uluit buzele. Şopârla declanşa adevăratul eveniment, momentul în care amândoi împărtăşeau o emoţie comună. Patrick îşi înclina capul, până ce ochii săi ajungeau la acelaşi nivel cu ai lui Thomas, şi începea să enumere lucrurile pe care le zărea: „Valeriană... Camelie... Smochin”, rostea Patrick. Thomas rămânea tăcut până când, dintr-odată, izbucnea: „Greblă!” Patrick se străduia să privească lumea prin ochii lui Thomas, dar era un efort inutil. De cele mai multe ori, nu-şi putea imagina lumea nici măcar din punctul său propriu de vedere. Se baza pe căderea serii care să îi ofere o lecţie intensivă despre ceea ce însemna adevărata disperare ce stă la baza zilelor râncede, îndepărtate şi ocazional plăcute. Thomas era antidepresivul lui, dar efectul său dispărea imediat ce

Patrick începea să resimtă dureri de mijloc şi se lăsa cuprins de spaima unei morţi timpurii, înainte ca fiii săi să îşi poată câştiga singuri traiul, sau de a fi suficient de maturi pentru îndura dispariţia sa. Nu avea niciun motiv care să-l facă să se gândească la o moarte prematură; pur şi simplu, era modul cel mai evident şi mai incontrolabil de a-şi dezamăgi copiii. Thomas devenise un adevărat simbol al speranţei, nemailăsând nimic pentru cei din jur.

Slavă Domnului că Johnny urma să vină în vizită pe la sfârşitul lunii. Patrick avea certitudinea că pierde ceva din vedere, ceva pe care Johnny i l-ar fi putut arăta. Era uşor să vezi partea urâtă a lucrurilor, dar era mai greu să îţi dai seama cum arată partea frumoasă.

— Patrick!

Îl căutau. O auzea pe Julia strigându-l. Poate că i se va alătura acolo, în spatele măslinului, îi va oferi o partidă rapidă de sex oral, astfel încât să se simtă ceva mai uşurat şi mai calm pe durata prânzului. Ce idee minunată. Noaptea trecută stătea în faţa uşii ei. Amestecul de ruşine şi frustrare. Se ridică. Simţea că genunchii nu îl mai ascultă. Bătrâneţe şi moarte. Cancer. Să îşi părăsească spaţiul său intim şi să pătrundă în lumea confuză a celorlalţi oameni, sau să părăsească confuzia spaţiului său intim în favoarea autorităţii simple a legăturii sale cu alţi oameni. Niciodată nu-şi dădea seama cum vor decurge lucrurile.

— Bună, Julia. Sunt aici.

— M-au trimis să te caut, spuse Julia, păşind cu atenţie pe pământul aspru din livada cu măslini. Te ascunzi?

— Nu de tine, spuse Patrick. Vino şi stai cu mine puţin.

Julia luă loc alături de el, cu spatele rezemat de trunchiul rămuros.

— E plăcut, spuse ea.

— Este ascunzătoarea mea din copilărie. Mă mir că nu a rămas o gaură în pământ, zise Patrick.

Se opri, meditând la ceea ce s-ar fi putut întâmpla dacă i-ar fi mărturisit.

— Aseară, la ora patru, am stat la uşa ta.

— De ce nu ai intrat? întrebă ea.

— Te-ai fi bucurat să mă vezi?

— Desigur, spuse ea, aplecându-se şi sărutându-l în fugă pe buze.

Patrick simţi ridicându-se un val de excitaţie înăuntrul său. Îşi imagina cum se preface că este tânăr, cum se rostogoleşte printre pietrele ascuţite şi crenguţele rupte, râzând bărbăteşte în vreme ce ţânţarii se hrănesc din carnea lui dezgolită.

— Ce te-a împiedicat? întrebă Julia.

— Robert. A dat peste mine în timp ce stăteam pe gânduri, în hol.

— Data viitoare ai face bine să nu mai stai pe gânduri.

— O să existe o dată viitoare?

— De ce nu? Tu eşti singur şi plictisit; eu sunt singură şi plictisită.

— Dumnezeule, zise Patrick, dacă ne întâlnim, o să domnească o cantitate înfiorătoare de singurătate şi plictiseală în cameră.

— Sau poate au sarcini electrice opuse şi se vor neutraliza.

— Plictiseala ta e negativă sau pozitivă?

— Pozitivă, spuse Julia. Sufăr de o plictiseală deplină şi pozitivă.

— Atunci, s-ar putea să ai dreptate, zâmbi Patrick. Plictiseala mea are o latură extrem de negativă. Va trebui să facem un experiment într-un mediu perfect controlat ca să vedem dacă putem ajunge la o anulare totală a plictiselii sau la o suprasarcină de singurătate.

— Ar fi cazul să te târăsc după mine înapoi la masă, spuse Julia, altminteri toată lumea o să creadă că avem o aventură.

Se sărutară. Cu limba. Patrick uitase cum e să săruţi folosind limba. Se simţea asemeni unui adolescent care se ascunde după un copac, experimentând săruturi adevărate. Era un sentiment năucitor, aproape dureros, acela de a simţi că trăieşte. Simţi cum dorul său de intimitate, ţinut închis până atunci, îi irupe prin mână în momentul în care atinse blând pântecele Juliei.

— Nu mă stârni acum, spuse Julia. Nu e corect.

Se ridicară oftând.

— Doar ce sosise Seamus în momentul în care am venit după tine, spuse Julia, scuturându-şi praful de pe fustă. Îi explica lui Kettle ce s-a mai întâmplat anul acesta.

— Şi cum a reacţionat Kettle?

— Cred că a hotărât să îl găsească pe Seamus fermecător ca să-ţi facă în ciudă ţie şi lui Mary.

— Normal. Din cauză că m-ai tulburat într-atât, nu mi-am dat seama că aşa se va întâmpla.

Porniră amândoi spre masa din piatră, încercând nici să nu zâmbească prea mult, nici să pară prea serioşi. Patrick simţi că este pus din nou sub lentila microscopului de către familia sa. Mary îi zâmbi. Thomas îl întâmpină cu o îmbrăţişare. Robert îl măsura cu privirile sale intimidante şi atotştiutoare, îl ridică în braţe pe Thomas şi zâmbi către Mary, spunându-şi în gând: „Un bărbat poate să zâmbească la nesfârşit şi tot un ticălos să fie.” Apoi se aşeză alături de Robert, cu aceeaşi senzaţie cu care apărase un client de o vinovăţie evidentă în faţa unui judecător renumit ca fiind dificil. Robert nu pierdea nimic din vedere. Patrick îi admira inteligenţa, dar departe de a-l vindeca de depresie, aşa cum se întâmpla în cazul lui Thomas, Robert îl făcea conştient de

persistenţa subtilă a influenţei nefaste pe care părinţii o au asupra copiilor – pe care el o avea asupra copiilor săi. Deşi era un părinte iubitor şi nu făcea aceleaşi greşeli flagrante pe care le făcuseră părinţii săi, atenţia cu care îşi îndeplinea sarcina de tată crease un altfel de tensiune, o tensiune pe care şi-o însuşise şi Robert. În cazul lui Thomas, lucrurile vor sta altfel – va fi mai liber şi mai calm, dacă un om poate fi liber şi calm atunci când, de fapt, simte exact opusul. Totul părea lipsit de speranţă. Trebuia neapărat să doarmă. Îşi turnă un pahar de vin roşu.

— Mă bucur să te văd, Patrick, spuse Seamus, mângâindu-l pe spate.

Patrick şi-ar fi dorit să îl lovească.

— Seamus mi-a povestit despre atelierele lui, zise Kettle. Trebuie să mărturisesc că mi se par de-a dreptul fascinante.

— De ce nu te înscrii la unul? întrebă Patrick. E singura şansă de a vizita acel loc în anotimpul cireşilor.

— Ah, cireşii, spuse Seamus. Au devenit ceva cu totul special. Avem mereu un ritual care include cireşele, ştii tu, fructele vieţii.

— Pare extrem de profund, zise Patrick. Au cumva un gust mai bun decât ar avea dacă le-ai privi pur şi simplu ca pe fructele unui cireş?

— Cireşele... rosti Eleanor. Da... ba nu...

Gesticulă grăbită din mâini, ca şi când ar fi vrut să alunge acel gând.

— Adoră cireşele. Sunt minunate, nu? spuse Seamus, prinzând mâna lui Eleanor în strânsoare lui liniştitoare. Să ştii că îi duc mereu la azil câte un castron de cireşe proaspăt culese.

— Frumoasă rentă, spuse Patrick, dând pe gât paharul cu vin.

— Nu, spuse Eleanor cuprinsă de panică, nicio rentă.

Patrick înţelese că o indispune pe mama sa. Nici măcar nu-şi mai permitea să fie sarcastic. Orice cale ar fi ales, era blocată. Îşi turnă încă un pahar cu vin. Într-o bună zi va trebui să renunţe la toate, dar pentru moment avea de gând să continue lupta; era incapabil să se oprească. Şi totuşi, cu ce se lupta? Măcar dacă nu s-ar fi străduit atât să facă din nebunia mamei sale o chestiune viabilă din punct de vedere legal. Ea lăsase pe umerii lui, fără nicio intenţie ironică, sarcina de a se dezmoşteni singur, iar el dusese totul la bun sfârşit, cu cea mai mare grijă. Uneori îi trecuse prin minte să inventeze un defect la temelii. Participase la şedinţe multijurisdicţionale alături de notari şi avocaţi, şi discutase despre modurile de a ocoli legea succesorală aşa cum e prevăzută în Codul lui Napoleon, despre cea mai bună metodă de a crea o fundaţie de caritate, consecinţele fiscale şi procedurile contabile, şi niciodată nu făcuse altceva decât să îmbunătăţească planul pentru a-l face mai puternic şi mai eficient. Singura cale de scăpare era acea linie de creditare flexibilă la care Eleanor îşi propunea acum să renunţe. Patrick apelase la această soluţie pentru simpla ei protecţie. Încercase să renunţe la speranţa că mama sa va profita vreodată de ea, dar acum când era aproape de a-şi pierde acea speranţă, îşi dădu seama că o hrănise pe ascuns, folosindu-se de ea pentru a se menţine la o distanţă mică, dar sigură, de adevăr. În curând avea să piardă moşia de la Saint-Nazaire pentru totdeauna, şi nu se putea împotrivi în vreun fel. Mama lui era o imbecilă lipsită de simţ matern, în vreme ce soţia îl părăsise în favoarea lui Thomas. Mai avea un prieten de nădejde, suspină el în tăcere, turnându-şi iar vin în pahar. Era hotărât să se îmbete şi să îl insulte pe Seamus, sau poate nu. La urma urmelor, era chiar mai greu să se poarte urât decât să fie amabil. Aceasta e problema când nu eşti psihopat. Orice cale era închisă.

Fără îndoială, o scenă se derula prin faţa ochilor săi, dar el era atât de cufundat în gânduri, încât reuşea cu greu să desluşească ce se petrecea. Dacă şi-ar fi croit drum spre gura puţului alunecos, ce altceva ar găsi acolo, decât pe Kettle care ridica în slăvi metodele reginei Maria de creşterea copiilor, sau pe Seamus care radia de carismă celtă? Privirile lui Patrick se opriră asupra văii care-l invita la evocare şi meditaţie. În centrul priveliştii se găsea ferma hidoasă a familiei Mauduit, cu cei doi salcâmi lăsaţi să crească în curtea din faţă. Pe când era copil, se jucase adeseori cu bădăranul Marcel Mauduit. Îşi făceau suliţe din bambuşii verzui ce creşteau de-o parte şi de alta a pârâului din fundul văii. Le aruncau înspre păsările ce izbuteau să-şi ia zborul cu câteva secunde înainte ca suliţa să izbească ramura părăsită. Odată, când Patrick avea şase ani, Marcel îl invitase să privească cum tatăl său decapitează o găină. Nu era nimic mai distractiv şi mai curios decât să privească o găină alergând năucită în căutarea capului, îi explicase Marcel. Trebuie să vezi cu ochii tăi. Băieţii aşteptaseră la adăpostul salcâmilor. Într-un buştean neted şi maroniu, printre nenumărate crestături, se zărea înfiptă la îndemână o secure veche. Marcel se puse pe dans asemeni unui indian care mânuieşte un tomahawk, prefăcându-se că îşi decapitează duşmanii. Din depărtare se auzeau ţipetele înspăimântate ale găinilor din coteţ. Până la sosirea tatălui lui Marcel, strângând în mână gâtul găinii ale cărei aripi se izbeau neputincioase de pântecele lui uriaş, Patrick începea deja să fraternizeze cu ea. Îşi dorea ca aceasta să reuşească să scape. Îşi dădea seama că găina ştia ce urmează să i se întâmple. Era ţinută într-o parte, cu gâtlejul atârnat pe marginea buşteanului. Dintr-o mişcare, *monsieur* Mauduit lăsă securea să cadă, capul păsării prăvălindu-se chiar la picioarele sale. Apoi îi aşeză grăbit trupul pe jos şi aplicându-i o lovitură de încurajare, o lăsă să se zbată

nebuneşte în căutarea libertăţii, în vreme ce Marcel o lua în batjocură, râdea şi o arăta cu degetul. În altă parte, capul găinii rămăsese cu ochii aţintiţi înspre cer, iar Patrick se uita în ochii ei.

După cel de-al patrulea pahar de vin, Patrick simţi că imaginaţia sa se îndreaptă spre o melodramă victoriană. Scene întunecate luau naştere animate de o voinţă proprie, dar el nu se arătă interesat să le oprească. Văzu trupul umflat al unui Seamus înecat, plutind pe Tamisa. Scaunul cu rotile al mamei sale scăpase de sub control şi se hurducăia pe cărarea ce ducea înspre o stâncă abruptă din Dorset. În momentul în care aceasta se prăbuşi de pe creastă, Patrick remarcă tabloul magnific. Într-o bună zi va trebui să renunţe la toate astea, să se întoarcă la lumea reală şi contemporană, să accepte lucrurile aşa cum erau, dar, pentru moment, continua să îşi închipuie că face ultimele retuşuri la un testament falsificat, în vreme ce Julia, aşezată pe colţul biroului, îl uluieşte cu complexitatea lenjeriei sale intime. Doar pentru moment, îşi va mai turna un pahar de vin.

Aşezat în poala lui Mary, Thomas se aplecă în faţă, iar cu intuiţia sa desăvârşită, mama lui îi dădu imediat un biscuit. Se cufundă la loc la pieptul ei, convins, după cum i se întâmpla de vreo sută de ori pe zi, că nu va avea niciodată nevoie de ceva fără ca acel lucru să i se ofere. Patrick verifică dacă îl măcină gelozia, dar nu avea nimic. Îl străbăteau nenumărate sentimente întunecate, dar nu cel de rivalitate cu fiul său mezin. Şmecheria era să menţină un nivel cât mai ridicat al urii faţă de mama sa, astfel încât să nu mai poată fi gelos pe faptul că Thomas beneficia de acea bază solidă care lui îi lipsise cu desăvârşire. Thomas se aplecă din nou în faţă şi, murmurând ceva întrebător, întinse biscuitul către Julia, oferindu-i o îmbucătură. Julia privi biscuitul umed şi deformat, se strâmbă şi spuse: „Câh! Nu, mersi mult."

Dintr-odată Patrick îşi dădu seama că nu ar putea face dragoste cu o persoană care nu înţelege câtuşi de puţin sensul generozităţii lui Thomas. Sau ar putea? Dincolo de aversiune, simţea că dorinţa nu s-a stins, destul de asemănător cu zbuciumul găinii decapitate. Căpătase acum acea pseudodetaşare a proprie beţiei, acel deluşor care precede mlaştina milei de sine şi pierderea memoriei. Înţelese că trebuia neapărat să se vindece, că nu mai putea continua în felul acela. Într-o zi avea să renunţe la toate acestea, dar nu o putea face înainte de a fi pregătit, şi nu avea niciun mijloc de a controla momentul în care se va simţi pregătit. Putea totuşi să se pregătească pentru clipa în care va fi pregătit. Se prăbuşi pe spătarul scaunului şi căzu de acord cu un aspect: până la sfârşitul lunii, scopul său va fi să se pregătească de a fi pregătit de însănătoşire.

8

— Cum o mai duci? întrebă Johnny în timp ce-şi aprinse un trabuc ieftin.

Pâlpâirea chibritului aduse o pată de culoare în peisajul alb şi negru al nopţii. După cină, cei doi bărbaţi ieşiseră în grădină ca să stea de vorbă şi să fumeze. Patrick îşi aruncă privirea asupra ierbii cenuşii, iar apoi o ridică spre cerul secătuit de stele din cauza luminii violente a lunii. Nu ştia de unde să înceapă. Cu o seară înainte reuşise cumva să treacă peste incidentul cu „câh”, strecurându-se după miezul-nopţii în dormitorul Juliei, unde rămăsese până la ora cinci dimineaţa. Se culcase cu Julia într-o stare bizară de confuzie, pe care nici nestăpânirea sa şi nici dorinţa

necumpătată nu reuşise să o alunge. Prea ocupat să se întrebe ce simţi când eşti infidel, aproape că uitase să observe ce senzaţii îi oferise Julia. Se întreba ce înseamnă să te întorci în trupul unei femei care, dincolo de materialitatea confuză a membrelor şi pielii sale, era mai presus de toate un lăcaş al nostalgiei. Cu siguranţă nu reprezenta Recâştigarea Timpului. Comportamentul de porc ce se hrăneşte din troaca emoţiilor dezonorante se dovedi incompatibil cu eternitatea spontană a memoriei involuntare şi a gândirii asociative. Unde erau pietrele neregulate din caldarâm şi lingurile şi soneriile din argint ale vieţii sale? Dacă ar fi să se împiedice de ele, s-ar ivi oare nişte poduri plutitoare, cu acea bizară măreţie a lor, ce nu aparţine nici noului, nici vechiului, nici trecutului, nici prezentului efemer, ci unui soi de prezent îmbogăţit capabil să cuprindă liniaritatea timpului? Nu avea niciun motiv să îşi închipuie un astfel de lucru. Se simţi lipsit nu numai de magia banală a imaginaţiei intensificate, dar şi de magia mai banală a adâncirii în propriile sale senzaţii fizice. Avea de gând să-şi reproşeze lipsa de migală în a experimenta plăcerea sexuală. Orice formă de sex însemna prostituţie din partea ambilor participanţi, nu întotdeauna în sensul comercial, ci în sensul mai profund etimologic conform căruia amândoi căutau altceva. Faptul că acest lucru era uneori săvârşit într-un mod atât de eficient încât treceau săptămâni şi chiar luni în care obiectul dorinţei şi persoana cu care se întâmplase să împărţi patul se confundau nu putea împiedica înstrăinarea, mai devreme sau mai târziu, a modelului primordial al dorinţei din căminul său iluzoriu. Ceea ce era curios în cazul Juliei era faptul că ea îşi interpreta propriul rol, după cum făcuse şi cu douăzeci de ani înainte, o iubită de tranziţie.

— Uneori un trabuc nu e altceva decât un trabuc, spuse Johnny în clipa în care înţelese că Patrick nu doreşte să-i răspundă la întrebare.

— Când anume? zise Patrick.

— Înainte de a-l aprinde, căci după aceea este un simptom al unei oralităţi perimate.

— N-aş fuma acum acest trabuc dacă nu m-aş fi lăsat de fumat, spuse Patrick. Vreau să subliniez acest lucru.

— Te înţeleg perfect, zise Johnny.

— Una dintre problemele meseriei de psiholog pediatru, spuse Patrick, este că în momentul în care întrebi pe cineva cum se mai simte, acesta îţi spune adevărul. În loc să spun că mă simt bine, trebuie să-ţi răspund cinstit: nu sunt bine.

— Nu eşti bine?

— Mă simt rău, haotic, înspăimântat. Viaţa mea emoţională pare să se prăvălească în şuvoaie mute, nu numai pentru că Thomas nu a învăţat cuvintele încă sau pentru că Eleanor a fost deja părăsită de ele, ci şi pentru că, în sufletul meu, simt fragilitatea tuturor lucrurilor care-mi stau în putere, înconjurate de imensitatea tuturor celor care nu-mi stau în putere. E un sentiment extrem de primitiv şi de intens. Ceva de genul unei situaţii în care nu mai ai suficiente lemne pentru a ţine animalele sălbatice la distanţă. Uneori devine chiar mai neclar: animalele sălbatice reprezintă o parte din mine, şi acea parte câştigă. Nu le pot împiedica să mă distrugă fără să le distrug şi pe ele, dar nu le pot distruge pe ele fără să mă distrug şi pe mine. Chiar şi aşa totul pare foarte organizat. Seamănă mai degrabă cu un desen animat în care se bat nişte pisici: un ghemotoc negru care se rostogoleşte şi din care zboară nişte semne de exclamare.

— Din cele ce spui pari să înţelegi foarte bine ce se întâmplă, spuse Johnny.

— Ar trebui să fie un avantaj, dar din moment ce mă străduiesc să transmit cât de puţin înţeleg şi eu, este de fapt un obstacol.

— Nu te împiedică nimic să-mi vorbeşti despre haosul tău. Devine un obstacol doar în clipa în care încerci să îl arăţi.

— Poate că vreau să îl arăt, ca să ia o formă concretă, în loc să rămână sub forma unei uriaşe stări de spirit.

— Sunt convins că uneori se materializează.

— Hm...

Patrick analiza manifestările concrete, insomnia, consumul excesiv de alcool, crizele de bulimie, nevoia constantă de singurătate care, odată atinsă, îl făcea să tânjească după tovărăşia unei alte fiinţe, ca să nu mai vorbim (sau oare ar fi trebuit să vorbească? Simţea presiunea câmpului gravitaţional al confesiunii care îl înconjura pe Johnny) despre adulterul săvârşit cu o noapte înainte.

Îşi amintea cum numai cu câteva ore în urmă ajunsese la concluzia că totul fusese o greşeală, şi începuse să îşi închipuie discuţia matură pe care avea să o poarte cu Julia. Acum, când aburii alcoolului pluteau din nou în jurul său, era din ce în ce mai convins că pur şi simplu se dusese la culcare cu o atitudine nepotrivită. Trebuie să se descurce mai bine. Se va descurca mai bine.

— Trebuie să mă descurc mai bine, zise Patrick.

— În ce privinţă?

— În toate privinţele, răspunse Patrick ambiguu.

Nici prin minte nu-i trecea să îi mărturisească lui Johnny, pentru ca mai apoi să-şi vadă poftele nemăsurate expuse în vreun context patologic sau, mai rău, în cadrul unei şedinţe de terapie. Pe de altă

parte, ce sens avea prietenia sa cu Johnny dacă nu era pe deplin sincer? Prietenia lor dura de treizeci de ani. Părinţii lui Johnny se cunoşteau cu părinţii săi. Ştiau aproape totul unul despre celălalt. Dacă lui Patrick i-ar fi trecut prin cap să se sinucidă, i-ar fi cerut părerea lui Johnny. Poate că reuşeşte să deturneze conversaţia dinspre sănătatea sa psihică înspre unul dintre subiectele lor preferate: tirania timpului asupra generaţiei lor. Prescurtarea pe care o adoptaseră pentru a se referi la acest proces era „retragerea din Moscova", datorată imaginii vii pe care o aveau amândoi despre puţinii supravieţuitori ai armatei lui Napoleon, târându-se fără vlagă, desculţi şi acoperiţi de sânge, printr-un peisaj de cai îngheţaţi şi oameni muribunzi. Dintr-o curiozitate pur profesională, Johnny participase de curând la o reuniune cu foştii săi colegi de şcoală. Îi pregăti lui Patrick un raport. Căpitanul echipei de cricket era acum un drogat. Cel mai bun elev din generaţia lor ajunsese un funcţionar public anonim. Gareth Williams nu venise fiindcă era internat într-un spital de psihiatrie. Cel mai „bine aranjat" dintre contemporanii lor era directorul unei bănci de investiţii care, după spusele lui Johnny, nu reuşise să se înscrie în graficul credibilităţii. Acesta era graficul de care ţinea cont Johnny şi care va stabili dacă, în ochii săi, el sfârşise în şanţul de pe marginea drumului sau nu.

— Îmi pare rău să aud că nu ai fost în apele tale, spuse Johnny, înainte ca Patrick să reuşească să îl conducă spre terenul ferit al dezamăgirii colective, al trădării şi al pierderii.

— Aseară m-am culcat cu Julia, zise Patrick.

— Şi te-ai simţit mai bine?

— M-a făcut să mă întreb dacă mă simt mai bine. Probabil că totul a fost puţin prea cerebral.

— Deci, aici trebuie să te „descurci mai bine".

— Exact. Nu ştiam dacă să-ţi spun. Mă gândeam că s-ar putea să fiu nevoit să îi pun punct dacă am reuşi să aflăm ce se întâmplă.

— Ai aflat tu deja.

— Până la un punct. Îmi dau seama că Thomas mă face să-mi retrăiesc copilăria aşa cum Robert nu a făcut-o vreodată. Poate că imaginea intensă a vechiului decor, o mamă care are nevoie de îngrijire, a conferit o mare credibilitate trăirilor mele. În orice caz, noaptea mă pândeşte o senzaţie de tristeţe ancestrală, pe care prefer să o petrec în compania Juliei care, în locul haosului primordial pe care îl resimt în singurătate, îmi oferă moartea relativ inofensivă a tinereţii.

— Sună extrem de alegoric, Haos Primordial, Moartea Tinereţii. Uneori o femeie nu e altceva decât o femeie.

— Înainte să o aprinzi?

— Nu, nu, acolo era vorba de un trabuc, zise Johnny.

— Sincer vorbind, nu există răspunsuri uşoare. Tocmai atunci când ai senzaţia că i-ai dat de cap...

Patrick auzi un ţânţar bâzâindu-i în urechea dreaptă. Întoarse capul şi suflă o pală de fum înspre acesta. Zumzetul se potoli.

— Evident că mi-aş dori să trăiesc şi eu experienţe reale, palpabile şi absolut conştiente, mai ales de natură sexuală, continuă Patrick. Dar, după cum am spus, eu mă ascund pe un tărâm alegoric în care totul pare să reprezinte un sindrom sau un conflict familiar. Îmi amintesc că m-am plâns doctorului de familie despre efectele secundare ale Ribavirinului pe care mi-l prescrisese. „A, da, se ştie", mi-a zis el cu un calm desăvârşit dar necontagios. Fii atent, când i-am spus despre un efect secundar necunoscut, el l-a respins imediat zicându-mi: „N-am mai auzit de aşa ceva." Cred că încerc să mă port ca el, să mă imunizez împotriva experienţelor, concentrându-mă strict asupra

fenomenelor. Tot aud prin minte „Se ştie” când, în realitate, eu simt exact contrariul, faptul că este nefiresc şi ameninţător şi incontrolabil.

Patrick simţi o înţepătură usturătoare.

— Fir-ar ai dracului de ţânţari, izbucni el, plesnindu-se cam tare peste ceafa. Simt că sunt devorat de viu.

— N-am mai auzit aşa ceva, spuse Johnny cu neîncredere.

— Ah, dar *se ştie*, îl asigură Patrick. E o chestie destul de des întâlnită printre locuitorii munţilor din Papua Noua Guinee. Singura întrebare care se pune este dacă te forţează să te mănânci singur de viu.

Johnny lăsă ideea să se stingă în tăcere.

— Fii atent, zise Patrick, aplecându-se în faţă şi vorbind mai repede decât înainte. Nu am nici cea mai mică îndoială că toate stările prin care trec în momentul de faţă au o oarecare legătură cu copilăria mea. Sunt convins că neliniştile mele din miez de noapte sunt similare cu vreun sentiment de cădere liberă pe care l-am avut în pătuţul meu când, spre binele meu, şi pentru a nu deveni un monstruleţ răsfăţat, părinţii mei făceau tot ce le trecea prin cap şi mă lăsau în voia sorţii. După cum ştii, mama nu face altceva decât să paveze drumul spre iad cu cele mai bune intenţii, aşa că putem presupune că tata era avocatul avantajelor de a-ţi clădi caracterul printr-o educaţie spartană. Dar cum aş putea afla cu certitudine şi la ce mi-ar folosi?

— Ei bine, pentru început, tu nu îţi foloseşti puterea de convingere pentru a o îndepărta pe Mary de Thomas. Dacă nu ai avea niciun sentiment de legătură cu propria ta copilărie, cu siguranţă ai face-o. E adevărat că cele mai neclare imagini sunt din perioadă cea mai fragedă, din primii doi ani. Aici nu ne putem baza decât pe deducţii. Spre exemplu, dacă o persoană nu suportă

să fie obligată să aştepte, dacă simte o foame permanentă pe care mâncarea o transformă într-un fel de disperare balonată, şi dacă era forţată să stea trează dintr-o vigilenţă excesivă...

— Ajunge! Opreşte-te! suspină Patrick. E adevărat tot ce ai spus.

— Aceasta presupune că ţi s-a acordat o oarecare atenţie în copilărie, continuă Johnny, diferită de genul de univers fantastic omnipotent pe care Eleanor doreşte să îl transmită prin a sa „realitate nonuzuală" şi „spirite păzitoare". Noi suntem mereu „vălul care ne ascunde de noi înşine", dar dacă privim înspre copilărie, fără amintiri şi fără o conştiinţă concretă de sine, totul este un *văl.* Dacă privaţiunea este suficient de acută, unele lucruri rămân neînţelese. E vorba de o consolidare a celui mai bun eu fals care îţi vine la îndemână – descoperirea adevărului nu mai este o opţiune. Şi totuşi, nu e cazul tău. După părerea mea, tu îţi permiţi să îţi pierzi controlul, să te abandonezi căderii libere. Dacă trecutul te-ar fi putut distruge, ar fi făcut-o până acum.

— Nu neapărat. E posibil să fi aşteptat momentul cel mai prielnic. Trecutul are tot timpul din lume. Doar viitorul se apropie de final.

Goli vinul în pahar.

— Şi vinul, adăugă el.

— Aşadar, spuse Johnny, o să încerci să te descurci mai bine diseară?

— Da. Conştiinţa mi se revoltă exact după cum m-aş fi aşteptat. Nu vreau să o pedepsesc pe Mary culcându-mă cu Julia. Nu caut decât un strop de tandreţe. Bănuiesc că Mary s-ar simţi chiar uşurată dacă ar şti. Pentru o persoană ca ea, e o povară să nu-mi poată oferi ce am nevoie.

— De fapt, îi faci un serviciu, spuse Johnny.

— Aşa e, zise Patrick. Nu aş vrea să mă laud, dar eu o ajut. Nu va mai trebui să se învinovăţească pentru că nu are timp de mine.

— Cum ar fi dacă oamenii ar fi la fel de generoşi ca tine...

— Cred că sunt destui ca mine. În orice caz, pornirile acestea filantropice le-am moştenit din familie.

— Tot ce vreau să-ţi spun, zise Johnny, este că această cădere liberă devine inutilă în cazul în care nu conduce la cunoaştere. Aceasta e perioada în care Thomas cunoaşte afecţiunea solidă. Dacă reuşeşti să nu-ţi distrugi căsnicia sau să nu o împingi pe Mary spre depresie până ce el va împlini trei ani, aceea va fi o adevărată realizare. Cred că Robert e deja bine ancorat în realitate. Oricum, el are acel talent uimitor al parodiei cu care jonglează ori de câte ori îl apasă ceva.

Înainte ca Patrick să apuce să răspundă, plasa de ţânţari se auzi deschizându-se şi închizându-se cu un pocnet sub atracţia benzii magnetice. Cei doi bărbaţi rămaseră tăcuţi, aşteptând să vadă cine iese din casă.

— Julia, spuse Patrick în momentul în care aceasta se înfăţişă privirilor, înaintând cu un foşnet prin iarba cenuşie. Vino să stai cu noi.

— Ne tot întrebam ce faceţi, zise Julia. Lătraţi la lună sau încercaţi să descoperiţi sensul vieţii?

— Nici una, nici alta, spuse Patrick. Sunt deja prea multe lătrături în valea aceasta, iar sensul vieţii l-am descoperit acum ani de zile: „Ţine capul sus şi scuipă pe mormintele duşmanilor." Nu aşa spuneam?

— Ba nu, zise Johnny. Spuneam: „Iubeşte-ţi aproapele aşa cum te iubeşti pe tine însuţi."

— Mă rog. Dacă ne luăm după cât de mult mă iubesc eu, e cam acelaşi lucru.

— Vai, dragă, spuse Julia, cuprinzând în mâini umerii lui Patrick, chiar tu eşti cel mai mare duşman al tău?

— Eu aşa sper. Mă îngrozeşte gândul că cineva m-ar putea depăşi.

Johnny îşi stinse trabucul sfârâitor şi zdrenţuit în scrumieră.

— Cred că o să mă duc la culcare, zise el, cât timp tu meditezi pe mormântul cui să scuipi.

— Ini, mini, maini, mo, spuse Patrick.

— Ştiai că generaţia lui Lucy nu mai spune „Prinde negrul de-un picior"? Acum se spune „Prinde tigrul de-un picior". Nu-i aşa că e drăguţ?

— O să rescrie oare şi „Nu-mi e frică de Bau-Bau"? Mai avem voie să pomenim de Bau-Bau? întrebă Patrick. Dumnezeule mare, adăugă el, trebuie să fie tare greu pentru tine să vezi cum inconştientul unui om iese la iveală în orice propoziţiei.

— Când sunt în vacanţă, mă străduiesc să nu-l aud, spuse Johnny.

— Dar nu reuşeşti.

— Aşa e, nu reuşesc, zâmbi Johnny.

— S-a dus toată lumea la culcare? se interesă Patrick.

— Mai puţin Kettle, răspunse Julia. Voia să poarte o discuţie intimă. Cred că s-a îndrăgostit de Seamus. În ultimele două zile a servit ceaiul în căsuţa lui.

— *Ce* a făcut? zise Patrick.

— A încetat să mai vorbească despre văduvia reginei Maria şi a început să discute despre „cum să-ţi descoperi potenţialul maxim".

— Nemernicul ăla. Vrea să o lase şi pe Mary fără moştenire, spuse Patrick. Voi fi nevoit să îl ucid.

— N-ar fi mai eficient să o ucizi pe Kettle înainte să apuce să-şi schimbe testamentul? întrebă Julia.

— Bine gândit, spuse Patrick. Mintea mea era întunecată de atâta emoţie.

— Ce înseamnă asta? zise Johnny. O seară cu familia Macbeth? Ce-aţi zice să o lăsaţi să-şi descopere potenţialul?

— Doamne fereşte, ce-ai citit în ultima vreme? Aveam impresia că eşti un realist, nu un potenţial dobitoc care pretinde că vede râuri de creativitate în orice aranjament floral. Chiar şi în mâinile unui psihoterapeut genial, culmea potenţialului lui Kettle va fi să ia cursuri de tangou în Cheltenham, dar alături de Seamus „culmea potenţialului" ei înseamnă să se lase jupuită de bani.

— Potenţialul pe care Kettle nu l-a atins, şi nu e unica, nu are nimic de-a face cu hobby-urile, şi nici chiar cu reuşitele. El înseamnă să reuşeşti să te bucuri de absolut orice, spuse Johnny.

— Aha, acel potenţial, zise Patrick. Ai dreptate, cu toţii mai avem de lucru în această privinţă.

Julia îl ciupi discret de coapsă. Patrick simţi o semierecţie făcându-şi loc în cea mai incomodă poziţie, printre cutele lenjeriei intime. Nedorind să îşi facă de lucru cu pantalonii în faţa lui Johnny, aşteptă sigur pe sine ca problema să dispară. Nu trebui să aştepte prea mult.

Johnny se ridică şi le ură noapte bună lui Patrick şi Juliei.

— Somn uşor, adăugă el, îndreptându-se înspre casă.

— Unii s-ar putea să fie prea ocupaţi să-şi atingă potenţialul maxim, spuse Patrick, într-o imitaţie porcoasă a vocii lui Kettle.

De îndată ce îl auziră pe Johnny intrând în casă, Julia se cocoţă în poala lui Patrick, cu faţa la el şi mâinile legănându-se ademenitor peste umerii săi.

— El ştie?

— Da.

— Crezi că e o idee bună?

— Nu va spune nimănui.

— E posibil. Dar acum e prea târziu să o ţinem secret. Nu-mi vine să cred că deja ne întrebăm cine ce anume ştie, atâta tot. Nu ne-am culcat decât o dată şi deja e o problemă de cunoaştere.

— Întotdeauna e o problemă de cunoaştere.

— De ce?

— Pentru că a fost această grădină, da? Şi acest măr...

— Sincer vorbind, asta n-are nicio legătură. E un alt gen de cunoaştere.

— Sunt legate. În absenţa lui Dumnezeu, noi deţinem omnipotenţa clevetirilor pentru a ne da de lucru în legătură cu cine ce anume ştie.

— Pe mine nu mă preocupă cine ce ştie, mă preocupă ceea ce simţim unul pentru celălalt. Cred că tu vrei ca totul să aibă legătură cu cunoaşterea pentru că în mintea ta te simţi mai în largul tău decât în inima ta. Oricum, nu erai obligat să-i spui lui Johnny.

— Mă rog, spuse Patrick, secătuit dintr-odată de orice dorinţă de a-şi demonstra punctul de vedere sau de a câştiga o dispută. Adeseori cred că ar trebui să existe un super-erou numit Omul Fie-ce-o-fi. Nu un erou de genul Superman ori Omul Păianjen, ci un erou al inacţiunii, un erou al resemnării.

— Se poate pune o virgulă între „Omul" şi „Fie-ce-o-fi"?

— Numai atunci când se deranjează să vorbească, ceea ce, îţi vine sau nu să crezi, nu se întâmplă atât de des. Când cineva ţipă: „Un meteorit se îndreaptă direct către noi! E sfârşitul vieţii pe Pământ!" el spune: „Omule, fie ce-o fi", despărţite prin virgulă. Dar atunci când numele său este invocat, în cadrul unui proces de purificare etnică, sau al unul acces de schizofrenie paranoidă, de

genul: „Aceasta este o sarcină pentru Omul Fie-ce-o-fi”, nu se mai despart.

— Are şi o pelerină?

— În niciun caz. Poartă tot timpul aceiaşi blugi vechi şi tricou.

— Şi toată această fantezie îţi serveşte ca să nu recunoşti că ai greşit spunându-i lui Johnny.

— Am greşit dacă te-a supărat pe tine, spuse Patrick. Dar în momentul în care cel mai vechi prieten al meu m-a întrebat ce se întâmplă, ar fi fost nesincer din partea mea să nu-i spun cea mai importantă parte.

— Bietul de tine, eşti prea...

— Sincer? o întrerupse Patrick. Asta a fost problema mea dintotdeauna.

— Ce-ar fi să duci tu o parte din sinceritatea asta şi la etaj? întrebă Julia, aplecându-se în faţă şi sărutându-l prelung.

Îi era recunoscător pentru că nu îi dăduse posibilitatea de a-i răspunde la întrebare. Nu ar fi ştiut ce să spună. Râdea ea oare de apropierea lui imaterială şi expeditivă din seara precedentă? Sau nu observase? Asta e problema cu mintea altor oameni. Dumnezeule, iar îl apuca. Se sărutau. Implică-te. Imaginea lui lăsându-se dus de val. Nu, nu imaginea, ci lucrul în sine. Oricare ar fi fost acesta. Cine putea spune că sinceritatea rezidă în uitarea aspectului reflexiv al minţii? Făcea speculaţii. De ce să suprime acest lucru în favoarea a ceea ce era, în fond, doar o imagine a sincerităţii, un clişeu al implicării?

Julia se opri.

— Unde te-ai dus? spuse ea.

— Mă pierdusem printre gânduri, recunoscu el. Cred că m-a şocat cererea ta de a-mi duce sinceritatea la etaj, doar că e atât de multă încât nu ştiu dacă mă descurc.

— Te ajut eu.

Se dezlipiră unul din braţele celuilalt şi o porniră spre casă, ţinându-se de mână, ca o pereche de adolescenţi lunatici.

În momentul în care ajunseră pe palier şi erau pe punctul de a se furişa în camera Juliei, auziră un chicot înăbuşit venind dinspre camera lui Lucy, urmat de mai multe îndemnuri la linişte. Transformaţi din amanţi secreţi în părinţi îngrijoraţi, Patrick şi Julia străbătură coridorul animaţi de o nouă autoritate. Julia bătu uşor la uşă după care intră imediat în cameră. Era întuneric, dar lumina ce pătrundea de pe coridor se opri deasupra patului ticsit. Toate jucăriile din pluş de care Lucy nu se despărţea, iepuraşul alb şi câinele cu ochi albaştri şi, incredibil, chiar şi veveriţa pe care o rodea cu religiozitatea de când avea trei ani, toate acestea erau împrăştiate neglijent pe o cuvertură, în vreme ce, în pat, locul lor fusese luat de un băiat în carne şi oase.

— Scumpo? spuse Julia.

Copiii nu scoaseră niciun sunet.

— N-are sens să vă prefaceţi că dormiţi. V-am auzit de pe coridor.

— Păi, spuse Lucy, nu facem nimic rău.

— Nici nu am spus asta.

— Aceasta este cea mai scandaloasă intrigă secundară, zise Patrick. Şi totuşi, dacă ei vor să doarmă împreună, nu văd de ce n-ar putea.

— Ce e o intrigă secundară? întrebă Robert.

— O altă parte a povestirii principale, spuse Patrick, care o reflectă într-un mod mai mult sau mai puţin vizibil.

— Şi noi de ce suntem o intrigă secundară? se interesă Robert.

— Nu sunteţi, răspunse Patrick. Sunteţi o intrigă în toată puterea cuvântului.

— Aveam atâtea lucruri de vorbit încât nu mai puteam aştepta până mâine.

— De-aia sunteţi şi voi treji la ora asta? zise Robert. Pentru că aveţi multe să vă spuneţi? De-aia ai spus că noi suntem intriga secundară?

— Fii atent, uită ce-am spus, zise Patrick. Cu toţii suntem intrigile secundare ale celorlalţi, adăugă el, încercând să îl zăpăcească pe Robert cât mai mult cu putinţă.

— La fel ca luna care se învârte în jurul pământului, spuse Robert.

— Exact. Toată lumea îşi închipuie că e pe pământ, chiar şi atunci când se află pe luna altcuiva.

— Dar pământul se învârte în jurul soarelui, spuse Robert. Pe soare cine stă?

— Soarele nu poate fi locuit, răspunse Patrick, uşurat că se îndepărtaseră într-atât de motivul real al comentariului său. Singura lui intrigă e aceea de a ne face să ne învârtim la nesfârşit.

Pe chipul lui Robert se citea tulburarea şi era pe punctul de a pune o nouă întrebare când îl întrerupse Julia.

— Ne putem întoarce pe planeta noastră pentru o clipă? Nu mă deranjează că dormiţi în acelaşi pat, dar nu uitaţi că mâine mergem la Aqualand aşa că ar fi bine să vă culcaţi imediat.

— Ce altceva am putea face? spuse Lucy şi se puse pe chicotit. Să ne giugiulim?

Ea şi Robert scoaseră nişte sunete de dezgust şi dădură drumul unor râsete de neoprit.

9

Patrick comandă încă un espresso dublu şi o urmări din priviri pe chelneriţa care se îndrepta înapoi spre bar cu paşi unduitori, pierdut pentru o clipă în imaginea ei întinsă peste una din mese în timp ce el i-o trăgea pe la spate. Era mult prea fidel pentru a lâncezi asupra chelneriţei când el era deja implicat într-o altă fantezie ce o includea pe fata în bikini negri care şedea în capătul celălalt al cafenelei, cu ochii închişi şi picioarele uşor desfăcute, îmbăiată în razele dimineţii şi nemişcată precum o şopârlă. E posibil să nu-şi mai revină niciodată după ce o văzuse examinându-şi linia bikinilor cu atâta gravitate. O femeie normală ar fi păstrat acea expresie pentru oglinda de la toaletă, dar ea era un monument al preocupării de sine, trecându-şi degetul prin interiorul bikinilor, ridicându-i şi aranjându-i şi mai aproape de centru, astfel încât să-i deranjeze cât mai puţin cu putinţă nuditatea completă care era scopul ei. Mulţimea de turişti de pe Promenade Rose, ce i se perinda prin faţă în căutarea unei fâşii libere de plajă, părea ca şi inexistentă; ea era mult prea absorbită de propriul bronz, de felul în care fusese depilată, de talia sa, mult prea îndrăgostită de sine pentru a observa pe altcineva. Şi el era îndrăgostit de ea. Avea să moară dacă nu o putea avea. Dacă tot urma să se rătăcească, şi aşa părea să se întâmple, voia să se rătăcească înăuntrul ei, să se scufunde în acel lăcuşor al adoraţiei ei de sine – cu condiţia să mai aibă loc.

Ah, nu, nu asta. Te implor. Un trening mişcător se apropie de masa ei, îşi puse pachetul de Marlboro roşu şi telefonul mobil alături de telefonul şi pachetul ei de Marlboro Lights, o sărută pe gură şi luă loc, dacă aşa se putea numi mişcarea violentă cu care

trupul mult prea musculos se aşează în scaunul de lângă ea. Inimă frântă. Dezgust. Furie. Patrick scrută acel teritoriu al emoţiilor imediate, iar apoi se forţă să se ridice înspre cerul melancolic al resemnării. Bineînţeles, ea mai fusese adjudecată de un milion de ori. În cele din urmă, se dovedi un lucru bun. Nu putea exista comunicare între cei care au senzaţia că au tot timpul înainte şi cei care înţelegeau că atârnă în colţii săi, precum copiii lui Saturn, deja pe jumătate devoraţi. Devoraţi. O simţea: eficienţa anostă a unei călugăriţe ce smulge bucăţi de carne dintr-o afidă muribundă pe care o strânge între picioruşele din faţă; şchiopătatul circular al unei antilope ce refuză să se lase doborâtă de leul care şi-a înfipt colţii în gâtul său. Căderea, praful, ultima zvâcnire.

Da, în cele din urmă, era mai bine că fata cu bikini era deja luată. Lui Patrick îi lipsea răbdarea pedagogică şi acel soi de vanitate care l-ar fi făcut capabil să opteze pentru soluţia avantajoasă de a fi un devorator de tinere. Julia era cea care îl făcuse să se deprindă cu sexul pe durata celor două săptămâni ale şederii ei, iar el trebuia să-şi caute amante printre refugiaţii timpului din generaţia ei. Cu excepţia, desigur, a chelneriţei care acum se întorcea unduitor la el. Era ceva în sinceritatea banală a zâmbetului ei care se potrivea cu starea lui de spirit. Sau poate era vorba de acea bosumflare îndărătnică a formei labiilor sale care se întrezăreau prin blugi. Să-şi ia oare puţin coniac ca să-şi toarne în espresso? Nu era decât zece şi jumătate dimineaţa, dar pe mese străluceau deja mai multe pahare cu bere, înspumate şi reci. Nu mai avea decât două zile de vacanţă. S-ar fi putut lăsa pradă desfrâului. Comandă coniacul. Măcar, în acest fel ea se va întoarce repede la el. Îi plăcea să şi-o închipuie unduindu-se încoace şi-n colo la ordinul lui, ocupându-se neobosită de nevoia lui stângace de mângâiere.

Se întoarse spre mare, dar strălucirea aspră a apei îl orbi, iar în momentul în care duse mâna la frunte, se trezi imaginându-şi cum toţi acei oameni ale căror trupuri acopereau nisipul blond, lucind sub cremele de protecţie solară, jucându-se cu discuri şi mingi, tolăniţi în golful placid, citind pe prosoapele sau saltele lor, sunt luaţi pe sus de un vânt teribil şi transformaţi într-o perdea fină de nisip scânteietor, în vreme ce murmurul colectiv, străbătut de strigăte mai puternice şi ţipete mai ascuţite, se va cufunda în tăcere.

Trebuie să alerge pe plajă ca să îi apere pe Mary şi pe copii de dezastru, să le mai ofere câteva clipe în plus de viaţă, adăpostindu-i cu propriu-i trup putred. Se zbătea din răsputeri să se elibereze din rolul de tată şi soţ, doar pentru a le simţi lipsa în momentul în care reuşea. Nu exista antidot mai bun pentru simţul zădărniciei sale decât simţul utilităţii pe care copiii săi i-l dădeau chiar şi atunci când îndeplinea cele mai mărunte sarcini, cum ar fi să toarne găleţi cu apă de mare în găurile din nisip. Înainte de a reuşi să se îndepărteze de familia lui, îi plăcea să viseze că, odată rămas singur, va deveni un câmp deschis de atenţie, sau un observator solitar care urmăreşte prin binoclu câteva specii rare de discernământ înceţoşate de mulţimea de obligaţii care roiesc prin faţa sa asemeni unui stol de grauri gălăgioşi. În realitate, singurătatea îşi crea propriile roluri, născute nu din datorie, ci din lăcomie. Deveni un voaior de cafenea, îmbătat de dorinţă, sau un calculator care evaluează obsesiv insuficienţa veniturilor sale.

Exista vreo activitate care să nu se blocheze într-un rol? Putea asculta fără a fi un ascultător, să gândească fără a fi un gânditor? Fără îndoială, exista o lume calmă a participiilor prezente, a ascultării şi a gândirii, care se scurgea pe lângă el, dar din cauza culorii cenuşii, alegorice, a mentalităţii sale, el stătea cu spatele la

acest şuvoi luminos, cu ochii aţintiţi la o lume pietrificată. Chiar şi aventura cu Julia părea să poarte gravată în soclul său cuvintele „Regretele adulterului". În loc să-l înfioare cu propria-i îndrăzneală, nu făcea decât să îi reamintească cât de puţin timp mai avea. După ce începuseră să se culce împreună, îşi petrecea zile întins într-un şezlong pe marginea piscinei, simţindu-se ca şi când ar fi putut la fel de bine să zacă într-un şanţ pe marginea drumului, preferând să se lupte cu şobolanii înfometaţi decât să îşi dezamăgească copiii adorabili. Născute din sentimentul de vinovăţie, excesele sale de afecţiune îndreptate către Mary erau la fel de frapante precum motivele de ceartă pe care le invoca. Răgazul de libertate pe care îl câştigase alături de Julia se umplea rapid cu atributele unui alt rol. Ea era amanta lui, el era bărbatul ei căsătorit. Ea se va strădui să îl dea în vileag, el va încerca să o păstreze pe poziţia de amantă fără să-şi distrugă familia. Se găseau deja într-o situaţie perfect structurată, animaţi de interese care, în cele din urmă, se dovedeau potrivnice. Rezultatul său era decepţia: a lui Mary, a unuia faţă de celălalt şi de ei înşişi. Interesele lor nu deveneau reciproce decât în momentul în care poftele le erau stârnite de vederea unui pat. Patrick era uimit de suma uriaşă a eşecurilor şi a neplăcerilor care înconjurau aventura sa cu Julia. Singura măsură sănătoasă ar fi să-i pună capăt cât mai curând, să o treacă în categoria escapadelor de-o vară şi să nu încerce să o dezvolte într-o relaţie amoroasă. Lucrul cel îngrozitor era că el pierduse deja controlul asupra situaţiei. Nu se simţea bine decât în clipele când se regăsea în pat alături de ea, când o penetra, şi când îşi dădea drumul înăuntrul ei. Se simţise bine atunci când îngenunchease pe podea, iar ea stătea pe un fotoliu cu genunchii ridicaţi şi cu picioarele desfăcute. În noaptea în care avusese loc vijelia, şi în aer pluteau liberi ionii, când ea stătea în cadrul

ferestrei, gâfâind sub fulgere, iar el stătea în spatele ei şi... şi în acel moment i se aduse coniacul, slavă Domnului.

Îi zâmbi chelneriţei. Cum se zice în franceză la „Ei, ce zici, dragă?" Ceva, ceva, ceva, *chérie.* Mai bine se rezumă la „încă unul la fel", şi rămâne pe un teren cunoscut. Da, era pierdut, căci totul îl atrăgea la Julia: respiraţia ei îmbibată de tutun, gustul sângelui său menstrual. Nu putea spera ca vreun soi de repulsie să îl salveze. Era amabilă, atentă şi primitoare. Nu-i rămânea altceva de făcut decât să se bazeze pe faptul că mecanismul relaţiei lor îi va zdrobi, după cum ştia că se va întâmpla.

„Encore la même chose", îi strigă el chelneriţei, plimbându-şi degetul pe marginea paharului gol în timp ce ea servea la o masă vecină. Fata încuviinţă din cap. Ea era chelneriţa, iar el era cel ce aştepta chelneriţa. Toată lumea avea un rol.

Patrick simţea *la fin de saison*, letargia care domnea pe plaje şi în restaurante, sentimentul că venise timpul ca oamenii să se întoarcă la şcoală sau la muncă, la marile oraşe; iar printre locuitori, o uşurare la vederea numărului tot mai mic de turişti şi a arşiţei care se domolea. Toţi oaspeţii săi plecaseră de la Saint-Nazaire. Kettle plecase triumfătoare, ştiind că va fi prima care se va întoarce. Se înscrisese la atelierul de iniţiere în şamanism al lui Seamus, pentru ca mai apoi, cuprinsă de un soi de febră a cumpărăturilor, să se hotărască să rămână şi pentru cursul de Chi Gong, ţinut de un maestru în arte marţiale, cu părul prins într-o coadă la spate, a cărui fotografie o sorbea din ochi ori de câte ori era cineva prin preajmă să o vadă. Seamus îi dăruise o carte intitulată *Puterea prezentului,* pe care o ţinea cu faţa în jos lângă şezlongul său, nu ca şi cum ar fi citit-o cu adevărat, ci ca un simbol al supunerii în faţa puterii care plutea acum prin Saint-Nazaire. Acceptase propunerea lui din simplul motiv că era lucrul cel mai agasant pe care l-ar fi

putut face. O ţinea ocupată în momentele în care nu o critica pe Mary pentru felul în care îşi creştea copiii. Mary învăţase să îi întoarcă spatele şi să plece, să se facă nevăzută ore în şir. Până să devină o admiratoare a Fundaţiei Transpersonale a lui Seamus, Kettle nu ştia niciodată ce să facă în clipele de trândăveală. *Puterea prezentului* nu dispărea decât în momentul în care Anne Whitling, o veche prietenă a lui Kettle, gătită cu o imensă pălărie din paie şi o eşarfă franjurată şi lungă, gen Isadora Duncan, care îi atârna periculos la spate, îi ţinea prelegeri pe tot parcursul drumului de coastă când se întorceau din una dintre staţiunile mondene de pe Riviera Franceză. Profunda ei inabilitate de a asculta pe oricine altcineva se îmbina în mod nefericit cu o îngrijorare isterică pentru ceea ce credeau alţi oameni despre ea. În momentul în care Thomas începu extaziat să-i povestească lui Mary despre furtunul care zăcea încolăcit lângă căsuţa de la piscină, Anne întrebă: „Ce spune? Ce spune? Dacă spune că am nasul prea mare, mă jur că..." Această exprimare fermecătoare, pe care Patrick nu o mai auzise vreodată, îl duse cu gândul la articolele virulente despre teama bărbaţilor de a face legăminte. Ar trebui să facă un legământ faţă de căsnicia lui? Sau faţă de Julia? Ori, pur şi simplu, doar să facă un legământ?

Cum era posibil să se simtă în permanenţă atât de groaznic? Şi cum i-ar putea pune capăt? Dacă ar fura unul dintre tablourile mamei sale senile, cu siguranţă că s-ar mai înveseli. Ultimele două tablouri de valoare care îi mai rămăseseră erau lucrări semnate Boudin, înfăţişau două imagini complementare ale plajei din Deauville şi valorau vreo două sute de mii de lire sterline. Trebuia să-şi tragă câteva palme fiindcă îşi închipuise că va moşteni „de drept" cele două tablouri. La doar trei zile de la despărţirea extaziantă de Kettle, primise unul dintre acele bileţele scrise de mâna istovită, dar sârguincioasă a lui Eleanor prin care i se spunea

că vrea să vândă tablourile, banii urmând a fi folosiţi pentru construirea unei camere de relaxare pentru Seamus. Lucrurile nu se derulau suficient de rapid pentru acest Kubla Khan al ţinuturilor inconştiente.

Se închipuia într-un soi de trecut îndepărtat, gândindu-se că „s-ar cuveni să păstreze tablourile lui Boudin în familie", animat de un sentiment de nostalgie faţă de norii care mărginesc orizontul, de atmosfera unei lumi pierdute, dar incredibil de prezente, de legăturile culturale răspândite de acele plaje normande. Acum semănau mai degrabă cu două bancomate de la azilul mamei sale. Dacă era nevoit să părăsească SaintNazaire, se va simţi cuprins de elan la gândul că vânzarea tablourilor şi a apartamentului din Londra şi pregătirile de a se muta în Queen's Park îl vor ajuta să îl salveze pe Thomas din pătuţul improvizat dintr-un bufet în care dormea acum şi să-i ofere o cameră normală într-o casă cu terasă şi vedere la strada principală, la o distanţă nu mai mare de două ore de şcoala fratelui său, în caz de ambuteiaj. În orice caz, ultimul lucru de care avea nevoie era priveliştea unei plaje din celălalt capăt al Franţei, când ar fi fost atât de simplu să admire infernul canceros din Les Lecques prin lentila de ambră a celui de-al doilea coniac. „Cerul şi marea se întrepătrund şi aici, mersi mult, domnule Boudin", murmură el, uşor ameţit.

Oare Seamus ştia de bileţel? Să-l fi scris chiar el? Dacă Patrick avea de gând să ignore cererea lui Eleanor de a ceda complet Saint-Nazaire cât timp ea mai era în viaţă, în ceea ce priveşte tablourile de Boudin, refuzul său avea să fie şi mai drastic: le va fura. În cazul în care Seamus nu avea o dovadă scrisă din care să reiasă că Eleanor doreşte să doneze tablourile Fundaţiei, în cazul unei dispute, va fi cuvântul lui împotriva cuvântului lui Seamus. Din fericire, semnătura lui Eleanor, după ce suferise atacul cerebral,

aducea mai degrabă cu un fals nereuşit. Patrick avea încredere că va reuşi să îl învingă în justiţie pe acest vizionar irlandez, chiar dacă în ochii propriei sale mame nu avea nicio şansă să câştige concursul de popularitate. În realitate, se îmbărbătă el, comandând energic un *„dernier cognac”,* cu înfăţişarea unui bărbat care are şi alte lucruri mai bune de făcut decât să se îmbete pulbere înainte de prânz, în realitate era doar o problemă de cum să desprindă de pe perete aceste două bancomate în ulei.

Lumina de pe Promenade Rose se prelingea peste el asemeni unei ploi cu ace fierbinţi. Ochii îl dureau chiar şi la adăpostul ochelarilor de soare. Era de-a dreptul... cafeaua şi coniacul... zumzetul unui motor de avion. *Walkin' on the beaches / Lookin' at the peaches / Na, na-na, na-na-na-na-na.* De unde erau versurile? Apasă pe butonul amintirilor. Ca de obicei, nu se întâmplă nimic. Gerard Manley Hopkins? Pufni în râs.

Simţea nevoia să fumeze un trabuc. Am nevoie, am nevoie, am nevoie, totul porneşte de la nevoie. Când este un trabuc doar un simplu trabuc? înainte de a avea nevoie să-l fumezi.

Cu puţin noroc, se va întoarce la Tahiti Beach chiar în toiul unei lupte sifilitice a tânguielilor. „Binecuvântat fie Seamus”, adăugă el pios, prefăcându-se că vomită la piciorul unui felinar micuţ din bronz. Calamburile: simptomul unei personalităţi schizoide.

Iată şi *le tabac.* Cilindrul roşiatic. Hopa. „*Pardon, madame.”* Care e treaba cu franţuzoaicele astea masive, bronzate şi zbârcite, cu bijuteriile lor grosolane din aur, părul portocaliu şi pudeli de culoare caramelului? Erau *pretutindeni.* Descuie vitrina. „*Celui-là*”, arătând spre un Hoyo de Monterey. Micuţa ghilotină. Pac. Nu aveţi ceva mai serios în magazie? *Un vrai guillotine. Non, non, madame, pas pour les cigars, pour les clients*! Poc.

Şi mai multe ace fierbinţi. Repede, repede, către următorul petic de umbră. Poate că ar trebui să mai servească câteva păhărele de coniac înainte de a se alătura familiei. Mary şi băieţii. Simţea că îi iubeşte atât de mult încât aproape că îi dădeau lacrimile.

Se opri la Le Dauphin. Cafea, coniac, trabuc. Doar ca să se elibereze de aceste mărunţişuri, şi pe urmă se va putea bucura de restul zilei. Îşi aprinse trabucul, iar când fumul gros i se prelinse din gură, avu senzaţia că îi arată un tipar, asemeni unui covor care este desfăşurat într-o prăvălie de covoare. O luase pe Mary, care era o femeie cumsecade, şi o transformase într-un instrument de tortură, un ecou bizar a ceea ce fusese Eleanor cu patruzeci de ani în urmă: niciodată disponibilă, veşnic epuizată din pricina devotamentului pentru o cauză altruistă care nu îl includea şi pe el. Reuşise acest lucru folosindu-se de mecanismul ironic de a respinge acel gen de femeie care ar fi fost o mamă nepotrivită, de tipul lui Eleanor, şi alesese una care era o mamă atât de desăvârşită, încât se dovedea incapabilă să-şi manifeste afecţiune faţă de altcineva în afară de copiii ei. Patrick îşi dădu seama că obsesia lui legată de lipsurile financiare nu era decât o manifestare concretă a lacunelor emoţionale. De mulţi ani era conştient de acest aspect, dar tocmai în acel moment simţea că îl percepe într-un mod atât de subtil şi de clar şi că această putere de înţelegere îl ajută să păstreze situaţia sub control. Un al doilea norişor de fum gros şi albăstrui de trabuc se avântă în aer. Era hipnotizat de sentimentul propriei sale detaşări, ca şi cum o expertiză instinctivă l-ar fi eliberat, asemeni unui pescăruş care îşi ia zborul chiar cu o clipă înainte ca un val să mătură stânca pe care stătuse cocoţat.

Sentimentul se stinse. După sucul de portocale de la micul dejun, cele şase espresso şi patru pahare de coniac, în stomacul lui se dădeau adevărate lupte. Ce făcea? Se lăsase de fumat. Azvârli

trabucul spre şanţul de scurgere. Hait! *„Pardon, madame.”* Dumnezeule, era aceeaşi femeie, sau aproape aceeaşi femeie. Ar fi putut să dea foc pudelului ei. Nici nu îndrăznea să-şi imagineze titlurile din ziare: *Anglais intoxiqué... incendie de caniche...*

Trebuie să o sune pe Julia. Reuşea să trăiască fără ea, atâta timp cât era sigur că ea nu poate trăi fără el. Aceasta era convenţia pe care cei iritant de slabi o fac între starea lor constantă de dezamăgire şi consolările sporadice. O privi cu o oarecare repulsie, dar conştient că va semna contractul oricum ar sta lucrurile. Trebuia să se asigure că ea îi duce dorul, că tânjeşte după el şi că îl va aştepta luni seara în apartamentul ei.

Cea mai apropiată cabină telefonică, un soi de coş de gunoi fără uşi şi duhnind a urină, ardea sub razele soarelui, la colţul vecin. Plasticul albastru îi arse mâna în momentul în care formă numărul.

— Nu pot veni la telefon în acest moment, dar vă rog să lăsaţi un mesaj...

— Alo? Alo? Sunt Patrick. Ai pus robotul ca să te ascunzi?... Bine, te sun mâine. Te iubesc.

Aproape că uitase aceste cuvinte.

Aşadar, nu era acasă. Doar dacă nu cumva era în pat cu un alt bărbat, chicotind la auzul mesajului său şovăielnic. Dacă exista un lucru pe care l-ar fi spus lumii, acesta era: niciodată, dar niciodată să nu faceţi copii înainte de a avea o amantă pe care să vă puteţi baza. Şi nu vă lăsaţi păcăliţi de promisiunile înşelătoare – „Când nu o să-l mai alăptez; când o să doarmă toată noaptea în pătuţul lui; când o să plece la facultate.” Asemeni unei herghelii de cai sălbatici, promisiunile deşarte târăsc un bărbat peste pietre sfărâmate şi cactuşi uriaşi, în vreme ce el se roagă ca hăţurile să se rupă. Totul se sfârşea, căsnicia nu înseamnă alinare, ci doar responsabilitate şi obligaţii. Se prăbuşi pe cea mai apropiată bancă,

simţind nevoia unei pauze înainte de a da ochii cu familia. Cabinele şi umbrelele azurii de la Tahiti Beach îşi croiau deja drum printre gândurile sale. Era de vârsta lui Thomas când mersese acolo pentru prima dată, dar amintirile cele mai intense îi rămăseseră din perioada când era de vârsta lui Robert: acele hidrobiciclete despre care îşi închipuia că vor măcina plajele Africii, castele de nisip construite cu grijă de *au pairs* şi pe care el le călca în picioare; permisiunea de a-şi comanda singur sucurile şi îngheţata din momentul în care trecuse cu bărbia de marginea tejghelei. La vârsta adolescenţei când mergea la plajă lua şi cărţi cu el. Îl ajutau să mascheze umflătura din slip în timp ce, în spatele ochelarilor de soare, el căsca ochii la cele dintâi fete care făceau topless pe nisipurile palide din Les Lecques. De atunci Tahiti Beach devenise tot mai îngustă, până când plaja fu aproape în întregime acoperită de mare. Pe la douăzeci de ani asistase la eforturile municipalităţii de a o reconstrui cu ajutorul a mii de tone de pietriş de import. În fiecare an, de Paşte, se draga nisipul din golf pentru ca apoi să fie împrăştiat pe plaja artificială de echipaje de buldozere, iar în fiecare iarnă furtunile îl măturau din nou ducându-l în golf.

Se aplecă în faţă şi îşi sprijini bărbia în mâini. Impactul iniţial al cafelei şi al coniacului începea să se potolească, lăsându-l doar pradă unei blestemate iritaţii nervoase, asemeni unei pietre care, odată aruncată, ricoşează de mai multe ori pe suprafaţa apei înainte de a se scufunda. Privi obosit la simulacrul plajei originale, dacă „original” era cuvântul potrivit pentru plaja pe care o cunoscuse pe vremea când era de vârsta copiilor săi. Abandonă această lamentabilă definiţie locală şi se prăbuşi înapoi prin timpul geologic până la monotonia perfectă a primei plaje, cu ochiurile secate de apă dintre stânci şi cu moleculele ei primare care nu

ştiuseră ce să facă cu ele însele miliarde de ani la rând. Ştie cineva ce altceva ar putea face în afară de a se înghionti de colo-colo? Şiruri de chipuri negre, ca şi cum ai ruga un grup de vechi prieteni să îţi recomande un restaurant nou într-o seară de duminică. Văzută din perspectiva acestui ţărm primordial, apariţia vieţii umane semăna cu *Pluta Meduzei* de Gericault, fantome verzui ce se scufundau în oceanul rece al timpului.

Avea neapărat nevoie să mai bea ceva ca să îşi revină din haosul imaginaţiei sale. Şi să mănânce ceva. Şi să facă sex. Trebuia să revină cu picioarele pe pământ, după cum ar spune Seamus. Trebuia să se alăture speciei sale, şirurilor interminabile de animale râgâitoare de pe plajă, despărţite numai de o epilare sau de o blană mare şi stufoasă; care plăteau capacitatea de a sta drept în picioare cu dureri înfiorătoare de spate, dar tânjind pe ascuns să se târască de colo-colo cu mâinile prin nisip, guiţând şi grohăind, bătându-se şi trăgându-şi-o. Da, avea nevoie să intre în lumea reală. Doar respectul pentru doamna cu părul alb şi gleznele umflate cu care împărţea aceeaşi bancă îl împiedică să se izbească cu pumnii în piept şi să sloboadă un muget de marcare a teritoriului. Respectul şi, bineînţeles, sentimentul unei tristeţi amare şi mahmureala din miezul zilei.

Se urni cu greu şi se târî pe ultimele sute de metrii ce îl despărţeau de Tahiti Beach. Înspre el, pe cimentul neted şi rozatic, se unduia o tânără aproape goală, cu sâni incredibil de perfecţi şi cu un diamant prins în buric, îl privi drept în ochi şi surâse, ridicându-şi ambele braţe ca şi când ar fi vrut să-şi prindă părul lung şi blond într-un coc în vârful capului, dar nefăcând altceva decât să simuleze cum ar arăta membrele sale dacă ar sta întinsă pe pat cu braţele ridicate. Of, Doamne, de ce este viaţa atât de prost organizată? De ce nu putea, pur şi simplu, să o urce pe capota

încinsă a unei maşini şi să îi smulgă peticul acela turcoaz care se voia bikini? Ea o dorea, o dorea şi el. Mă rog, el, cel puţin, o dorea. Ea probabil dorea exact ceea ce avea, puterea de a tulbura orice bărbat hetero sexual —dar să nu le uităm pe colegele noastre lesbiene, adăugă el cu ipocrizia unui primar – căruia îi tăia calea în plimbarea ei de colo-colo între iubitul depresiv şi maşinuţa ei rapidă. Ea trecu pe lângă el, el îşi continuă drumul, clătinându-se. Ar fi fost acelaşi lucru dacă i-ar fi tăiat organele genitale şi le-ar fi azvârlit în nisip. Simţea cum sângele i se scurge prin picioare, auzea câinii certându-se pe bucata neaşteptată de carne. Voia să stea jos, să se întindă, să se îngroape adânc sub pământ. Ca bărbat, era o epavă. Îl invidia pe masculul păianjen care era devorat imediat după fertilizarea femelei, decât să fie mâncat bucată cu bucată de către partenera sa umană.

La capătul scării albe şi spaţioase, ce ducea spre plajă, făcu o pauză. Îl zărea pe Robert alergând încoace şi-ncolo cu o găletuşă, în încercarea de a umple un şanţ. Thomas şedea în braţele mamei sale, sugându-şi degetul şi cu prosopelul din finet în mână, în timp ce îl urmărea pe Robert cu privirea lui bizară şi obiectivă. Erau fericiţi fiindcă se bucurau de atenţia totală a mamei lor, iar el era nefericit pentru că se bucura de neatenţia ei totală. Cel puţin, acesta era motivul local, dar nicidecum plaja originală a nefericirii sale. Să nu ne mai gândim la plaja originală. El trebuia să păşească pe cea din faţa lui şi să se comporte ca un tată.

— Bună, dragule, spuse Mary, cu acel zâmbet obosit la care ochii nu luau parte niciodată.

Aceştia trăiau într-o lume mai grea în care ea trebuia să facă faţă nesfârşitelor necesităţi ale fiilor săi, şi efectului distructiv pe care lipsa prelungită a unui moment de singurătate îl are asupra unei fiinţe singuratice.

— Bună, spuse Patrick. Mergem să luăm prânzul?

— Cred că Thomas mai are puţin şi adoarme.

— Am înţeles, zise Patrick, prăvălindu-se la loc în şezlongul său.

Întotdeauna apărea un motiv întemeiat care punea piedici dorinţelor sale.

— Uită-te, îi spuse Robert lui Thomas, indicându-i o umflătură pe pleoapă. M-a muşcat un ţânţar.

— Nu fi prea dur cu ţânţarii, oftă Patrick. Numai femelele însărcinate bâzâie, în vreme ce femeile nu se mai opresc din bâzâit chiar şi după ce au făcut mai mulţi copii.

De ce spusese acest lucru? Astăzi părea să abunde în misoginism zoologic. Dacă cineva bâzâia, acela era chiar el. În mod sigur nu i se potrivea lui Mary. El era cel ce suferea de o neîncredere bolnăvicioasă în femei. Fiii lui nu aveau niciun motiv să-i împărtăşească sentimentele. Trebuie să încerce să îşi revină. Putea măcar să îşi înfrâneze depresia.

— Îmi cer scuze, spuse el, nu ştiu de ce am zis asta. Sunt extenuat.

Zâmbi ruşinat.

— Se pare că ai nevoie de ajutor cu şanţul, îi spuse lui Robert, luând cea de-a doua găletuşă.

Începură să se mişte încoace şi-ncolo, turnând apă de mare în nisip, până ce Thomas aţipi în braţele mamei sale.

AUGUST 2002

10

Din micuţa piscină în care se jucase fericit cu o clipă în urmă, Thomas o luă brusc la fugă pe nisip, uitându-se peste umăr să vadă dacă mama sa îl urmează. Mary împinse scaunul într-o parte şi ţâşni pe urmele lui. Era atât de rapid astăzi, mai rapid decât în alte zile. Ajunsese deja în capătul scării şi nu trebuia decât să traverseze Promenade Rose pentru a ajunge în mijlocul traficului. Mary sări câte trei trepte deodată şi îl prinse chiar în momentul în care ajunsese la maşina ce îl ascundea vederii şoferilor care circulau pe drumul de coastă. Începu să se zbată şi să se zvârcolească în momentul în care mama sa îl ridică în aer.

— Să nu mai faci asta niciodată, spuse ea cu lacrimi în ochi. Să nu mai faci aşa ceva. E *atât* de periculos.

Thomas gânguri de încântare şi emoţie. Descoperise acest joc nou cu o zi înainte, când se întorseseră la Tahiti Beach. Cu un an în urmă făcea cale întoarsă dacă avea un avans de mai bine de doi metri.

În timp ce Mary îl transporta înapoi la umbrela de soare, Thomas trecu la o nouă stare de spirit, sugându-şi degetul şi mângâind-o pe faţă cu mânuţa.

— Te simţi bine, mami?

— Sunt supărată pentru că ai fugit în stradă.

— O să fac ceva atât de periculos, spuse Thomas cu mândrie. Da, aşa o să fac.

Mary nu-şi putu reţine un zâmbet. Thomas era încântător.

Cum ar fi putut spune că e tristă dacă în secunda următoare era fericită? Cum ar fi putut spune că e fericită când în secunda următoare îi venea să urle? Timpul nu îi permitea să catalogheze

toate emoţiile care o străbăteau. Petrecuse prea mult timp într-o stare de empatie instabilă, în acord cu stările schimbătoare ale copiilor săi. Uneori avea senzaţia că uită cu desăvârşire propria ei existenţă. Trebuia să plângă pentru a-şi readuce înapoi propria fiinţă. Cei ce nu o înţelegeau îşi închipuiau că lacrimile ei sunt rezultatul unei banale catastrofe îndelung reprimată, oboseala cronică, supraexcitarea sau soţul său infidel, dar, în realitate, nu erau decât o incursiune rapidă în egotismul necesar al unei persoane care simte nevoia să-şi recupereze unul din euri doar pentru a-l sacrifica din nou. Dintotdeauna fusese aşa. Chiar şi în copilărie, era de ajuns să vadă o pasăre poposind pe o ramură pentru ca bătăile inimii acesteia să le înlocuiască pe ale sale. Uneori se întreba dacă altruismul său era un aspect distinctiv sau patologic. Încă o întrebare rămasă fără răspuns. Patrick era cel care muncea într-o lume în care judecăţile şi opiniile trebuiau formulate cu un aer avizat.

Îl aşează pe Thomas la masă, pe un turnuleţ de scaune din plastic.

— Nu, mami, nu vreau să stau pe mai multe scaune, spuse Thomas, coborând şi zâmbind viclean în timp ce se îndrepta din nou către scări.

Mary îl prinse rapid şi îl puse la locul lui pe scaunele suprapuse.

— Mami, nu mă mai lua în braţe. E insuportabil.

— De unde înveţi tu frazele astea? râse Mary.

Michelle, patroana, veni spre ei cu doradă friptă şi îi aruncă lui Thomas o privire plină de reproşuri.

— *C'est dangereux, ça,* îl certă ea.

În ziua precedentă, Michelle spusese că i-ar plesni puţin pe copiii săi dacă ar alerga în stradă. Mary primea tot timpul sfaturi inutile. Nu l-ar fi putut lovi pe Thomas orice ar fi făcut el. Dincolo

de repulsia pe care i-o stârnea o astfel de idee, ea considera că pedeapsa era modul perfect de a masca lecţia pe care se presupunea că ar da-o; singurul lucru care rămânea în amintirea copilului era violenţa care înlocuia suferinţa justificată a părintelui cu propria-i suferinţă.

Kettle era o veşnică sursă de sfaturi inutile, hrănită de propriile lacune imense ca mamă. Dintotdeauna încercase să înăbuşe personalitatea lui Mary. Nu se putea spune că se purtase cu Mary ca şi când ar fi fost o păpuşă – era prea preocupată să fie ea însăşi păpuşa – o privise mai degrabă ca pe un fond de capital de risc: o persoană care iniţial nu valorează nimic, dar care, într-o bună zi, s-ar putea să se dovedească profitabilă, dacă îşi găsea un soţ cu nume sonor şi casă impozantă. Îi explicase foarte limpede că o căsătorie cu un avocat care este pe cale să-şi piardă casa de dimensiuni medii din străinătate este departe de mina de aur la care visa ea. Dezamăgirea lui Kettle faţă de Mary la vârsta maturităţii nu era decât urmarea dezamăgirii pe care o trăise la naşterea ei. Mary nu era băiat. Ce deziluzie se dovedeau fetele care nu erau băieţi! Kettle se prefăcuse că tatăl lui Mary îşi dorea cu disperare un băiat când, în realitate, acea disperare fusese a propriului ei tată, un militar care prefera războiul şi tranşeele în defavoarea companiei femeilor, şi nu accepta decât un contact minim necesar cu partea feminină în speranţa obţinerii unui urmaş mascul. După trei fiice, el se retrăsese în biroul său.

Tatăl lui Mary, dimpotrivă, era încântat de ea aşa cum era. Timiditatea lui se împletea cu timiditatea ei într-un mod eliberator pentru amândoi. Mary, care abia dacă scosese câteva cuvinte în primii douăzeci de ani de viaţă, îl iubea pentru că nu o făcuse niciodată să simtă că tăcerea ei este simbolul eşecului. El înţelegea că izvora dintr-o supraintensitate, o supraabundenţă de impresii.

Distanţa dintre viaţa ei emoţională şi convenţiile sociale era mult prea mare pentru a o putea depăşi. Şi el fusese la fel în tinereţe, dar pe parcurs învăţase să arate lumii o faţă care nu era a lui. Sinceritatea nestăpânită a lui Mary îl adusese înapoi la nucleul său de bază.

Mary şi-l amintea cât se poate de clar, dar amintirile erau impregnate de moartea sa prematură. Avea paisprezece ani când tatăl său murise de cancer. Fusese „protejată" de boala lui printr-o discreţie atât de ineficientă, încât nu făcuse altceva decât să sporească îngrijorarea. Ideea de discreţie fusese contribuţia lui Kettle, substitutul său pentru compasiune. După moartea lui Henry, Kettle îi spusese să „fie curajoasă". A fi curajoasă însemna ca nici în acele clipe să nu aştepte compasiune. Nu avea niciun sens să o ceară, chiar dacă ar fi avut posibilitatea. Experienţele lor erau fundamental opuse. Mary era complet pierdută în pierdere, pierdută în imaginile cu tatăl său suferind, pierdută în nebunia de a conştientiza că el era unicul care i-ar fi putut înţelege sentimentele în faţa morţii lui. În acelaşi timp, în mod nedefinit, cea mai mare parte a relaţiei lor se petrecuse în tăcere, încât nu avea niciun rost să o mai schimbe. Kettle doar dădea impresia că îi împărtăşeşte durerea. De fapt, ea suferea de pe urma ultimului episod al dezamăgirii sale inevitabile. Era atât de nedrept. Era prea tânără ca să rămână văduvă şi prea în vârstă pentru a lua totul de la capăt într-o manieră acceptabilă. La priveghiul tatălui său, Mary înţelese pe deplin sterilitatea afectivă a mamei sale şi învăţase să o dispreţuiască. Crusta de compasiune pe care şi-o clădise din acea perioadă se subţiase în momentul în care avusese proprii săi copii. Acum era mereu în primejdie să se desprindă sub forţa unor erupţii proaspete de furie.

Cea mai recentă contribuţie a lui Kettle fusese aceea de a se scuza pentru că nu îi cumpărase niciun cadou lui Thomas la cea de-a doua aniversare. Căutase pretutindeni (în traducere: sunase la Harrods) „nişte hamuri din acelea minunate, cum ai avut şi tu în copilărie". Dezamăgită fiind de cei de la Harrods, nu mai avusese puterea să caute altceva. „Sigur vor fi din nou la modă", spusese ea, ca şi când i le-ar mai fi putut dărui lui Thomas la vârsta de douăzeci sau treizeci de ani, sau atunci când oamenilor le va veni mintea la cap şi magazinele vor vinde iarăşi hamuri pentru copii.

— Îmi închipui că eşti tare dezamăgit de buni că nu ţi-a adus hamuri, îi spuse ea lui Thomas.

— Nu, nu vreau hamuri, zise Thomas, care luase obiceiul de a contrazice ultima propoziţie pe care o auzea.

Neştiind acest lucru, Kettle păru uimită.

— Buni avea mare încredere în ele, continuă ea.

— Iar eu le blestemam, interveni Mary.

— Ba să ştii că nu făceai asta, zise Kettle. Spre deosebire de Thomas, tu nu erai încurajată să înjuri precum un marinar beat.

Într-adevăr, cu ultima ocazie cu care o vizitaseră pe Kettle la Londra, Thomas spusese: „Ah, nu! Dumnezeii mă-sii, iar s-a pornit maşina de spălat!" şi apoi se prefăcuse că o opreşte apăsând pe soneria deconectată de lângă şemineul lui Kettle.

Îl auzise pe Patrick rostind „Dumnezeii mă-sii" în acea dimineaţă, după ce terminase de citit o scrisoare de le Sotheby's. Cele două tablouri de Boudin se dovediseră a fi nişte falsuri.

— Câtă risipă de efort moral, zise Patrick.

— N-a fost o risipă. Nu ştiai că sunt falsuri înainte să te decizi să nu le mai furi.

— Ştiu. Tocmai asta e problema: ar fi fost o hotărâre atât de simplă dacă aş fi ştiut. „Să fur de la mama mea? Niciodată." Aş fi

putut să îmi vărs nervii de la bun început în loc să pierd un an întrebându-mă dacă ar fi cazul să mă transform într-un fel de Robin Hood care să îndrepte un dezechilibru cu fărădelegea sa virtuoasă. Mama a reuşit să mă facă să mă urăsc pentru că am onoare, spuse Patrick, înfundându-şi capul în mâini. Cât de contradictoriu pare acest lucru? Şi cât de inutil?

— Despre ce vorbeşte tati? întrebă Thomas.

— Vorbesc despre tablourile false ale nenorocitei de bunică-ta.

— Nu e nenorocita de bunică-mea, spuse Thomas, clătinând solemn din cap.

— Seamus nu e primul care a păcălit-o să arunce pe fereastră puţinii bani pe care i-a lăsat nenorocita de bunică-mea. Vreun negustor de artă din Paris i-a jucat o festă acum treizeci de ani.

— Nu, nu e nenorocita de bunică-ta, spuse Thomas. E nenorocita de bunică-mea.

Simţul proprietăţii era un alt lucru pe care Thomas îl învăţase în ultima vreme. O lungă perioadă de timp nu avusese niciun simţ al posesiunii, iar acum totul îi aparţinea.

În prima lună din august, Mary rămase singură cu Thomas. Patrick era reţinut la Londra din pricina unui caz dificil care, bănuia ea, ar trebui să se numească Julia versus Mary, dar se prefăcea că se numeşte altfel. Cum ar fi putut spune că e geloasă pe Julia când în clipa următoare nu mai era? în realitate, uneori, îi era chiar recunoscătoare. Nu îşi dorea ca Patrick să îi părăsească, şi nici nu credea că se va întâmpla. Mary era în acelaşi timp geloasă şi permisivă din naştere, şi unicul mod în care aceste două laturi puteau conlucra era cultivarea permisivităţii. Astfel, Patrick nu îşi dorise niciodată să o părăsească, iar gelozia ei era, la rândul său, satisfăcută. Organigrama părea relativ simplă, cu excepţia a două complicaţii imediate. Mai întâi de toate, erau momentele în care o

copleşea nostalgia vieţii erotice de care se bucurau înainte de a deveni mamă. Evident, pasiunea ei atinsese cote maxime atunci când se pregătea de propriul sfârşit, în perioada în care se căznea să rămână însărcinată. În al doilea rând, se simţea furioasă din cauza lui Patrick, care nu făcea decât să înrăutăţească relaţia lor pentru a-şi revigora adulterul. Aici era problema: el avea nevoie de sex, ea nu îl putea satisface, el avea să caute în altă parte. Infidelitatea era un fleac, dar lipsa de loialitate aducea cu sine o suspiciune esenţială, o atmosferă de sfârşit.

Era pentru prima dată când Robert lipsea de acasă mai mult de o seară. Când vorbiseră la telefon în prima seară petrecută la prietenul său Jeremy, el păruse deprimant de relaxat. Bineînţeles că era mulţumită, bineînţeles că era un semn că Robert avea atât de mare încredere în iubirea părinţilor săi încât o resimţea chiar dacă ei nu erau prin preajmă. Şi totuşi, era un sentiment ciudat să fie departe de el. Mary şi-l amintea la vârsta lui Thomas, pe când încă o mai lua la goană astfel încât să fie fugărit şi încă se mai ascundea pentru a fi găsit. De pe atunci fusese mai autoanalitic decât Thomas, şi mai împovărat. Pe de o parte, sălăşluise într-un paradis antic pe care Thomas nu îl va cunoaşte nicicând, pe de altă parte, fusese un prototip. Thomas avusese de câştigat de pe urma învăţăturilor trase din greşeli şi a speranţelor mai clare care le urmaseră.

— M-am săturat, spuse Thomas, încercând să se dea jos de pe scaun.

Mary îi făcu semn lui Michelle, dar aceasta era ocupată cu un alt client. Pusese deoparte o farfurie cu cartofi pai, special pentru acest moment. Dacă Thomas i-ar fi văzut mai devreme, nici nu s-ar fi atins de peşte, dacă îi vedea acum, reuşea să mai stea liniştit cinci

minute în plus. Mary nu izbutea să îi atragă atenţia lui Michelle, iar Thomas îşi continua coborârea.

— Vrei nişte cartofi pai, dragule?

— Nu, mami, nu mai vreau. Da, mami, vreau nişte cartofi, se corectă Thomas.

Alunecă, izbindu-se cu bărbia de masă.

— Să te ia mami, spuse el, întinzând braţele.

Mary îl ridică şi îl aşează pe genunchi, legănându-l cu blândeţe. De câte ori se lovea avea obiceiul să vorbească despre el la persoana a doua, deşi descoperise folosirea corectă a persoanei întâi cu şase luni înainte. Până atunci îşi spusese „tu" din motivul că toată lumea i se adresa astfel. În acelaşi timp, făcea referire la alte persoane ca fiind „eu" pentru că astfel vorbeau acestea despre ele. Apoi, într-una din săptămâni „tu vrei asta" se transformase în „eu vreau asta". Tot ce făcea în acel moment – fascinaţia pentru primejdii, afirmarea proprietăţii, contradicţia rituală, dorinţa de a face lucruri doar pentru el – era rezultatul tranziţiei explozive de la a fi „tu" la a fi „eu", de la a se privi prin ochii părinţilor la a se privi prin propriii săi ochi. În această clipă, totuşi suferea o regresie gramaticală, voia să fie „tu" din nou, făptura mamei sale.

— E atât de greu pentru că voinţa proprie e cea care te ajută să răzbeşti în viaţă, spusese Sally în seara precedentă. De ce şi-ar dori cineva să înfrângă voinţa copilului său? Asta e ceea ce şi-au dorit mamele noastre. Asta însemna să „fii cuminte" – să fii înfrânt.

Sally, prietena din America a lui Mary, era şi cel mai puternic aliat al său; o mamă trecută, ca şi ea prin torentul sfaturilor inutile, la fel de hotărâtă să îşi sprijine copiii fără rezerve, să azvârle cât colo bolovanul propriei sale educaţii, astfel încât copiii săi să poată fi liberi. Acest efort era înconjurat de comentarii ostile: nu mai fi atât de moale; nu fi sclava copiilor tăi; slăbeşte; fa-ţi soţul fericit;

ieşi în lume; du-te la o petrecere, să stai tot timpul cu copiii te aduce în pragul nebuniei; îmbunătăţeşte-ţi respectul de sine lăsând pe altcineva să se ocupe de copii şi scriind un articol prin care să afirmi că femeile nu ar trebui să se simtă vinovate pentru că lasă pe altcineva să se ocupe de copiii lor; nu-ţi răzgâia copiii oferindu-le tot ce vor; lasă-i pe micii tirani să plângă până adorm, când îşi vor da seama că plânsul e inutil se vor potoli; oricum, copiilor le plac limitele. De sub acest strat răsăreau tot felul de zvonuri confuze: să nu foloseşti niciodată paracetamol, să foloseşti mereu paracetamol, paracetamolul împiedică efectul remediilor homeopatice, remediile homeopatice nu au niciun efect, remediile homeopatice au efect, dar nu în orice situaţie; un colier de chihlimbar alină durerea când le ies dinţii; eczemele pot fi o alergie la laptele de vacă, la grâu, la calitatea aerului, poluarea în Londra a crescut de cinci ori în ultimii zece ani; nimeni nu ştie, e posibil să treacă din senin. Apoi venea rândul comparaţiilor ofensatoare şi al minciunilor sfruntate: fiica mea doarme toată noaptea; n-a mai avut nevoie de scutece de la trei săptămâni; mama lui l-a alăptat la sân până la cinci ani; suntem aşa de norocoşi, amândoi au obţinut locuri garantate la Acorn; cea mai bună prietenă a ei de la şcoală e nepoata Cillei Black.

Când toată această nebunie putea fi ignorată, Mary se străduia să răzbată prin pădurea moartă a propriei căliri, prin compensarea excesivă, prin extenuare, şi iritare, şi groază, prin tensiunea dintre dependenţă şi independenţă care trăia atât în ea cât şi în copiii ei, şi pe care trebuia să o recunoască, dar nu-i putea acorda nicio secundă din timpul său, şi, poate, să se întoarcă la rădăcina unui instinct al iubirii, şi să încerce să rămână acolo şi tot de acolo să acţioneze.

Simţea că Sally este încătuşată de aceeaşi latură a stâncii ca şi ea, şi că se pot baza una pe cealaltă. Cu o seară în urmă, Sally îi

trimisese un fax pe care nu găsise răgaz să îl citească. Îl smulsese din aparat şi îl îndesase în rucsac. Poate când va adormi Thomas, dacă va adormi, acel moment în care se presupune că s-ar afla abil înghesuit restul vieţii. Când sosea clipa, o găsea mult prea dornică de somn pentru a se desprinde din ritmul copilului şi a mai face altceva.

Cartofii pai îşi pierduseră puterea de a-l ţine locului pe Thomas, care îşi continua coborârea de pe scaun. Mary îl prinse de mână şi se lăsă condusă spre treptele pe care se avântase cu puţin timp înainte. Colindară mână în mână pe Promenade Rose.

— E moale şi plăcut la picioare, spuse Thomas. Ah! se opri el dintr-odată în faţa unui şir de cactuşi veştejiţi. Cum se numesc?

— Sunt o specie de cactuşi, dragule. Nu ştiu denumirea exactă.

— Dar eu vreau să aflu denumirea exactă, zise Thomas.

— O să o căutăm într-o carte când ajungem acasă.

— Da, mami, să o căutăm... Vai, ce face băiatul ăla?

— Are un pistol cu apă.

— Ca să ude florile.

— Da, ar fi o bună utilizare.

— E pentru a uda florile, o informă el.

Thomas îşi desprinse mâna şi o porni înaintea mamei. În ciuda faptului că erau în permanenţă împreună, uneori nu apuca să-l vadă ore în şir. Fie era prea aproape de ea pentru a-l vedea din cap până-n picioare, fie ea se arăta mai preocupată de unele aspecte primejdioase şi nu mai avea timp să privească şi restul. Acum îl putea privi pe de-a-ntregul, fără să fie frământată de nelinişte, în toată splendoarea lui, păşind cu siguranţă în tricoul său albastru de marinar şi pantalonii kaki. Chipul său era uimitor de frumos. Uneori, Mary îşi făcea griji în privinţa atenţiei pe care o va atrage şi a impactului pe care se va obişnui să-l provoace. Îşi amintea când

deschisese pentru întâia oară ochii, la spital. Păreau înflăcărați de o voință inexplicabil de puternică, o dorință de a înțelege lumea, astfel încât să poată oferi adăpost unui alt gen de cunoștințe pe care deja le poseda. La naștere, Robert fusese învăluit într-o cu totul altă atmosferă, un sentiment de intensitate emoțională, o neliniște căreia trebuia să-i găsească răspunsul.

— Ah! exclamă Thomas arătând cu degetul. Ce face omul acela ciudat?

— Își pune masca și tubul de respirat.

— Sunt masca și tubul meu.

— Ce amabil din partea ta să îi permiți să le folosească.

— Îl las să le folosească, zise Thomas. Are voie să le folosească, mami.

— Mulțumesc, scumpule.

Își continuă drumul. Acum era plin de intenții generoase, dar peste vreo zece minute va obosi și situația se va înrăutăți.

— Nu vrei să ne întoarcem pe plajă ca să ne odihnim puțin?

— Nu vreau să mă odihnesc puțin. Vreau pe terenul de joacă, îmi place așa de mult terenul de joacă, rosti el, zbughind-o la fugă.

Terenul de joacă era infernal în acel moment al zilei, un cadru primejdios pentru cocoțat ducea la un tobogan metalic atât de fierbinte încât ai fi putut fierbe un ou pe el. Alături, un căluț din plastic scârțâia înfiorător, cocoțat pe un arc. În momentul în care ajunseră la poarta din lemn, Mary întinse brațul și o deschise pentru a-i face loc lui Thomas.

— Nu, mami, eu o deschid, scânci el subit cuprins de amărăciune.

— Bine, bine.

— Nu, eu deschid, repetă el opintindu-se să deschidă poarta care era și mai grea din pricina plăcii de metal pe care stăteau

înscrise cele opt reguli ale terenului de joacă, de patru ori mai numeroase decât punctele de atracţie oferite.

Pătrunseră pe o suprafaţă din cauciuc roz, care se voia un soi de asfalt. Thomas se căţără pe barele curbate până la platforma de deasupra toboganului, şi apoi se repezi spre cealaltă ieşire aflată lângă o bară de pompieri pe care nu ar fi putut să coboare de unul singur. Mary alergă de cealaltă parte a cadrului pentru a-i ieşi în cale. Chiar avea de gând să sară? Se va înşela într-o asemenea măsură în privinţa abilităţii sale? Să fi exagerat ea într-o situaţie în care el nu făcea decât să se joace? Să fie oare instinctul de a anticipa dezastrul, sau amplifica ea totul mai mult decât orice altă mamă? Avea vreun rost să se prefacă liniştită, ori prefăcătoria era mereu un lucru rău? în clipa în care Mary ajunse în dreptul barei de pompier, Thomas se îndreptă către tobogan şi îşi dădu drumul. Aproape de capăt se rostogoli, lovindu-se cu capul de margine. Şocul combinat cu epuizarea produseră un prelung moment de linişte; apoi se înroşi la faţă şi slobozi un zbieret, limba lui trandafirie îi fremăta în gură, iar ochii i se înceţoşară de lacrimi. Ca de obicei, Mary avu senzaţia că o străpunge o suliţă prin inimă, îl ridică în braţe, strângându-l la piept, pentru a se linişti amândoi.

— Un prosopel nou-nouţ, suspină el.

Mama sa îi oferi unul care avea încă etichetă. Un prosopel fără etichetă nu era doar incapabil să îi aline durerea, ci chiar îl supăra de două ori mai tare din pricina asemănării sale chinuitoare cu cele care aveau etichetă.

Mary se îndreptă grabnic către plajă, cu Thomas în braţe. Era speriat şi stătea cuminte, cu o mână încleştată pe prosopel şi cu un deget în gură, în acelaşi timp. Aventura luase sfârşit, explorarea îşi atinsese limitele şi se terminase în unicul mod posibil, şi anume involuntar. Îl aşeză pe o cuvertură sub umbrela de soare şi se

ghemui alături de el, închizând ochii şi stând complet nemişcată. Pe măsură ce Thomas se liniştea, îl auzea sugându-şi degetul tot mai zdravăn, iar mai târziu, după schimbarea ritmului respiraţiei, îşi dădu seama că adormise. Mary deschise ochii.

Avea la dispoziţie o oră, poate două, în decursul cărora să răspundă la scrisori, să plătească impozitele, să ia legătura cu prietenii ei, să îşi trezească la viaţă raţiunea, să facă sport, să citească o carte bună, să găsească un plan de făcut bani, să se apuce de yoga, să consulte un specialist în osteopatie, să meargă la dentist şi să tragă un pui de somn. Somnul, îţi mai aminteşti ce înseamnă să dormi? Cândva, cuvântul desemnase hălci mari de inconştienţă, pachete de câte şase, opt, nouă ore; acum se lupta pentru nişte bucăţele de câte douăzeci de minute de odihnă agitată, odihnă care îi reamintea că este iremediabil extenuată. Noaptea trecută nu pusese geană peste geană de spaima unei primejdii ce s-ar putea abate asupra lui Thomas dacă ea ar adormi. Stătuse neclintită în hotărârea ei, asemeni unei santinele care ştie că o aşteaptă condamnarea la moarte în cazul în care aţipeşte în post. Trebuia neapărat să doarmă, să aibă parte de unul dintre acele somnuri de după-amiază, tulburătoare, bântuite de coşmaruri şi care seamănă mai degrabă cu o stare de mahmureală, dar, mai înainte de toate, avea să citească faxul primit de la Sally, ca un semn al independenţei sale, pe care uneori o simţea ca fiind chiar mai nedesluşită decât a lui Thomas, din moment ce ea nu avea posibilitatea să îi testeze limitele într-un mod la fel de frenetic ca şi el. Era un fax simplu, după cum îi spusese Sally, ce conţinea data şi ora sosirii ei la Saint-Nazaire, dar la sfârşit Sally adăugase: „Ieri am dat peste acest citat din Alexander Herzen: «Oamenii au impresia că scopul unui copil este să crească mare fiindcă el asta face oricum. Dar scopul său este să se joace, să se bucure, să fie copil.

Dacă am arunca o singură privire la finalul procesului, ne-am da seama că scopul vieţii este moartea.»”

Într-adevăr, asta dorise să îi spună lui Patrick când rămăseseră singuri cu Robert. Patrick se arătase atât de preocupat să îi modeleze mintea lui Robert, făcându-i o transfuzie de scepticism, încât uneori i se întâmplase să uite să îl lase să se joace, să se bucure şi să fie copil. Pe Thomas îl lăsase să îşi urmeze propriul curs, pe de o parte, fiindcă era preocupat de propria-i supravieţuire psihologică, iar pe de alta, pentru că setea de cunoaştere a lui Thomas depăşea orice ambiţie părintească. În cazul lui, îşi spuse Mary, închizând ochii după ce aruncă o ultimă privire chipului său adormit, era atât de evident că joaca şi bucuria se confundau cu abilitatea de a controla lumea din jur.

11

— Unde s-a dus cocoşelul meu? întrebă Thomas în vreme ce şedea pe prosopul lui albastru după ce ieşise din cadă.

— A dispărut, spuse Mary.

— Ah! Uite-l, mami, spuse el, desfăcându-şi picioarele.

— Ce uşurare, zise Mary.

— Chiar că este o uşurare, confirmă Thomas.

După ce se zbenguise în cadă, nu mai avea niciun chef să se întoarcă în închisoarea scutecelor. Uneori, pijamalele, groaznicul semn al faptului că trebuie să se ducă la culcare, trebuiau să aştepte ca el să adoarmă pentru a fi trase pe el. Orice dovadă că Mary se grăbeşte nu făcea decât să dubleze timpul de aşteptare până ce el adormea.

— Vai, nu! Iar mi-a dispărut cocoşelul, zise Thomas. Acum chiar m-am supărat.

— Serios, scumpule? spuse Mary, văzându-l că experimentează fraza pe care o folosise ea cu o zi înainte, când el azvârlise un pahar pe pardoseala din bucătărie.

— Da, mami, mă face să-mi ies din minţi.

— Unde să se fi dus? întrebă Mary.

— Nu-mi vine să cred, rosti el şi apoi făcu o pauză aşteptând ca mama lui să evalueze proporţiile dezastrului. Ah, uite-l!

Imită impecabil veselia încrezătoare cu care ea regăsea o sticlă de lapte sau un pantof rătăcit.

Se apucă să ţopăie, iar apoi se prăbuşi pe pat, rostogolindu-se printre perne.

— Ai grijă, îi spuse Mary, văzându-l că sare prea aproape de gărduleţul metalic din jurul patului.

Era greu să fie pregătită să-l prindă în orice clipă, să stea cu ochii pe colţurile ascuţite şi marginile tari, să îi permită să îşi ducă aventura până la capăt. Tot ce îşi dorea era să se întindă în pat, dar nici prin gând nu îi trecea să dea vreun semn de iritare sau nerăbdare.

— Sunt un acrobat de la circ, spuse Thomas, străduindu-se să se dea peste cap, dar prăbuşindu-se fără niciun rezultat. Mami, zi aşa: „Ai grijă, maimuţico."

— Ai grijă, maimuţico, repetă Mary ascultătoare.

Trebuie să-i facă rost de un scaun de regizor şi un megafon. Dintotdeauna i se spusese ce să facă, acum îi venise şi lui rândul.

Ziua lungă îi secase puterile, mai ales vizita la azil, la Eleanor. Mary încercase să îşi ascundă uimirea în momentul în care intrase cu Thomas în camera ei. Pe jumătate din gingia superioară dinţii lipseau cu desăvârşire, în vreme ce de jumătatea cealaltă continuau

să atârne trei, asemeni unor stalactite negre. Părul ei, pe care înainte îl spăla la două zile, devenise o masă încâlcită şi soioasă, lipită de craniul plin de protuberanţe. În momentul în care Mary se aplecă pentru a o săruta, fu izbită de o asemenea duhoare încât fu tentată să caute în rucsac covoraşul portabil de schimbat scutece. Trebuia să îşi înfrâneze instinctele materne, mai ales în prezenţa unei campioane a maternităţii temperate.

Decăderea lui Eleanor era accentuată de pierderea poziţiei de egalitate cu Thomas. Anul trecut, niciunul dintre ei nu reuşea să vorbească sau să meargă cu siguranţă; Eleanor pierduse suficient de mulţi dinţi pentru a rămâne fără tot atâţia pe cât îi crescuseră lui Thomas; noua ei nevoie de scutece o egala pe a nepotului său. Anul acela se schimbase totul. Thomas nu va mai avea nevoie de scutece pentru mult timp, Eleanor va avea nevoie de mai multe decât folosea în momentul de faţă; lui Thomas nu-i mai rămăseseră de ieşit decât molarii din spate, în scurt timp molarii din spate vor fi unicii ei dinţi; Thomas începuse să se mişte cu o asemenea viteză încât mama sa abia mai putea ţine pasul cu el, Eleanor abia se mai putea ţine în scaunul cu rotile şi, în curând, va fi imobilizată la pat. Mary se opri în vârful pantei alunecoase a unei potenţiale conversaţii. Presupunerea falsă că ea le va împărtăşi entuziasmul cu privire la evoluţia lui Thomas părea acum o insultă mascată. Nu avea niciun sens să îi reamintească de Robert, fostul ei aliat, devenit acum discipolul ostilităţii tatălui său.

— Oh, nu! i se adresă Thomas lui Eleanor. Alabala mi-a furat halumbalumul.

Thomas, căruia i se întâmpla adeseori să fie prins între silabele neinteligibile ale adulţilor, prinsese obiceiul să răspundă din când în când într-o limbă numai de el ştiută. Mary se obişnuise deja cu această dulce răzbunare a lui, dar, în acelaşi timp, o pusese pe

gânduri apariţia lui Alabala, o invenţie de ultim moment, care părea să-şi fi asumat rolul clasic de personaj făcător de năzbâtii atât împotriva lui Thomas, cât şi în favoarea lui, şi era însoţit de conştiinţa sa, un personaj pe nume Felan. Copilul îşi ridică privirile luminate de zâmbet către Eleanor. Ea nu îi răspunse la fel. Femeia îl fixa cu o privire înspăimântată şi bănuitoare. Ea nu vedea inocenţa unui copil, ci pe mesagerul unei veşti sinistre: aceea că, nu peste mult timp, incapacităţii sale de a comunica i se va adăuga incapacitatea de mai înţelege pe cineva. Mary interveni fără să stea pe gânduri.

— Nu spune doar prostioare, spuse ea. Una din frazele lui preferate în acest moment, şi sunt convinsă că vei descoperi influenţa lui Patrick, este „e absolut insuportabil", adăugă ea cu un zâmbet complice.

Eleanor se aplecă anevoios în faţă. Strânse cu putere braţele din lemn ale scaunului şi îi aruncă lui Mary o privire încărcată de încordare furioasă.

— Abso-lut in-suportabil, îngăimă ea, prăbuşindu-se la loc, şi adăugă un „Da" ascuţit şi aproape imperceptibil.

Atenţia sa se îndreptă din nou către Thomas, cu un soi de lăcomie în ochi. Cu câteva clipe înainte, copilul părea să vestească furtuna de bolboroseli ce o va potopi în curând, dar acum îi oferise o frază pe care o înţelegea în întregime, o frază pe care nu ar fi putut-o inventa singură şi care descria perfect starea sa.

Un efect aproape similar îl simţi în momentul în care Mary începu să-i citească o listă de cărţi audio pe care i-ar fi făcut probabil plăcere să îi fie expediate din Anglia. Metoda pe care Eleanor o folosea pentru a alege cărţile nu părea să aibă vreo legătură cu autorii acestora sau cu categoria în care se încadrau. Mary trecu agale în revistă titlurile operelor lui Jane Austen,

Proust, Jeffrey Archer şi Jilly Cooper, fără să-i trezească curiozitatea lui Eleanor. Apoi pronunţă titlul *Ordeal of Innocence,* iar Eleanor încuviinţă din cap şi bătu încântată din palme, ca şi când şi-ar fi împroşcat apă în faţă. *Harvest of Dust* stârni aceeaşi reacţie. Stimulată de această comunicare neaşteptată, lui Eleanor îi veni în minte bileţelul pe care îl scrisese ceva mai devreme şi i-l întinse lui Mary cu mâna sa tremurândă şi acoperită de pete.

Mary trebui să descifreze cuvintele şterse, scrise în creion, integral cu majuscule: „DE CE NU VINE SEAMUS?"

Mary avea o oarecare bănuială, dar nu era foarte convinsă. Nu se aşteptase ca intenţiile lui Seamus să fie într-atât de evidente. Dintotdeauna oportunismul său dăduse impresia că se confundă cu mirajul veritabil că ar fi un om cumsecade, sau, cel puţin, cu dorinţa arzătoare de a fi luat drept un astfel de om. Dar, cu toate acestea, iată cum, la două săptămâni de la trecerea moşiei de la Saint-Nazaire în patrimoniul Fundaţiei, se descotorosea de binefăcătoarea sa ca de un sac de mere viermănoase.

Îşi aduse aminte cuvintele lui Patrick în ziua în care se folosise de procura dată de mama sa pentru a ceda casa: „Oamenii care vor să se târască fără grijă spre groapă nu reuşesc niciodată. Nu exista şansa unei a doua copilării, şi nici libertatea de a fi iresponsabil." După aceea se îmbătase turtă.

Mary se uită la chipul lui Eleanor pe care se citeau efectele suferinţei. Ochii îi erau acoperiţi de o pojghiţă, asemeni ochilor unui peşte mort de puţin timp. Dar în cazul ei insensibilitatea părea să izvorască din străduinţa de a rămâne ruptă de realitate. Acum Mary îşi dădea seama că dinţii lipsă erau de fapt un gest sinucigaş, completat de pasivitatea agresivă a înfometării voluntare. Ar fi putut fi înlocuiţi fără nicio greutate, probabil era nevoie de o impresionantă încăpăţânare pentru a se lăsa prinsă în

vârtejul uitării de sine, săptămâni la rând, pe măsură ce dinţii îi cădeau, unul câte unul, rămânând impasibilă în faţa medicilor, antidepresivelor, azilului de bătrâni şi a rămăşiţelor propriei voinţe de a trăi.

Mary se simţi străpunsă de un sentiment tragic. Iată o femeie care îşi uitase familia pentru o viziune şi un bărbat, iar acum bărbatul şi viziunea o părăsiseră pe ea. Şi-o amintea pe Eleanor din vremea când putea să vorbească fără probleme, spunându-i că ea şi Seamus se cunoscuseră „în vieţile anterioare". Una dintre aceste vieţi se petrecuse pe ceva numit „Skelig", un fel de turnul irlandez de la ţărmul mării, pe care Seamus o dusese să îl vadă la începutul strădaniilor lui de a-i curta averea; în acea memorabilă zi furtunoasă, el îi prinsese mâna, spunându-i: „Irlanda are nevoie de tine." Odată ce, printr-o „amintire dintr-o viaţă anterioară", înţelesese că trăise drept soţia lui Seamus chiar pe movila pe care o vizitau, în Evul Mediu, pe când Irlanda era stâlpul creştinismului în faţa jafurilor şi a migraţiilor, imaginea rudelor sale, cu care împărţea un trecut destul de apropiat, începuse să se estompeze. Şi odată cu vizita lui Seamus la Saint-Nazaire, acesta îşi dăduse seama că Franţa avea nevoie de el mai mult decât Irlanda de Eleanor. În secolul al XVII-lea, casa servise drept mănăstire, iar în urma unei alte „amintiri dintr-o viaţă anterioară", hotărâseră că Eleanor (părea evident în momentul în care ţi se spunea) fusese stareţa. Mary îşi amintea că substantivul acela îi rămăsese întipărit în minte de atunci. La fel de uluitor, în aceeaşi perioadă, Seamus fusese abatele unei alte mănăstiri din partea locului. Acum soarta îi adusese din nou unul lângă celălalt, legaţi printr-o „prietenie spirituală", de această dată, care fusese prost înţeleasă şi provocase un mare scandal prin împrejurimi.

Când Eleanor îi mărturisise toate acestea, în cadrul unei ridicole discuţii de la femeie la femeie, Mary îşi pusese în gând să nu o contrazică. Eleanor era înclinată să creadă aproape orice, atâta timp cât nu avea nicio bază reală. Era consecinţa firii sale caritabile să dea credit incredibilului, ca şi când ar fi acordat primul ajutor. În mod evident, aceste povestiri istorice îi era indispensabile pentru a compensa deziluzia unei pasiuni de care nu avea parte în dormitor (era mult prea evoluată pentru o astfel de manifestare), dar reuşea în acelaşi timp să freamăte de emoţie la Registrul de cadastru. La vremea respectivă, povestea îi păruse de-a dreptul ridicolă lui Mary; dar acum şi-ar fi dorit să poată lipi la loc tapetul credulităţii lui Eleanor. Sub sinceritatea terifiantă a primei mărturisiri se ascundea nevoia de a se simţi utilă, pe care Mary o cunoştea atât de bine.

— O să-l întreb, spuse Mary, luându-i mâna în a sa.

Deşi nu-l văzuse, ştia că îl găseşte în căsuţa lui.

— Poate că a fost bolnav sau a plecat în Irlanda.

— Irlanda... murmură Eleanor.

Pe când se îndreptau spre maşină, Thomas se opri, clătinând din cap.

— Of, Doamne, spuse el, Eleanor nu o duce prea bine.

Mary adora mila lui sinceră faţă de cei aflaţi în suferinţă.

Încă nu învăţase să se prefacă că nimic nu e real sau să acuze persoana care suferă. Adormi în maşină, iar Mary luă hotărârea să îi facă o vizită lui Seamus de îndată ce vor ajunge acasă.

— Vai, ce lucru îngrozitor, spuse Seamus. Mă gândeam că nu va dori să mă vadă prea des acum când e ocupată cu familia şi cu alte probleme. Şi, ca să fiu sincer, Mary, cei de la Pegasus Press îmi cam suflă în ceafa. Vor să-mi includă cartea în catalogul de primăvară.

Am atâtea idei, nu mai rămâne decât să le aştern pe hârtie. Care zici că e mai potrivit: *Răpăitul inimii mele* sau *Pulsaţia tobei mele*?

— N-aş putea spune, zise Mary. Depinde la ce te referi.

— E un sfat bun, zise Seamus. Că veni vorba de tobe, să ştii că suntem încântaţi de progresele pe care le-a făcut mama ta. Se simte atrasă de munca de recuperare a sufletului, aşa cum raţa se simte atrasă de apă. Tocmai am primit un e-mail de la ea în care îmi spune că vrea să vină la cursul intensiv din toamnă.

— Uimitor, spuse Mary.

O enerva interfonul pentru bebeluşi care nu voia să pornească. Luminiţa verde părea să licărească în mod normal, dar era pentru prima dată când încerca să îl folosească în maşină.

— Cred că Eleanor ar avea mult de profitat de pe urma acestei recuperări a sufletului. Spun şi eu cu glas tare ce am în minte, zise Seamus şi se învârti emoţionat cu scaunul, poziţionându-se ca un paravan în faţa ecranului pe care strălucea imaginea unei bătrâne indience inuite cu o pipă atârnându-i în colţul gurii. Dacă mama ta ar conduce o ceremonie împreună cu Eleanor în mijlocul cercului, ar putea să aibă un efect imens asupra, ştii tu, legăturilor.

Îşi întinse degetele de la ambele mâini, împreunându-le apoi cu blândeţe.

Bietul Seamus, îşi spuse Mary în sinea ei, nu era un om rău, ci doar un idiot notoriu. Din când în când se întâmpla să rivalizeze cu Patrick la concursul „Cine are cea mai enervantă mamă". Kettle nu renunţa la nimic, Eleanor renunţa la tot; rezultatele erau identice pentru cei din familie, doar că Mary avea „aşteptări" ce păreau tot mai improbabile din cauza egoismului conştiincios al mamei sale pe care nu o interesa altceva decât propria bunăstare, care alerga la doctor de câte ori strănuta şi o dată pe lună „se trata" cu o nouă vacanţă ca să poată trece peste dezamăgirile din ultima vreme.

Dezmoştenirea lui Patrick îi oferise un avans în competiţia mamelor denaturate, dar e posibil ca Seamus să încerce să elimine acel avantaj, jupuind-o şi pe Kettle de bani. Să fi fost el, de fapt, un om rău care joacă cu succes rolul unui idiot? Era greu de spus. Relaţiile dintre prostie şi răutate erau atât de încâlcite şi compacte.

— Observ din ce în ce mai multe legături, spuse Seamus, încrucişându-şi degetele. Ca să fiu sincer, Mary, mă îndoiesc că voi scrie o altă carte. Îţi poate da mari bătăi de cap.

— Categoric, zise Mary. Eu nici măcar nu m-aş putea apuca să scriu o carte.

— Începutul e făcut, spuse Seamus. De fapt, am făcut chiar mai multe începuturi. Poate că totul se rezumă doar la începuturi, înţelegi ce vreau să zic?

— Cu fiecare nouă bătaie a inimii, spuse Mary, sau a tobei.

— Aşa e, chiar aşa e.

În clipa aceea prin interfon izbucni scâncetul lui Thomas, care se trezise. Mary simţi o uşurare dându-şi seama că era în aria de acoperire a aparatului.

— Of, Doamne, trebuie să plec.

— O să încerc neapărat să o vizitez pe Eleanor într-una din zilele astea, promise Seamus în timp ce o conducea spre uşa căsuţei. Îţi mulţumesc pentru ce ai spus despre bătăile inimii şi despre clipa prezentă. Mi-ai dat o mulţime de idei.

Deschise uşa declanşând un cor de clopoţei. Mary ridică privirile şi zări trei pictograme chinezeşti atârnate de o nuia flexibilă din alamă.

— Fericirea, Pacea şi Prosperitatea, spuse Seamus, sunt inseparabile.

— Îmi pare rău să aud asta, zise Mary. Eu speram mai degrabă să am parte de primele două chiar şi în lipsa celei de-a treia.

— Ah, dar ce înseamnă prosperitate? spuse Seamus în timp ce o conducea la maşină. În ultimă instanţă, înseamnă să ai ceva de pus pe masă atunci când ţi-e foame. Aceasta este prosperitatea care a fost refuzată în Irlanda, de exemplu, în anii 1840, şi care le este încă refuzată altor milioane de oameni.

— La naiba, spuse Mary. Nu prea am cum să-i ajut pe irlandezii din anii 1840, dar aş putea să îi ofer lui Thomas „prosperitatea supremă", sau, mai pe înţelesul tuturor, „masa de prânz".

Seamus dădu capul pe spate şi izbucni într-un hohot zdravăn de râs.

— Cred că ar fi mai simplu aşa, spuse el, mângâind-o pe Mary pe spate într-un mod neplăcut.

Mary deschise portiera şi îl luă pe Thomas din scaunul în care stătuse.

— Ce mai face omuleţul? întrebă Seamus.

— Excelent, zise Mary. Se simte grozav aici.

— Ei, sunt sigur că asta se datorează minunatei tale îngrijiri, zise Seamus, a cărui atingere începuse să o ardă prin tricou. Dar trebuie să mai adaug că atunci când lucrezi cu sufletul cuiva e important să creezi un mediu în care să se simtă în siguranţă. Asta facem noi aici. Mai ştii, poate că, la un anumit nivel, Thomas prinde unele dintre aceste lucruri.

— Bănuiesc că da, spuse Mary care nu voia să îl priveze pe Thomas de un compliment chiar dacă, în realitate, acesta îl viza pe Seamus. Învaţă foarte repede.

Cu Thomas în braţe reuşi să păstreze distanţa de Seamus.

— Ah, rosti Seamus, cuprinzându-i pe cei doi printr-un gest larg şi lămuritor, arhetipul mamă-copil. Mă duce cu gândul la mama mea. Eram opt fraţi şi ea trebuia să aibă grijă de toţi. La vremea

aceea cred că eram mai degrabă preocupat să obţin mai mult decât raţia de atenţie ce mi se cuvenea.

Chicoti îngăduitor la amintirea acelui eu mai tânăr şi mai puţin luminat.

— În familia mea exista o dinamică puternică; dar ceea ce mă uimeşte acum, când privesc înapoi din poziţia în care mă aflu, este cum a reuşit ea să nu facă altceva decât să ofere la nesfârşit. Să ştii, Mary, că am ajuns la concluzia că trebuie să se fi hrănit de la un izvor universal, din energia aceea arhetipală a mamei şi copilului. Mă înţelegi? Vreau să menţionez unele din aceste lucruri şi în carte. Până la un punct, totul se leagă de opera şamanică. Nu trebuie decât să o aştern pe hârtie. Ţi-aş fi recunoscător pentru orice sugestie: de exemplu, momente în care te-ai simţit susţinută de ceva ce depăşea nivelul sacrificiului de sine.

— Lasă-mi timp să mă gândesc, spuse Mary, luminată brusc de revelaţia felului în care Seamus dobândise abilitatea de a le convinge pe mame să renunţe la tot în favoarea lui. Până una alta, chiar trebuie să îi pregătesc prânzul lui Thomas.

— Desigur, desigur, spuse Seamus. Discuţia noastră a fost grozavă. Am simţit că s-a format o legătură între noi.

— Şi eu simt că am învăţat multe.

De exemplu, acum ştia că vaga lui promisiune de a o vizita pe Eleanor într-una din acele zile însemna că nu o va vizita în ziua de faţă, sau a doua zi, sau peste trei zile. De ce şi-ar mai irosi „talentele” pe o femeie a cărei avere se reducea la două copii după tablourile lui Boudin?

Îl duse pe Thomas în bucătărie şi îl aşează pe bufet. Copilul îşi scoase degetul din gură şi o fixă pe mama sa cu o privire ce părea atât gravă, cât şi amuzată.

— Mami, Seamus e un om tare ciudat, spuse el.

Mary izbucni în râs.

— Aşa e, încuviinţă ea, sărutându-l pe frunte.

— Chiar e un om ciudat, repetă el, molipsindu-se de la râsul ei.

Se încruntă astfel încât să râdă ceva mai solemn.

Nu era de mirare că se simţea epuizată după ce se întâlnise atât cu Eleanor, cât şi cu Seamus în aceeaşi zi, nu era de mirare că durerea fizică şi oboseala psihică o împiedicau să manifeste aceeaşi prudenţă. Ceva se întâmplase în ziua aceea; nu îi putea încă evalua impactul, dar ştia că e una din acele izbucniri cu care se încheia o perioadă conflictuală. Timpul nu îi permitea să găsească o soluţie atâta vreme cât Thomas se zbenguia în pielea goală în mijlocul patului.

— Am făcut o săritură uriaşă, spuse Thomas, ridicându-se din nou în picioare. Cred că eşti impresionată, mami.

— Da, scumpule. Ce-ai vrea să citim în seara asta? Thomas se potoli pentru a se putea concentra asupra unei probleme atât de dificile.

— Hai să vorbim serios despre acadele, spuse el, amintindu-şi o frază dintr-o carte veche a lui Patrick care rămăsese la Saint-Nazaire.

— Povestea cu cei doi doctori?

— Nu, mami. Nu pe aia vreau să o citim.

Mary luă de pe etajeră *Babar and Professor Grifiton* şi se cocoţă în pat, sărind peste grilajul acestuia. Aveau un ritual de a trece în revistă ziua ce trecuse, iar în clipa în care Mary îl întrebă: „Ce am făcut noi astăzi?" Thomas se opri din ţopăit după cum sperase mama lui.

Thomas coborî vocea şi clătină grav din cap.

— Iepuraşul Peter mi-a mâncat strugurii.

— Vai! exclamă Mary, uluită.

— Dl McGregor va fi tare furios pe Seamus.

— De ce pe Seamus? Credeam că Iepuraşul Peter a furat strugurii.

— Nu, mami. Seamus i-a furat.

Oricare ar fi fost lucrul cu care se deprindea Thomas, acesta nu era nicidecum sentimentul unui mediu ocrotitor pe care Seamus se lăudase că îl creează pentru „lucrarea sufletului", în realitatea, era o atmosferă dominată de furturi. Dacă Seamus era dispus să o trateze pe Eleanor cu atât de puţină cuviinţă, deşi ea îi pusese în mişcare clopoţeii prosperităţii, ce s-ar mai obosi el să îi onoreze promisiunile făcute adversarilor lui înfrânţi? în închipuirea lui era o forfotă de rude rivale, iar pe Mary şi Patrick îi adoptase din simpla dorinţă de a-i învinge într-un concurs arhaic pentru care niciunul dintre ei nu beneficiase de pregătire de comando. Ce rost mai avea o bătrână care nici măcar nu îşi permitea să îi cumpere o cameră de relaxare? Şi ce rost avea ca urmaşii ei să se adune la Fundaţia lui în luna august?

12

— Nu înţeleg, spuse Robert, privind-o pe Mary cum strânge bagajele. De ce trebuie să plecăm?

— Ştii bine de ce.

Şedea pe marginea patului, cu umerii căzuţi şi cu mâinile vârâte sub pulpe. Dacă timpul i-ar fi permis, s-ar fi aşezat şi ea alături de

el, şi l-ar fi strâns în braţe, şi l-ar fi lăsat să plângă, dar trebuia să se ocupe de bagaje câtă vreme Thomas dormea.

Mary nu dormise de două zile, frământată atât de sentimentul pierderii, cât şi de dorinţa fierbinte de a părăsi acel loc. Case, tablouri, copaci, dantura lui Eleanor, copilăria lui Patrick şi vacanţele fiilor săi: în mintea sa ostenită, toate aceste gânduri păreau să se înghesuie unele peste altele ca nişte rămăşiţe purtate de furia potopului. Petrecuse ultimii şapte ani urmărind cum copilăria lui Patrick scăpa puţin câte puţin prin pumnii lui încleştaţi. Acum îşi dorea să scape naibii de acolo. Era deja prea târziu să îl mai poată împiedica pe Robert să se identifice cu sentimentul nedreptăţii transmis de Patrick, dar nu era timpul pierdut să îl salveze pe Thomas din ghearele dramei dezmoştenirii. Familia era frântă în două şi nu se putea reîntregi decât dacă plecau.

Patrick se dusese să îşi ia rămas-bun de la Eleanor. Îşi luase angajamentul să nu spună nimic iremediabil, ca o precauţie pentru situaţia în care nu ar mai fi avut şansa să o revadă. Dacă ar fi ştiut din vreme că mama sa este pe moarte, fără îndoială ar fi alegat într-un suflet ca să o ţină de mână, dar era nerealist să ţi-i imaginezi pe ceilalţi luându-şi o cameră la Grand Hotel des Bains doar pentru a putea veghea la căpătâiul ei la azilul de bătrâni. Mary trebuia să recunoască în sinea ei că aştepta cu nerăbdare momentul în care Eleanor va ieşi definitiv din viaţa lor.

— Dacă l-am omorî pe Seamus, ne-ar rămâne nouă casa? se interesă Robert.

— Nu, răspunse Mary. Îi va rămâne unui alt director de la Fundaţie.

— E o nedreptate, spuse Robert. Doar dacă nu cumva devin eu director. Aşa e! Sunt un geniu!

— Dar va trebui să conduci Fundaţia.

— A, da, ai dreptate. Ei bine, poate că Seamus se va căi. (Îşi luă un accent irlandez). Mary, nu pot decât să-mi cer iertare. Nu-mi dau seama ce m-a apucat când am încercat să vă fur casa ţie şi copilaşilor tăi, dar acum mi-a venit mintea la cap şi vreau să-ţi spun că eu nu mă voi putea niciodată ierta pentru chinul pe care vi l-am pricinuit, chiar dacă tu vei fi într-atât de mărinimoasă încât să mă ierţi.

Se opri podidit de lacrimi.

Mary ştia că lacrimile sale false erau aproape reale. Pentru prima oară de la naşterea lui Thomas, simţea că Robert are mai mare nevoie de ea. Puterea lui izvora din faptul că era mai interesat să transforme aceste evenimente într-o joacă decât să-şi irosească vremea încercând să le controleze, chiar dacă de multe ori mai făcea şi asta. Timp de câteva zile zburdălnicia lui avusese de suferit şi fusese înlocuită de dorinţă, şi dor, şi regrete. Acum începea să o recâştige. Mary nu se obişnuise niciodată pe deplin cu felul în care el ţesea imitaţii ale lucrurilor pe care le surprindea într-o conversaţie. Seamus era cea mai recentă obsesie a lui Robert, şi nu era nimic de mirare. Ea era mult prea obosită pentru a putea face altceva decât să-i zâmbească sârguincios şi să împacheteze slipurile pe care i-le despachetase cu nicio săptămână în urmă. Totul se petrecuse atât de repede. În ziua în care sosise împreună cu Robert, Patrick găsise un bileţel în care era întrebat dacă Anette şi Kevin ar putea avea „puţin loc” în casă. Seamus se prezentase a doua zi dimineaţa, la micul dejun, pentru a afla răspunsul.

— Sper că nu vă întrerup, spuse el.

— Nicidecum, răspunse Patrick. Ce drăguţ din partea ta că ai venit aşa de repede. Vrei nişte cafea?

— Nu, mulţumesc. În ultima vreme am cam abuzat de cafeină ca să mă ajute să scriu mai uşor.

— Sper că nu te deranjează dacă eu o ţin pe a mea şi abuzez de cafeină şi fără tine.

— Eşti invitatul meu.

— Asta sunt eu? întrebă Patrick, ca un ogar scăpat din lesă. Sau, de fapt, tu eşti oaspetele meu pe timpul acestei luni? Aceasta este întrebarea. Ştii bine că printre clauzele cadoului pe care ţi l-a făcut mama se numără şi ca noi să putem folosi casa în luna august şi n-avem de gând acceptăm ca prietenii tăi să fie încartiruiţi aici pe capul nostru.

— Mă rog, „clauză" sună atât de juridic, spuse Seamus. Nu scrie nicăieri că Fundaţia trebuie să vă ofere o vacanţă pe gratis. Mi-e cu adevărat milă pentru cât de greu ţi-a fost să accepţi dorinţele mamei tale. Din acest motiv sunt pregătit să înghit o mulţime de lucruri neplăcute din partea ta.

— Nu discutăm aici despre cât de greu mi-a fost să accept dorinţele mamei, ci despre cât de greu îţi este ţie să le accepţi. Să nu deviem de la subiect.

— Nu poţi separa cele două aspecte.

— În ochii unui dobitoc, totul pare imposibil de separat.

— N-are sens să ajungem la jigniri. Sunt inseparabile pentru că amândouă depind de cât de bine ştim ce anume şi-a dorit Eleanor.

— E evident ce şi-a dorit. Problema se pune dacă tu eşti pregătit să accepţi şi partea care nu îţi convine.

— Ei bine, eu am o viziune ceva mai globală asupra lucrurilor. Eu văd problema în termeni generali. După părerea mea, cu toţii trebuie să conlucrăm pentru a găsi o soluţie, tu şi familia ta, eu, Kevin şi Anette. Poate că am putea executa un ritual prin care să

spunem ce aduce fiecare dintre noi acestei comunităţi şi ce anume speră să obţină de la ea.

— A, nu. Nu încă un ritual. Ce-i cu obsesia asta a voastră pentru ritualuri? De ce nu putem purta o conversaţie? Când eram tânăr şi locuiam în căsuţa care acum este a ta, avea două dormitoare. De ce nu-ţi cazezi prietenii în camera liberă de la tine de-acasă?

— Am transformat-o în birou şi în spaţiu de lucru.

— Doamne fereşte să-ţi invadeze cineva spaţiul tău intim.

Thomas reuşi să scape din braţele lui Mary şi se puse pe cercetat. Dorinţa lui de mişcare o făcuse să observe şi mai bine cât de paralizaţi erau ei. Nu-i făcea nicio plăcere să îl vadă pe Patrick rămas undeva, într-un fel de adolescenţă tomnatică: dogmatic şi sarcastic, măcinat de resentimente faţă de faptele mamei sale, incapabil să nu se gândească şi acum pe ascuns la casa lui Seamus ca la vizuina în care în tinereţea lui petrecuse atâtea veri într-o stare de relativă independenţă. Pentru că nu i se oferiseră coordonate cu privire la toată această intrigă, Thomas era singurul care putea să coboare pe jos şi să-şi lase mintea să colinde la orice şi-ar fi dorit. Văzându-l că scapă, o făcu pe Mary să se distanţeze oarecum de scena interpretată de Patrick şi de Seamus, deşi simţea cum o violenţă ursuză ia locul obişnuitei amabilităţi anoste pe care o afişa Seamus.

— Ştiai, spuse Patrick, adresându-i-se din nou lui Seamus, că printre crescătorii de karibu din Laponia, şamanul-şef are privilegiul de a bea urina renului care a păscut ciuperci magice, iar ajutorul lui bea urina şamanului-şef, şi tot aşa mai departe, până la cel mai umil care se târăşte prin zăpadă, implorând să apuce şi el câteva picături din urina celei de-a douăsprezecea generaţii de urină de karibu?

— Nu ştiam, spuse Seamus cu o voce goală.

— Credeam că e specialitatea ta, zise Patrick mirat. În orice caz, ironia sorţii face ca prima recoltă să fie şi cea mai toxică. Bietul şaman-şef e cuprins de frisoane şi transpiraţii şi se zbate să elimine otrava din el, în vreme ce câţiva ficaţi mai jos pe scara ierarhică, urina e complet inofensivă fără a-şi fi pierdut proprietăţile halucinogene. Pasiunea oamenilor pentru statutul social este atât de nemăsurată, încât ar fi în stare să îşi sacrifice liniştea şi timpul preţios doar pentru a escalada cărarea care duce la ceea ce se dovedeşte a fi o experienţă otrăvită.

— E interesant ce spui tu, zise Seamus, dar nu înţeleg ce are de-a face cu problema de faţă.

— Un singur lucru: că din ceea ce recunosc că este orgoliu, nu sunt dispus să mă aflu la capătul inferior al ierarhiei urinei din această „comunitate".

— Dacă nu vrei să faci parte din această comunitate, nimeni nu te ţine aici cu forţa, spuse Seamus încet.

Urmară câteva clipe de tăcere.

— Perfect, spuse Patrick, cel puţin acum ştim ce doreşti în realitate.

— De ce nu pleci odată? strigă Robert. Lasă-ne în pace. E casa bunicii mele şi suntem mai îndreptăţiţi să fim aici decât eşti tu.

— Haideţi să ne calmăm, interveni Mary, atingându-l pe Robert cu mâna pe umăr. Nu o să plecăm în toiul vacanţei copiilor, chiar dacă la anul ne vom mai întoarce aici sau nu. Poate că am putea să găsim o soluţie de compromis în privinţa prietenilor tăi. Dacă tu le cedezi biroul tău o săptămână, i-am putea suporta şi noi în ultima săptămână de vacanţă. Mi se pare destul de echitabil.

Seamus oscila între o izbucnire de mânie şi dorinţa de a părea rezonabil.

— O să vă anunţ ce am hotărât, spuse el. Ca să fiu sincer, va trebui să mă împac cu sentimentele negative care mă frământă în acest moment înainte de a lua o decizie.

— Împacă-te cât doreşti, spuse Patrick, ridicându-se în semn că discuţia a luat sfârşit. Eşti invitatul meu. Încearcă un ritual.

Ocoli masa şi întinse braţele ca pentru a-l mâna pe Seamus afară din casă, dar apoi se opri.

— Apropo, zise el, aplecându-se în faţă, Mary mi-a spus că ai uitat-o pe Eleanor după ce ţi-a dat casa. Aşa este? După câte a făcut pentru tine, ai putea să îi faci o scurtă vizită din când în când.

— N-am nevoie de predici din partea ta despre importanţa prieteniei mele cu Eleanor.

— Fii atent la mine. Ştiu că nu e o companie grozavă, dar asta nu e decât o parte din tezaurul calităţilor pe care le aveţi în comun.

— M-am săturat de atitudinea ta ostilă, zise Seamus cu chipul roşu ca racul. M-am străduit să fiu îngăduitor...

— Îngăduitor? îi curmă vorba Patrick. Ai încercat să ni-i bagi pe gât pe amicii tăi şi ai aruncat-o pe Eleanor la groapa de gunoi fiindcă nu mai ai ce să storci de la ea. Dacă cineva are impresia că „îngăduitor" poate fi folosit pentru a descrie o astfel de atitudine, ar trebui să înveţe engleza ca limbă străină şi nu să semneze un contract pentru o carte.

— Nu sunt obligat să suport aceste insulte, spuse Seamus. Eleanor a pus pe picioare Fundaţia cu ajutorul meu, şi sunt sigur că nu ar vrea că succesul său să fie periclitat în vreun fel. Ceea ce mi se pare tragic este faptul că nu reuşeşti să înţelegi cât de importantă este Fundaţia pentru ca viaţa mamei tale să îşi împlinească scopul, şi nici ce femeie uimitoare este.

— Te înşeli amarnic, replică Patrick. Nici nu mi-aş putea dori o mamă mai minunată.

— Mi se pare evidentă direcţia în care se îndreaptă discuţia, interveni Mary. Să luăm o pauză şi să ne calmăm. Nu văd rostul acestei duşmănii.

— Dar, scumpo, duşmănia e tot ce ne-a mai rămas.

În mod clar, era tot ce-i mai rămăsese lui. Mary ştia că va cădea pe umerii săi responsabilitatea de a salva vacanţa din ruinele provocate de dispreţul lui Patrick. Speranţa că ea se va dovedi iscusită şi, în acelaşi timp, înţelegătoare faţă de Patrick, era un sentiment pe care ea nu era dispusă să îl ia în considerare.

În momentul în care îl ridică pe Thomas în braţe, resimţi încă o dată măsura în care maternitatea îi nimicise singurătatea. Mary trăise singură până la douăzeci de ani şi se încăpăţânase să îşi păstreze propriul apartament până în clipa în care rămăsese însărcinată cu Robert. Avea o nevoie disperată să se îndepărteze de năvala celorlalţi. Acum momentele de singurătate era o raritate, şi chiar şi atunci gândurile sale se aflau sub imperiul obligaţiilor familiale. Sensuri neglijate se ridicau în mormane asemeni unor scrisori nedeschise. Era conştientă că acestea conţin chiar mai multe aluzii la viaţa sa rămasă necercetată.

Pentru moment, singurătatea trebuia împărţită cu Thomas. Îşi aduse aminte o frază pe care i-o citase cândva Johnny despre copil, care „este singur în prezenţa mamei lui". Îi rămăsese în minte, iar acum, stând cu Thomas după cearta dintre Patrick şi Seamus, în vreme ce el se juca cu furtunul preferat pe care îl ţinea într-o parte şi privea jetul argintiu al apei cum cade pe pământ, Mary simţi impulsul de a-l încuraja să facă lucruri utile, să ude plantele şi să nu se împroaşte cu noroi pe pantaloni, dar nu cedă, gândindu-se la libertatea ce se ascundea în spatele inutilităţii gesturilor sale. El nu urmărea niciun scop, niciun plan, niciun profit, pur şi simplu, îi făcea plăcere să privească apa curgând.

Ar fi părut absolut logic să lase să se strecoare nostalgia, acum când plecarea după care tânjise de atâta timp părea inevitabilă, dar vederea grădinii, şi a peisajului, şi a cerului senin nu îi trezi nicio emoţie. Venise vremea să plece.

Odată intrată în casă, se retrase în camera sa pentru a-şi (rage sufletul o clipă, şi dădu peste Patrick întins în pat şi cu un pahar de vin alături.

— N-ai fost prea prietenoasă în dimineaţa asta, spuse el.

— Ce vrei să spui? zise Mary. Nu m-am purtat neprietenos. Tu ai fost prea ocupat să te cerţi cu Seamus.

— Ei bine, rumoarea de la Termopile începe să se stingă.

Mary luă loc pe marginea patului şi îi mângâie distrată mâna.

— Îţi mai aduci aminte de vremurile de demult când făceam sex după-amiaza? întrebă Patrick.

— Thomas doar ce-a adormit.

— Ştii bine că nu ăsta e motivul real. Niciunul dintre noi nu scrâşneşte din dinţi de frustrare, promiţând că vom trece în pat cu prima ocazie care ni se iveşte; nici măcar nu se numără printre opţiuni.

Patrick închise ochii.

— Mă simt ca şi când ne-am prăbuşi de-a lungul unui tunel alb şi strălucitor... adăugă el.

— Asta a fost ieri, în drum spre aeroport, spuse Mary.

— Un os scobit de măduvă, continuă Patrick. Nimic nu mai e vreodată la fel, indiferent de câte ori i-ai repeta acea frază magică chelneriţei de la bar.

— În cazul meu, niciodată.

— Felicitări, spuse Patrick şi apoi tăcu brusc, fără să deschidă ochii.

Era oare lipsită de compasiune? Ar trebui să îi ofere o partidă caritabilă de sex oral? Simţea că îi implora atenţia la momentul nepotrivit, astfel încât să-şi poată justifica infidelitatea. Patrick ar fi fost de-a dreptul îngrozit dacă s-ar fi apucat să facă dragoste cu el. Oare? Cum şi-ar fi putut da seama atâta timp cât ea era incapabilă să preia iniţiativa? Pentru ea, viaţa sexuală luase sfârşit şi nu îl putea învinovăţi pe el pentru acest declin. Se întâmplase odată cu naşterea lui Thomas, iar Mary nu-şi putea ascunde uimirea faţă de intensitatea rupturii. Era la fel de imperativă ca un instinct, redirecţionându-i resursele dinspre Patrick, cel uzat şi slăbit, către potenţialul ameţitor al noului său copil. O situaţie similară se petrecuse şi în cazul lui Robert, dar după câteva luni totul revenise la normal. De data aceasta, viaţa ei erotică se limita la intimitatea cu Thomas. Relaţia sa cu Patrick îşi dăduse ultima suflare, dar de la înmormântare nu lipsiseră sentimentul de vină şi datorie. Se prăbuşi pe pat alături de el, rămase cu ochii aţintiţi la tavan pentru o clipă de intensitate deşartă pentru ca mai apoi să îi închidă şi ea. Rămaseră culcaţi unul lângă celălalt, plutind între vis şi veghe.

— Of, Doamne, i se adresă Mary lui Robert, ridicându-se de pe podeaua pe care stătuse îngenuncheată lângă valiză, am uitat să contramandez venirea lui buni şi a lui Sally.

— Trebuie să recunosc că este o mare deziluzie, spuse Robert, imitând-o pe Kettle.

— Hai să vedem dacă ai dreptate, spuse Mary, luând loc alături de el pentru a forma numărul mamei sale.

— Trebuie să mărturisesc că sunt dezamăgită, spuse Kettle, în vreme ce Mary se străduia să acopere receptorul pentru a-şi masca râsul. E perfect, îi şopti lui Robert care ridică braţele triumfător.

— Ai putea oricum să vii, zise Mary. Seamus pare mai încântat de compania ta, chiar mai mult decât noi. E destul de grăitor, adăugă ea după o pauză prea lungă.

În schimb, Sally spusese că va veni în vizită la Londra, declarându-se fericită de vestea primită.

— În ochii unui necunoscut, locul acela seamănă cu un frumos clopot de sticlă din care aerul este scos prin aspiraţie. Trebuie să ieşi din el înainte de a exploda.

— Se bucură pentru noi, zise Mary.

— Ia te uită! spuse Robert. Sper să-şi piardă casă ca să putem şi noi să ne bucurăm pentru ea.

Când Patrick veni acasă, puse o foaie de hârtie pe valiza pe care Mary se trudea să o închidă, iar apoi se prăbuşi în scaunul de lângă uşă. Mary apucă hârtia şi îşi dădu seama că era unul din bileţelele lui Eleanor.

AICI MUNCA MEA A LUAT SFÂRŞIT. VREAU SĂ MĂ ÎNTORC ACASĂ. VĂ ROG GĂSIŢI-MI UN AZIL ÎN KENSINGTON.

Îi dădu mai departe biletul lui Robert.

— E greu de spus care dintre propoziţii îmi face mai mare plăcere, zise Patrick. Dacă se mută la Kensington, se va alege praful de mica rezervă de capital neşamanic a lui Eleanor în mai puţin de un an. După asta, dacă are impoliteţea de a rămâne în viaţă, ghici la cine se aşteaptă să o întreţină ca pe o legumă la Royal Borough?

— Îmi place că ai folosit semnul întrebării, spuse Mary.

— Geniul lui Eleanor constă în capacitatea ei de a crea un conflict între stările noastre emoţionale şi impulsurile morale.

Pentru a nu ştiu câta oară mă face să mă urăsc pentru că fac ceea ce se cuvine. Ea transformă virtutea într-o pedeapsă.

— Cred că va trebui să o împiedicăm să afle că pe Seamus nu l-au interesat decât banii ei.

— De ce? zise Robert. Să-i fie învăţătură de minte.

— Ascultaţi-mă, spuse Patrick, femeia pe care am văzut-o azi este îngrozită. Îngrozită să moară singură. Îngrozită la gândul că familia o va abandona, aşa cum a făcut Seamus. Îngrozită că a fost trasă pe sfoară şi că nu a făcut altceva decât să imite comportamentul mamei sale. Îngrozită de importanţa propriilor convingeri în faţa suferinţei reale, îngrozită de absolut tot. În cazul în care îi îndeplinim rugămintea, va schimba macazul de la filantropie la familie. Practic, niciuna, nici cealaltă nu mai funcţionează în situaţia ei, dar i-ar putea oferi o clipă de linişte înainte de a se întoarce în iad.

Se lăsă liniştea.

— Să sperăm că e vorba de purgatoriu şi nu de iad, spuse Mary.

— Nu-mi fac speranţe prea mari, zise Patrick, dar dacă purgatoriul este locul în care suferinţa înseamnă rafinament şi nu degradare, eu nu văd niciun semn care să o confirme.

— Ei bine, poate că purgatoriul este pentru noi.

— Nu înţeleg, zise Robert. Bunica o să locuiască cu noi?

— Nu în apartamentul nostru, ci într-un azil, îl lămuri Mary.

— Şi va trebui să dăm bani pentru asta?

— Deocamdată nu, răspunse Mary.

— Dar astfel victoria lui Seamus va fi totală, spuse Robert. El se alege cu casa şi noi cu oloaga.

— Nu e oloagă, zise Mary. E invalidă.

— Vai, scuze, spuse Robert, e una şi-aceeaşi. Ce noroc pe capul nostru.

Îşi luă glasul său ceremonios.

— Norocoşii câştigători de astăzi, familia Melrose din Londra, vor lua acasă minunatul nostru premiu. Această uimitoare *invalidă* nu poate să vorbească, nu poate să se deplaseze *şi* nu-şi poate controla măruntaiele.

Robert scoase un sunet care imita aplauzele frenetice, iar apoi adoptă un ton solemn, dar blând.

— Ghinionul tău, Seamus, zise el punându-şi braţul pe umărul unui concurent imaginar, ai jucat bine, dar până la urmă ei te-au învins la runda Morţii Lente. Şi totuşi, nu vei pleca acasă cu mâna goală, pentru că noi îţi oferim o moşie privată în sudul Franţei, care cuprinde treizeci de acri minunaţi de pădure, o piscină uriaşă şi numeroase grădini în care să se joace copiii...

— Ai fost uimitor, zise Mary. De unde ai scos-o?

— Cred că Seamus nu a aflat încă, spuse Patrick. Mama m-a pus să citesc o vedere în care o anunţa că va veni în vizită după plecarea familiei. Deci, încă nu s-au întâlnit.

— Ţi-a dat impresia că s-ar mai putea răzgândi?

— Nu, răspunse Patrick. Zâmbea când mi-a dat bileţelul.

— Era zâmbetul ei mecanic sau cel vesel?

— Cel vesel, spuse Patrick.

— E mai grav decât ne închipuiam, zise Mary. Nu numai că nu vrea să accepte adevărul cu privire la motivele reale ale lui Seamus, pe lângă asta mai face şi un alt sacrificiu. Singurul lucru pe care încă nu i-l dăruise lui Seamus era însăşi absenţa ei. Asta se numeşte dragoste necondiţionată, un sentiment pe care, în general, părinţii, cei care au acest sentiment, îl păstrează pentru copiii lor. În cazul de faţă, copiii sunt cei sacrificaţi.

— Peste toate mi se pare că planează un soi de duhoare creştină, zise Patrick. Să se facă utilă şi să-şi afirme nimicnicia în acelaşi

timp, totul pentru a-şi obloji orgoliului rănit. Dacă rămâne aici, va fi nevoită să conştientizeze trădarea lui Seamus, dar în felul acesta noi suntem cei trădaţi. Nu reuşesc să mă obişnuiesc cu încăpăţânarea ei. Oamenii îndărătnici se ascund mereu în spatele înfăptuirii dorinţei Domnului.

— Ea nu poate să se mişte sau să vorbească, zise Mary, şi totuşi, uită-te ce putere are.

— Mda, confirmă Patrick. Toate aceste discuţii care au loc la mijloc nu se compară cu plânsetele şi gemetele de la fiecare capăt al vieţii. Simt că îmi pierd minţile: suntem controlaţi de tirani muţi, care se succed unul după altul.

— Unde o să mai mergem în vacanţă la anul? întrebă Robert.

— Putem merge oriunde vrem, zise Patrick. Am scăpat din închisoarea acestei perfecţiuni provensale. Suntem ca nişte figuri pe o vedere şi o pornim la drum.

Se aşează pe pat alături de Robert.

— Bogotá! Blackpool! Rwanda! Lasă-ţi imaginaţia să zboare, închipuie-ţi scurta vară din Alaska strecurându-se prin ferestrele tundrei. Tierra del Fuego arătă minunat în această perioadă a anului. Nu va trebui să te mai lupţi cu nimeni pentru un loc pe plajă, cu excepţia leilor de mare, comici şi guralivi. Ne-am săturat de plăcerile previzibile ale Mediteranei, cu hidrobicicletele sale şi *pizza au feu de bois.* Avem atâtea opţiuni câte ciuperci după ploaie.

— Nu suport ciupercile, spuse Robert.

— Mda, n-am nimerit-o, zise Patrick.

— Ei, unde vrei să mergi? întrebă Mary. Poţi alege orice.

— În America, spuse Robert. Vreau să merg în America.

— De ce nu? zise Patrick. Acolo se duc de obicei europenii când sunt alungaţi.

— Noi nu suntem alungaţi, spuse Mary. Noi, în sfârşit, suntem liberi.

AUGUST 2003

13

Va fi America pe măsura aşteptărilor lui? Ca şi restul populaţiei pământului, Robert îşi petrecuse mai toată viaţa bombardat de o multitudine de imagini americane. E posibil ca despre acel loc să-şi fi imaginat deja totul şi să nu-i mai rămână nimic de văzut.

Prima impresie care îl izbi, în avionul ce nu decolase încă de pe Heathrow, fu un sentiment de moliciune isterică. Fluxul pasagerilor pe culoarul dintre scaune era împiedicat de o femeie roşcată ai cărei genunchi păreau să cedeze sub propria-i greutate corporală.

— Nu pot să intru acolo. Nu pot să intru acolo, gâfâia aceasta. Linda vrea să stau la geam, dar nu încap.

— Treci acolo, Linda, spuse uriaşul cap al familiei.

— Dar, tati! spuse Linda, ale cărei dimensiuni vorbeau de la sine.

Era o imagine tipică a ceea ce mai văzuse în locurile de interes turistic din Londra: un gen de obezitate americană, delicată; nu acea grăsime greu câştigată de un gurmand, sau corpul cât un tanc al unui camionagiu, ci acea grăsime fricoasă a unor oameni care se hotărâseră să devină propriul lor airbag într-o lume periculoasă. Ce s-ar fi întâmplat dacă autobuzul în care se aflau era deturnat de

un psihopat care uitase să-şi cumpere alune? Ar fi indicat să-şi cumpere acum câteva. Dacă avea să se petreacă vreun incident terorist, n-are sens să mori de foame.

Într-un final, Airbagurile se cufundară în scaunele lor. Robert nu mai văzuse niciodată feţe atât de nedefinite, nişte simple schiţe trasate pe imensitatea trupurilor lor. Până şi trăsăturile destul de proeminente ale tatălui semănau cu resturile unei lumânări topite. Chinuindu-se să încapă pe locul său, doamna Airbag întoarse capul către şirul de pasageri pe care îi incomodase, iar în ochii săi de un căprui spălăcit se citea osteneala.

— Vă mulţumesc pentru înţelegere, mormăi ea.

— Drăguţ din partea ei să ne mulţumească pentru un lucru pe care nu i l-am oferit, spuse tatăl lui Robert. Poate că ar trebui să-i mulţumesc şi eu pentru sprinteneala ei.

Mama lui Robert îi aruncă o privire plină de reproşuri. Descoperiră că locurile lor erau chiar în spatele familie Airbag.

— Va trebui să cobori cotierele când decolăm, o avertiză tatăl pe Linda.

— Eu şi mama împărţim aceste scaune, chicoti Linda. Putem să ne întindem fundurile.

Robert se uită pe furiş prin spaţiul dintre scaune. Nu îşi dădea seama cum vor reuşi cei din faţă să coboare cotierele.

După întâlnirea cu cei trei Airbag, sentimentul de moliciune al lui Robert păru să învăluie totul. Chiar şi unele dintre chipurile severe pe care le zărise în după-amiaza călduroasă şi toropitoare a sosirii lor, pe străduţele anorganice, presărate cu steguleţe din centrul Manhattanului, i se păreau animate de moliciunea amară a unor copii înşelaţi, cărora li se spusese că pot spera la orice. Pentru cei dispuşi să se lase consolaţi, se găsea pretutindeni ceva de mâncare; o tarabă cu covrigi, un cărucior cu îngheţată, o firmă de

catering, un castron cu alune pe o tejghea, un automat de mâncare la capătul coridorului. Se simţi presat să îşi însuşească această mentalitate de turmă care paşte, nu o turmă oarecare, ci una industrializată, care nu poate şi nici nu e lăsată să aştepte.

La Oak Bar, Robert dădu cu ochii de câţiva bărbaţi gălbejiţi şi buretoşi ca nişte ciuperci. Stăteau cu toţii pe tulpinile largi ale pantalonilor kaki, în faţa vitrinei cu trabucuri. Păreau că se joacă de-a bărbaţii. Vorbeau în şoaptă şi râdeau pe înfundate, ca nişte şcolari care se aşteptau să fie prinşi cu mâţa-n sac, puşi să-şi scoată perniţele pe care le îndesaseră pe sub cămăşile pastelate încheiate cu nasturi, şi să dezlipească tichiile din plastic care îi făceau să pară că au deja chelie. Privindu-i pe ei, Robert avea sentimentul propriei sale maturităţi. O văzu pe femeia în vârstă de la masa vecină cuprinzând între buzele-i pudrate marginea paharului de cocktail şi sorbindu-i conţinutul cu gesturile unui cunoscător. Semăna cu o cămilă care încearcă să-şi ascundă aparatul dentar. În reflexia convexă a vasului din porţelan negru aşezat în fereastră vedea oamenii trecând de colo-colo, taxiuri galbene care se strecurau în goană, roţile trăsurilor din parc care se apropiau tot mai mult până când ajungeau la dimensiunile rotiţelor unui ceas de mână, iar apoi se făceau nevăzute.

Parcul era luminos şi cald, invadat de o mare de rochii fără mâneci şi jachete prinse pe umeri. Robert începu să resimtă oboseala care îi diminua vioiciunea sosirii, iar noutatea New Yorkului se estompa sub impresia că îl mai văzuse de o mie de ori. În vreme ce parcurile din Londra pe care le cunoştea păreau să pună accentul pe natură, Central Park punea accentul pe recreere. Fiecare centimetru al său era menit plăcerii. Alei cu zgură şerpuiau printre câmpii şi deluşoare, dincolo de grădina zoologică şi de patinoar, zone liniştite, terenuri de sport şi nenumărate spaţii de

joacă. Oameni pe role cu căşti în urechi se perindau în ritmul unei muzici numai de ei ştiute. Adolescenţii se cocoţau pe moviliţe din stânci de un galben cenuşiu. De sub arcada unui pod se răspândeau acordurile unui flaut. Pe măsură ce îl lăsau în urmă, acesta era înlocuit cu sunetul mecanic, ascuţit, al unui carusel.

— Mami, uite, un carusel! izbucni Thomas. Vreau să mă urc şi eu. De fapt, vreau neapărat să mă urc.

— Bine, încuviinţă oftând tatăl său pentru a evita cearta.

Robert fu desemnat să urce cu Thomas, să stea pe acelaşi căluşel, legaţi la mijloc cu o centură din piele.

— E un cal adevărat? întrebă Thomas.

— Da, răspunse Robert. E un cal sălbatic american.

— Tu o să fii Alabala şi zii că este un cal sălbatic american, spuse Thomas.

Robert se supuse.

— Ba nu, Alabala, îl contrazise Thomas pe un ton tăios, scuturând din deget. E un căluşel.

— Ah, scuze, zise Robert în momentul în care caruselul se puse în mişcare.

Nu dură mult şi prinse viteză, chiar prea mare viteză. Caruselul din Lacoste nu îl pregătise pentru aceşti cai fornăitori pe două picioare, cu nările vopsite în roşu şi gâturile voinice întoarse în direcţia parcului. Acum se afla pe un alt continent. Muzica înspăimântător de puternică părea să-i fi buimăcit pe toţi clovnii desenaţi pe trunchiul caruselului iar deasupra capului, în locul unui cer pictat şi ornat cu luminiţe, se învârteau nişte tije unsuroase. Cursa violentă şi maşinăria cu scheletul la vedere îl izbiră ca fiind ceva tipic american. Nu ştia prea bine din ce motiv. Probabil că în America totul îşi demonstrează instantaneu geniul individualităţii. În vreme ce simţurile sale erau înşelate de această

a doua după-amiază a aceleiaşi zile, mintea sa era bântuită de sentimentul exemplarităţii.

La puţin timp după ce se îndepărtară de carusel, dădură peste o femeie vioaie de vârstă medie, aplecată peste căţeluşul său.

— Doreşti un cappuccino? întrebă ea, ca şi când ar fi fost o tentaţie căreia nu-i poţi rezista. Eşti gata pentru un cappuccino? Haide! Vino! spuse ea, bătând entuziasmată din palme.

Dar câinele se trase înapoi de parcă ar fi spus: „Eu sunt un Dandie Dinmont şi nu beau cappuccino."

— Cred că e un refuz destul de clar, zise tatăl lui Robert.

— Sst, şopti Robert.

— Vreau să zic, spuse Thomas, scoţându-şi degetul din gură şi lăsându-se pe spate în cărucior, cred că este un refuz clar.

Chicoti.

— Vreau să zic că este incredibil. Căţeluşul nu vrea cappuccino!

Îşi puse degetul la loc în gură şi începu să-şi facă de lucru cu eticheta moale a prosopelului din finet.

Cinci minute mai târziu părinţii săi se pregăteau să se întoarcă la hotel, dar Robert zări un ochi de apă şi o porni într-acolo.

— Uitaţi-vă, zise el, un lac.

Peisajul îţi crea impresia că malul îndepărtat al lacului clipoceşte la baza unui zgârie-nori cu două turnuri. Sub privirile acestei stânci găurite, nişte bărbaţi în tricouri se străduiau să îşi manevreze bărcile astfel încât să ocolească insuliţele acoperite de trestie, în vreme ce prietenele lor se fotografiau râzând printre vâsle, iar copiii erau încorsetaţi în nişte veste albastre de salvare.

— Uitaţi-vă, zise Robert, incapabil să exprime în cuvinte stereotipia uimitoare a peisajului.

— Vreau să merg pe lac, spuse Thomas.

— Astăzi nu, răspunse tatăl lui Robert.

— Dar asta vreau, se răsti Thomas cu pleoapele îngreunate de şiraguri de lacrimi.

— Hai să alergăm, propuse tatăl lui Robert şi prinse în mâini cărucior ul, fugind în josul unei alei mărginite de statui în bronz.

Încetul cu încetul, împotrivirea lui Thomas se stinse şi în locul său răsună: „Mai repede!”

Când Mary şi Robert îi ajunseră din urmă, Patrick era aproape prăbuşit peste mânerul cărucior ului, căznindu-se să-şi tragă sufletul.

— Comitetul de selecţie trebuie să-şi fi avut sediul în Edinburgh, gâfâi el, făcând semn din cap înspre statuile ce îi reprezentau pe Robert Burns şi Walter Scott, gârbovite sub povara geniului acestora; ceva mai departe, un Shakespeare mai micuţ şi mai vesel era împopoţonat într-un costum strident de epocă.

Hotel Churchill la care stăteau nu oferea room-service, aşa că Patrick fu nevoit să iasă puţin pentru a cumpăra un ceainic şi nişte „provizii esenţiale”. La întoarcere, Robert simţi că miroase a whisky.

— Iisuse, izbucni tatăl său, căutând o cutie prin sacoşă, te duci să cumperi un ceainic şi te întorci cu un aparat de voiaj pentru preparat băuturi calde.

La fel ca poponeţele revărsate ale Lindei şi mamei sale, propoziţiile păreau să se simtă îndreptăţite să ocupe cât mai mult spaţiu cu putinţă. Robert rămase cu ochii aţintiţi la tatăl său care descărca ceaiul, cafeaua şi o sticlă de whisky dintr-o sacoşă din hârtie maro. Sticla părea deja începută.

— Uită-te şi tu la draperiile astea mizerabile, spuse Patrick, observând cum Robert încearcă să calculeze a câta parte din sticlă fusese deja consumată. New Yorkul e atât de curat pentru că avem noi filtrele astea speciale care aspiră toată mizeria din atmosferă şi

o bagă în camera noastră. Sally spunea că ornamentele de aici „te năpădesc”. Ei bine, tocmai de asta mă tem. Ai grijă să nu pui mâna pe lucrurile de aici.

Robert, care era încântat să stea la hotel, oricum ar fi fost acesta, începu să privească cu mai mare circumspecţie la tot ce îl înconjura. Un covor chinezesc de culoarea roz-deschisă a burticii de şoricel, în mijlocul căruia era desenată o pictogramă, lăsa loc tapiţeriei soioase şi banale în stil franţuzesc care acoperea canapeaua şi fotoliul. Deasupra canapelei, pe pereţii galbeni, se găsea o tapiserie indiană înfăţişând câteva femei într-un dans ţeapăn, pe malul unei fântâni, faţă în faţă cu un tablou mare care reprezenta două balerine, una într-un tutu galben-lămâie, iar cealaltă într-unul roz. Baia avea la fel de multe cratere ca luna. Cromul robinetelor devenise cenuşiu, iar smalţul era pătat. Dacă înainte de a intra în ea nu aveai neapărat nevoie să te speli, cu siguranţă ai fi avut la ieşire. Dormitorul părinţilor, în care Thomas ţopăia pe pat zbierând: „Uitaţi-vă la mine! Sunt astronaut!”, avea vedere înspre sistemul ruginit de aer condiţionat care pulsa la numai câţiva metri sub fereastra defectă. Din salonul în care urma să doarmă pe canapea împreună cu Thomas (sau, cunoscându-l pe Thomas, pe care avea să doarmă cu tatăl lui, după ce Thomas va acapara patul mamei) dădeai cu ochii de plăcile din ghips care acopereau zgârie-norul învecinat.

— E ca şi când ai trăi într-o carieră de piatră, zise tatăl său, turnându-şi nişte whisky în pahar.

Se duse la geam şi îndepărtă storul din plastic cenuşiu. Vergeaua pe care era agăţat storul se prăbuşi peste aparatul de aer condiţionat cu un zgomot sec.

— Fir-ar al dracului!

Mama lui Robert izbucni în râs.

— Nu va dura decât câteva nopţi, zise ea. Hai în oraş să luăm cina. O să mai dureze mult şi bine până voi reuşi să îl culc pe Thomas. A dormit trei ore în avion. Tu cum te simţi, scumpule? i se adresă lui Robert.

— Vreau să fiu în priză. Pot să beau o cola?

— Nu, zise mama lui. Şi aşa eşti prea surescitat.

— Aromă de măr şi scorţişoară, mormăi tatăl său în vreme ce continua să despacheteze cumpărăturile. N-am găsit deloc nişte fulgi de ovăz care să aibă gust de ovăz, sau mere care să aibă gust de mere, doar nişte fulgi de ovăz cu gust de mere. Şi, desigur, scorţişoară pe care să o amestec cu pasta de dinţi. Un om ceva mai beat s-ar putea trezi că se spală pe dinţi cu fulgi de ovăz sau că mănâncă un castron de pastă de dinţi la micul dejun, fără ca măcar să-şi dea seama. Chestiile astea te scot din minţi. Şi dacă produsul nu conţine aditivi, se mai laudă şi cu asta. Am găsit o cutie de ceai de muşeţel pe care scria „Nu conţine cafeină". De ce ar conţine cafeină ceaiul de muşeţel?

Scoase şi ultimul pachet.

— Ceai negru Morning Thunder, spuse mama lui Robert. Nu crezi că-mi ajunge Thomas dimineaţa pe post de ceai negru?

— Problema ta, iubito, e că ai impresia că Thomas poate îi un substitut pentru orice: pentru ceai, cafea, muncă, viaţă socială...

Spre finalul listei rosti cuvintele tot mai iute şi mai stins pentru ca apoi să camufleze remarca sub un comentariu mai general.

— Morning Thunder e pretenţios spus, doar că i s-au adăugat câteva citate.

Tuşi uşor ca să-şi dreagă vocea şi citi cu glas tare:

— *„Adeseori născut sub un alt cer, aşezat în inima unei scene în perpetuă mişcare, mânat de un torent irezistibil care îl secătuieşte de forţă, americanul nu are timp să se aşeze de ceva, el este obişnuit doar*

cu schimbarea, şi sfârşeşte prin a o privi drept starea naturală a fiinţei umane. Are nevoie de ea, ba mai mult, o iubeşte, căci pentru el, instabilitatea, în loc să semnifice un dezastru, pare să nască miracole în jurul lui." – Alexis de Tocqueville.

— Deci, vezi tu, continuă el, jucându-se prin părul lui Robert, a vrea să „fie în priză" e în totală armonie cu starea de spirit a acestei ţări, sau cel puţin era prin 1840.

Thomas se cocoţă pe o masă a cărei sticlă de protecţie era cu câţiva centimetri mai îngustă decât masa în sine şi lăsa să se întrezărească pe la margini faţa de masă din poliester vineţiu.

— Hai să mergem la un restaurant, zise mama lui Robert, ridicându-l blând în braţe.

În lift, Robert trăi o senzaţie de linişte violentă, clădită din toate acele lucruri pe care părinţii săi nu şi le spuneau, dar şi de parfumul de boală mintală care părea să plutească în jurul operatorului de lift cu capul ţuguiat care îi anunţă orgolios, şi fără să îşi ceară scuze după cum i se părea lui Robert că s-ar fi cuvenit, că liftul a fost instalat în 1926. Lui Robert îi făcea plăcere ca unele lucruri să fie vechi – dinozaurii, de exemplu, sau planetele – dar în cazul lifturilor, ar fi preferat ca acestea să fie nou-nouţe. Familia aştepta cu sufletul la gură să iasă din acea cuşcă tapiţată cu catifea roşie. În timp ce nebunul apăsă încoace şi-n colo o manetă din alamă, liftul se zgâlţâi puţin când ajunse la parter şi se opri cu câţiva centimetri mai jos de nivelul holului.

În lumina slabă a apusului, păşeau pe trotuare scânteietoare, peste aburii ce ieşeau prin canalizările de la colţuri, şi peste grilajele imense care înlocuiau porţiuni masive de pavaj. Robert refuză să se lase copleşit de laşitatea de a le ocoli pe toate şi se încăpăţână să calce peste toate, străduindu-se să cântărească cât mai puţin. Niciodată gravitaţia nu păruse atât de primejdioasă.

— De ce luceşte trotuarul? întrebă el.

— Cine ştie, răspunse tatăl său. Probabil e din cauza fierului adăugat sau a citatelor călcate în picioare. Sau, poate, poate că au aspirat toată cafeina din ele.

Cu excepţia câtorva decupaje îngălbenite din ziare expuse în vitrină şi a unei firme pe care stătea scris de mână „DUMNEZEU SĂ ÎI BINECUVÂNTEZE PE SOLDAŢII NOŞTRI", localul Venus Pizza nu lăsa nicidecum să se întrevadă mâncarea dezgustătoare pe care o servea. Ingredientele pentru salate şi pizza păreau să se potrivească cu supraponderalii inconştienţi pe care Robert nu se putea abţine să nu îi remarce încă de când decolaseră de pe Heathrow. Meniul începea destul de acceptabil cu brânză *feta* şi roşii, şi ajungea până ananas şi caşcaval. Puiul afumat figura chiar şi în ceea ce dădea impresia că ar fi o porţie de fructe de mare, iar „toate cele enumerate mai sus" aveau garnitură de cartofi prăjiţi şi ceapă.

— „Îţi lasă gura apă", zise Robert. Ce vrea să spună? Că ai nevoie de un pahar cu apă ca să scapi de gustul pe care ţi-l lasă?

Mama sa izbucni în râs.

— Seamănă mai degrabă cu un raport al poliţiei despre ceea ce au descoperit în pubela cuiva şi nicidecum într-un fel de mâncare, se plânse tatăl său. Suspectul, în mod evident, este obsedat de fructe tropicale şi iubeşte brânza de Brie şi crustaceele, mormăi el cu accent american.

— Credeam că acum cartofii prăjiţi se numesc cartofii libertăţii, spuse Robert.

— E mai ieftin să scrii „DUMNEZEU SĂ ÎI BINECUVÂNTEZE PE SOLDAŢII NOŞTRI" decât să retipăreşti o sută de meniuri, zise tatăl său. Slavă Domnului că Spania s-a alăturat coaliţiei aliaţilor SUA, altminteri am spune lucruri de genul: „Eu am comandat o

omletă Curtea Supremă cu garnitură de cartofi libertatea." E posibil ca brioşele englezeşti să supravieţuiască procesului de epurare, dar eu n-aş mai îndrăzni să cer cafea turcească după modul în care s-au comportat aceştia, îmi pare rău.

Patrick se rezemă la loc de speteaza scaunului.

— Am fost atât de îndrăgostit de America încât mă simt trădat de noua ei transformare. Desigur, vorbim despre o societate vastă şi complexă şi am mare încredere în capacitatea sa de a se îndrepta. Unde sunt americanii? Ce s-a întâmplat cu revoltele, cu satira şi cu scepticismul lor?

— Salut! spuse o chelneriţă pe a cărei insignă scria KAREN. V-aţi hotărât? Ah, suspină ea privindu-l pe Thomas, eşti superb.

Robert era uluit de atitudinea ei fals prietenească. Şi-ar fi dorit să o poată elibera de obligaţia de a fi binedispusă. În sinea lui îşi dădea seama că femeia ar fi preferat să plece acasă.

Mama lui îi zâmbi, spunându-i:

— Am putea servi un Vesuvio, dar fără bucăţile de ananas, şi fără pui afumat, şi fără... îmi cer scuze, râse ea deznădăjduită.

— Mami! spuse Robert, izbucnind şi el în râs.

Thomas se încruntă şi începu să se legene pe scaun pentru a fi băgat în seamă.

— Vreau să spun că este incredibil, zise el.

— Poate că ar trebui să abordăm problema dintr-un alt unghi, propuse tatăl lui Robert. Ne-aţi putea da o pizza cu roşii, anşoa şi măsline negre?

— La fel ca pizza pe care o mâncam în Les Lecques, zise Robert.

— Rămâne de văzut, spuse tatăl său.

Karen încercă să îşi ascundă surprinderea la auzul atâtor de puţine ingrediente.

— Vreţi şi mozzarella, nu?

— Nu, mulţumim.

— Ce spuneţi de puţin ulei de busuioc?

— Fără ulei de busuioc, mulţumim.

— Foarte bine, spuse ea, iritată de încăpăţânarea lor.

Robert se strecură pe lângă masa de plastic şi îşi aşeză capul pe o pernă improvizată din propriile-i braţe. Întreaga zi avusese sentimentul că este în total dezacord cu nevoile trupului: obligat să stea cuminte în avion atunci când, de fapt, ar fi avut chef să se zbenguiască, iar acum alerga de colo-colo când, de fapt, ar fi trebuit să fie în pat. Într-un colţ un televizor, cu sonorul prea încet pentru a se distinge vreun cuvânt, dar nu suficient de încet pentru a fi linişte, reflecta lumina pe diagonala încăperii. Robert nu mai văzuse niciodată un meci de baseball, dar văzuse câteva filme în care spiritul uman triumfa în faţa forţelor potrivnice pe un teren de baseball. Avea impresia că îşi aminteşte un film în care nişte gangsteri încercau să determine un jucător cinstit de baseball să piardă intenţionat un meci, dar în ultima clipă, chiar când era pe punctul de a distruge totul iar dezamăgirea spectatorilor părea să exprime întreaga nemulţumire faţă de o lume în care nu mai rămăsese nimic pur, intra într-un fel de transă şi îşi amintea momentul în care lovise pentru întâia dată o minge, în mijlocul unui lan de porumb din centrul Americii. Nu putea trăda acel sentiment înălţător revăzut cu încetinitorul, şi nu o putea trăda pe mama lui care purta veşnic un şorţ şi îi spunea să nu mintă niciodată, aşa că lovi mingea şi o trimise dincolo de zidurile stadionului în vreme ce gangsterii aveau aceeaşi privire pe care o avusese Karen atunci când dăduseră comanda de pizza, doar că a lor era mult mai furioasă, dar iubita lui era mândră de el în ciuda gangsterilor care o înconjurau, fiindcă şi ea semăna cu mama lui deşi purta nişte haine mai scumpe de culoarea piersicii, iar

mulţimea înnebuni de fericire căci exista din nou un lucru în care putea crede. Pe urmă avea loc o urmărire cu maşini, iar gangsterii, ale căror reflexe nu erau călite prin sport şi al căror caracter negativ părea să le influenţeze abilitatea de a şofa, pierdeau controlul maşinii într-o curbă periculoasă, făceau accident şi săreau în aer.

În meciul de la televizor gangsterii păreau să aibă mai mult succes pentru că mingea rareori era lovită. La interval de câteva minute, meciul era întrerupt de publicitate după care pe ecran străluceau brusc cuvintele CAMPIONATUL MONDIAL.

— Unde e vinul nostru? întrebă tatăl său.

— Vinul tău, îl corectă mama lui Robert.

Observă cum tatăl său strânge din dinţi pentru a-şi stăpâni o remarcă. Din momentul în care Karen aduse sticla de vin roşu, tatăl său se puse hotărât pe treabă ca şi când cuvintele pe care şi le înghiţise îi rămăseseră în gât. Karen le dădu lui Robert şi lui Thomas două pahare uriaşe cu gheaţă printre care se întrezărea sucul de afine. Thomas îşi sorbi băutura nepăsător. Ziua fusese chinuitor de lungă. Nu era vorba doar de atmosfera stătută şi înghesuiala din avion, dar pe deasupra toate formalităţile de la vamă. Tatăl său, care glumise că se va prezenta drept un „turist internaţional" pe motiv că aşa pronunţa preşedintele Bush „terorist internaţional", reuşi să îşi înfrâneze pornirea. Cu toate acestea, după ce i se ştampilase paşaportul, o femeie de culoare, care era ofiţer vamal, îl dusese într-o cameră alăturată.

— Nu înţelegea de ce un avocat englez s-a născut în Franţa, le explică el după ce se urcară într-un taxi. Se ţinea cu mâinile de cap şi zicea: „Încerc doar să înţeleg ce e cu viaţa dumneavoastră, domnule Melrose." I-am spus că şi pe mine mă frământă acelaşi lucru şi că, dacă o să-mi scriu vreodată autobiografia, o să-i trimit şi ei un exemplar.

— Aha, spuse mama lui Robert, deci din cauza asta am aşteptat noi încă o jumătate de oră.

— Păi, ştii prea bine că atunci când oamenii urăsc birocraţia, fie se sperie, fie devin glumeţi.

— Data viitoare încearcă să te sperii. Durează mai puţin timp.

Când li se aduseră pizzele, Robert îşi dădu seama că nu are rost să-şi facă iluzii. Cu blatul gros ca nişte scutece, acestea erau înecate în ingrediente. Robert înghesui într-un colţ toate roşiile, anşoa şi măslinele şi gustă de două ori. Nu avea nimic în comun cu pizza delicioasă, cu blat subţire şi uşor crocant, pe care o mânca în Les Lecques dar cumva, fiindcă îşi închipuise că ar putea fi asemănătoare, deschisese uşa ascunsă a amintirilor despre verile pe care le petrecuse acolo şi de care nu se va mai bucura niciodată.

— Ce s-a întâmplat? întrebă mama lui.

— Vreau o pizza aşa cum era cea din Les Lecques.

Era copleşit de un sentiment de nedreptate şi disperare. Se abţinea din răsputeri să nu izbucnească în lacrimi.

— Of, scumpule, te înţeleg aşa de bine, spuse mama sa, mângâindu-l pe mână. Îmi dau seama că în restaurantul ăsta ciudat totul pare fals, dar o să ne distrăm de minune în America.

— De ce plânge Bobby? întrebă Thomas.

— E supărat.

— Nu vreau să plângă, spuse Thomas. Nu vreau să plângă! zbieră el şi se puse la rândul său pe plâns.

— La dracu', izbucni tatăl lui Robert. Eram sigur că ar fi fost mai bine să mergem la Ramsgate.

La întoarcerea spre hotel, Thomas adormi în cărucior.

— Hai să spunem lucrurilor pe nume, zise tatăl lui Robert, şi să nu ne mai prefacem că o să dormim împreună. Tu culcă-te cu băieţii în dormitor, şi eu o să dorm pe canapea.

— Foarte bine, răspunse mama lui Robert. Dacă asta doreşti.

— N-are niciun rost să foloseşti cuvinte tari de genul „a dori”. Nu fac altceva decât să fiu realist.

Robert adormi de îndată, dar deschise ochii când ceasul electronic indica 2:11. Mama şi fratele său dormeau, dar din salon pătrundea un sunet înăbuşit. Îl găsi pe tatăl său aşezat pe podea, în faţa televizorului.

— Mi-am rupt spatele chinuindu-mă să întind canapeaua, spuse el în vreme ce făcea flotări fără să ridice şoldurile de la pământ.

Sticla de whisky, pe trei sferturi goală, era pe măsuţa din sticlă, alături de o folie răvăşită de calmante Codis.

— Îmi pare rău pentru cum au decurs lucrurile la Venus Pizza, spuse tatăl său. După ce am mâncat acolo, şi după ce am făcut cumpărături la Carnegie Foods, şi după ce m-am uitat câteva ore la televiziunea asta delincventă, am ajuns la concluzia că ar fi mai bine să ţinem post cât mai avem de stat pe aici. Efectele marilor crescătorii de animale nu se opresc în abatoare ci în sângele nostru, după ce bombele alimentare ale lui Henry Ford au scăpat din cuştile lor şi au sfârşit în gurile noastre şi şi-au împrăştiat hormonii de creştere şi nutreţurile modificate genetic în trupurile noastre tot mai şubrede. Chiar şi atunci când nu e vorba de mâncare de fast-food, nota de plată are efecte imediate şi îl aruncă pe consumatorul leneş înapoi în vâltoarea străzilor pline de gustări. Într-un final, ne trezim pe aceeaşi bandă rulantă ca şi neînfricaţii pui electrocutaţi.

Tatăl său i se părea oarecum înfricoşător, cu ochii injectaţi şi cămaşa pătată de sudoare în vreme ce răsucea tirbuşonul propriului discurs. Robert îşi dădea seama că nu este un interlocutor, ci i se permite doar să asculte cum tatăl său îşi repetă cuvântările. În tot timpul cât el dormise, tatăl său măsurase în lung şi-n lat o sală de şedinţe imaginară în care conducea o anchetă.

— Parcul mi-a plăcut, spuse Robert.

— E drăguţ, recunoscu tatăl său, dar restul ţării se limitează la oameni care conduc maşini uriaşe şi se întreabă mereu ce să mai mănânce. Când o să închiriem o maşină, o să observi că este un fel de sufragerie mobilă, dotată cu o mulţime de măsuţe şi compartimente pentru pahare. E o naţie de copii flămânzi care ţin în mâini arme adevărate. Dacă nu te aruncă în aer o bombă, te aruncă o pizza Vesuvio. E înspăimântător.

— Termină, te rog, spuse Robert.

— Îmi cer scuze. Mă simt...

Dintr-odată tatăl său păru un om pierdut.

— Am insomnii. Parcul e grozav. Oraşul e atât de frumos încât îţi taie răsuflarea. E doar vina mea.

— Dacă ţii post, o să mai bei whisky?

— Din păcate, spuse tatăl său, imitând pronunţia ştrengărească a lui Thomas, whisky-ul este extrem de pur şi nu poate fi inclus în lupta împotriva alimentelor nesănătoase.

— Aha, zise Robert.

— Sau, cum se zice pe aici, lupta *cu* alimentele nesănătoase. Lupta cu terorismul, lupta cu infracţionalitatea, lupta cu drogurile. Bănuiesc că dacă eşti pacifist prin locurile astea trebuie să lupţi cu războiul, altminteri nimeni nu va băga nimic de seamă.

— Taţi, îi atrase atenţia Robert.

— Scuze, scuze, spuse el şi apucă telecomanda televizorului. Hai să oprim mizeria asta care îţi distruge creierul şi să citim o poveste.

— Minunat, exclamă Robert, sărind în pat.

Simţea că se preface mai vesel decât este în realitate, cam aşa cum se purta Karen. Poate că era contagios, sau era vorba de ceva pus în mâncare.

14

— Vai, Patrick, de ce nu ni s-a spus şi nouă că viaţa frumoasă pe care o duceam avea să se sfârşească? spuse mătuşa Nancy în vreme ce răsfoia prin paginile albumului cu fotografii.

— Nu aţi fost anunţaţi? zise Patrick. Ce situaţie exasperantă. Dar, la urma urmelor, ea nu s-a sfârşit şi pentru oamenii care v-ar fi putut anunţa. Mama voastră a distrus-o atunci când a ales să se încreadă în tatăl vostru vitreg.

— Ştii ce e cel mai rău – o să folosesc cuvântul „diabolic”...

— Un cuvânt extrem de răspândit în ultima vreme, şopti Patrick.

— Om diabolic, continuă Nancy, închizând puţin ochii pentru a-şi alunga din minte remarca lui Patrick. Când mami zăcea în pat şi trăgea să moară, el mă pipăia pe bancheta din spate a maşinii ei. Suferea deja de Parkinson aşa că îi cam tremurau mâinile, înţelegi la ce mă refer. După moartea mamei chiar m-a cerut de nevastă. Îţi vine să crezi aşa ceva? Atunci am izbucnit în râs, dar uneori mă gândesc că ar fi trebuit să accept. N-a mai trăit decât doi ani după aceea şi aş fi putut fi scutită de imaginea cărăuşilor angajaţi de nepoţel ca să ia masa de toaletă a mamei din camera mea în timp ce eu zăceam în pat în dimineaţa morţii lui Jean. Le-am spus brutelor în salopete albastre: „Ce faceţi? Acelea sunt periile mele de păr!” Şi ei au mormăit: „Ni s-a spus să luăm totul.” Şi pe urmă m-au aruncat din pat ca să poată să-l încarce şi pe el în camion.

— Cred că ar fi fost şi mai traumatizant dacă te-ai fi căsătorit cu un om pe care îl detestai şi care te dezgusta din punct de vedere fizic, spuse Patrick.

— Ah, uite, spuse Nancy după ce dădu pagina, aici suntem la Fairley, la începutul războiului, în vreme ce mami nu putea încă să părăsească Franţa. Era cea mai frumoasă casă din Long Island. Ştiai că unchiul Bill avea o grădină de o sută cincizeci de acri? Şi nu mă refer la păduri şi pajişti, care erau şi ele din belşug. În zilele noastre oamenii au impresia că sunt Dumnezeu Atotputernicul dacă au şi ei zece acri de grădină în Long Island. În mijlocul grădinii englezeşti, în care noi ne jucam bâza, se găsea un tron splendid din marmură roz. Îi aparţinuse împăratului Bizanţului, oftă ea. S-au dus toate acele lucruri minunate.

— Problema care apare în cazul lucrurilor e că se tot pierd, spuse Patrick. Împăratul şi-a pierdut tronul înainte ca unchiul Bill să-şi piardă mobila de grădină.

— Mă rog, cel puţin copiii unchiului Bill au apucat să vândă moşia Farley, spuse Nancy pe un ton furios. Lor nu le-a furat-o nimeni.

— Ascultă, sunt absolut de acord cu tine. După tot ce-a făcut Eleanor, eu am rămas cel mai sărac din familie, zise Patrick. Cât timp aţi stat departe de mama voastră? întrebă el, încercând că conducă discuţia spre un subiect mai fericit.

— Patru ani.

— Patru ani!

— Păi, am plecat în America cu doi ani înainte de război. Mami a rămas în Europa ca să încerce să scoată din Anglia, Franţa şi Italia toate lucrurile de valoare şi nu a reuşit să ajungă în America decât la doi ani de la invazia nemţilor. A scăpat împreună cu Jean prin Portugalia, şi când au sosit îmi amintesc că valiza ei de pantofi căzuse peste bordul bărcii de pescuit pe care o închiriaseră ca să-i ducă până la New York. Mi-am zis că dacă reuşeşti să scapi de

nemţi fără să pierzi altceva decât o valiză cu pantofi, înseamnă că nu treci printr-un război prea greu.

— Dar cum te-ai simţit departe de ea atâţia ani?

— Păi, ştii tu, acum câţiva ani am purtat o conversaţie extrem de bizară cu Eleanor, înainte să sufere atacul cerebral. Mi-a povestit că la sosirea mamei şi a lui Jean la Fairley, ea a luat o barcă şi a vâslit până în mijlocul lacului, aşa de furioasă era că mami ne abandonase timp de patru ani. Am fost uimită fiindcă eu nu-mi mai aduceam aminte de aşa ceva. Vreau să spun că un lucru atât de important din tinereţe ar fi trebuit să mi-l aduc aminte. Dar amintirile mele se limitează la pantofii mamei care s-au pierdut.

— Bănuiesc că oamenii îşi amintesc lucrurile care li se par importante, zise Patrick.

— Mi-a spus că o urăşte pe mami, continuă Nancy. Nu ştiam că e posibil din punct de vedere genetic.

— Probabil că genele ei au rămas împietrite de groază, spuse Patrick. Eleanor mi-a povestit mereu că o urăşte pe mama ei pentru că a renunţat la cei doi oameni pe care ea îi iubea şi pe care se baza: tatăl şi doica ei.

— Eu m-am legat de maşină când au gonit-o pe doică, spuse Nancy de parcă ar fi fost un concurs între ea şi sora ei.

— Ei, vezi? Şi nu ai simţit niciun impuls de a-ţi sfida moştenirea genetică?

— Nu! Eu am dat vina pe Jean. El a convins-o pe mami că suntem prea mari ca să mai avem o doică.

— Şi tatăl tău?

— Mami mi-a spus că nu-şi mai putea permite să îl întreţină. În fiecare săptămână îi venea pe cap cu o nouă extravaganţă. Pentru cursa de la Ascot, nu a cumpărat un cal, ci un întreg grajd. Îţi dai seama ce spun?

— Ce vremuri bune, zise Patrick. Mi-aş dori să mă enerveze şi pe mine Mary pentru că a cumpărat vreo douăzeci de cai de curse, decât să intru în panică atunci când Thomas are nevoie de o nouă pereche de pantofi.

— Exagerezi.

— E singura extravaganţă pe care mi-o mai permit.

Se auzi telefonul, iar Nancy se retrase într-un birou învecinat cu biblioteca, lăsându-l pe Patrick pe canapeaua moale în care se imprimase forma albumului greu din piele roşie pe cotorul căruia stătea gravat 1940 cu litere aurite.

Imaginea lui Eleanor în barcă, vâslind înspre mijlocul lacului şi refuzând să vorbească cu cineva se contopi în mintea lui Patrick cu situaţia ei actuală când se afla imobilizată la pat şi ruptă de restul lumii.

În dimineaţa ce a urmat instalării ei la „mormântul" bine căptuşit şi supraîncălzit de la azilul din Kensington, Patrick primise un telefon de la director.

— Mama dumneavoastră ar dori să vă vadă de îndată. Crede că va muri astăzi.

— Aveţi motive să îi daţi dreptate?

— Medical, nu avem niciun motiv, dar e foarte insistentă.

Patrick se desprinse cu greu din cabinetul său şi se duse să o vadă. O găsi plângând din cauza frustrării mute de a avea un lucru atât de important de spus. O jumătate de oră mai târziu reuşi să rostească „Mor azi", cu uimirea mamei ce îşi priveşte copilul nounăscut. În perioada următoare nu trecea aproape nicio zi fără să audă promisiunea că va muri îngăimată după o jumătate de oră de bâlbâieli şi sforţări.

Când Patrick i se plânse lui Kathleen, înfumurata asistentă irlandeză care se ocupa de palierul unde era cazată Eleanor,

aceasta îl înşfacă de braţ şi zbieră: „Probabil că va trăi suficient cât să ne îngroape pe noi toţi. Uite, de exemplu, dr. MacDougal, de la etajul următor. Când a împlinit şaptezeci de ani s-a căsătorit cu o doamnă care avea pe jumătate vârsta lui, o doamnă drăguţă şi foarte amabilă. Ei bine, anul următor el s-a îmbolnăvit de Alzheimer şi s-a internat aici. Soţia sa era atât de devotată şi venea să-l vadă în fiecare zi. Ar fi venit în continuare dacă nu ar fi făcut cancer la sân. Ea a murit la trei ani după căsătorie, iar el e încă aici şi se ţine bine."

După ce slobozi un nou hohot strident de râs, îl lăsă pe Patrick pe holul îmbâcsit, lângă uşa încuiată a farmaciei.

Dincolo de inexactitatea previziunilor lui Eleanor, îl deprima şi obstinaţia cu care îşi făcea iluzii deşarte şi vanitatea ei spirituală. Ideea că şi-ar fi putut prevesti propria moarte se potrivea cu închipuirile care îi dominaseră viaţa. De-abia în iunie, după ce căzuse şi îşi fracturase şoldul, Eleanor începu să abordeze o atitudine mai realistă cu privire la posibilitatea de a-şi controla moartea.

După acel accident, Patrick o vizitase atât la spitalul din Chelsea, cât şi la cel din Westminster.

La micul dejun i se dăduse morfină, dar neliniştea ei era imposibil de controlat. Nevoia disperată de a se ridica din pat, din cauza căreia suferise mai multe căzături, lăsând-o fie cu o zgârietură vineţie la tâmplă, fie cu nasul umflat şi roşu sau cu un ochi vânăt şi culminând cu fractura de şold, o împingea chiar şi în aceste clipe să se întindă spre bara de protecţie a patului său Evans Nesbit Jubilee şi să încerce să se ridice pe braţele sale moi şi pline de urmele injecţiilor faţă de care Patrick nu-şi putea stăpâni un sentiment de invidie. Câteva propoziţii limpezi se ridicară precum

insulele din Pacific de sub gemetele şi bolboroselile unui ocean de silabe ininteligibile.

— Am o întâlnire, zise ea, căznindu-se să ajungă la capătul patului.

— Sunt convins că persoana cu care te întâlneşti ştie că nu te poţi deplasa şi va veni aici, zise Patrick.

— Da, încuviinţă ea, prăbuşindu-se pentru o clipă pe pernele murdare de sânge, dar luându-şi imediat un nou avânt şi scâncind. Am o întâlnire.

Nu avea destulă forţă pentru a sta ridicată mult timp, şi în scurt timp se întoarse la frământările sale fără vlagă şi la zbuciumul prelung, acompaniat de un nou val de bolboroseli slabe dar insistente. Şi atunci răsună „Nu mai vreau", singur şi neînsoţit de vreo explicaţie. Îşi acoperi chipul cu mâinile ca şi când ar fi vrut să plângă, dar trupul îi provoca o nouă decepţie.

În cele din urmă reuşi.

— Vreau să mă omori, rosti ea, apucându-l de mână cu o forţă neaşteptată.

— Aş vrea să te ajut, zise Patrick, dar, din nefericire, e împotriva legii.

— Nu mai vreau, strigă Eleanor.

— Facem tot ce ne stă în putinţă, zise Patrick evaziv.

Căutând să se consoleze printr-un gest util, Patrick încercă să o servească pe mama sa cu puţin suc de ananas din paharul de plastic aşezat pe noptieră. Îşi strecură braţul pe sub perna ei şi o ridică în capul oaselor pentru a-i putea duce sucul la buzele crăpate. Simţea că tandreţea gestului îl preschimbă într-un alt om. Cu excepţia copiilor săi, nu mai arătase o asemenea grijă nimănui. Fluxul generaţiilor o pornise în sens opus şi se trezi sprijinind-o cu o atenţie desăvârşită pe mama sa cea inutilă, perfidă şi tulburată.

Cum să-i ridice capul? Cum să facă în aşa fel încât să nu se înece? O privi cum plimbă sucul prin gură, cu ochii neliniştiţi şi pierduţi, şi se ruga să reuşească în vreme ce ea se străduia să-i reamintească gâtului cum să înghită.

Biata Eleanor, biata de ea, nu se simţea bine deloc, avea nevoie de ajutor, avea nevoie de cineva care să o apere. Nu se ivi niciun obstacol, nicio opreliştе care să îi zădărnicească dorinţa de a o ajuta. Era uimit să descopere că mintea sa logică şi dezamăgită putea fi învinsă de un act fizic. Se aplecă şi mai mult şi o sărută pe frunte.

În acel moment în cameră intră o asistentă care zări paharul din mâna lui Patrick.

— I-aţi dat puţin *Thicken Up*[1]? întrebă ea.

— Puţin ce?

— *Thicken up,* repetă ea, lovind uşor într-o cutie cu acelaşi nume.

— Mă îndoiesc că mama are de gând să se însănătoşească, spuse Patrick. Nu aveţi cumva vreun suc care să se numească *Waste Away*[2]?

Asistenta îi aruncă o privire contrariată, dar Eleanor zâmbi.

— Fileşte-te, rosti ea ca un ecou.

— Azi-dimineaţă a mâncat foarte bine la micul dejun, insistă asistenta.

— Orţat, îngăimă Eleanor.

— Forţat? încercă Patrick să ghicească.

Eleanor se întoarse spre el cu o privire sălbatică şi încuviinţă.

---

[1] *Thicken up* — Înzdrăveneşte-te (în eng. în original).

[2] *Waste Away* — Ofileşte-te (în eng. în original).

— Când te vei întoarce la azil, poţi să nu mai mănânci, dacă asta vrei, zise Patrick. O să îţi poţi controla viaţa mult mai bine.

— Da, murmură ea cu zâmbetul pe buze.

Pentru prima dată părea să îşi fi găsit liniştea. Şi Patrick la fel. Nu avea de gând să mai permită ca unii să îi amărască viaţa mamei sale şi mai mult. În sfârşit găsise un rol filial pe care şi-l putea asuma.

Patrick se uită şi la celelalte albume ale lui Nancy, peste o sută de volume cu coperţi identice din piele roşie ce acopereau perioada 1919–2001 şi stăteau ordonate pe etajera din faţa lui. Restul camerei era înconjurată cu un brâu de cărţi din piele, aşezate în grupuri, iar mai jos se găseau cărţi cu coperţi lucioase despre arta decoraţiunilor. Nici chiar cele două uşi, una care dădea spre hol şi cealaltă spre biroul în care Nancy vorbea la telefon, nu afectau aspectul de bibliotecă. Uşile erau mascate de cotoarele unor imitaţii de cărţi aşezate pe nişte false etajere aliniate perfect cu cele adevărate, astfel încât în momentul în care uşile erau închise, camera îţi crea o senzaţie claustrofobă. Adierea de ură şi nostalgie care venea din direcţia lui Nancy, a cărei intensitate nu scăzuse de când o văzuse ultima oară cu opt ani în urmă, îi spori hotărârea lui Patrick de a se desprinde de acea lume dispărută, dar păstrată cu evlavie în paginile albumelor, dărâmite de tărâmul iluzoriu în care imaginaţia lui Nancy ardea cu o flacără şi mai puternică. I se părea inutil să îi ţină o predică severă despre valorile vieţii trăite în prezent, când ea nu accepta nici măcar trecutul în forma sa reală şi prefera mai degrabă o versiune din care eliminase nedreptatea ce i se făcuse cu aproape patruzeci de ani în urmă. Deliciile plutocraţiei îl atrăgeau la fel de mult ca un morman de vase murdare rămase după o petrecere. Ceva murise, iar moartea acestui lucru avea

legătură cu tandreţea pe care o resimţise faţă de Eleanor la spital atunci când o ajutase să bea sucul de ananas.

Reîntâlnirea cu mătuşa lui îi spori uimirea faţă de diferenţele care existau între ea şi sora ei. Şi totuşi, comportamentele lor extrem de mondene şi pe de altă parte extrem de improprii vieţii mondene îşi regăseau rădăcina comună în trădarea maternă şi în dezamăgirile financiare. Nancy îl învinovăţise pe tatăl său vitreg, în timp ce Eleanor încercase să scape de sentimentul trădării aruncându-l asupra lui Patrick. Fără succes, îi plăcea lui să creadă, deşi după numai câteva ore în compania mătuşii sale se simţea ca un alcoolic în convalescenţă, căruia i s-a servit un cocktail cu ocazia zilei sale de naştere.

Ferestrele mari şi luminoase dădeau înspre pajiştea întinsă ce cobora până la un iaz ornamental peste care trecea un podeţ japonez din lemn. Din locul în care şedea îl zărea pe Thomas, care încerca să se aplece peste una din balustradele podului, iar Mary îl ţinea cu blândeţe în timp ce el făcea semne către o raţă care se bălăcea în ochiul de apă. Sau poate că existau şi peşti koi carp, care să dea o şi mai mare credibilitate temei japoneze. Sau vreo armură de samurai care strălucea în noroi. Era periculos dacă subestimai meticulozitatea ornamentală a lui Nancy. În micuţa pagodă de pe marginea iazului, Robert scria ceva în jurnal.

Câteva etajere cu clasici imposibil de citit se deschiseră scârţâind şi Nancy pătrunse din nou în încăpere.

— Am vorbit cu vărul nostru cel bogat, spuse ea, ca şi când contactul cu banii ar fi înviorat-o.

— Care dintre ei?

— Henry. Mi-a zis că săptămâna viitoare mergeţi pe insula lui.

— Exact, spuse Patrick. Suntem şi noi nişte albi sărăci care aşteaptă mila rudelor bogate din America.

— M-a întrebat dacă fiii voştri sunt binecrescuţi. I-am zis că nu au stricat nimic încă. „Când au ajuns la tine?” m-a întrebat. Când i-am spus că aţi venit acum două ore, mi-a zis „Pentru numele lui Dumnezeu, Nancy, ce fel de dovadă e asta? Te mai sun mâine ca să-mi dai un raport complet.” Ce poţi spune, nu oricine are cea mai bogată colecţie de figurine Meissen din lume.

— Cred că nici el nu o va mai avea după ce va trece Thomas pe acolo.

— Nu vorbi aşa! se impacientă Nancy. Îmi dai emoţii.

— Nu ştiam că Henry a devenit atât de înfumurat. Nu l-am mai văzut de cel puţin douăzeci de ani; mi s-a părut foarte amabil din partea lui să ne lase să venim la el. În adolescenţă era un rebel căruia nu-i păsa de nimic. Bănuiesc că rebelul din el a fost înfrânt de armata figurinelor Meissen. Cine îl poate învinovăţi pentru că s-a predat? închipuie-ţi o hoardă lucioasă de lăptărese din porţelan care se iveşte pe coama dealului şi invadează valea, în timp ce bietul Henry nu are drept armă decât un extras de portofoliu făcut sul.

— Prea te laşi purtat de închipuiri, îi spuse Nancy.

— Îmi cer scuze. N-am mai pledat de trei săptămâni şi discursurile mi se adună în minte.

— Ei bine, bătrâna ta mătuşă trebuie să se odihnească puţin. Mai târziu mergem să luăm ceaiul împreună cu Walter şi Beth şi ar fi bine să fiu în formă maximă. Nu-i lăsa pe copii să meargă prin iarbă în picioarele goale sau să intre în pădure. Mă tem că zona asta din Connecticut este un focar pentru boala Lyme şi căpuşele sunt groaznice în această perioadă. Grădinarul face tot ce poate ca să împiedice apariţia iederii otrăvitoare, dar nu poate să controleze tot ce se petrece în pădure. Boala Lyme e groaznică. Poate recidiva şi dacă nu o tratezi îţi face viaţa un calvar. În sat avem un băieţel

care a păţit-o şi nu-i merge deloc bine. Are tot felul de stări psihotice. Beth ia antibiotice în fiecare zi. Se tratează singură. Spune că eşti mai în siguranţă dacă conştientizezi că există pericole la tot pasul.

— Pretexte pentru un război nesfârşit, spuse Patrick. *Tout ce qu'il y a de plus chic.*

— Dacă preferi să pui problema aşa.

— Cred că da. Dar nu i-aş spune-o neapărat pe de-a dreptul.

— Nu neapărat, se înflăcără Nancy. Beth e prietena mea cea mai veche şi, în plus, e cea mai influentă dintre doamnele din Park Avenue, şi nu e o idee prea bună să o superi.

— Dar nici prin cap nu-mi trece, se apără Patrick.

După plecarea lui Nancy, Patrick se duse la tava cu băuturi şi dădu pe gât câteva înghiţituri de coniac direct dintr-o sticlă de Maker's Mark, de teamă să nu lase urme pe vreun pahar. Se cufundă înapoi într-un fotoliu cu ochii pierduţi pe fereastră. Impenetrabilul peisaj rural din New England părea destul de plăcut, dar, în realitate, ascundea mai multe primejdii decât o mlaştină cambodgiană. Mary compusese deja câteva pamflete pe tema bolii Lyme, care îşi luase numele de la un orăşel din Connecticut, la doar câţiva kilometri depărtare, aşa că nu avea niciun sens să fugă în grădină pentru a-şi avertiza familia.

„Eşti mai în siguranţă dacă conştientizezi că există pericole la tot pasul." Un tic verbal îl împingea să spună: „E mai sigur să presupui că eşti în siguranţă dacă nu eşti în pericol", dar imediat se simţi subjugat de verosimilitatea paranoiei. Oricum, în momentul de faţă se simţea veşnic în pericol. Pericolul de a suferi o criză hepatică, de a-şi vedea căsnicia destrămată, de a atinge apogeul spaimei. Nimeni nu a murit vreodată din cauza unui sentiment, îşi spunea fără să reuşească să se convingă, pe măsură ce simţea

sudoarea îngheţată a senzaţiei că va muri de spaimă. Oamenii mor tot timpul din cauza sentimentelor, odată ce reuşesc să le materializeze în gloanţe, sau sticle, sau tumori. O persoană la fel de organizată ca el, cu o bază complet haotică, cu un intelect ridicat, dar care nu găsea o cale de mijloc avea nevoie disperată să-şi creeze un univers intermediar. În lipsa acestuia, se scinda între o minte diurnă vigilentă, ca o pasăre de pradă care pândeşte pe cer şi o minte nocturnă neputincioasă, asemeni unei meduze azvârlite pe puntea unei corăbii. *Vulturul şi meduza,* o fabulă pe care Esop nu s-ar obosi să o scrie. Izbucni într-un râs neaşteptat şi uşor nebunesc, apoi se ridică şi mai trase o duşcă din sticla de coniac, într-adevăr, în momentul de faţă universul intermediar era locuit de o mare de alcool. Prima înghiţitură îl ajutase să se concentreze vreo douăzeci de minute, dar următoarele aduseră cu ele mintea nocturnă, asemeni unei eclipse care coboară peste întreg peisajul din jur.

Înţelegea că această problemă nu era decât o umilitoare dramă a lui Oedip. În ciuda revoluţiei superficiale prin care trecuse relaţia sa cu Eleanor, o victorie neînsemnată a compasiunii împotriva urii, impactul esenţial al mamei sale asupra vieţii lui nu se modifica deloc. Sentimentul fundamental al existenţei lui era un soi de cădere liberă, o spaimă infinită, o agorafobie claustrofobă. Fără îndoială, exista un element comun al fricii. Deşi teribil de alintaţi de mama lor, fiii lui aveau momente de spaimă, dar acestea erau doar accese de moment, în vreme ce Patrick avea senzaţia că frica era însuşi pământul pe care călca sau vidul în care se prăbuşea, şi nu se putea abţine să nu pună toate aceste lucruri pe seama incapacităţii mamei sale de a-şi concentra atenţia asupra unei alte fiinţe umane. Trebuia să îşi repete în minte că incompetenţa era caracteristica definitorie a vieţii mamei sale. Îşi dorise un copil, dar devenise o mamă jalnică; îşi dorise să scrie poveşti pentru copii,

dar se dovedise o scriitoare jalnică; îşi pusese în gând să fie o filantroapă, dar sfârşise prin a-şi încredinţa toţi banii unui escroc egoist. Acum îşi dorea să moară, dar nici acest lucru nu îi reuşea. Nu putea decât să comunice cu oamenii care i se arătau drept portalurile unei generalizări bombastice, ca de exemplu „izbăvire" şi „omenie", ceva ce plângăciosul şi scârnavul Patrick nu ar fi putut niciodată să facă. Una dintre problemele copilăriei este greutatea de a face o diferenţă între incompetenţă şi rea-voinţă, iar această greutate îl bântuia uneori în nopţile îmbibate cu alcool. Acum începea să înceţoşeze şi imaginea lui Mary.

Mary fusese o mamă devotată pentru Robert, dar după un an revenise la atribuţiile de soţie, chiar dacă din unicul motiv că îşi mai dorea un copil. În cazul lui Thomas, conştientă fiind probabil că avea să fie ultimul ei copil, părea prinsă într-un câmp de forţe al Madonei cu copilul, şi se închidea într-o temniţă a purităţii, inclusiv a virginităţii sale redescoperite. Patrick se regăsea în rolul ingrat al lui Iosif, într-un Betleem neclintit şi insuportabil. Mary îl privase de toată atenţia ei, şi cu cât i-o solicita mai aprig, cu atât apărea în postura de rival mincinos al fiului său mezin. Căutase atenţie în altă parte, la Julia, şi odată ce aventura lor luase sfârşit, se întorsese în braţele alcoolului. Trebuie să înceteze. La vârsta lui avea de ales între a se opune morţii sau a-i deveni complice. Nu mai era loc pentru jocul de-a autodistrugerea acum când iluzia tinerească a indestructibilităţii se evaporase.

Doamne, făcuse progrese cam mari cu sticla de coniac. Singurul lucru logic care îi rămânea de făcut într-o asemenea situaţie era să ia sticla în cameră şi să toarne ce mai rămăsese în ea în sticla goală pe care o ascunsese în rucsac şi pe urmă să se furişeze în oraş ca să cumpere una nouă cu care să o înlocuiască. Desigur, va fi nevoit să dea pe gât câteva înghiţituri serioase astfel încât sticla să arate ca

atunci când dăduse iama în ea. Practic, orice lucru era mai complicat decât să fii un alcoolic de succes. Să bombardezi ţările din Lumea a Treia, era o adevărată ocupaţie pentru un om lipsit de griji. „Pentru unii pare o chestie normală", bolborosi el în timp ce se plimba prin cameră. Categoric era puţin cam prea afumat pentru ora la care se aflau. Gândurile îi pocneau prin minte, într-un fel de staccato, şi îi jucau feste chiar în momentul în care avea impresia că începe să le dea de cap.

Pasul unu: familia e în grădină. Pasul doi: pe hol e linişte. Urcă în fugă, închide uşa, ia rucsacul, toarnă coniacul – varsă pe mână. Ascunde sticla goală în vârful bufetului. Cheile de la – maşină. Coboară şi ieşi. Să anunţ familia? Da. Ba nu. Ba da. Ba nu! Ia maşina. Ding ding ding. A dracului maşină americană cu sistemul ei de alarmă. E mai prudent să presupui că o să ai parte de o moarte bruscă şi violentă. Poliţia, te rog, să nu dau de poliţie. Vezi cum te strecori pe pietrişul crocant şi hrănitor. Pilotul automat e defect. Sugestii? Evită obstacolele, ieşi de pe aleea întortocheată şi crocantă şi croieşte-ţi loc prin letalul peisaj rural. Ar fi mai bine să asfaltezi totul din nou. Cete de cetăţeni furioşi cu drujbe şi mixere de ciment. „Ne-a ajuns cât am trăit sub teroare! Avem dreptul să ne apărăm familiile! Scrie în Biblie: «Sălbăticia va fi îmblânzită. Iar oamenii vor birui căpuşele.»"

Se lăsa purtat de Buickul Lesabre argintiu, în vreme ce zbiera într-o engleză de mahala. Nu se putea opri. Nu reuşea să oprească nimic. Nu putea opri maşina şi nu se putea opri din băut. Trecu pe lângă un stop de un roşu aprins şi pătrunse pe strada principală. Opri lângă magazinul de băuturi alcoolice Vino Veritas. Cumva maşina se blocase singură pentru a se proteja. Ding ding ding. Cheile rămăseseră în contact. Îşi cambră puţin spatele ca să mai scape de durerea vagă pe care o resimţea la mijloc. I se tasaseră

vertebrele? Avea rinichii inflamaţi? „Trebuie să găsim calea de a ieşi din cutia propriilor noastre dihotomii”, şuieră el cu vocea tâmpă pe care o auzi pe casetele motivaţionale. „Nu e o problemă de vertebre *sau* de rinichi, e o problemă *atât de* vertebre, *cât şi de* rinichi. Nu fi limitat! Fii creativ!”

Aici, chiar în faţa ochilor săi, dincolo de calea ferată şi mai departe, printre terenurile de joacă, se înfăţişa o altă situaţie *de atât... cât şi.* Pe de o parte, sentimentalismul exuberant al familiei americane ieşea la iveală printre cilindrii, şi toboganele, şi leagănele viu colorate de pe terenul de joacă din care aterizai pe un covor moale din rumeguş, iar pe de cealaltă parte, pe o pajişte despărţită printr-un gard de sârmă, doi poliţişti burtoşi care dresau un câine-lup să sfâşie orice dement căruia i-ar fi trecut prin cap să tulbure liniştea şi bunăstarea din New Milton. Unul dintre poliţişti ţinea câinele de zgardă, în vreme ce al doilea stătea la capătul celălalt al pajiştii cu un braţ înfofolit într-o mânecă de protecţie. Câinele făcu slalom pe pajişte, se repezi la mânecă zguduindu-şi capul cu sălbăticie dintr-o parte în alta şi scoţând un mârâit uşor perceptibil prin aerul umed străbătut de strigătele copiilor şi de zelul sonor al alarmelor de la maşini. Oare copiii se simţeau mai protejaţi sau simţeau că e mai prudent să presupui că primejdiile pândesc la tot pasul? O familie scoasă parcă dintr-o pictură de Botero stătea aşezată la o măsuţă rotundă de picnic şi ronţăia de zor nişte chifle, în timp ce urmăreau din priviri cum primul poliţist o ia la fugă pe pajişte şi încearcă să-l scoată pe colegul său din colţii zelosului câine. Cel de-al doilea poliţist se zvârcolea deja de colo-colo încercând să îl convingă pe câine că nu este unul dintre demenţi, ci face parte din echipa băieţilor buni.

La Vino Veritas găseai coniacul Maker's Mark în trei recipiente diferite. Neştiind volumul sticlei pe care trebuia să o înlocuiască, Patrick cumpără toate cele trei recipientele.

— Mai bine să fiu sigur decât să-mi pară rău mai târziu, îi se justifică vânzătorului.

— Categoric, spuse vânzătorul cu o înflăcărare care îl catapultă pe Patrick înapoi în parcare.

Atinsese deja o nouă fază a ebrietăţii. Mai năduşită, mai tristă, mai molcomă. Avea nevoie *atât de* ceva de băut, *cât şi de* o cantitate impresionantă de cafea, ca să se poată ţine pe picioare acasă la Beth şi Walter, sau oriunde altundeva ar fi mers. Era absolut convins, şi putea să o recunoască, că sticla cea mai mică de coniac nu era cea care trebuia înlocuită. Nu putuse rezista tentaţiei de a cumpăra şi puiul de sticlă pentru a reîntregi familia. Ding ding ding. Dezlipi învelişul roşu din ceară artificială şi scoase dopul. Pe măsură ce lichidul i se prelingea pe gât imaginaţia îi zbura la o grindă cuprinsă de flăcări care se prăbuşeşte prin duşumeaua şi tavanul unei clădiri, lăsând în urma ei doar foc şi distrugere. Ce uşurare.

Cafeneaua *Better latte than never* se dovedi demnă de numele ce-l purta. Patrick rezistă tentaţie de a comanda un *caramel grande vanilia frapuccino,* degresat, servit într-o ceaşcă din plastic transparentă, plină ochi cu cuburi de gheaţă şi frişcă delicioasă cu aromă de căpşuni, şi se mulţumi cu o cafea neagră. Se deplasă de-a lungul liniei de servire.

— O zi bună! îi ură Pete, o bestie blondă şi fălcoasă, cu un şorţ prins la mijloc, în timp ce îi întinse cafeaua pe tejghea.

Suficient de în vârstă pentru a-şi aminti naşterea lui „Vă doresc o zi bună", Patrick nu-şi putu stăpâni neliniştea în faţa unei asemenea inflaţii de „O zi bună". Unde se va ajunge cu acest abuz de veselie? „Vă doresc o zi profundă şi semnificativă", şopti el în

timp ce traversa sala cu ceaşca imensă în mână. „O zi fericită”, izbucni el, luând loc la o masă. „Asiguraţi-vă cu toţii că aveţi un orgasm deplin”, murmură el cu un accent sudist, „şi aveţi grijă să dureze”. Pentru că o meritaţi. Pentru că sunteţi o persoană unică şi deosebită. La urma urmelor, nu te puteai aştepta la mai mult de la o ceaşcă de cafea şi o brioşă necomestibilă. Ce bine ar fi fost dacă Pete s-ar fi limitat la lucrurile pe care le poate duce la îndeplinire. „Fă un duş rece”, sau „Ai grijă să nu-ţi faci maşina praf’.

Revenise la starea de beţie furioasă şi bolnavă pe care o pierduse prin parcarea încinsă. Da, da, da. După câţiva litri de cafea nimic nu-i va mai sta în cale. În capătul celălalt al sălii, o studentă la medicină, cu forme voluptoase, îmbrăcată într-un cardigan roz şi blugi prespălaţi lucra pe computer. Telefonul mobil, walkmanul şi băutura sofisticată şi le aşezase pe poliţa din ardezie a căminului marca Heat and Glow. Stătea pe scaun cu genunchii ridicaţi şi cu picioarele desfăcute, ca şi când tocmai îl născuse pe computerul său Hewlett Packard, iar din *Patologia bolilor* atârnau câteva notiţe dezlânate. Trebuie să o posede, era obligat să o posede. Se simţea atât de relaxată în propriul ei corp. Rămase cu ochii pironiţi asupra ei, iar fata îi aruncă o privire calmă şi indiferentă. Apoi îi zâmbi. Perfecţiunea ei îl îngrozea. Patrick îşi întoarse privirile şi zâmbi ruşinat propriului genunchi. Nu suporta ca ea să fie prietenoasă, îl făcea să plângă. Ea era aproape doctoriţă, probabil l-ar fi putut salva pentru totdeauna. La început fiii lui îi vor duce dorul, dar peste un timp îşi vor reveni. În orice caz, ar fi putut să vină şi să locuiască cu el. În mod clar, fata era o persoană extrem de amabilă şi de afectuoasă.

Se simţi atras în vârtejul oedipal asemeni unei frunze moarte prinsă într-o rotaţie obligatorie, cerşind consolare după consolare. În unele limbi dorinţa şi privaţiunea sunt două concepte care se

exclud, dar în engleză se regăseau în intimitatea golaşă a unei singure silabe: want[3]. Să îţi doreşti iubirea pentru a alina lipsa iubirii. Războiul cu dorinţa care nu face altceva decât să o sporească. Whisky-ul nu îi oferea consolare mai mare decât îi oferise propria sa mamă, sau decât îi oferea acum soţia, sau cardiganul roz dacă s-ar fi târât până în capătul opus al sălii şi ar fi îngenunchiat în faţa lui şi i-ar fi implorat mila. De ce voia să facă acest gest? Unde era vulturul în aceste momente? De ce nu reuşea să înregistreze cu sânge-rece sentimentul de atracţie pe care să îl asimileze într-unul din simţurile stării sale de spirit din clipa de faţă sau, dincolo de aceasta, să îl asimileze ideii de a fi viu? De ce să se repeadă naiv către obiectul gândurilor sale când putea rămâne la izvorul acestora? închise ochii şi rămase gârbovit pe scaun.

Aşadar, iată-l în măreţia tărâmului interior, fără să mai alerge după cardigane roz şi sticle de culoarea chihlimbarului, mulţumindu-se să urmărească cum gândurile se deschid cu un pocnet asemeni unei mulţimi de evantaie într-o încăpere aglomerată şi încinsă. Nu se mai repezea în scenele pictate, ci observa pocnetul, observa căldura, observa cum beţia accentuează imaginile în mintea sa de altfel predispusă spre verbalizare, observa cum încheierea spre care se îndrepta nu era nici întunericul conştiinţei şi nici orgasmul, ci doar cunoaştere şi intuiţie. Problema era că, deşi obiectul căutat dispărea, chinul căutării era încă viu. Simţea că se îndreaptă înspre vid, în loc să se îndepărteze de el. Mare scofală. Până la urmă, mai bine alerga

[3] Verbul englezesc *to want* are atât sensul de „a dori”, cât şi sensul de „a duce lipsă”.

după mirajul dulceag al unei partide de sex pasional. Deschise ochii. Fata plecase. Dorinţă şi lipsă. Sau cel puţin amăgire. Un univers de dorinţe şi lipsuri. Melancolie fără sfârşit.

Scârţâitul scaunului. Târziu. Familie. Ceai. Încearcă să nu gândeşti. Gândeşte-te: nu gândi. Nebunie. Ding ding ding. Pilotul automat defect. Te rog să nu te mai gândeşti. Cine vorbeşte? Cu cine vorbeşte?

Când se apropie de casă îi zări pe Ceilalţi strânşi în jurul maşinii lui Nancy, ca într-un tablou al mustrării şi al iritării.

— Nici nu vă imaginaţi ce mi s-a întâmplat în New Milton, zise Patrick, întrebându-se ce va răspunde în cazul în care cineva se va dovedi interesat.

— Ne pregăteam să plecăm fără tine, spuse Nancy. Beth nu suportă ca oaspeţii ei să întârzie; îi taie imediat de pe lista de invitaţi.

— Ce idee entuziasmantă, zise Patrick. Adică ce idee îngrijorătoare, se corectă el imediat.

Niciuna dintre versiuni nu ajunse la urechile celorlalţi, fiind acoperită de trosnetul pietrişului şi al portierelor. Se urcă pe bancheta din spate şi se cocoloşi alături de Thomas, visând la micuţa sticlă de coniac care l-ar fi putut ajuta să treacă mai uşor peste ceremonia ceaiului. În timpul călătoriei, moţăi uşor până ce simţi că maşina încetineşte şi se opreşte. Când se dădu jos, se trezi înconjurat de o pădure cu margini nedefinite. Colinele din Berkshire păreau să se reverse din toate direcţiile, ca un val într-un ocean galben-verzui, în vreme ce pe coama unui alt val se afla arca din şindrilă albă a lui Beth şi Walter. Fu cuprins de rău de mare, deşi se ştia cu picioarele pe pământ.

— Incredibil, murmură Patrick.

— Aşa e, spuse Nancy. Sunt proprietarii a tot ce se vede în jur.

În cazul lui Patrick, ceremonia ceaiul i se dezvălui sub forma unei privelişti îndoielnice. Acum se simţea sticlos ca un acvariu aşezat pe un televizor pentru ca în secunda următoare să aibă senzaţia că se îneacă. Peste tot forfoteau slujnice în uniforme şi pantofi de un alb atât de strălucitor încât te dureau ochii. Un majordom hispanic mărunţel. Ceai dulce cu aromă de scorţişoară. Bârfe de Park Avenue. Oameni care râdeau de o glumă pe care Henry Kissinger o făcuse joi la un dineu.

Mai târziu urmă turul grădinii. Walter mergea în faţă, desprinzându-şi uneori braţul din strânsoarea lui Nancy pentru a reteza vreo crenguţă obraznică cu o foarfecă de grădină pe care o ţinea în mâna înmănuşată. În niciun caz nu s-ar fi apucat să o facă pe grădinarul dacă grădina nu ar fi fost deja bine îngrijită. Relaţia sa cu grădinăritul era la fel de strânsă ca cea a unui primar cu ridicarea unei zone rezidenţiale căreia îi taie panglica inaugurală. Beth venea în urmă, alături de Mary şi de copii. Insista să nu se arate prea mândră de grădina sa, ba chiar uneori nu ezita să-şi manifeste nemulţumirea. În momentul în care ajunse în dreptul unui tufiş sculptat sub forma unei căprioare, amplasat pe marginea stratului de flori, spuse: „Nu pot să-l suport! Seamănă cu un cangur. Uneori torn oţet pe el ca să se ofilească. Clima de aici e insuportabilă: până la mijlocul lui mai suntem îngropaţi sub zăpezi, şi două săptămâni mai târziu zici că suntem în Vietnam."

Patrick se ţâra agale în spatele lor, străduindu-se să dea impresia că e cuprins de un fel de transă horticolă, aplecându-se să privească nepăsător câte o floare necunoscută, în speranţa că semăna cu o umbră a lui Andrew Marvell şi nicidecum cu un beţivan speriat de posibilitatea de a fi atras într-o conversaţie. Din peluza imensă dădură într-un labirint, un fel de grădină zoologică

vegetală (din care nefericitul cangur fusese exclus) şi, în cele din urmă, într-o livadă de lămâi.

— Uite, tati! Un *sanglier,* zise Thomas, arătând spre statuia din bronz a unui mistreţ cu blana cârlionţată şi rât mare, ale cărui picioare păreau mult prea fragile pentru a susţine greutatea pântecelui şi a capului înarmat cu nişte colţi masivi.

— Da, dragule, spuse Patrick.

Patrick se folosea mereu de limba franceză pentru a desemna mistreţul şi era dezolat să observe că situaţia este identică şi în cazul lui Thomas. Oare cum reuşise să reţină acel cuvânt un an întreg? Se gândea la mistreţul de la Saint-Nazaire care le călca în picioare grădina ca să mănânce smochinele căzute pe jos, sau care fornăia noaptea prin vie în căutarea strugurilor copţi? Nu, în niciun caz. *Sanglier* era un simplu cuvânt care desemna animalul din statuie. Plecase deja de lângă el şi alerga înspre livada de lămâi, prefăcându-se că este avion. Suferinţa era exclusiv a lui Patrick, dar chiar şi ea era lipsită de substanţă, încetase să mai resimtă acea nostalgie corozivă după Saint-Nazaire; pierderea acesteia nu făcea decât să evidenţieze eşecul real: acela că nu putea fi genul de tată cum şi-ar fi dorit, un om care să se ridice deasupra mizeriei sale ancestrale şi să le ofere copiilor săi o dragoste eliberată de fantomele trecutului. Dragostea lui era creată din ceea ce numea Zona unu, un loc în care părintele era blestemat să îşi forţeze copilul să treacă prin aceleaşi experienţe pe care el le detestase în viaţa sa, dar acum era încă blocat în Zona doi, în care chinul de a evita Zona unu îl orbea într-atât încât nu mai observa alte greşeli mai recente. În Zona doi oferta se baza pe lucrurile care îi lipseau ofertantului. Nimic nu îl extenua mai mult decât acest zel exacerbat stârnit din lipsuri. Visa la Zona trei. O simţea la câţiva paşi depărtare, ascunsă în spatele dealului, asemeni zumzetului

unei văi roditoare. E posibil ca haosul actual să fie refuzul definitiv al unui mod existenţial de netolerat. Trebuie să nu mai bea, nu începând de mâine, ci cu prima ocazie care se va ivi chiar în această după-amiază.

Animat de o curioasă emoţie în faţa acestui licăr de speranţă, Patrick îşi păstră locul în urma grupului. Turul continua. La capătul livezii se zărea statuia Dianei, vânându-l la nesfârşit pe mistreţul din bronz de la celălalt capăt. În dosul casei, o potecă moale din aşchii de lemn şerpuia printre copaci cu lemn ameliorat. Ici şi colo, petice de lumină licăreau pe pământul golaş dintre trunchiurile masive de stejar şi fag. Odată ieşiţi din pădure, ajunseră în dreptul unui hangar în care câteva ventilatoare uriaşe, care consumau probabil la fel de multă electricitate cât un mic sat, încălzeau pe timpul iernii câţiva crini africani. Lângă hangar se găsea un coteţ de găini, ceva mai încăpător decât apartamentul lor din Londra, în care domnea o curăţenie exemplară, încât Patrick nu se putu abţine să nu se întrebe dacă nu cumva aceste găini suferiseră modificări genetice şi fuseseră încrucişate cu nişte castraveţi astfel încât să nu trebuiască să elimine materii fecale. Beth păşi pe covorul de rumeguş proaspăt, pe sub lămpile cu infraroşu şi descoperi în spaţiul de ouat trei ouă cafenii, pătate. Probabil că fiecare porţie de omletă o costă câteva mii de dolari. Realitatea era că Patrick îi ura pe cei putred de bogaţi, mai ales pentru că el nu avea să ajungă vreodată la nivelul lor. De cele mai multe ori erau doar pionii propriei lor avuţii. Fără influenţa editorială a cuvântului „a-şi permite”, dorinţele lor rătăceau la întâmplare asemeni unui flux necontenit, neobosit şi totodată imprevizibil. Ei pot ascunde orice gest meschin sub masca generozităţii: „Chiar te rugăm să stai în cea de-a patra reşedinţă a noastră pe care nu apucăm niciodată să o folosim. Noi nu vom sta

cu tine, dar vei fi bine îngrijit de Carmen şi Alfonso. Serios, nu ne deranjează câtuşi de puţin, şi în plus, a venit vremea să-şi câştige şi ăia doi banii făcând ceva. Îi plătim o avere şi ei nu mişcă un deget."

— Ce tot mormăi acolo? întrebă Nancy, vizibil iritată de lipsa de entuziasm pe care o manifesta Patrick.

— A, nimic, zise Patrick.

— Nu-i aşa că e splendid coteţul? îl aţâţă ea.

Ar fi un privilegiu să poţi locui în el, spuse Patrick, străduindu-se să se conformeze normelor sociale.

În momentul în care turul grădinii luă sfârşit, şi după ce primiră cadou câteva ouă, se încheie şi vizita. Pe drumul de întoarcere acasă la Nancy, pe Patrick îl frământa hotărârea de a renunţa la băutură. Era atât de uşor să decidă să nu mai bea atunci când nu avea de ales, dar peste câteva minute se va putea urca în Buickului înţesat de băuturi alcoolice. Ce importanţă avea dacă şi-ar fi început abstinenţa de a doua zi? în sinea lui înţelegea că are o importanţă uriaşă. Dacă astăzi va bea, mâine va fi mahmur şi ziua va începe sub însemnul unei moşteniri otrăvite. Dar mai presus de toate, îşi dorea să păstreze vaga speranţă pe care o resimţise în grădină. Dacă se va opri de mâine, va fi din cauza unui exces de ruşine, dintr-o motivaţie mai obscenă şi prea puţin de încredere. Pe de altă parte, ce este Zona trei? Mintea îi era asfixiată de prea multă tensiune; nu reuşea să regăsească speranţa.

Odată ajuns în biblioteca lui Nancy, rămase cu privirile aţintite pe fereastră, simţind la rândul său că este privit cu insistenţă de către sticla de whisky pe care o înlocuise. Ar fi atât de uşor să o aducă şi pe aceasta la nivelul la care o găsise pe prima. Chiar în clipa în care era pe punctul să cedeze tentaţiei, în cameră intră Nancy care se prăbuşi în fotoliul din faţa lui.

— Simt că nu am discutat suficient despre Eleanor, spuse ea. Cred că îmi e teamă să te întreb ţinând cont de şocul pe care l-am avut când am văzut-o ultima oară.

— Ştiai că a căzut?

— Nu!

— Şi-a fracturat şoldul şi a trebuit internată. Când am fost în vizită m-a tot rugat să o omor. De câte ori mă duc...

— Haide, haide, spuse Nancy. Nu mi se pare corect! Adică, seamănă cu o tragedie greacă. Probabil că există nişte Furii speciale pentru copiii care-şi ucid părinţii.

— Mda, zise Patrick. Se numesc închisoarea Wormwood Scrubs.

— Of, Doamne, spuse Nancy, frământându-se în fotoliu. Totul e aşa de complicat. Adică, îmi dau seama că nici eu nu aş mai vrea să trăiesc dacă n-aş mai putea să vorbesc, să mă mişc, sau să citesc, sau să mă uit la un film.

— Sunt convins că ar fi un gest de profundă afecţiune dacă aş ajuta-o să moară.

— Ei bine, n-aş vrea să mă înţelegi greşit, dar poate că ar trebui să închiriezi o ambulanţă şi să o duci în Olanda.

— O vizită în Olanda nu e fatală prin natura sa, zise Patrick.

— Te rog frumos, hai să schimbăm subiectul. Mă întristează prea tare. N-aş suporta să sfârşesc şi eu la fel.

— Vrei ceva de băut? întrebă Patrick.

— Eu nu beau. Nu ştii? Am văzut cu ochii mei cum alcoolul i-a distrus viaţa lui tati. Dar tu poţi să te serveşti dacă vrei.

În mintea lui Patrick se înfiripă imaginea unuia dintre fiii săi spunând: „Am văzut cum i-a distrus viaţa lui tati." îşi dădu seama că era pe punctul de a se ridica de pe scaun.

— Cred că o să-mi fac un serviciu şi mă voi abţine, spuse el, lăsându-se la loc pe spate, cu ochii închişi.

15

Lui Mary nu îi venea să creadă că Patrick şi Robert stăteau într-o cameră de motel cu mochetă subţire, iar ea şi Thomas în alta, cu pahare din plastic învelite într-o folie din plastic şi cu scaunul de la closet protejat de o bandă sanitară, iar la capătul coridorului se găsea un automat pentru gheaţă ale cărui ejaculări convulsive îi aminteau involuntar de starea în care se afla căsnicia ei. În miez de noapte zumzetul autostrăzii răzbătea constant şi tot mai intens. Era coloana sonoră ideală care să îi acompanieze fluxul rapid şi alunecos al anxietăţii. Pe la patru dimineaţa, îi trecu prin minte o propoziţie, ticăind ca un metronom pe care îi era prea lene să se întindă şi să îl oprească: „Stare exterioară-interioară, exterioară-interioară." Insomnia era terenul propice pentru asemenea acorduri sardonice; automat pentru gheaţă-căsnicie, exterioară-interioară. Te putea face să-ţi pierzi minţile. Sau poate, te împiedica să-ţi pierzi minţile? Să descoperi legăturile. Nu-i venea să creadă că familia sa cheltuia şi mai mulţi bani pentru a petrece o vacanţă oribilă în acest colţ de lume în care poposesc atâtea valuri de necunoscuţi. Atât de mult drum de străbătut şi atât de puţine locuri, atât de multă prietenie şi atât de puţină intimitate, atât de multă aromă şi atât de puţin gust. Abia aştepta să se întoarcă la Londra împreună cu copiii, departe de forfota superficială americană şi înapoi la complexitatea existenţei lor normale.

Patrick păstrase tradiţia de a face în aşa fel încât să fie alungaţi dintr-un loc plăcut cu mult înainte de sfârşitul vacanţei. Anul trecut se întâmplase la Saint-Nazaire, anul acesta pe insula lui

Henry. Era, desigur, încântată că renunţase la băutură, dar în prima săptămână efectele se remarcaseră în faptul că se comporta ca şi când ar fi fost beat turtă: era imprevizibil, irascibil şi deznădăjduit. Toate bubele se spărgeau în acelaşi timp şi toate recipientele erau pline până la refuz. Indiscutabil, Henry era îngrozitor, dar în acelaşi timp îi era rudă şi, mai presus de toate, era o gazdă care pusese la dispoziţia copiilor săi un teren de joacă, dotat cu propriul port, şi plaje, şi bărci cu pânze şi cu motor şi, spre uimirea neţărmurită a lui Thomas, propria-i pompă de benzină.

„E incredibil că Henry are propria lui pompă de benzină", repeta Thomas de câteva ori pe zi, cu degetele răsfirate şi clătinând din cap. Robert căzuse pradă freneziei de a inventaria numărul acrilor şi al dormitoarelor, la care ajungea moşia enormă a lui Henry, dar, în general, ambii copii se distrau de minune, scăldându-se în apa îngheţată şi plimbându-se cu bărcile lui Henry sau călărind pe valurile făcute de feriboturile publice.

În rest nimic nu mergea bine. La primul prânz luat împreună, Henry o rugase pe Mary să îl scoată pe Thomas din sufragerie în momentul în care acesta imitase o pompă de benzină şi îi întrerupsese monologul despre necesitatea morală de a mări arsenalul nuclear al Israelului.

— Sirienii fac pe ei de frică şi pe bună dreptate... spuse Henry extaziat.

— Bzzz, se auzi Thomas. Bzzz...

— Sunt convins că ştiţi zicala „Copiii ar trebui văzuţi şi nu auziţi", zise Henry.

— Cine nu o cunoaşte? spuse Mary.

— Dintotdeauna mi s-a părut cam indulgentă, zise Henry, întinzându-şi gâtul prin guler pentru a sublinia vorbele sale de duh.

— Să înţeleg că ai prefera nici să nu-i vezi? spuse Mary, copleşită brusc de un sentiment de mânie.

Îl ridică pe Thomas şi îl scoase repede din cameră, în timp ce în urma lor Henry îşi reluă în tihnă monologul.

— Când amiralul Yamamoto a pus punct atacului de la Pearl Harbor, a avut înţelepciunea de a se arăta mai degrabă temător decât victorios. „Domnilor", a spus el, „am trezit balaurul adormit". Gândul acesta ar trebui să îi bântuie pe teroriştii internaţionali şi statele care îi susţin financiar. Cu un arsenal de arme tactice nucleare, nu doar un simplu scut nuclear, Israelul va trimite în zonă mesajul clar că luptă umăr la umăr...

Mary dădu năvală pe iarba din grădină, închipuindu-şi-l pe Henry sub forma unui balon care se dezumflă, de genul celor pe care lui Thomas îi plăcea să le privească învârtindu-se prin cameră cu un zgomot flatulent până ce sfârşeau pe jos, zbârcite de atâta efort.

— Mami, îi dau drumul unui balon, avertiză Thomas, schiţând nişte mişcări circulare.

— Cum ţi-ai dat seamă că mă gândeam exact la un balon? întrebă Mary.

— Am ştiut eu, aşa, răspunse Thomas, înclinându-şi capul într-o parte şi surâzând.

Asemenea clipe de comuniune se petreceau suficient de des pentru ca Mary să se fi obişnuit cu ele deşi nu reuşea niciodată să se descotorosească de sentimentul uimirii pe care îl resimţea în faţa exactităţii lor.

Printr-o înţelegere tacită, amândoi se îndepărtară de casă şi o porniră înspre plaja stâncoasă ce mărginea peluza. Mary se aşează pe un petic de nisip alb-argintiu înconjurat de stânci împodobite cu alge negre, lucioase.

— O să ai grijă de mine mult timp de acum încolo? întrebă Thomas.

— Da, scumpule.

— Până când o să împlinesc paisprezece ani?

— Cât de mult o să dorești, răspunse ea. Și cât timp o să-mi stea în putere, adăugă.

Deunăzi o întrebase dacă și ea avea să moară, iar ea îi spusese: „Da, dar sper că peste foarte mult timp." Faptul că Thomas descoperise că este muritoare șterse praful ce, în mintea ei, începuşase până atunci imaginea morții și o făcu să resimtă privirea sa neclintită și înfiorătoare. Detesta moartea, căci o forța să îl dezamăgească pe Thomas. De ce nu mai putea copilări încă puțin? De ce nu îl lăsa se simtă protejat încă puțin? Până la un punct reușise să își redobândească echilibrul, punând interesul copilului față de moarte pe seama tranziției de la pruncie la copilărie, dar întrebându-se în același timp dacă nu cumva nerăbdarea lui Patrick față de această tranziție făcea ca evenimentul să se petreacă mai devreme decât ar fi fost cazul. Și Robert trecuse printr-o criză similară pe când avea cinci ani; dar Thomas nu avea decât trei.

Thomas se așează în poala ei, cu degetul mare în gură, în vreme ce cu cealaltă mână mângâia eticheta moale a prosopelului de finet. Mai avea puțin și adormea. Mary se sprijini pe călcâie și se liniști. Erau lucruri pe care le putea face pentru Thomas, dar pe care nu le-ar fi făcut pentru ea însăși sau pentru oricine altcineva, nici chiar pentru Robert. Era evident că Thomas are nevoie de protecția ei, iar ea avea nevoie de el pentru că îi oferea un sentiment de virtute. În momentele de tristețe el o făcea să își dorească să fie veselă, când era epuizată el o ajuta să descopere noi izvoare de energie, iar când era exasperată căuta o îngăduință mai mare. Rămase acolo, neclintită ca și stâncile ce o înconjurau, și așteptă ca el să atipească.

Oricât de caniculară ar fi fost ziua, marea era ca un fel de frigider care trimite din când în când câte o adiere slabă de vânt. Îi plăcea senzaţia că statul Mâine era o regiune neprimitoare, care peste puţin timp se va scutura de vizitatorii săi vărătici, aşa cum un câine se scutură de apă pe plajă. În strâmtoarea dintre două ierni, lumina nordului îşi revărsa razele flămânde peste mare. Şi-o imagina întinzându-se asemeni unui sfânt uscăţiv din tablourile lui El Greco. O cuprinse dorul să picteze din nou. Să facă dragoste. Dacă tot avea de gând să îşi inventarieze dorinţele, trebuia să înveţe să gândească din nou, dar cumva îşi pierduse independenţa. Fiinţa ei se contopise cu fiinţa lui Thomas. Semăna cu o persoană ale cărei haine i-au fost furate în vreme ce înota, iar acum nu ştia cum să mai iasă din această piscină încântătoare, dar epuizantă.

Cinci minute după ce Thomas aţipi, Mary reuşi să se mişte într-o poziţie mai comodă. Se sprijinea de movila de pământ de la capătul peluzei, cu Thomas aşezat între picioarele ei, ca şi când procesul naşterii lui încă nu se încheiase, iar el se tot nu se răsucise într-o poziţie normală. Din prosopelul lui improviză un fel de boltă care să îl apere de soare, apoi se lăsă pe spate, închise ochii şi încercă să se odihnească, dar gândurile îi zburau în trecut la afecţiunea distantă pe care i-o oferise mama sa, Kettle, şi la cât de mult această relaţie o împinsese să devină o mamă de un devotament fanatic. Îşi aminti de dădaca ei, blânda şi credincioasa ei dădacă, care rezolva un şir neîntrerupt de probleme, care trăia într-o lume a copiilor, privată de sex sau artă, alcool sau conversaţii, o fiinţă menită să ofere bunătate şi hrană. Desigur, îngrijirea unui copil o făcea să se simtă la fel ca dădaca ce o îngrijise pe ea în copilărie. Şi desigur, o înverşunase să fie exact opusul lui Kettle, care nu ştiuse să aibă grijă de ea. Personalitatea i se părea deopotrivă absurdă şi obsesivă: rămăsese prinsă înăuntrul

ei chiar şi în momentele în care putea vedea prin ea. Gândurile despre mame şi grija unei mame i se învolburau prin minte, pe urmele firului unui nod imposibil de desfăcut.

Dintr-un motiv necunoscut, marea neagră cu briza ei răcoroasă îi dădea sentimentul că distinge totul extrem de limpede. Thomas dormea şi nimeni altcineva nu ştia unde se află. Pentru prima oară după luni de zile, nimeni nu ştia cum să îi ceară vreun lucru şi în absenţa oricărei presiuni reuşi să se bucure de atmosfera tropicală a familiei împovărată de o dependenţă fără soluţii. Eleanor care, asemeni unui copil bolnav, îl implora pe Patrick „să-i pună capăt suferinţei"; Thomas, ca un arbitru, îşi despărţea părinţii de câte ori Patrick avea vreo tentativă de a se apropia de trupul ei nepăsător; Robert care nota totul în jurnalul său, şi care nu se apropia de nimeni. Mary se afla chiar în inima furtunii, iar nevoia sa de a se simţi indispensabilă o făcea să pară mai încrezătoare decât era în realitate. De fapt, ea nu putea supravieţui de pe urma gloriei de a satisface dorinţele absurde ale celor din jur. Uneori, pasiunea sa pentru sacrificiul de sine o făcea să se simtă ca un prizonier care îşi sapă resemnat groapa pentru propria-i execuţie. Patrick avea nevoie să se revolte împotriva tiraniei dependenţei, dar ea avea nevoie de o revoluţie împotriva tiraniei sacrificiului de sine. În ciuda faptului că era surmenată peste măsură şi monopolizată, dacă s-ar fi adresat celor mai raţionale instincte ale sale, nu ar fi făcut altceva decât să se afunde şi mai tare în capcană. Protestele pe care le-ar fi aşteptat din partea lui Robert, cuprins de o gelozie frăţească, veneau, în schimb, din partea soţului său, oarecum instabil psihic. Într-un moment în care Thomas şi Eleanor îi creau un sentiment de neajutorare, Patrick avea ghinionul ca ea să fie dezgustată chiar şi de cea mai neînsemnată nevoie a lui. Patrick o acuza că îl cocoloşeşte excesiv pe Thomas, dar dacă Thomas era

pregătit să se descurce fără anumite consolări materne, soţul ei ar fi trebuit să fie cu atât mai mult. Poate că nu mai era doar copt, ci putrezise deja. Poate că mintea lui se cangrenase, iar duhoarea putreziciunii îi întorcea stomacul pe dos.

În acea seară născocise un pretext pentru a nu lua cina cu ei şi rămăsese cu Thomas, lăsându-i pe Patrick şi pe Robert să înfrunte conversaţia cu Henry. Chiar înainte de cină, pe când stătea pe perniţele roz de la bovindou ale cărui geamuri răspândeau scânteierile sângerii ale mării scăldate în lumina lunii, alături de copiii săi cuminţi şi de Patrick care zâmbea la un pahar de apă minerală, îşi dădu seama că nu va putea suporta prea mult discursul lui Henry către naţiune. Bătea câmpii despre politica externă, începând de la est, din Israel, trecând în revistă toate statele cu nume terminate în „stan" şi toate „fostele" state, şi ajungând până la Republica Populară. Avea un sentiment teribil că gazda lor intenţiona să ajungă până la Coreea de Nord înainte de culcare. Fără îndoială, urzise el vreun plan viclean de a bombarda Coreea de Nord înainte să le arunce bombe în cap celor din Coreea de Sud şi din Japonia. Nu avea niciun chef să participe la o asemenea discuţie.

După ce se îmbăie, Thomas dori să se cocoaţe în patul ei şi nu o lăsă inima să îl refuze. Se ghemuiră unul într-altul şi citiră *Vântul prin sălcii.* Lui Thomas i se închiseră ochii în momentul în care Şoarecele şi Cârtiţa pluteau pe râu la terminarea picnicului. Când Patrick intră în cameră, observă că şi Mary aţipise cu cartea în poală şi cu ochelarii pe nas.

— A fost cât pe-aci să mă cert cu Henry, rosti el, măsurând camera dintr-un capăt într-altul, cu pumnii încleştaţi, în căutarea unei destinaţii.

— Of, Doamne, ce s-a mai întâmplat şi astă-seară? întrebă Mary.

Patrick spunea mereu că vieţile lor erotice, conversaţionale şi sociale luaseră sfârşit, şi că nu mai erau decât un cuplu de birocraţi parentali. Ei bine, iat-o pe ea, istovită şi trezită din somn, dar gata de o conversaţie animată.

— Coreea de Nord.

— Eram sigură.

— Tu ştii mereu totul. Nici nu mă mir că ai sărit peste cină.

Orice ar fi zis Mary nu era bine. Orice ar fi făcut, Patrick se simţea părăsit. Mai făcu un efort.

— Vreau să spun că înainte de cină am avut presentimentul că următoarea pe listă va fi Coreea de Nord.

— Asta zice şi Henry: Coreea de Nord e următoarea pe listă. Ar trebui să formaţi o coaliţie.

— Te-ai certat cu el sau ai de gând să te cerţi cu mine?

— Ne-am bazat mai mult pe miracolul democratic al libertăţii de a nu fi de acord. Henry detestă libertatea de exprimare şi, în consecinţă, nu o poate afirma liber. A tot vorbit despre cât suntem de norocoşi să trăim într-o ţară în care nu suntem împuşcaţi pentru că avem opinii contrare.

— Vrea să te împuşte.

— Exact.

— Excelent. O să fie o vacanţă cu atât mai distractivă.

— Mai distractivă? Nu crezi că ar trebui să te distrezi puţin înainte de a vorbi de şi mai multă distracţie?

— Cred că cei mici se distrează.

— A, da, asta-i tot ce contează, spuse Patrick cu o evlavie scorţoasă. I-am aruncat o aluzie lui Henry, continuă el în timp ce se plimba de la un capăt al altuia al patului, că după părerea mea politica externă a actualei administraţii s-a bazat doar pe o previziune. Că America este statul ticălos care are în frunte un

preşedinte fundamentalist, şi de nu ştiu câte ori mai multe arme de distrugere în masă decât toate celelalte state la un loc etc, etc.

— Şi cum a reacţionat? întrebă Mary pentru a-i menţine agresiunea orientată spre sfera politică.

— A râs neîncrezător. Şi şi-a tot lungit gâtul. Zâmbete false. Mi-a adus aminte de „un anumit eveniment care a jucat un rol destul de însemnat în vieţile noastre, cei care trăim prin aceste locuri." I-am spus că evenimentele de la 11 septembrie au fost unele dintre cele mai şocante din istorie, dar modul în care au fost exploatate, ceea ce eu numesc 9 decembrie, a fost la fel de şocant în felul său. Proiectilul l-a constituit folosirea în ziua următoare a cuvântului „război". Războiul este o activitate care implică state. Un cuvânt pe care guvernul britanic s-a străduit timp de treizeci de ani să îl evite în lupta să cu IRA. De ce le-ai acorda statutul de stat câtorva sute de criminali demenţi, decât dacă nu cumva ai de gând să îi foloseşti drept pretext pentru a porni un război cu vreun stat adevărat? Henry mi-a zis: „Cred că e o deosebire pe care prostimea nu o remarcă. Am vrut un război cu care să păcălim publicul american." Aici a fost problema cu discuţia noastră – acuzaţiile mele sunt presupunerile lui, să păcăleşti americanii cu un război, să testezi arme noi, să stimulezi industria armamentului, să te foloseşti de banii publici ca să distrugi o ţară pentru ca anumite corporaţii de pe lângă preşedinţie să profite atunci când vor trebui să o reconstruiască. Toate chestiile astea îl încântă, aşa că n-o să-l vezi că îşi cere scuze doar de dragul de a o face.

— Robert ce-a făcut?

— E un excelent avocat secund, spuse Patrick. El a adus în discuţie problema lipsei dovezilor şi a jonglat destul de dibace cu ideea de „vieţi nevinovate". L-a întrebat pe Henry dacă noţiunea de nevinovat se aplică cumva exclusiv americanilor. Din nou

problema a fost că în viziunea lui Henry răspunsul este afirmativ, aşa că e cam greu să-l faci să bată în retragere. Nici nu s-a obosit să se prefacă vreun pic, mai puţin în cazul libertăţii de exprimare.

— Dar ce i-a răspuns lui Robert?

— Păi, a zis doar că se vede că l-am „dresat". Îşi închipuia probabil că noi suntem un fel de echipă diabolică. Chestia care l-a cam şifonat a fost ultimul meu bombardament, în care i-am spus că o naţiune cu adevărat „dezvoltată", spre deosebire de una exclusiv puternică, ar putea să se obosească să vadă ce impact are consumarea a cincizeci la sută din resursele lumii de către doar doi la sută din populaţia acesteia, impactul dispariţiei rapide a oricărei varietăţi din cultura non-americană, şi aşa mai departe. M-a cam luat valul şi am mai zis şi că moartea naturii este un preţ enorm pe care îl plătesc pentru că au vrut să le ofere bogătaşilor o viaţă lipsită de orice griji.

— Mă mir că nu ne-a dat afară din casă, spuse Mary.

— Stai liniştită. Mai fac şi mâine o încercare. Până la urmă tot îl prind. Acum mi-am dat seama ce anume îl enervează. Politica e un joc palpitant, dar banul este sacru.

Îşi dădea seama că Patrick este cât de poate de serios. Încordarea lui atinsese cote atât de înalte încât trebuia să distrugă ceva, dar de data această nu va mai fi el cel distrus.

— Ai putea să te stăpâneşti ca să nu fim aruncaţi în stradă în următoarele câteva zile? Doar ce-am terminat de despachetat bagajele, spuse Mary, străduindu-se să pară cât mai fermă.

— Şi acum te-ai instalat comod alături de iubitul tău, ca de obicei, spuse Patrick.

— Doamne fereşte, pentru unul care are pretenţia că nu suferă de gelozie...

— Nu sunt gelos. Sunt furios. E ceva mai profund. Pierderea îţi produce mai întâi un sentiment de furie, şi abia apoi apare posesivitatea.

— Înainte de furie este neliniştea, zise Mary, cu sentimentul că are dreptate. Oricum, după părerea mea, tu pendulezi între toate trei, chiar dacă unul este dominant. Nu e ca atunci când mergi la cumpărături. Nu poţi să alegi furia, doar aşa fiindcă vrei tu.

— Ai fi surprinsă.

— Ştiu că preferi furia pentru că ţi se pare cea mai puţin umilitoare dintre toate.

— Nu e vorba că prefer furia, se răsti Patrick. Asta simt, orice aş face.

— Vreau să zic că o preferi în comparaţie cu celelalte emoţii învecinate.

Deranjat de strigătul lui Patrick, Thomas se foi în pat, murmurând ceva nedesluşit.

— Te abaţi de la subiect, zise Patrick, ceva mai încet. Ca de obicei, nu putem să dormim împreună pentru că te găsesc în pat cu fiul tău de trei ani.

— Dar putem dormi împreună, oftă Mary. O să-l mut mai spre margine.

— Vreau să fac dragoste cu o femeie, nu cu o chestie care suspină de vină şi resemnare, şuieră Patrick fără niciun rezultat.

Thomas se ridică în capul oaselor cu ochii împăienjeniţi de somn.

— Nu, tati, nu mai vorbi prostii! ţipă el. Şi tu, mami, nu-l mai supăra pe tati!

Se prăbuşi la loc pe pernă şi adormi din nou, odată ce-şi îndeplinise datoria. În cameră se lăsă tăcerea, pe care Patrick o curmă primul.

— Nu spuneam prostii... începu el.

— Pentru numele lui Dumnezeu, spuse Mary. Nu e nevoie să câştigi şi cearta cu el. Nu l-ai auzit? Vrea să nu ne mai certăm, în niciun caz să te cerţi tu cu el.

— Bine, zise Patrick, adoptând tonul său plictisit. O să mă culc în patul lui, deşi habar n-am de ce îi mai spunem patul „lui". Aş putea să nu mă mai prefac şi să spun că e al meu.

— Nu e nevoie să...

— Aşa e, nu e nevoie, zise Patrick şi se strecură afară din cameră.

O părăsise foarte brusc, dar nu reuşise să îi transmită şi sentimentul său de singurătate. Mary se simţea uşurată, furioasă, vinovată, abătută. Peisajul noros al vieţii ei emoţionale era atât de tumultuos şi de rapid încât nu-şi putea stăpâni uimirea, şi uneori chiar invidia, faţă de oamenii care „nu intrau deloc în contact cu propriile lor sentimente". Cum reuşeau? în momentul acela şi-ar fi dorit să afle.

Dormitorul ei era prevăzut cu o terasă construită chiar deasupra bovindoului din salonul în care îşi petrecuse timpul înainte de cină. Se îndreptă spre uşa cu geamuri mari, închipuindu-şi cum ar fi să o deschidă larg şi să privească stelele şi să aibă o revelaţie.

Dar acest lucru nu avea să se întâmple. Trupul ei îşi începuse călătoria către lumea viselor. Aruncă o ultimă privire pe fereastră, dorindu-şi să nu o fi făcut. Un nor firav trecea pe deasupra lunii într-un mod care îi aminti de suprapunerea din *Câinele andaluz* dintre aceeaşi imagine şi cea a unei lame care taie un glob ocular. Viziunea ei era sfârşitul viziunii. Să fi fost oare orbită de un lucru invizibil, sau de un lucru la care nu suporta să se uite? Era prea obosită ca să îi poată da de cap. Gândurile sale erau pure ameninţări, somnul era doar rămăşiţa veghii.

Se urcă în pat şi se simţi învelită într-un strat subţire de odihnă frântă. Nu mult după aceasta fu trezită de zgomotul lui Patrick care se furişase în cameră. Îi simţea privirile aţintite asupra ei, încercând să vadă dacă dormea. Mary nu se dădu de gol. În cele din urmă, Patrick se aşeză lângă Thomas, care dormea chiar pe mijlocul patului, asemeni sabiei din poveştile medievale, care îi desparte pe îndrăgostiţii necăsătoriţi. De ce nu reuşea să comunice cu Patrick? De ce nu voia să îl culce pe Thomas într-o parte, iar ea să stea cu Patrick în cealaltă? Toată mila ei pentru Patrick secase. De fapt, pentru prima oară în căsnicia sa se putea imagina trăind singură alături de copii, în apartamentul din Londra, în timp ce Patrick se afla în altă parte, oriunde altundeva, într-o stare deplorabilă.

A doua zi fu şocată de propria-i răceală, dar nu dură mult şi se obişnui cu ea.

Ştiuse dintotdeauna că există, ca o alternativă la căldura tipică care îi frapa pe toţi. Acum şi-o asumă, ca un pustnic care se mută într-o peşteră. Rezistă fără niciun efort în faţa tentativelor lui Patrick de seducţie agitată. Era mult prea obositor să se mişte în ritmul dezlânat al stărilor lui sufleteşti. Ar fi mai bine să rămână acolo unde este. Patrick avea să le strice vacanţa, dar mai întâi de toate voia să o facă să-i dea dreptate că cearta cu Henry era un semn al splendidei sale integrităţi şi nicidecum un semn al iritării sale de necontrolat. Mary refuza. Până în acea seară devenise evident că înţelegerea lui Patrick de a se contrazice cu Henry era în primejdie.

— O să fie greu să purtăm o conversaţie dacă tu continui să ataci tot ce spun eu, spuse Henry. Hai să ne concentrăm pe discuţiile despre familie.

— E o formulă dovedită pentru voie bună şi solidaritate, spuse Patrick, râzând în stilul său caracteristic, scurt şi gălăgios.

— Eşti la fel de rău ca Yasser Arafat. Din punctul tău de vedere, pacea şi înfrângerea sunt unul şi acelaşi lucru. Eu nu fac altceva decât să încerc să fiu ospitalier. Nu e nevoie să fii de acord, dacă ai vreo problemă ideologică cu asta.

Henry chicoti în momentul în care pronunţă „ideologică", care i se părea tot atât de comic pe cât „poponeţ" i se pare unui copil de patru ani.

— Ai dreptate, zise Patrick. Nu e nevoie.

— Dar ne-ar plăcea, se grăbi Mary să adauge.

— Vorbeşte în numele tău, spuse Patrick.

— Asta şi fac, răspunse ea, şi spre deosebire de tine încerc să vorbesc şi în numele copiilor.

— Serios? Nu mai demult de azi-dimineaţă Thomas spunea că Henry e „un omuleţ comic" şi, după cum bine ştii, Robert l-a poreclit „Hitler". Mă îndoiesc că vorbeşti chiar şi în numele tău după ce te-a gonit ieri de la masa de prânz.

Aceasta pusese capac. Plecară în dimineaţa următoare. Se aşteptase ca Patrick să fie încăpăţânat, şi orgolios, şi distructiv, dar nu îl iertase încă pentru faptul că îi indusese şi pe copii în ultimul său atac.

Automatul pentru gheaţă de pe holul motelului produse încă o secreţie spasmodică de cuburi de gheaţă chiar dincolo de zidul subţire al dormitorului. Zumzetul ţânţarilor de pe autostradă lăsase loc zbârnâitului unei viespi. Thomas se foşni în pat, iar apoi, animat de obişnuita sa tranziţie bruscă spre dorinţa deplină, se ridică şi spuse: „Vreau să-mi citeşti o poveste." Mary ridică supusă volumul din *Vântul prin sălcii,* pe care îl începuseră pe când erau în Mâine.

— Îţi mai aduci aminte unde rămăseserăm? întrebă mama.

— Şoricelul îi spunea lui Cârtiţă că e un porc, spuse Thomas, cu ochii rotunzi de mirare. Dar, de fapt, el e şobolan.

— Ai dreptate, râse Mary. Şoricelul şi Cârtiţa se întorceau pe malul râului într-o după-amiază întunecată de decembrie. Cârtiţa tocmai adulmecase urmele vechiului său cămin şi era copleşită de dor şi nostalgie. Şoricelul îşi continuase drumul către malul râului, unde se afla casa lui, bănuind că şi Cârtiţa va dori să meargă acolo. Atunci Cârtiţa avu o criză şi îi mărturisi Şoricelului despre dorul de casă.

Mary reciti propoziţia la care se opriseră cu o seară înainte.

— „Şoarecele rămase cu privirea aţintite înainte, fără să spună un cuvânt, ci doar mângâind-o uşor pe Cârtiţă pe umăr. După un timp, şopti cu tristeţe: «Acum îmi dau seama! M-am purtat ca un porc! Eu sunt un porc! Doar un porc, un porc adevărat!»”

— Adică... începu Thomas.

Cineva bătu la uşă. Mary lăsă cartea din mână şi întrebă cine este.

— Bobby! spuse Thomas. Ştiam că eşti tu fiindcă... aşa, fiindcă eşti tu.

Robert se aşează pe pat cu umerii căzuţi şi fără să dea atenţie raţionamentului fratelui său.

— Urăsc locul ăsta, spuse el.

— Ştiu, zise Mary. Dar de dimineaţă o luăm din loc.

— Din nou, mârâi Robert. Am trecut prin trei moteluri de când Domnul Procuror a făcut în aşa fel încât să fim aruncaţi de pe insula aia superbă. Am putea la fel de bine să ne cumpărăm o casă mobilă.

— După ce luăm micul dejun, o să o sun pe Sally să văd dacă putem merge în Long Island cu câteva zile mai devreme decât era planificat.

— N-am chef să merg în Long Island, zise Robert. Vreau acasă.

— Cârtiţă simte mirosul casei şi vrea să ajungă acolo, spuse Thomas, aplecându-se înspre fratele său ca să îi susţină cauza.

Căzură de acord că, în cazul în care nu vor putea merge direct în Long Island, îi vor spune lui Patrick că vor să se întoarcă în Anglia.

— Gata cu fascinaţia asta pentru alergatul pe drumuri, zise Robert. Te rog.

Când încercă să vorbească cu Sally, nu îi răspunse nimeni la casa din Long Island. În cele din urmă dădu peste ea la New York.

— A trebuit să ne mutăm în oraş fiindcă ni s-a spart rezervorul de apă şi a inundat tot parterul. Vecinii ne dau în judecată, aşa că îi dăm şi noi în judecată pe instalatorii care ne-au montat rezervorul anul trecut. Instalatorii dau în judecată compania care a produs rezervorul pentru design defectuos. Iar locatarii dau în judecată clădirea, deşi sunt cu toţii plecaţi în concediu, pentru că apa a fost oprită timp de două zile şi nu doar două ore, ceea ce i-a stresat îngrozitor pe unde sunt ei în Toscana sau Nantucket.

— La naiba! zise Mary. Ce-are dacă ştergi totul cu un mop şi cumperi un rezervor nou?

— Chestia asta e tipic englezească, spuse Sally, fermecată de stoicismul tăcut al lui Mary.

La micul dejun, Mary le explică celorlalţi că nu prea aveau loc în apartamentul din New York, dar Sally spune că sunt bine-veniţi să se înghesuie şi ei pe acolo după cum s-o putea.

— Nu vreau să mă înghesui, spuse Robert. Vreau să mă urc în avion şi să scap de aici.

— Acum suntem într-un avion, zise Thomas, întinzându-şi braţele ca nişte aripi, şi Alabala e în carlingă.

— Vai, vai, spuse Robert. Ar fi mai bine să luăm următorul avion.

— Tot el e şi în următorul, spuse Thomas, la fel de uimit ca şi ceilalţi de ingeniozitatea lui Alabala.

— Dar cum reuşeşte să facă asta? întrebă Robert.

Thomas privi puţin în lături, căutând o explicaţie.

— S-a ejectat cu scaunul, spuse el, scoţând un sunet care să redea ejectarea. Şi pe urmă Felan a oprit avionul următor şi Alabala s-a urcat în el.

— Aici intervine problema cu biletele noastre care sunt nerambursabile, zise Patrick.

— Am fi putut cumpăra altele noi cu banii pe care i-am cheltuit pe aceste moteluri dezgustătoare, spuse Robert.

— L-ai învăţat să se certe prea bine, zise Mary.

— N-ai de ce să te cerţi, nu-i aşa? spuse Patrick. Cred că deja ne-am săturat toţi până peste cap de America.

16

După căzătura lui Eleanor, rugăminţile sale nesfârşite de a fi omorâtă îl obligaseră pe Patrick să se intereseze cu privire la detaliile juridice ale eutanasiei şi ale sinuciderii asistate. Din nou, ca şi în cazul dezmoştenirii sale, Patrick devenea juristul dorinţelor neplăcute ale mamei sale. La un nivel superficial, exista un sentiment mai plăcut la gândul că va scăpa de Eleanor decât atunci când pierduse Saint-Nazaire, dar, totuşi, imoralitatea gestului pe

care i se cerea să îl săvârşească depăşea bariera bunului simţ cu o vigoare iacobină. Deşi azilul de bătrâni nu semăna cu decorul clasic pentru *Tragedia răzbunătorului,* resimţea primejdia de a uzurpa monopolul lui Dumnezeu din dorinţa de răzbunare la fel de acut ca şi în catacombele unui castel italian. Se străduia să se stăpânească şi să îşi analizeze motivele cât se poate de meticulos. Morţii nu ar avea atâta ambiţie să se transforme în stafii dacă nu ar exista sentimentul de vinovăţie al celor vii. Mama lui era precum o avalanşă de bolovani care blochează o trecătoare din munţi. Probabil că ar putea să o îndepărteze din drum, dar, dacă intenţiile sale sunt criminale, stafia ei va bântui veşnic acea trecătoare.

Se hotărî să nu contribuie cu nimic la organizarea morţii ei. Rugămintea de a o ajuta să moară era ultimul şi cel mai obscen şiretlic al unei femei care insistase mereu, chiar de la naşterea lui, că ea este cea căreia trebuie să i se ridice moralul, îi făcu o nouă vizită lui Eleanor şi se lămuri că cea mai crudă pedeapsă pe care i-o putea aplica era să o lase exact acolo unde era. Încercă să îşi păstreze sentimentul de mânie care să îl împiedice să o ajute, dar mila nu îi dădea pace. Mila era mult mai greu de îndurat, încât ajunse să-şi vadă propria dorinţă de răzbunare drept o dovadă de frivolitate.

— Haide, fa-ţi un serviciu, transformă-te într-un criminal, mormăi el în sinea lui în vreme ce forma numărul Asociaţiei pentru Eutanasie Voluntară.

Nu vorbise cu nimeni despre cercetările sale înainte de vacanţa din America. Pe Mary nu o informase pentru că orice discuţie serioasă ar fi purtat ei doi se încheia mereu cu o ceartă. Nu îi spusese nici Juliei fiindcă aventura lor se afla în ultimul stadiu al decăderii. În orice caz, discreţia era fundamentală într-o ţară în care gestul de a ajuta pe cineva să moară se pedepsea cu

paisprezece ani de închisoare. Citise mai multe articole despre unele asistente care fuseseră trimise la închisoare pentru avuseseră generozitatea de a le face injecţii letale unor pacienţi. În ciuda numelui care suna promiţător, Asociaţia pentru Eutanasie Voluntară nu avea cum să îl ajute. Era o simplă asociaţie care se ocupa de o campanie menită să schimbe legislaţia. Patrick îşi aminti că citise despre Arthur Koestler şi soţia lui care folosiseră nişte pungi din plastic cumpărate de la Exit pentru a se asfixia la reşedinţa lor din Montpelier Square. Doamna de la Asociaţia pentru Eutanasie Voluntară care îi răspunsese la telefon nu auzise niciodată de o organizaţie numită Exit. Nu putuse nici măcar să îi răspundă la majoritatea întrebărilor, fiindcă sfatul ei ar fi putut fi considerat drept „consiliere" sinucigaşă, un delict care se pedepsea la fel ca asistarea sau ajutorarea unui sinucigaş. Nu auzise nici de organizaţia numită Dignitas şi nu avea cum să îl ajute să ia legătura cu aceasta. Nu doar Dumnezeu „se folosea de legile canonice pentru a lupta împotriva masacrării propriei fiinţe", îi trecu prin minte lui Patrick pe măsură ce discuţia lor zadarnică se apropia de final. În cartea de telefoane, nepăsătoare faţă de consecinţele legale, descoperise peste numai câteva minute numărul organizaţiei Dignitas.

Cu inima bătându-i mai să-i sară din piept, sună în Elveţia. Vocea calmă care îi răspunse la telefon în germană se dovedi cunoscătoare şi de limba engleză şi promise să îi trimită câteva informaţii. Când Patrick trecu la detaliile juridice, bărbatul de la celălalt capăt al firului îi spuse că nu era o chestiune de eutanasie, ci de sinucidere asistată, administrată de însuşi pacientul în cauză. I se vor prescrie barbiturice în cazul în care un doctor elveţian este convins că cererea este îndreptăţită şi că sinuciderea este absolut voluntară. Dacă nu voia să piardă vremea cât timp aştepta să îi

sosească formularele de înscriere, ar fi bine ca Patrick să obţină o scrisoare de consimţământ de la Eleanor şi raportul unui doctor cu privire la starea ei. Patrick îi atrase atenţia că mama sa nu mai poate să scrie şi că are dubii în privinţa capacităţii ei de a-şi face singură injecţia.

— Poate să semneze?

— Cu greu.

— Poate să înghită?

— Cu greu.

— Atunci, poate că am putea să o ajutăm.

La sfârşitul convorbirii în Elveţia, Patrick se simţi copleşit de o puternică emoţie. Să semneze şi să înghită, acestea erau cheile împărăţiei, codul de lansare a rachetei. În scurt timp Eleanor avea să le piardă şi pe acestea. Îl îngrozea ideea că nu va reuşi să înghită barbituricele. Cât despre semnătura ei, semăna mai degrabă cu o formaţiune alpină, mai apropiată de primele mâzgăleli ale lui Thomas. Patrick începu să se plimbe dintr-un capăt al altuia al salonului din apartamentul său londonez. „Lucra de acasă" şi aşteptase ca Robert să plece la şcoală şi Mary să îl ducă pe Thomas în Holland Park înainte de a-şi continua ancheta secretă. Acum avea la dispoziţie tot apartamentul; nu mai era nimeni căruia să-i fie util, nimeni cu care să se poarte prieteneşte. Totuna, căci nu-şi putea înfrâna agitaţia şi repeta încontinuu: „Semnează şi înghite, semnează şi înghite", ca un papagal prins cu un lanţ în colţul unei camere supraaglomerate. Tensiune se ridica tot mai mult, din când în când trebuia să se oprească şi să expire uşor pentru a înlătura senzaţia de leşin. Emoţia lui avea ceva sinistru, asemeni unei tocile. Avea să îi ofere lui Eleanor exact ceea ce îşi dorea. Dar oare, se cădea ca el să şi-o dorească la fel de mult?

Recunoscu amprenta dorinţelor sale ucigaşe şi numaidecât îl cuprinse neliniştea. Sentimentul care părea nou, dar care existase înlăuntrul lui în tot acest timp, era propria-i dorinţă după un pahar de barbiturice. „Să mor în miez de noapte fără dureri” – avea sonorităţi similare cu denumirea medicamentului final: Sismidnopin.

„O, Doamne! Ai un flacon de Sismidnopin! Îmi dai şi mie câteva?” ţipă el dintr-odată când ajunse la capătul coridorului, apoi făcu cale-ntoarsă. Avea gândurile răvăşite peste tot, sau mai bine zis, gândurile sale erau într-un loc de unde atrăgeau totul spre ele. Îi trecu prin minte un marş modest de protest, care începea din Hampstead cu o mână de indivizi animaţi de opinii etice şi care militau pentru eliminarea suferinţei inutile, şi care devenea tot mai amplu pe măsură ce înainta pe Swiss Cottage, până ce toate magazinele îşi închideau porţile şi toate restaurantele se goleau, şi trenurile se opreau, şi benzinăriile rămâneau fără lucrători, şi întreaga populaţie a Londrei pornea în valuri înspre Whitehall şi Trafalgar Square, şi Parliament Square, blestemând suferinţa inutilă şi revendicând Sismidnopin.

„De ce un câine sau o pisică pot să fie eutanasiate”, se tânguia el în fruntea mulţimii, „în vreme ce ea...” Făcu un efort să se potolească. „Mai taci odată”, îşi spuse, prăbuşindu-se pe canapea.

„Nu încerc decât să o ajut pe bătrâna mea mamă”, se prosti el cu o voce schimbată. „Ca să fiu sincer, e puţin cam expirată. Nu-i mai place viaţa la fel de mult ca altădată. Nici măcar nu mai poate să se uite la televizor. E oarbă. Nu are rost să îi citeşti, nu face altceva decât să o agite şi mai mult. Orice lucru o sperie, chiar şi amintirile plăcute. Pe cuvântul meu, e o situaţie groaznică.”

Cine vorbea? Cu cine vorbea el? Simţi că o ia razna.

Expiră uşor. Era mult prea încordat. O să facă un atac de cord doar din vina lui şi o să omoare persoana greşită. Îşi dădea seama că se sfărâmă în bucăţele mici fiindcă simplitatea situaţiei sale – unui fiu i s-a cerut să-şi ucidă mama – era insuportabilă; iar simplitatea situaţiei ei – o persoană e îngrozită de fiecare secundă din viaţa sa – era şi mai insuportabilă, încercă să nu alunge acest sentiment, să se gândească la acel lucru de neîndurat: experienţa lui Eleanor. O simţea zvârcolindu-se în pat, implorând moartea. Odată toate subterfugiile epuizate, îl podidiră brusc lacrimile.

În acea dimineaţă, în apartamentul său, luă sfârşit rivalitatea dintre răzbunare şi compasiune, şi nu îi rămase decât dorinţa sinceră ca toţi membrii familiei sale să fie liberi, chiar şi mama lui. Se hotărî să mai încerce să obţină un raport medical înainte de plecarea spre America. Nu avea niciun rost să apeleze la vreunul din doctorii de la azil, a căror unică misiune era să îşi ţină în viaţă pacienţii în ciuda dorinţei lor aprige de a fi se face injecţia letală. Doctorul Fenelon era doctorul lor de familie, dar nu o îngrijise niciodată pe Eleanor. Era un bărbat milos şi inteligent, ale cărui convingeri religioase nu se opuseseră până atunci reţetelor dubioase şi consultaţiilor pe fugă. Patrick îl privise mereu ca pe un om matur şi fu uimit să îl audă vorbind despre orele sale de etică de la Ampleforth, ca şi când i-ar fi permis unui preot să pulverizeze fixativul Infallible peste viziunea sa adolescentină despre lume.

— Încă mai cred că sinuciderea este un păcat, spuse dr. Fenelon, dar am încetat să mai cred că oamenii care vor să se sinucidă sunt ispitiţi de diavol, fiindcă acum ştim că ei suferă de o boală numită depresie.

— Ascultă-mă, spuse Patrick, încercând să treacă cât mai discret cu putinţă peste surpriza de a-l regăsi pe diavol pe lista de oaspeţi,

atunci când nu te mai poţi mişca, nu mai poţi vorbi, citi, şi când ştii că îţi pierzi controlul propriei minţi, depresia nu mai poate fi clasificată ca o boală, ci este unicul răspuns raţional. Veselia este cea care ar trebui explicată prin vreo disfuncţie glandulară sau vreo forţă supranaturală.

— Când oamenii sunt depresivi, noi le dăm antidepresive, se încăpăţână dr. Fenelon.

— Mama deja ia antidepresive. E adevărat că o ajută să-şi deteste viaţa cu un oarecare entuziasm. Până să le ia, nu m-a rugat niciodată să o omor.

— Lucrul cu muribunzii poate fi privit drept un mare privilegiu, zise dr. Fenelon.

— Mă îndoiesc că mama se va apuca să lucreze cu muribunzii, îl întrerupse Patrick. Nici nu se poate ţine pe picioare. Dacă vrei să spui că pentru tine e un privilegiu, trebuie să-ţi spun că pe mine mă preocupă mai mult calitatea vieţii ei decât a ta.

— Ce vreau eu să spun, zise doctorul mult mai amabil decât ar fi meritat remarca sarcastică a lui Patrick, e faptul că suferinţa poate avea un efect care să te transfigureze. După o luptă teribilă, îi vezi pe unii oameni că ating un fel de linişte interioară pe care nu au cunoscut-o niciodată.

— Trebuie totuşi să ai o oarecare conştiinţă de sine pentru a atinge liniştea, şi tocmai asta îi lipseşte mamei.

Doctorul se lăsă pe spate în scaunul său tapiţat cu piele, clătinând din cap plin de înţelegere, şi lăsă să se vadă crucifixul pe care îl ţinea pe o etajeră din spatele său. Patrick îl mai observase şi cu alte ocazii, dar acum îi dădea impresia că îşi bate joc de el cu răsturnarea sa strălucitoare dintre glorie şi durere, transformând lucrul faţă de care ar fi fost firesc să simtă aversiune în chiar sensul fundamental al vieţii, nu doar acel sens lumesc de a obliga o

persoană să gândească mai profund, ci sensul complet ascuns al lumii ale cărei păcate sunt iertate din cauză că Iisus a săvârşit o ilegalitate cu două mii de ani în urmă. Ce însemna că lumea fusese iertată de păcate? În mod cert, nu însemna că sunt mai puţine păcate. Şi cum a fost posibil ca execuţia obscenă şi perversă a lui Hristos să fie responsabilă pentru această iertare care, din punctul de vedere al lui Patrick, nici măcar nu se petrecuse? Până în momentul acela nu resimţise decât uluire în faţa rolului minor pe care creştinismul îl jucase în viaţa lui, dar acum se trezi plin de ură faţă el din cauză că ameninţa să o lipsească pe Eleanor de şansa unei morţi rapide. După alte câteva amintiri şcolăreşti, dr. Fenelon se declară de acord să alcătuiască un raport despre starea lui Eleanor. Nu era treaba lui în ce scop avea să fie folosit raportul, se încurajă singur, şi stabili cu Patrick să facă împreună o vizită la azil peste două zile.

Patrick se duse să îi dea mamei sale veştile bune şi să o pregătească pentru sosirea doctorului.

— Vreau... gemu ea, şi continuă peste o jumătate de oră, Elve... ţia.

Patrick încercă să îşi stăpânească nerăbdarea folosindu-se de nerăbdarea mamei sale.

— O să facem totul cât se poate de repede, îi spuse el cu blândeţe.

— Tu... emeni... cu... fiul... meu, reuşi ea să articuleze într-un final.

— Există o explicaţie simplă, zise Patrick. Eu sunt fiul tău.

— Nu! spuse Eleanor, păşind pe un teren cunoscut.

La plecare, Patrick era tot mai sigur că nu peste mult timp Eleanor se va seniliza prea mult pentru a-şi mai da consimţământul.

A doua zi, când îl conduse pe dr. Fenelon în camera fetidă a lui Eleanor, o găsiră într-o stare de veselie isterică pe care Patrick nu o mai văzuse vreodată, dar care i se părea de înţeles. Femeia îşi închipuia că trebuie să se comporte cât mai bine, să-l câştige pe doctor de partea ei, să-i demonstreze că era cuminte şi că merită o favoare. Îl fixa cu ochii în care se citea veneraţia. El era mântuitorul ei, îngerul ei al morţii. Dr. Fenelon îl rugă pe Patrick să nu plece, ca să-l ajute să desluşească vorbele incoerente ale lui Eleanor. Se declară impresionat de reflexele ei bune, de lipsa durerilor provocate de imobilizarea la pat, şi în general de starea bună a pielii. Patrick îşi întoarse privirile în momentul în care doctorul îi dezveli abdomenul zbârcit şi alb, cuprins de sentimentul că nu se cade să o vadă pe mama sa atât de dezgolită, după cum nici nu şi-ar fi dorit să o vadă. Nerăbdarea ei îl aducea la capătul răbdărilor. De ce nu putea şi ea să manifeste suferinţa pe care el se străduise toată săptămâna să o exprime în cuvinte? Ea nu ezita niciodată să îi provoace o nouă dezamăgire. Îşi închipuia deja raportul de un optimism insuportabil pe care dr. Fenelon urma să îl dicteze odată întors la cabinet. În aceeaşi seară compuse o scrisoare de consimţământ, dar nu se simţea pregătit să o revadă pe mama sa într-un timp atât de scurt. Oricum, Fenelon nu va termina raportul înaintea plecării lor în America, aşa că se hotărî să amâne totul până la întoarcere.

Pe durata vacanţei încercase să nu se gândească la o situaţie care nu avea cum să facă progrese, dar înţelegea că secretul planului său macabru îl îndepărta de restul familiei sale. După ce renunţase la băutură, se agăţă de viziunea turmentată a Zonei trei pe care o avusese în grădina lui Beth şi Walter. De câte ori încerca să definească Zona trei, nu-i venea în minte decât sub forma unei generozităţi ce nu era născută din compensaţie sau datorie. Deşi nu

reuşea să o descrie, se agăţă de această intuiţie fragilă a ceea ce ar putea însemna starea de bine.

Doar în momentul în care se văzu urcat în avionul spre Anglia, îi mărturisi în cele din urmă lui Mary ce se întâmplă. Thomas dormea, iar Robert se uita la un film. La început Mary nu făcu altceva decât să îşi manifeste compasiunea faţă de chinurile prin care trecuse Patrick. Nu îndrăznea să îşi exprime bănuiala că Patrick fusese prea ocupat să îşi analizeze propriile motive încât e posibil să nu fi acordat suficientă atenţie motivelor lui Eleanor. Dorinţa de a muri era unul dintre cele mai obişnuite lucruri în viaţă, dar moartea era cu totul altceva. Rugăminţile lui Eleanor nu erau o ofertă de a fi înlăturată, ci unica modalitate care îi mai rămăsese pentru a fi în centrul atenţie familiei. Înţelegea că va trebui să se omoare cu mâna ei? Mary era convinsă ca Eleanor îşi imagina un doctor înţelept cu privirile adânci ca un lac de munte care se apleacă deasupra ei pentru a-i da sărutul fatal, şi nicidecum un pahar plin cu barbiturice amare pe care va trebui să îl ducă singură la buze. Eleanor era cea mai imatură persoană pe care o cunoscuse Mary, chiar mai imatură decât Thomas.

— Nu o s-o facă, îi spuse în cele din urmă lui Patrick. Nu le va înghiţi. Va trebui să faci rost de un elicopter medical, să o duci să o consulte doctorii din Elveţia, şi să îi cumperi reţeta şi pe urmă ea nu o să le înghită.

— Dacă mă pune să o duc în Elveţia degeaba, o omor, zise Patrick.

— Sunt sigură că asta e şi intenţia ei, spuse Mary. Vrea ca responsabilitatea morţii să nu atârne pe umerii ei.

— Mă rog, spuse Patrick, cu un suspin de nerăbdare. Totuşi, eu trebuie să mă port cu ea ca şi cum şi-ar dori într-adevăr singurul lucru pe care mai poate să-l rostească.

— Nu mă îndoiesc că îşi doreşte sincer să moară, zise Mary. Dar nu ştiu dacă e în stare să o ducă la bun sfârşit.

Chiar şi cu căştile la urechi, Robert îşi dădea seama că părinţii săi purtau o conversaţie destul de aprinsă. Le dădu la o parte şi îi întrebă ce se întâmplă.

— E vorba de buni şi de cum o putem ajuta, spuse Mary.

Robert îşi puse căştile la loc. Din punctul lui de vedere, Eleanor nu era decât o persoană care nu murise încă. Părinţii lui nu îl mai duceau nici pe el, nici pe Thomas să o vadă, fiindcă spuneau că îi tulbură prea tare. Trebuia să facă un mare efort pentru a-şi aminti de vremurile de demult pe când era apropiat de ea, şi era un efort care i se părea inutil. Uneori, în compania celeilalte bunici, indiferenţa sa faţă de Eleanor era luată prin surprindere şi, spre deosebire de nodul bine strâns al egoismului lui Kettle, îi venea în minte blândeţea lui Eleanor şi rănile chinuitoare ale bunelor sale intenţii. Şi atunci uita cât de mult îi nedreptăţise Eleanor când îi lipsise de Saint-Nazaire şi simţea cât de nedrept era pentru Eleanor să fie în propria-i piele, nu doar în situaţiile critice, ci întotdeauna. Într-un final, era nedrept faţă de toţi să fie cine sunt fiindcă nu puteau fi şi altcineva. Nu îşi dorea să fie altcineva, dar îl măcina gândul că, în caz de urgenţă, nici nu va putea fi. Îşi scoase din nou căştile ca şi când acestea ar fi fost motivul neputinţei sale. Comedia despre câinele care devenise preşedintele Statelor Unite nici măcar nu era prea grozavă. Robert schimbă canalele până ajunse la o hartă pe care se vedea avionul lor plutind pe deasupra coastei Irlandei, la sud de Cork. Pe urmă se extinse şi pe ecran apărură Londra, Parisul şi Golful Biscay. La o scară mai largă se vedeau Casablanca, Djibouti şi Varşovia. Cât timp va mai dura acest festin de informaţii? Unde se aflau în raport cu luna? în cele din urmă se afişă şi unicul lucru care interesa pe toată lumea: 52 de minute

până la aterizare. Zburau prin întuneric de şapte ore bune, de-a lungul cărora înghiţiseră o mulţime de fuse orare. Viteza; altitudinea; temperatura; ora locală la New York; ora locală la Londra. Îţi ofereau informaţii despre absolut orice, mai puţin despre ora locală din avionul cu care călătoreai. Ceasurile nu reuşeau să ţină pasul cu acele minute deformate şi tot mai numeroase. Ar fi trebuit să îşi întoarcă cadranele şi să spună ACUM până în momentul în care vor ateriza şi vor putea calcula din nou cu precizie.

Tânjea să atingă pământul cu picioarele, să ajungă acasă la Londra. Odată cu pierderea proprietăţii de la Saint-Nazaire, Londra devenise unicul lui cămin. Auzise zvonuri despre copii care se prefăceau că sunt adoptaţi şi că părinţii lor adevăraţi erau mult mai fascinanţi decât oamenii plictisitori cu care trăiau. La fel procedase şi el cu Saint-Nazaire, despre care se prefăcea că ar fi adevărata lui casă. După şocul pierderii acesteia, în timp se consolase cu gândul că locul său era printre panourile anoste şi platanii uriaşi din oraşul său natal. Spre deosebire de forfota New Yorkului, reminiscenţele rustice ale Londrei şi intimitatea străduţelor sale sinuoase părea exact opusul definiţiei de oraş, dar, cu toate acestea, îi era dor de noroiul negru şi lipicios din parcuri, de terenurile de joacă inundate de ploi şi de padocurile pline cu frunze uscate, de imaginea sa în uniforma şcolară nesuferită, reflectată în oglinda din hol, de zgomotul surd al portierei de la maşină în drum spre şcoală. Nimic nu părea mai exotic decât profunzimea acelor sentimente.

O stewardesă o anunţă pe Mary că trebui să îl trezească pe Thomas înainte de aterizare. Copilul se trezi, iar Mary îi dădu o sticlă cu lapte. Pe la jumătatea sticlei, Thomas îi desfăcu dopul şi

zise: „Alabala e în carlingă!” Ridică spre fratele său doi ochişori rotunzi: „El o să aterizeze avionul!”

— Vai de mine, spuse Robert, am dat de belea.

— Căpitanul îi zice: „Nu, Alabala, nu ai voie să aterizezi avionul”, spuse Thomas zgâlţâindu-se în scaun, „dar Felan are voie să îl aterizeze.”

— E şi Felan înăuntru?

— Da. El e copilotul.

— Zău? Şi pilotul cine e?

— Scott Tracy.

— Deci noi suntem într-un avion internaţional de salvare?

— Exact. Şi trebuie să salvăm un pentatenton.

— Ce e un pentatenton?

— Păi, e un arici, şi a căzut în râu.

— În Tamisa?

— Da! Şi nu ştie să înoate, aşa că Gordon Tracy trebuie să-l salveze cu un Thunderbird 4.

Thomas zvâcni brusc din mână şi împinse submarinul prin apele noroioase ale Tamisei.

Robert începu să fredoneze coloana sonoră din *Thunderbirds,* folosindu-se de cotiera dintre ei pe post de tobă.

— Poate o convingi tu să semneze scrisoare de consimţământ, zise Patrick.

— Bine, spuse Mary.

— Măcar putem să adunăm toate elementele...

— Ce elemente? întrebă Robert.

— Nu contează, spuse Mary. Ia te uită, ne pregătim să aterizăm, continuă ea, străduindu-se să confere câmpurilor scânteietoare, străzilor aglomerate şi pâlcurilor de case roşiatice o emoţie pe care altfel e puţin probabil că ar fi putut-o suscita.

În ziua sosirii, din maldărul de scrisori adunate în hol ieşiră la iveală formularul de membru Dignitas şi raportul doctorului Fenelon. Patrick se tolăni istovit pe canapeaua neagră şi începu să răsfoiască broşura trimisă de Dignitas.

— Toţi oamenii pe care îi dau exemplu în broşuri suferă de boli incurabile şi trec prin dureri agonizante sau nu mai pot să îşi mişte decât una din pleoape, remarcă el. Mă tem că ea nu e destul de bolnavă.

— Hai să adunăm toate datele şi să vedem ce părere au despre cazul ei, spuse Mary.

Patrick îi înmână scrisoare de consimţământ pe care o compusese înainte de a pleca în America, şi Mary plecă la azil. Pe coridorul de la etaj, îngrijitorii lăsaseră uşile întredeschise ca să se aerisească. Prin uşa crăpată Eleanor părea destul de liniştită până ce simţi o prezenţă străină şi privi cu un soi de inexpresivitate mânioasă în direcţia vizitatorului. Când Mary îi spuse cine e, Eleanor înşfacă bara metalică de la marginea patului şi se căzni să se ridice, în timp ce scotea un şir de sunete ininteligibile. Mary avu senzaţia că a întrerupt comuniunea lui Eleanor cu un tărâm necunoscut în care lucrurile nu erau la fel de grave ca pe Pământ. Dintr-odată avu sentimentul că ambele capete ale vieţii sunt înfricoşătoare, iar între ele se găseşte o porţiune nu mai puţin cumplită. Nu-i de mirare că oamenii fac tot ce le stă în putinţă ca să scape.

Nu avea niciun rost să o întrebe pe Eleanor cum se simte, nu avea rost să facă conversaţie, aşa că Mary se lansă direct în a-i povesti despre familie. Eleanor părea îngrozită să se vadă plasată în coordonatele familiei sale. Mary ajunse repede la scopul vizitei sale, oferindu-se să îi citească scrisoarea cu voce tare.

— Dacă exprimă ceea ce vrei să spui tu, poţi să o semnezi, zise Mary.

Eleanor clătină din cap.

Mary se ridică şi închise uşa, aruncând o privire pe coridor să vadă dacă vine vreo asistentă. Îşi trase scaunul aproape de pat şi îşi sprijini bărbia de marginea zăbrelelor în vreme ce ţinea scrisoare aproape de faţa lui Eleanor. Începu să citească cu o emoţie surprinzătoare.

> În ultimii ani am suferit mai multe atacuri cerebrale, fiecare lăsându-mă cu o sănătate tot mai şubredă. Abia mai reuşesc să mă mişc şi să vorbesc. Sunt ţintuită la pat şi sufăr de incontinenţă. Tot timpul mă macină neliniştea şi spaima şi frustrarea în faţa invalidităţii şi inutilităţii mele. Nu există şanse ca starea mea să se amelioreze, ci doar să mă îndrept spre demenţă, lucrul care mă înfioară cel mai mult. Nu mă mai pot baza pe facultăţile mele. Moartea nu o privesc cu teamă, ci cu dor. Ea e unica mea scăpare din tortura zilnică a existenţei mele. Vă rog să mă ajutaţi dacă puteţi.
>
> Cu respect,

— Crezi că e cinstit? întrebă Mary, abia stăpânindu-şi lacrimile.

— Nu... e, îngăimă Eleanor.

— Vreau să spun dacă ţi se pare o prezentare cinstită.

— E.

Îşi strânseră mâinile câteva clipe, fără să-şi adreseze vreun cuvânt. Eleanor o privi cu ochi lacomi şi săraci în lacrimi.

— Vrei să o semnezi?

— Semnez, răspunse ea, înghiţind cu greu.

Când Mary ieşi în stradă, pe lângă sentimentul de uşurare fizică fiindcă scăpase de mirosul de urină şi de varză fiartă, şi de atmosfera din camera de aşteptare în care moartea era ca un tren care soseşte cu întârziere, se simţi recunoscătoare că pentru un moment reuşise să comunice cu Eleanor. În strânsoarea acelei mâini simţise nu doar o chemare, ci şi o fermitate care o făcuse să se întrebe dacă nu cumva greşea îndoindu-se de hotărârea lui Eleanor de a se sinucide. Dar, cu toate acestea, exista ceva fundamental pierdut în cazul lui Eleanor, o senzaţie că nu aparţinea nici tărâmului lumesc al familiei, prieteniei sau politicii şi al posesiunilor materiale, dar nici tărâmului contemplaţiei şi al împlinirii spirituale; ea nu făcuse altceva decât să îl sacrifice pe fiecare în parte în favoarea celuilalt. Dacă aparţinea acelei categorii de oameni care auzeau mereu chemarea ademenitoare a opţiunii la care trebuiau să renunţe, atunci Eleanor era sortită să resimtă o dorinţă infinită de a rămâne în viaţă imediat ce se vor fi încheiat toate pregătirile pentru sinuciderea ei. În acest caz, mântuirea va fi mereu în altă parte. Dintr-odată viaţa îi va apărea drept o opţiune mult mai spirituală – să te deprinzi cu răbdarea, să rămâi în flăcările purificatoare ale suferinţei, sau ceva de genul acesta. Va fi păcălită şi va suporta mai multe clipe înfiorătoare şi, inevitabil, moartea îi va părea mai spirituală – se te contopeşti cu sursa, să încetezi a mai fi o povară, să îl întâlneşti pe Iisus la capătul tunelului, ceva de genul acesta. Sfera spirituală, pe care eşuase să o atingă la fel ca şi în alte aspecte ale vieţii sale, trecea printr-o metamorfoză nesfârşită fără să-şi piardă centralitatea teoretică.

Când ajunse acasă, Thomas o zbughi pe hol în întâmpinarea ei. Îi cuprinse pulpa între mâini cu ceva greutate, din cauza sferei Hoberman, un dispozitiv multicolor, dodecaedric pliant, pe care şi-l prinsese în jurul gâtului şi îl purta ca pe o cască spinoasă. Îşi

vârâse mâinile într-o pereche de şosete şi ţinea în braţe un ventilator cu baterii care răspândea lumini colorate, cumpărat cu ocazia vizitei la Circul Chinez din strada Blackheath.

— Noi suntem pe Pământ, nu-i aşa, mami?

— Cei mai mulţi dintre noi, zise Mary cu gândul la chipul lui Eleanor pe care îl zărise prin uşa întredeschisă a camerei.

— Aşa ştiam şi eu, spuse Thomas filosofic. Cu excepţia astronauţilor care sunt în spaţiu. Şi ei plutesc de colo-colo pentru că nu există gravitaţie!

— A semnat? întrebă Patrick, care-şi făcuse apariţia în cadrul uşii.

— Da, spuse Mary şi îi dădu scrisoarea.

Patrick trimise scrisoarea, formularul de înscriere şi raportul doctorului în Elveţia şi aşteptă câteva zile înainte să sune să verifice dacă cererea mamei sale avea vreo şansă să fie aprobată.

„În cazul de faţă credem că vă putem fi de ajutor", suna răspunsul. Se încăpăţâna să nu se implice emoţional, lăsând panica şi exaltarea şi solemnitatea să sune la uşă în timp ce el privea pe ascuns din spatele draperiilor, prefăcându-se că nu este acasă. Primi ajutor de la potopul de nevoi practice cu care familia se confruntă în săptămâna următoare. Mary îi dădu vestea lui Eleanor care îi răspunse printr-un zâmbet radios. Patrick cumpără bilete de avion pentru joia următoare. Cei de la azil fură înştiinţaţi că Eleanor urma să se mute, fără a fi se spune unde. Stabiliră şi o consultaţie la un doctor din Zurich.

— Am putea să mergem cu toţii miercuri ca să ne luăm rămas-bun, sugeră Patrick.

— Fără Thomas, zise Mary. A trecut prea mult timp de la ultima vizită şi data trecută ne-a spus foarte clar că l-a deranjat. Robert încă şi-o mai aminteşte din perioada în care era sănătoasă.

În după-amiaza zilei de miercuri, niciuna dintre prietenele lui Mary nu avea posibilitatea să aibă grijă de Thomas, aşa că în cele din urmă se văzu nevoită să apeleze la mama sa.

— Bineînţeles că te ajut cu tot ce pot, zise Kettle, convinsă că acela este cel mai nimerit moment să scoată toate interjecţiile de rigoare. Ce-ar fi să-l aduci la prânz? Amparo o să-i pregătească nişte minunate crochete de peşte şi după ce vă luaţi la revedere de la biata Eleanor puteţi veni cu toţii să luăm ceaiul împreună.

În acea miercuri, Mary îşi făcu apariţia împreună cu Thomas la uşa apartamentului mamei sale.

— Mama dumneavoastră nu este acasă, o informă Amparo.

— Ah, spuse Mary mirată şi în acelaşi timp întrebându-se de ce o surprinde acest fapt.

— Ea ieşit să cumpere fursecuri pentru ceai.

— Dar se întoarce repede...

— Ia prânzul cu o prietenă şi apoi întoarce, dar fii fără grijă, am eu grijă de micuţ.

Amparo îşi întinse mâinile mângâietoare şi dornice de copii. Thomas nu o mai văzuse decât o singură dată şi Mary i-l puse în braţe cu o oarecare strângere de inimă, dar mai presus de toate cu o senzaţie de profundă lehamite. Nu-i va mai cere ajutorul mamei sale în vecii vecilor. Hotărârea păru la fel de irevocabilă şi tardivă ca un bolovan care se prăbuşeşte în mare. Îi zâmbi lui Amparo şi i-l încredinţă pe Thomas fără să încerce să îl liniştească prea tare de teamă să nu-i treacă prin minte că ar fi ceva în neregulă.

Trebuie să te conformezi, îşi spuse Thomas în sinea lui în timp ce o porni înspre soneria deconectată de lângă şemineul din salon. Îi făcea plăcere să stea pe scăunel şi să apese pe sonerie şi să permită accesul oricărei persoane care s-ar fi apropiat de uşiţa

şemineului. Până ce îşi luă Amparo la revedere de la Mary şi îl ajunse din urmă, el primea deja un oaspete.

— El e Bursuc! o anunţă.

— Cine este Bursuc? întrebă Amparo cu prudenţă.

— Domnul Bursuc nu obişnuieşte să fumeze ţigări, spuse Thomas, pentru că îl fac să crească şi să se micşoreze. Aşa că el fumează trabucuri.

— Vai, nu, sufleţelule, nu trebuie să fumezi, îi spuse Amparo. Îţi fac rău la sănătate.

Thomas se cocoţă la loc pe scăunel şi apăsă pe sonerie.

— Fii atentă, zise el, e cineva la uşă.

Sări jos şi se porni să alerge în jurul mesei.

— Fug să deschid uşa, îi explică el, după ce se întoarse lângă şemineu.

— Ai grijă, îi spuse Amparo.

— Este Lady Penelope, zise Thomas. Tu o să fii Lady Penelope.

— Nu vrei să mă ajuţi să dau cu aspiratorul? întrebă Amparo.

— Desigur, milady, rosti Thomas imitând vocea lui Parker. Veţi găsi un termos cu ciocolată caldă în cutia de pălării.

Începu să chiuie de fericire şi se aruncă peste pernele de pe canapea.

— Vai, Doamne, doar ce am făcut ordine, se tângui Amparo.

— Construieşte-mi o casă, îi porunci Thomas, târând pernele după el pe podea. Construieşte-mi o casă! zbieră din nou când o văzu că le aşază la loc.

Lăsă capul în jos şi se încruntă.

— Uită-te la mine, Amparo, asta e faţa mea morocănoasă.

Amparo cedă în faţa dorinţei lui de a-i construi o casă, iar

Thomas se strecură în spaţiul dintre două perne acoperite de o a treia.

— Din nefericire, observă el, odată ce se aşează confortabil, Beatrix Potter a murit cu mult timp în urmă.

— Regret, scumpule, zise Amparo.

Thomas spera ca părinţii săi să trăiască un timp îndelungat, îşi dorea ca ei să devină nemuritori. Aflase acest cuvânt din *Miturile Greciei pentru copii.* Când Dionysos o transformase în stea, Ariadna devenise nemuritoare. Nemuritor însemna că ea avea să trăiască veşnic, doar că era o stea. Nu voia ca părinţii săi să se transforme în stele. Ce sens ar avea? Să licărească undeva departe.

— Să licărească în depărtare, spuse el, sceptic.

— Vai, Doamne, hai la baie cu Amparo.

Thomas nu înţelegea de ce Amparo îl pusese să stea lângă scaunul de la veceu şi se străduia să îi dea jos pantalonii.

— Nu vreau să fac pipi, îi spuse el scurt şi se îndepărtă.

Adevărul era că Amparo era un interlocutor destul de dificil. Îţi dădea impresia că nu înţelege nimic. Se hotărî să pornească într-o expediţie. Ea se ţâra în urma lui, bombănind.

— Amparo, lasă-mă-n pace! spuse el, întorcându-se spre ea.

— Nu pot să te las, sufleţelule. Trebuie să stea un adult cu tine.

— Nu! Doar eu! se răsti Thomas. Mă frustrezi!

Amparo râdea, ţinându-se cu mâinile de burtă.

— Doamne, Doamne! Ce de cuvinte ştii!

— Trebuie să vorbesc, că altfel mă înec în tot felul de bucăţi şi fragmente de cuvinte, spuse Thomas.

— Câţi ani ai, sufleţel?

— Trei, zise Thomas. Câţi ani îţi închipuiai că am?

— Cel puţin cinci. Eşti un băiat aşa de mare.

— Hm, zise Thomas.

Îşi dădu seama că nu are nicio şansă să se debaraseze de ea aşa că se hotărî să o trateze la fel cum îl tratau pe el părinţii lui când voiau să-l cumînţească.

— Vrei să-ţi spun o poveste despre Alabala?

Se întorseseră în salon. O puse pe Amparo să ia loc într-un fotoliu, iar el se strecură la loc în peştera din perne.

— A fost odată ca niciodată, începu el, pe când Alabala se afla în California şi se plimba cu maşina împreuna cu mumia lui şi a avut loc un cutremur!

— Sper că povestea ta are un final fericit, zise Amparo.

— Nu! se supără Thomas. Nu mă întrerupe!

Oftă şi trecu mai departe.

— Şi pământul s-a despicat şi California s-a prăvălit în mare, ceea ce, după cum îţi poţi imagina, nu este un lucru foarte plăcut. Şi a urmat un val mareic uriaş şi Alabala i-a zis mumiei sale: „Am putea să facem surf până în Australia!" Zis şi făcut, iar Alabala a obţinut permisiunea de a conduce maşina.

Îşi ridică ochii spre tavan în căutare de idei noi şi apoi adăugă extrem de firesc ca şi când tocmai şi-ar fi reamintit.

— Când au ajuns pe plaja din Australia, Alan Răzor tocmai ţinea un concert.

— Cine e Alan Răzor? întrebă nelămurită Amparo.

— Este un compozitor, o lămuri Thomas. El are elicoptere, şi viori, şi trompete, şi burghie, şi Alabala a cântat în concert.

— La ce a cântat?

— Păi, a cântat la aspirator.

Când Kettle îşi făcu apariţia după masa de prânz, o găsi pe Amparo râzând de mama focului la gândul că într-un concert s-ar putea cânta la aspirator, dar, în realitate, cuprinsă de isterie la

gândul că prezenţa lui Thomas îi dăduse peste cap întreaga concepţie despre copii.

— Of, Doamne, suspină ea, trăgându-şi sufletul, e un băieţel uimitor.

În vreme ce ambele femei îşi pasau una alteia responsabilitatea lui Thomas, acesta se trezi în sfârşit de unul singur. Îşi puse în minte că nu vrea să devină niciodată adult. Oricum, dacă el se face mare, ce se va întâmpla cu părinţii lui? Vor îmbătrâni, la fel ca Eleanor sau Kettle.

Se auzi ţârâitul interfonului şi Thomas ţâşni în picioare.

— Răspund eu! se oferi el.

— Nu ajungi până la el, spuse Kettle.

— Aşa vreau eu!

Kettle nu îl luă în seamă şi apăsă pe buton pentru a-i lăsă pe ceilalţi să intre în clădire. Pe fundal răzbăteau zbieretele lui Thomas.

— De ce zbierai? îl întrebă Mary după ce intră în apartament.

— Buni n-a vrut să mă lase să apăs pe buton, se plânse Thomas.

— Nu e o jucărie pentru copii, interveni Kettle.

— Ai dreptate, dar el e un copil care vrea să se joace, spuse Mary. De ce nu-l laşi să se joace cu interfonul?

Kettle avu intenţia să ignore stilul certăreţ al fiicei sale, dar se răzgândi.

— Eu nu fac nimic bine, zise ea, aşa că putem presupune din start că greşesc, atunci nu ar mai avea niciun rost să subliniem acest lucru. Doar ce m-am întors, aşa că ceaiul nu e gata încă. M-am grăbit să ajung acasă de la un prânz de la care nu mă puteam eschiva.

— Da, sigur, zise Mary, râzând. Te-am văzut uitându-te prin vitrine în timp ce noi căutam un loc de parcare. Nu-ţi face griji, n-am să te mai rog să mă ajuţi cu copiii.

— Dacă doriţi, o să pregătesc ceaiul, zise Amparo pentru a-i da lui Kettle ocazia de a petrece timp cu familia.

— Stai liniştită, răbufni Kettle. Încă mai sunt în stare să pregătesc ceaiul.

— Mă port copilăreşte? întrebă Thomas, apropiindu-se de tatăl său.

— Nu, spuse Patrick. Te porţi ca un copil. Doar adulţii se pot comporta copilăreşte, şi Dumnezeu ştie, ne place să profităm de acest lucru.

— Înţeleg, zise Thomas, clătinând înţelept din cap.

Robert se cufundase într-un fotoliu cuprins de un sentiment de descurajare. Se săturase până-n gât de ambele bunici.

Kettle reveni, clătinându-se pe picioare, şi puse tava pe masă cu un geamăt de uşurare.

— Cum se mai simte mama ta? îl întrebă pe Patrick.

— A scos doar trei cuvinte, răspunse el.

— Aveau vreo logică?

— Aveau perfectă logică: „Nu faceţi nimic."

— Adică nu mai vrea să... să meargă în Elveţia? întrebă Kettle, apelând la un cod pe care ştia că nu îl cunosc copiii.

— Aşa e, spuse Patrick.

— E cam încurcată treaba, zise Kettle.

Mary simţi efortul pe care mama ei îl depunea pentru a evita cuvântul ei preferat: „Dezamăgire".

— E un lucru în faţa căruia suntem cu toţii îndreptăţiţi să avem trăiri contradictorii, zise Patrick. Mary şi-a dat seama de la bun început. Cred că pe ea o interesa mai puţin rezultatul, sau, în orice

caz, a fost mai lucidă. Oricum, am de gând să îi îndeplinesc dorinţa întocmai. Nu voi face nimic.

— Să nu faci nimic? întrebă Thomas. Cum e să nu faci nimic? Fiindcă, dacă nu faci nimic, tot faci ceva.

Patrick izbucni în râs. Îl ridică pe Thomas şi îl puse pe genunchi, sărutându-l pe cap.

— Nu o voi mai vizita niciodată, spuse Robert. Nu ca să-i fac în ciudă, ci din recunoştinţă. Ea ne-a făcut un cadou şi ar fi nepoliticos din partea noastră să îl refuzăm.

— Un cadou? se miră Kettle. Nu cumva înţelegi mai mult decât e cazul din cele trei cuvinte.

— Ce altceva îţi mai rămâne de făcut decât să exagerezi? se însufleţi Patrick. Cât de săracă, superficială şi anostă ar fi lumea dacă nu am exagera. Şi în plus, e posibil? întotdeauna lucrurile sunt mai complexe decât intuim noi.

Kettle era străpunsă simultan de mai multe sortimente de indignare, dar momentul de tăcere fu sfărâmat de Thomas, care sări de pe genunchii tatălui său, strigând: „Să nu faci nimic! Să nu faci nimic!” în vreme ce dădea roată mesei încărcate cu fursecuri şi ceai.